**CODEX VATICANUS.**

Bible. N. T.

# Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

# NOVUM TESTAMENTUM GRAECE



EX ANTIQUISSIMO CODICE VATICANO

EDIDIT

**ANGELUS MAIUS**

S.R.E. CARD.

AD FIDEM EDITIONIS ROMANAE ACCURATIUS IMPRESSUM.

Bible. New Testament



NEW YORK:

D. APPLETON AND CO., 346 AND 348, BROADWAY.

MDCCCLIX.

THE

# PUBLISHERS' ADVERTISEMENT.

THE CODEX VATICANUS of the New Testament, which, after so many years of anxious expectation, has at length been made available in its entirety to scholars by the issue of Cardinal Mai's edition, recently published at Rome, is believed to be the most ancient manuscript of the New Testament in existence. Both Professor Tischendorf and Dr. Tregelles ascribe its date to the middle of the fourth century; indeed, the latter would seem to assign it even to an earlier period, for he adds, "how much older it may be we have no means of determining."

Whether it was preserved in the Vatican prior to the division of the Roman Empire under Valens and Valentinian, or found its way thither after the capture of Constantinople by Mahomet the Second, in 1453; whether it existed as early as the days of Constantine the Great, and the Council of Nice; or whether its execution must be placed nearer to the period when Alaric the Goth plundered Rome but spared the Christian Churches, are questions which none can answer. All we know of it is, that in the sixteenth century it was generally held throughout Europe to be the most venerable manuscript of the New Testament.

When Bentley issued his prospectus and specimen of an edition of the Greek Testament in 1721, he had access to the

MS. vicariously, and obtained collations from three different sources. The most complete of these was made by an Italian scholar of the name of Mico, and was published at Oxford in 1799. Another was made by Rulotta, the missing sheets of which, preserved in the Library of Trinity College, Cambridge, Tischendorf was allowed to transcribe; and both he and Tregelles have made use of them; but they represent only those passages in which the original writing has been altered. The third collation is that of Thomas Bentley, the Doctor's nephew. It extended only to three chapters, and has never been used, nor is it known whether it is any longer in existence. Birch's collation, published in 1788, 1798, and 1801, omits two of the Gospels. Bartolocci's earlier collation is preserved in MS. at Paris, and has been used both by Tischendorf and Tregelles. Lachmann's readings, from the Vatican Codex, are taken entirely from Mico's and Birch's collations, and form the substratum of Buttmann's recent edition of the Greek Testament; but Buttmann himself claims no higher authority for them than that they were adopted by his predecessor, and Tischendorf greatly impugns their value. As to Tischendorf's collation of the MS., his own words (*Prolegomena*, p. 143,) show the rapidity with which it was made. He was allowed to have the Codex itself, on two successive occasions, for six hours in his hands. During that short period he prepared four facsimiles for publication, and also ran through the whole—"*universum librum attente percurrissem*," are his words. Without any wish to detract from the merit of this extraordinary man, the fact is merely placed on record, leaving the reader to form his own judgment whether such a rapid collation should command implicit confidence.

Indeed, the Codex Vaticanus of the Greek Testament has always been too carefully guarded to allow any foreign scholar sufficient time to collate it fully, and when Tischendorf had it placed in his hands in 1843, Mai's edition was already in print, and was shown to him by the Cardinal himself; but Gregory XVI. would not permit a single copy of it to be issued, for which various reasons have been assigned, but none of which can be considered satisfactory. It need not, therefore, be wondered at, if all the collations hitherto made are full of discrepancies, which the greatest critical acumen has been unable to reconcile.

For the last fifteen years the printed text has been guarded with no less vigilance than the MS. itself, and in presenting it to scholars in the separate portable form of an octavo volume, instead of the cumbrous and expensive quarto in which it has recently been issued authoritatively, as an inseparable adjunct to the Greek Septuagint, the Publishers hope to have done good service both to literature and the cause of truth, by enabling every one who would judge for himself to compare the entire text with the various readings to which reference has been made, and which have hitherto rested solely upon the responsibility of the parties by whom those collations have been furnished.

It must be obvious to every scholar, that the first publication of so venerable a text of the New Testament in a complete form, cannot fail to present us with many fresh readings, more particularly when we bear in mind the almost impossibility which hitherto has existed of obtaining access to the manuscript itself. The *British Quarterly Review* furnishes the following, as a small sample of what a careful collation of the text of the Codex Vaticanus will supply: *Matt.* vi. 13, the Doxology is omitted;

*Mark* iii. 29, reads, *αιωνιου αμαρτηματος*—eternal sin; *Mark* xvi. 9—20, is entirely wanting, but a page is left blank, showing that it was purposely omitted; *Luke* ii. 14, corresponds with the Alexandrian MS., and reads *ευδοκιας*; *Luke* viii. 54, the whole clause, *εκβαλων εξω παντας και*, is left out; *Luke* xi. 2, presents a remarkable variation in the Lord's Prayer; John i. 18, reads *μονογενης Θεος*, which corresponds with the Peshito Syriac; *John* v. 3, is wanting, the MS. beginning with the fifth verse; *John* vii. 53, *to* viii. 12, is entirely wanting; *Acts* viii. 37, is also absent; *Acts* xx. 28, agrees with the majority of cursive MSS., as has already been stated by Dr. Tregelles; and 1 *Peter* iii. 15, bears testimony to the divinity of Christ, and reads, *κυριον δε τον Χριστον αγιασετε*.

With such a sample before him, it is hoped that the biblical critic will consider this accurate reprint of the Roman edition of the Codex Vaticanus of the New Testament, where access cannot be had to the costly original, indispensable to a right understanding of the text; more particularly when he recollects that the collations hitherto made of the Codex itself, and to all of which reference has been made, differ from each other in upwards of two thousand instances.

# ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ*

## ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ*

* Deest in cod. εὐαγγέλιον.
* 2. manu ματθ.

### ΚΕΦ. Α.

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυείδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. CAP. I. A
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ. Ἰα-
3 κὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ
ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὲ ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν
4 τὸν Ἐσρώμ. Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ. Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
Ἀμειναδάβ. Ἀμειναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσῶν. Ναασσῶν δὲ ἐ- B
5 γέννησεν τὸν Σαλμῶν. Σαλμῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥα-
χάβ. Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ δὲ ἐγέννη-
6 σεν τὸν Ἰεσσαί. Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δα-
7 υεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρείου. Σολομῶν δὲ
8 ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιᾶ. Ἀβιᾶ δὲ
ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ. Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσαφὰτ
9 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ. Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν. Ὀζείας
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ. Ἄχαζ
10 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν. Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ. Μα-
11 νασσῆ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς. Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν. Ἰω-
σείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς
12 μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Γ
Ἰεχονίας γεννᾷ τὸν Σελαθιήλ. Σελαθιὴλ δὲ γεννᾷ τὸν Ζοροβάβελ.
13 Ζοροβάβελ δὲ γεννᾷ τὸν Ἀβιούδ. Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλια-
14 κείμ. Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ. Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν

Admonitio orthographica. In codice praetermittitur iota, quod dicimus subscriptum: accentus autem et adspirationis notae non posteriori sed priori diphthongorum litterae apponuntur. In his ego palaeographiam codicis conservandam non censui. Secus fero frequentem diphthongum ει pro ι praesertim producto constanter retinui, quamquam secunda manus diphthongum in codice passim sustulit.

I. *Σαδώκ. Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ. Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν*
*Ἐλιούδ. Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννη-* 15
* 2. m. Ματθ. *σεν τὸν Μαθθάν*. Μαθθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ* 16
*ἐγέννησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς*
Δ *ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δα-* 17
*βείδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες. καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας*
*Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βα-*
*βυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.*
Ε *Τοῦ δὲ Χριστοῦ Ἰησοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης τῆς* 18
*μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὑ-*
*ρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐ-* 19
*τῆς, δίκαιος ὤν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λά-*
*θρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγε-* 20
*λος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ,*
*μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ*
*γεννηθὲν, ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ κα-* 21
*λέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ*
*ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ* 22
*τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἰδοὺ ἡ παρθέ-* 23
*νος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα*
*αὐτοῦ Ἐμμανουήλ· ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.*
ς *Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐ-* 24
*τῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ* 25
* 2. m. ἐγίν. *οὐκ ἐγείνωσκεν* αὐτὴν, ἕως ἔτεκεν υἱὸν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα*
*αὐτοῦ Ἰησοῦν.*

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. Ζ *Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις* 1
*Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς*
*Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰου-* 2
*δαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθο-*

3 μεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχ- II.
4 θη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐ-
5 τῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς
6 Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· καὶ σὺ Βη-
θλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·
ἐξ* σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου * 2. m. ἐκ.
7 τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρεί- H
8 βωσεν* παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμ- * 2. m. ἠκρί.
ψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπεν· πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκρειβῶς* * 2. m. ἀκρι.
περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ
9 ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπο-
ρεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐ-
10 τοὺς, ἕως ἐλθὼν ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν
11 ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν
οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πε-
σόντες προσεκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν,
12 προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν. Καὶ
χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλ-
λης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγ- Θ
γελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη τῷ Ἰωσὴφ, λέγων· ἐγερθεὶς παρά-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπ-
τον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν
14 τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παι-
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον.
15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ
κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν
16 μου. Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη I
λείαν·* καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βη- * 2. m. λίαν.
θλεὲμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέ-
17 ρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρείβωσεν* παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπλη- * 2. m. ἠκρί.

II. ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ 18
ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκ-
ΙΑ να αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. Τελευ- 19
τήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ
τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον 20
καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ 21
παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. Ἀ- 22
κούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽
* 2. m. Γαλι. ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλειλαίας*. Καὶ ἐλθὼν κατῴ- 23
κησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρὲτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
διὰ προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. ΙΒ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγείνεται* Ἰωάνης ὁ βαπτιστὴς, 1
* 2. m. παραγίνεται. κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, λέγων, μετανοεῖτε· ἤγγικεν 2
γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡ- 3
σαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοι-
μάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐ- 4
τὸς δὲ ὁ Ἰωάνης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου,
καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ
ΙΓ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυ- 5
μα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου.
Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογού- 6
* 2. m. Φαρι. μενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρεισαίων* καὶ 7
Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα, εἶπεν αὐτοῖς· γεννή-
ματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς; Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας. Καὶ μὴ δόξητε 8
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, 9
ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβρα-

10 ἀμ. Ἤδη δὲ ἡ ἀξείνη* πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν III. * 2. m.
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε- ἀξί.
11 ται. Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑπο-
δήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
12 πυρὶ. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλω-
να αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σεῖτον* αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην * 2 m. σί.
αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.
13 Τότε παραγείνεται* ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας* ἐπὶ τὸν ΙΔ * 2. m.
14 Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάνην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ διε- παραγί. * 2. m.
κώλυεν αὐτὸν, λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπό σου βαπτισθῆναι, καὶ Γαλι.
15 σὺ ἔρχῃ πρός με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἄφες ἄρ-
τι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην· τότε
16 ἀφίησιν αὐτόν. Βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδα- ΙΕ
τος· καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ κα-
17 ταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ
ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν
ᾧ εὐδόκησα.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πει- CAP. IV. Iϛ
2 ρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκον-
3 τα* καὶ νύκτας τεσσεράκοντα, ὕστερον ἐπείνασεν. Καὶ προσελθὼν * 2. m. τεσσα. bis.
ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗ-
4 τοι ἄρτοι γένωνται. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· γέγραπται, οὐκ ἐπ'
ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευο-
5 μένῳ διὰ στόματος θεοῦ. Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος ΙΖ
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱε-
6 ροῦ. Καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω·
γέγραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα

IV. σου. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται, οὐκ ἐκπειράσεις κύ- 7
IH ριον τὸν θεόν σου. Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος 8
* 2. m. λί. ὑψηλὸν λείαν*, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσ-
μου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώ- 9
σω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπα- 10
γε, Σαταναᾶ· γέγραπται γὰρ, κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ 11
ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

IΘ Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάνης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γα- 12
* 2. m Γαλι. λειλαίαν*. Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ*, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς 13
* 1. m. Ναζαρᾶ. Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφ-
θαλείμ. Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέ- 14
γοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέ- 15
* 2. m. Γαλι. ραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλειλαίας* τῶν ἐθνῶν· ὁ λαὸς ὁ καθήμενος 16
ἐν σκοτίᾳ, φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ
θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

K Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν· μετανοεῖ- 17
τε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Περιπατῶν δὲ παρὰ 18
* 2. m. Γαλι. τὴν θάλασσαν τῆς Γαλειλαίας*, εἶδεν δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα
τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλον-
* 2. m. ἁλι. τας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλειεῖς*. Καὶ 19
* 2. m. ἁλι. λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλειεῖς* ἀν-
θρώπων. Οἱ δὲ, εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. 20
Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν 21
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ
Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν·
καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ, εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν 22
πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

KA * 2. m. Γαλι. Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλειλαίᾳ* διδάσκων ἐν ταῖς συνα- 23
γωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ
KB θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ 24
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ

πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συν- IV.
εχομένους, δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτι-
26 κούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ-
λοὶ ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας* καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ * 2. m. Γαλι.
Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

## ΚΕΦ. Ε.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, CAP. V. ΚΓ
2 προσῆλθαν* οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδί- * 2. m. προσῆλθον.
3 δασκεν αὐτούς, λέγων. Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι
4 αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες,
5 ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πρᾳεῖς, ὅτι αὐτοὶ κλη-
6 ρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δι-
7 καιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι
8 αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ ΚΔ
9 τὸν θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ
10 κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκα δικαιοσύνης, ὅτι αὐ-
11 τῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἐστὲ ὅταν ὀνειδίσω-
σιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσιν, καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευ-
12 δόμενοι, ἕνεκα ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς
13 πρὸ ὑμῶν. Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωραν-
θῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθὲν ἔξω,
14 καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσ- ΚΕ
15 μου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. Οὐδὲ καίου-
σιν λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυ-
16 χνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτως λαμψάτω τὸ
φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ
ἔργα, καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προ- Κϛ
18 φήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω

V. ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κε-
* 1. m. κερέα. ραία* οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς 19
ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ δι-
δάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κλη-
θήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ 20
περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φα-
* 2. m. Φαρι. ρεισαίων*, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἠκού- 21
KZ * Cod. ubique ἐρρ. σατε ὅτι ἐῤῥήθη* τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ,
ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζό- 22
μενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακᾶ, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ
μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέ- 23
ρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελ-
φός σου ἔχει τί κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ 24
θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου,
καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ 25
σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτέ σε παραδῷ
ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν
βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς 26
KH τὸν ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥήθη, οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ 27 28
δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐ-
τὴν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλ- 29
μός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον
τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκαν- 30
δαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι,
ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέεν-
KΘ ναν ἀπέλθῃ. Ἐῤῥήθη δὲ, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω 31
αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυ- 32
ναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆ-
Λ ναι· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε ὅτι 33

ἐῤῥήθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ V.
34 τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ
35 οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν
ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ
36 μεγάλου βασιλέως. Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνα-
37 σαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. Ἔσται δὲ ὁ λόγος ὑ-
μῶν, ναί, ναί· οὔ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηροῦ
38 ἐστιν. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥήθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόν- ΛΑ
39 τα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ·
ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα σου, στρέψον αὐτῷ
40 καὶ τὴν ἄλλην. Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου
41 λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μεί-
42 λιον* ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε δὸς· καὶ τὸν θέ- * 2. m. μιλ.
43 λοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥή- ΛΒ
θη, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μεισήσεις* τὸν ἐχθρόν σου. * 2. m. μισ.
44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ προσεύ-
45 χεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς
ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονη-
ροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐὰν
46 γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ
47 καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελ-
φοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ
48 αὐτὸ ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος τέλειός ἐστίν.

## ΚΕΦ. ϛ.

1 Προσέχετε τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀν- CAP. VI. ΓΛ
θρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε πα-
2 ρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην,
μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀν-

VI. θρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ 3
ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά
σου· ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, 4
ΛΔ ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι. Καὶ ὅταν προσεύχησθε, 5
οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φα-
νῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐ-
τῶν. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου, καὶ κλεί- 6
σας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι. Προσ- 7
* Ita cod. βατταλ. ευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε*, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· δοκοῦσιν
γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιω- 8
θῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὧν χρείαν ἔχετε,
πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς. Πά- 9
τερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ 10
βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν 11 12
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡ-
μῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς 13
ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώ- 14
ματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ 15
μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πα-
ΛΕ τὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ 16
γείνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ, σκυθρωποί· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρό-
σωπα ἑαυτῶν, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί 17
σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅπως μὴ φανῇς 18
νηστεύων τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ·
καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ, ἀποδώσει σοι.

Λϛ Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς 19
καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπ-
τουσιν. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς 20

οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ VI.
21 κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται ἡ καρ-
22 δία σου. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου· ἐὰν οὖν ΛΖ
ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἔσται.
23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶν, τὸ σκότος πόσον; ΛΗ
24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μεισήσει*, * 2. m. μισήσει.
καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου κατα-
25 φρονήσει· οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ. Διὰ τοῦτο λέ-
γω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν*, τί φάγητε ἢ τί πίητε· μὴ * Cod. ἡμῶν.
δὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς
26 τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετει-
νὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συν-
άγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐ-
27 τά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμ-
28 νῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; Καὶ
περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς
29 αὐξάνουσιν· οὐ κοπιοῦσιν, οὐδὲ νήθουσιν. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ δὲ
30 Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ
δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλείβανον* * 2. m. κλίβ.
βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς,
31 ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· τί φάγωμεν, ἢ τί
32 πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπι-
ζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρήζετε τούτων
33 ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν βασιλείαν
34 αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνή-
σητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς· ἀρκετὸν
τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII. ΛΘ Μὴ κρείνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρείνετε*, κρι- 1
* Ita cod. κρει ei κρι. θήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέ- 2 3
πεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν
τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ 4
σου· ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ
δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφ- 5
θαλμοῦ σου τὴν δοκὸν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος
Μ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυ- 6
* 2. m. μαργαρίτ. σὶν, μὴ δὲ βάλητε τοὺς μαργαρείτας* ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων·
* Cod. καταπατήσουσιν. μήποτε καταπατήσωσιν* αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στρα-
ΜΑ φέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 7
εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ- 8
βάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγεται. Ἢ τίς 9
ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λί-
θον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 10
Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς 11
τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώ-
σει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποι- 12
ῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ
ΜΒ * Ita cod. εἰσέλθατε. ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Εἰσέλθατε* διὰ τῆς στενῆς πύ- 13
λης· ὅτι πλατεία ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
* 2. m. τί pro ὅτι. τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι* 14
δὲ στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν,
ΜΓ καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευ- 15
δοπροφητῶν, οἵ τινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,
ἔσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι- 16
γνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς, ἢ
ἀπὸ τριβόλων σῦκα; Οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς ποιεῖ 17
καλούς· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ· Οὐ δύνα- 18

ται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνεγκεῖν, οὐδὲ δένδρον VII.
19 σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν
20 καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρ-
21 πῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύ- ΜΔ
ριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν
22 τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πολλοὶ ἐροῦ-
σίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· κύριε, κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπρο-
φητεύσαμεν*, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ *2. m. προεφη-
23 σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω τεύσαμεν.
αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργα-
ζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ ΜΕ
αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν
25 οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθαν* οἱ πο- * Ita cod. At infra ἦλθον.
ταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεί-
26 νῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς Μς
ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιω-
θήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν
27 ἄμμον. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευ-
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ* ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν· καὶ *1. m. οἰκείᾳ.
28 ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. Καὶ ἐγένετο ὅτι ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς ΜΖ
τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
29 τοῦ. Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
γραμματεῖς αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Η.

1 Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι CAP. VIII. ΜΗ
2 πολλοί. Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων·
3 κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖ-
ρα, ἥψατο αὐτοῦ, λέγων· θέλω, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἐκα-
4 θαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅρα μηδενὶ

VIII. εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ
δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

ΜΘ Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5
ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· κύριε, ὁ παῖς μου 6
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος. Λέγει 7
αὐτῷ, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατόνταρ- 8
χος ἔφη· κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλ-
θῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ 9
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐ-
μαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦ-
το, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν, καὶ εἶπεν τοῖς 10
ἀκολουθοῦσιν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ
Ἰσραὴλ εὗρον. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσ- 11
μῶν ἥξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ
Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ- 12
βληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ·* 13
ὕπαγε· ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ
ἐκείνῃ.

* Ita cod. At supra ἑκατόνταρχος.

Ν Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδεν τὴν πεν- 14
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. Καὶ ἥψατο τῆς χει- 15
ρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
αὐτῷ. Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους 16
πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας ἐθεράπευσεν. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ 17
προφήτου λέγοντος, αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τὰς
νόσους ἐβάστασεν.

ΝΑ Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄχλον περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς 18
τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· διδάσκα- 19
λε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 20
σοῦς· αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-

*νοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε-* VIII.
21 *φαλὴν κλείνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· κύριε, ἐπί-*
22 *τρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ*
*Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι*
23 *τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον, ἠκολούθη-* ΝΒ
24 *σαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν*
*τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ* τῶν κυμάτων· αὐ-* *2. m. *ἀπὸ.*
25 *τὸς δὲ ἐκάθευδεν. Καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· κύ-*
26 *ριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε, ὀλι-*
*γόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετείμησεν* τοῖς ἀνέμοις, καὶ τῇ θαλάσ-* *2. m. *ἐπιτίμ.*
27 *σῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέ-*
*γοντες· ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα*
*αὐτῷ ὑπακούουσιν.*

28 *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρη-* ΝΓ
*νῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-*
*χόμενοι, χαλεποὶ λείαν*, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς* *2 m. *λίαν.*
29 *ὁδοῦ ἐκείνης. Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοὶ, υἱὲ τοῦ*
30 *θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ'*
31 *αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμονες παρε-*
*κάλουν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς*
32 *τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε· οἱ δὲ ἐξελ-*
*θόντες ἀπῆλθαν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέ-*
*λη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδα-*
33 *σιν. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγ-*
34 *γειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πό-*
*λις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρε-*
*κάλεσαν ἵνα μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.*

## ΚΕΦ. Θ.

1 *Καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον, διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πό-* CAP. IX. ΝΔ
2 *λιν. Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ, παραλυτικὸν ἐπὶ κλείνης* βεβλη-* *2. m. *κλίνης.*

X. μένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν τῷ παραλυτικῷ·
θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἰδού τινὲς τῶν γραμ- 3
ματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς 4
τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν· ἱνατί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, ἀφίενταί σου αἱ 5
ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι 6
ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας·
* 1. m. κλίν. τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ, ἔγειρε ἆρόν σου τὴν κλείνην*, καὶ ὕ-
παγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐ- 7
τοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν, τὸν 8
δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

ΝΕ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον 9
* 2. m. Μαθ. ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον* λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ, ἀκολού-
θει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνα- 10
κειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ 11
* 2. m. Φαρισ. ἰδόντες οἱ Φαρεισαῖοι*, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· διὰ τί μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ 12
ἀκούσας εἶπεν· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ
κακῶς ἔχοντες. Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, ἔλεος θέλω, καὶ 13
οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.
Νς Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάνου, λέγοντες· διὰ τί 14
* 1. m. Φαρισ. ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρεισαῖοι* νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νησ-
τεύουσιν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ συμ- 15
φῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται
δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσου-
σιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ 16
παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖ-
* 2. m. γίν. ρον σχίσμα γείνεται*. Οὐ δὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα- 17
λαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς και-
νοὺς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἷς προσελθὼν IX.
προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλ- NZ
19 λὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγερ-
20 θεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ
γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ
21 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον
22 ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς,
καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπεν, θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε·
23 καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον
24 θορυβούμενον, ἔλεγεν, ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον,
25 ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος,
εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν δύο τυφλοὶ, NH
28 κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. Ἐλθόντι δὲ
εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι τοῦτο δύναμαι ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ,
29 κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· κατὰ τὴν πί-
30 στιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί·
καὶ ἐνεβρειμήθη* αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γεινωσ- * 2. m. ἐνεβριμήσατο.
31 κέτω *. Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. * 2. m. γινωσκ.
32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν δαι-
33 μονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός·
καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· οὐδέ ποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ
34 Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρεισαῖοι* ἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων * 2. m. Φαρι.
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, NΘ
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.
36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλ- Ξ
37 μένοι καὶ ἐῤῥιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέ-

IX. γει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι. Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐρ- 38
γάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X. Καὶ προσκαλεσαμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐ- 1
τοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ
ΞΑ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀπο- 2
στόλων τα ὀνόματα ἐστὶν ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέ-
τρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβε-
δαίου, καὶ Ἰωάνης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Φίλιππος, καὶ Βαρθολο- 3
* 2. m. Ματθ. μαῖος. Θωμᾶς, καὶ Μαθθαῖος * ὁ τελώνης. Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλ-
φαίου, καὶ Θαδδαῖος. Σίμων ὁ καναναῖος, καὶ Ἰούδας ὁ ἰσκα- 4
ριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

ΞΒ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας 5
αὐτοῖς, λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σα-
μαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τα πρόβατα 6
τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγον- 7
τες· ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, 8
ΞΓ νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. Δω-
ρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μὴ δὲ ἄργυρον, 9
μὴ δὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μὴ δὲ δύο 10
χιτῶνας, μὴ δὲ ὑποδήματα, μὴ δὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης
τῆς τροφῆς αὐτοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξε- 11
τάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κᾀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.
Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. Καὶ ἐὰν μὲν 13 13
ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτὴν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ
ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἂν μὴ δέ- 14
ξηται ὑμᾶς, μὴ δὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω
τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν
ποδῶν ὑμῶν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων 15
καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα εἰς μέσον λύκων· X.
γείνεσθε * οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστε- * 2. m. γίν.
17 ραί. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς ΞΔ
εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.
18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
19 μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ
μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
20 ὥρᾳ τί λαλήσητε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
21 πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ ἀ-
δελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσε-
22 ται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μει-
σούμενοι * ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, * 2. m. μισ.
23 οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύ- ΞΕ
γετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πό-
24 λεις Ἰσραὴλ, ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστιν μαθη-
τὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ
δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰ τὸν οἰκοδεσπότην * Βεεζεβοὺλ ἐπεκά- * 1. m. τῷ οἰκο-
26 λεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς * αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐ- δεσπότῃ. * 1. m.
τούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ τοῖς οἰ-
27 κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπα- κιακοῖς.
τε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δω-
28 μάτων. Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν
δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυ-
29 νάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρου-
θία, ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν
30 γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφα-
31 λῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. Μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρου-
32 θίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσ- ΞϚ
θεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πα-
33 τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δὲ ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ

X. ΞΖ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν 34
γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Ἦλθον γὰρ δι- 35
χάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς
μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. Καὶ ἐχθροὶ 36
ΞΗ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα 37
ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐ- 38
τοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν 39
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτὴν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐ-
ΞΘ τοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· 40
καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχό- 41
* 2. m. λήψεται. bis. μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήμψεται·*
καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήμ-
* 2. m. μικρῶν. ψεται. Καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ ἕνα τῶν μεικρῶν* τούτων ποτήριον ψυ- 42
χροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέ-
σῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. Ο Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μα- 1
θηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς
πόλεσιν αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰωάνης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα 2
τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ 3
ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον, προσδοκῶμεν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶ- 4
* 1. m. Ιωάνει. πεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάνῃ*, ἃ ἀκούετε καὶ βλέ-
πετε. Τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ κα- 5
θαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτω-
χοὶ εὐαγγελίζονται. Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ 6
ΟΑ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄ- 7
χλοις περὶ Ἰωάνου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κά-
λαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄν- 8
θρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες,

9 ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν, XI.
10 ναὶ, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτος ἐστὶν, περὶ
οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προ-
11 σώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάνου
τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μεικρότερος* ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μεί- * 2. m. μικρ.
12 ζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως
ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζου-
13 σιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάνου* ἐπρο- * 2. m. προεφήτ.
14 φήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι*, αὐτός ἐστιν Ἠλείας* ὁ μέλ- * 2. m. δέξασθε.
15 16 λων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω. Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γε- * 2. m. Ἠλίας. OB
νεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς,
17 ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ
18 ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ἦλθεν γὰρ Ἰωάνης
19 μήτε ἐσθίων, μήτε πείνων· * καὶ λέγουσιν, δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν * 2. m. πίνων
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πείνων· καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄν-
θρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ
ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων * αὐτῆς. * 2. m. τέκνων pro ἔργων.
20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖ- OΓ
21 σται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαί σοι Χοραζεὶν, οὐαί
σοι Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σειδῶνι* ἐγένοντο αἱ δυνάμεις * 2. m. Σιδ.
αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.
22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σειδῶνι* ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ * 2. m. Σιδ.
23 κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καφαρναοὺμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθή-
σῃ; ἕως ᾅδου καταβήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνά-
24 μεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. Πλὴν λέ-
γω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,
25 ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐξομολο- OΔ
γοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.
26 27 Ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. Πάντα
μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγεινώσκει * τὸν * 2. m. ἐπιγιν. bis.

XI. υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατὴρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγεινώσκει, εἰ μὴ ὁ
ΟΕ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρός με 28
πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς 29
εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
χαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλα- 30
φρόν ἐστιν.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σαββάτοις διὰ τῶν 1
Οϛ σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν
* 2. m. Φαρι. στάχυας καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ Φαρεισαῖοι* ἰδόντες, εἶπαν αὐτῷ· ἰδοὺ 2
οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ 3
εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπείνασεν,
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ 4
* Ita cod. τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον*, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,
οὐ δὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; Ἢ οὐκ ἀνέ- 5
γνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάβ-
βατον βεβηλοῦσιν, καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ 6
ἱεροῦ μεῖζον ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, ἔλεος θέλω καὶ 7
οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. Κύριος γάρ ἐσ- 8
τιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

ΟΖ Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Καὶ 9 10
ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγον-
τες· εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐ-
τοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει 11
πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον,
οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προ- 12
βάτου; ὥστε ἔξεστιν τοῖς σαββάτοις καλῶς ποιεῖν. Τότε λέγει 13
ΟΗ τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατ-
* 2. m. Φαρι. εστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη. Ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρεισαῖοι* συμβού-

15 λιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς XII.
γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοὶ, καὶ
16 ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας. Καὶ ἐπετείμησεν * αὐτοῖς, ἵνα μὴ * 2. m ἐπετίμ.
17 φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν. Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ
18 προφήτου λέγοντος· "ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα· ὁ ἀγαπητός
„μου, ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν,
19 „καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει *, οὐδὲ κραυ- * Cod. ἐρείσει.
„γάσει, οὐ δὲ ἀκούσει τίς ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 „Κάλαμον συντετρειμμένον * οὐ κατεάξει, καὶ λῖνον* τυφόμενον * 2. m συντετριμ.
21 „οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νεῖκος τὴν κρίσιν. Καὶ τῷ ὀνό- * 2. m. λῆνον.
„ματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.*„ *Haec asteriscis notantur in cod.
22 Τότε προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν· ΟΘ
23 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ
ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς
24 Δαυείδ; Οἱ δὲ Φαρεισαῖοι * ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλ- * 2. m. Φαρισ.
λει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεεζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Et sic deinceps.
25 Εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία
μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία με-
26 ρισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν
Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ
27 βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεεζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαι-
μόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κρι-
28 ταὶ ἔσονται ὑμῶν. Εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ
29 δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἢ πῶς
δύναται τίς εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρὸν; καὶ τότε τὴν
30 οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστιν.
31 καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν·
πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀνθρώποις
32 ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. Καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ
λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου *, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν * Heic 1. m posuerat
εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐ μὴ ἀφεθῇ αὐτῷ οὔτε ἐν οὐκ, dein eadem ex punxit.

XII. τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον 33
καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλὸν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γει-
* 2. m. γιν. νώσκεται*. Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονη- 34
ροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά· 38
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πο-
νηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν, ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄν- 36
θρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ 37
τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.
Π Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων, λέγοντες· 38
διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 39
εἶπεν αὐτοῖς· γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ
σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφή-
του. Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας 40
καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ
τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες νινευεῖται ἀνα- 41
στήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦ-
σιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον
Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς 42
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων
τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολο-
μῶνος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν- 43
θρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ
οὐχ' εὑρίσκει. Τότε λέγει· εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω, ὅθεν 44
ἐξῆλθον· καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κε-
κοσμημένον. Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ 45
ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοι-
* 2 m. γιν. κεῖ ἐκεῖ· καὶ γείνεται * τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεί-
ρονα τῶν πρώτων· οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
ΠΑ Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ 46
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. (Εἶπε 47

δέ τις αὐτῷ· ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκα- XII.
48 σιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.*) Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν τῷ λέγον-
τι αὐτῷ· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν·
59 ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ
θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ
ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

*Heic versiculus incaute praetermissus fuit in codice.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ CAP. X ΠΒ
2 τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοὶ, ὥστε
αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν
3 αἰγιαλὸν εἱστήκει. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς,
4 λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν
αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ, κατ-
5 έφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν
6 πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλαν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος τῆς γῆς·
ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματώθη· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν,
7 ἐξηράνθη. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ
8 ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν
καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ
9 10 τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- ΠΓ
11 ταὶ εἶπαν αὐτῷ· διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς
12 βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. Ὅστις γὰρ ἔχει,
δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ
13 ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λα-
λῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν,
14 οὐ δὲ συνιοῦσιν*. Καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου,
ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε*, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέ-
15 ψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τού-

* 2. m. συνιῶσιν.
* 1. m. ἀκούσατε.

XIII. του, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκού-
σωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι
αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσιν· καὶ τὰ 16
ὦτα, ὅτι ἀκούουσιν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆ- 17
ται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν· καὶ
ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

ΠΔ Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. Παν- 18 19
τὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχε-
ται ὁ πονηρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
οὗτος ἐστὶν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπα- 20
ρεὶς, οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμ-
βάνων αὐτὸν· οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν· 21
* 2. m. θλίψ. γενομένης δὲ θλείψεως * ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκαν-
δαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν λό- 22
γον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου
* 2. m. συμπνίγει. συνπνείγει * τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γείνεται *. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν κα- 23
* 2. m. γίν. λὴν γῆν σπαρεὶς, οὗτος ἐστὶν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς· ὃς
δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριά-
ΠΕ κοντα. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· ὡμοιώθη ἡ 24
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ ἑαυτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ 25
* 2. m. ζιζ. heic et alibi. ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἐπέσπειρεν ζειζάνια * ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ
ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, 26
τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζειζάνια. Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰ- 27
κοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν
τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζειζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· ἐχ- 28 29
θρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν· οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν· θέλεις οὖν
ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δέ φησιν, οὔ· μήποτε συλ- 30
λέγοντες τὰ ζειζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. Ἄφετε
συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἕως τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ
θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζειζάνια, καὶ

δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμὰς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτὰ· τὸν δὲ σῖ- XIII.
τον συνάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.
31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· ὁμοία ἐστὶν Πϛ
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος
32 ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ὃ μεικρότερον * μέν ἐστιν πάντων * 2. m μικρ.
τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν· καὶ
γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κα-
33 τασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν ΠΖ
αὐτοῖς· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα
34 γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦ-
τα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ
35 χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥη-
θὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς το στό-
μα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.
36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ προσῆλ- ΠΗ
θαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· διασάφησον ἡμῖν τὴν πα-
37 ραβολὴν τῶν ζειζανίων τοῦ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ σπεί-
38 ρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ δὲ ἀγρός,
ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλον σπέρμα, οὗτοι εἰσὶν οἱ υἱοὶ τῆς βα-
39 σιλείας· τὰ δὲ ζειζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ. Ὁ δὲ ἐχθρός
ἐστιν ὁ σπείρας αὐτὰ, ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια αἰῶνος
40 ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί εἰσιν. Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ
ζειζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ
41 αἰῶνος. Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ,
καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα,
42 καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν
κάμεινον * τοῦ πυρὸς· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν * 2. m. κάμιν.
43 ὀδόντων. Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν, ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βα- ΠΘ
44 σιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν· ὁ ἔχων ὦτα, ἀκουέτω. Ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασίλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ
45 πωλεῖ ὅσα ἔχει, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία Ϥ

XIII. ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαρ-
* 2. m. μαργαριτ. γαρείτας· * εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτειμον * μαργαρείτην, ἀπελθὼν 46
his. * 2. m. πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία 47
πολύτιμον. ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασ-
γΑ σαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· ἥν, ὅτε ἐπληρώθη, 48
ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ
καλὰ εἰς ἄγγη, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως ἔσται ἐν τῇ 49
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσιν
τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων. Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς 50
* 2. m. κάμιν. τὴν κάμεινον * τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναί. Ὁ δὲ εἶ- 51 52
* 2. m. λέγει. πεν * αὐτοῖς· διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς, μαθητευθεὶς τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκ-
βάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

γΒ Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύ- 53
τας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδί- 54
δασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς,
καὶ λέγειν· πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ 55
οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχ' ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μα-
ριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Σίμων,
καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰ- 56
σιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐ- 57
* 2. m. ἀτιμ. τῷ· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτειμος*, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν 1
γΓ Ἰησοῦ. Καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτος ἐστὶν Ἰωάνης ὁ βαπ- 2
τιστὴς, αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-
μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρώδης τότε κρατήσας τὸν Ἰω- 3

άνην, ἔδησεν, καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθετο, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυ- XIV.
4 ναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάνης αὐ-
5 τῷ οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
6 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ἐπεὶ* ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Γενεσίοις δὲ * 2. m. ὅτι pro ἐπεί.
γενομένοις τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν
7 τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν
8 αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσεται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μη-
τρὸς αὐτῆς, δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάνου
9 τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ
10 τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσεν δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκε-
11 φάλισεν Ἰωάνην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ
ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐ-
12 τῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα, καὶ
13 ἔθαψαν αὐτὸν· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Ἀκούσας δὲ ϙΔ
ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ'
ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ
τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐ- ϙΕ
15 τοῖς, καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης,
προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ
ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς
16 τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο
18 19 ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπεν, φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς. Καὶ κελεύσας * τοὺς * 1. m. κελεύσατε.
ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους,
καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν· καὶ
κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς
20 ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ πε-
21 ρισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσ-
θίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχείλιοι *, χωρὶς γυναικῶν καὶ * 2. m. χιλ.
παιδίων.

XIV. γϛ *Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς πλοῖ-* 22
*ον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄ-*
*χλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατʼ ἰδίαν* 23
*προσεύξασθαι· ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον* 24
*ἤδη σταδίους πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν, βασανιζόμενον ὑπὸ*
*τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς* 25
*νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ* 26
*μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχ-*
*θησαν, λέγοντες· ὅτι φάντασμά ἐστιν· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκρα-*
*ξαν. Εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς, λέγων, θαρσεῖτε· ἐγώ* 27
*εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· κύριε,* 28
*εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ εἶπεν·* 29
*ἐλθέ· καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ*
*τὰ ὕδατα, καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσ-* 30
*χυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξεν, λέ-*
*γων· κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,* 31
*ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστα-*
*σας; Καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.* 32
*Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· ἀληθῶς θεοῦ* 33
*υἱὸς εἶ.*

γΖ *Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. Καὶ* 34 35
*ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην*
*τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κα-*
*κῶς ἔχοντας. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρα-* 36
*σπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.*

## ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV. γΗ *Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρεισαῖοι καὶ* 1
*γραμματεῖς, λέγοντες· διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν* 2
*τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας,*
*ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· διὰ τί* 3

καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν παράδο- XV.
4 σιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν· τεἰμα * τὸν πατέρα, καὶ τὴν μη- * 2. m. τίμ.
τέρα· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.
5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον, ὃ
6 ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ. Καὶ
7 ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Ὑπο-
8 κριταὶ, καλῶς ἐπροφήτευσεν * περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων· ὁ * 2. m. προεφ.
λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπέ-
9 χει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας,
10 ἐντάλματα ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν
11 αὐτοῖς· ἀκούετε καὶ συνίετε. Οὐ τὸ ἐρχόμενον εἰς τὸ στόμα κοι-
νοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦ-
12 το κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, λέγου-
σιν αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρεισαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκαν-
13 δαλίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύ-
14 τευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. Ἄφετε αὐτοὺς·
τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς
15 βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος αὐτῷ εἶπεν· φρά-
16 σον ἡμῖν τὴν παραβολήν. Ὁ δὲ εἶπεν· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοι
17 ἐστὲ· οὐ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν
18 κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; Τὰ δὲ ἐκπορευό-
μενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοι-
19 νοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ
πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ, ψευδομαρτυρίαι,
20 βλασφημίαι. Ταῦτά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀ-
νίπτοις χερσὶν φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύ- γΘ
22 ρου καὶ Σειδῶνος*. Καὶ ἰδοὺ γυνὴ χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκεί- * 2. m. Σιδ.
νων ἐξελθοῦσα, ἔκραξεν λέγουσα· ἐλέησόν με κύριε, υἱὸς Δαυ-
23 εἰδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη
αὐτῇ λόγον· καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτουν αὐ-
24 τὸν, λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ

XV. ἀποκριθεὶς εἶπεν οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τα ἀπο-
λωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγου- 25
σα· κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐκ ἔστιν καλὸν 26
λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ 27
* 2. m. ἐσθίει. εἶπεν· ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ἐσθείει * ἀπὸ τῶν ψειχίων *
* 2. m. ψιχιων. τῶν πειπτόντων * ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε 28
* 2. m. πιπτ. ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις·
γενηθήτω σοι ὡς θέλεις· καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.

P Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν 29
* 2. m. Γαλιλ. τῆς Γαλειλαίας· * καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ. Καὶ 30
προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς,
κυλλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, καὶ ἑτέρους πολλούς· καὶ ἔῤῥιψαν
αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε 31
τοὺς ὄχλους βλέποντας, θαυμάσαι κωφοὺς ἀκούοντας, κυλλοὺς
ὑγιεῖς, καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς 32
μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἡμέ-
ραι τρεῖς προσμένουσίν μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ 33
λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι,
ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πό- 34
σους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ 35
παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ 36
ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ ἐδί-
δου τοῖς μαθηταῖς· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάν- 37
τες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν,
ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ὡς τετρακισχεί- 38
PA λιοι * ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς 39
* 2. m. τετρακισχίλιοι. ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸν πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδᾶν.

## ΚΕΦ. Ιϛ.

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρεισαῖοι * καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζον- CAP. XVI. * 2. m. Φαρισ.
τες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. * 1. m. μοιχαλείς.
2 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς. Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς * ση- * 2. m. ἐπιζητεῖ.
μεῖον αἰτεῖ· * καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
4 Ἰωνᾶ· καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.
5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο λαβεῖν
6 ἄρτους. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς
7 ζύμης τῶν Φαρεισαίων * καὶ Σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελογίζοντο * 2. m. Φαρισ.
8 ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν· τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους
9 οὐκ ἔχετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους
10 τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς
ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχειλίων *, καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε; * 2. m. τρακισχιλ.
11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν, προσέχετε δὲ ἀπὸ
12 τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; Τότε συνῆκαν, ὅτι
οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς δι-
δαχῆς τῶν Σαδδουκαίων καὶ Φαρεισαίων. * * 2. m. Φαρισ
13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ΡΒ
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
14 εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ δὲ εἶπαν· οἱ μὲν, Ἰωάνην τὸν
βαπτιστήν· οἱ δὲ, Ἠλείαν· * ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προ- * 2. m. Ἠλίαν.
15 16 φητῶν. Λέγει αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκρι-
θεὶς δὲ Σίμων Πέτρος, εἶπεν· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
17 τοῦ ζῶντος. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἶ,
Σίμων βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι, ἀλλ᾽
18 ὁ πατήρ μου ὁ ἐν οὐρανοῖς. Κᾀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέ-
τρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ
19 πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Καὶ * δώσω σοι τὰς κλεῖ- * Καὶ additur 2. manu.
δας * τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται * 2. m. κλεῖς.

XVI. * Ita cod. δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν* λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
pro ἄν. *2. m. λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε ἐπετείμησεν* τοῖς μαθηταῖς, ἵνα 20
recentiore διεστείλα- μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο 21
το. * Χριστός Ἰησοῦς χριστὸς* δεικνῦναι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς
omittitur a 2. manu. Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ΡΓ καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ 22
* 2. m. ἐπιτιμ. ἐπιτειμῶν·* εἴλεώς* σοι κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στρα- 23
* 2. m. ἵλ. φεὶς, εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, σκάνδαλον εἶ
ἐμοῦ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε 24
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλ-
θεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο- 25
λέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑ-
ρήσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον 26
ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρω-
πος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- 27
θρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγ-
γέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.
ΡΔ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶν τινὲς τῶν ὧδε ἑστώτων, οἵτινες οὐ μὴ 28
γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII. Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ 1
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς
* 1. m. καθ'. ὄρος ὑψηλὸν κατ'* ἰδίαν. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ 2
ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐ-
γένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ 3
* 2. m. Ἠλι. bis. Ἠλείας*, συνλαλοῦντες* μετ' αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶ- 4
* 2. m. συλλ. πεν τῷ Ἰησοῦ· κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποι-

ήσω ὧδε σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωϋσεῖ μίαν, καὶ μίαν XVII.
5 Ἠλείᾳ. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν
αὐτούς· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
6 μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. Καὶ ἀκούσαν-
τες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθη-
7 σαν σφόδρα. Καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶ-
8 πεν· ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς PE
9 αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ αὐτὸν* Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαι- * 2. m. τὸν pro
νόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· αὐτόν.
μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν
10 ἐγερθῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· τί
11 οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλείαν* δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ * 2. m. Ἠλί. ter.
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. Ἠλείας μὲν ἔρχεται, καὶ ἀποκαταστήσει
12 πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν
αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτως καὶ ὁ υἱὸς
13 τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆκαν οἱ μα-
θηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, PϚ
15 γονυπετῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν*, ὅτι * 1. m. μου τὸν υἱόν μου
σεληνιάζεται καὶ κακῶς ἔχει· πολλάκις γὰρ πείπτει* εἰς τὸ πῦρ, * 2. m. πίπτ.
16 καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς
17 σου, καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ'
ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
18 Καὶ ἐπετείμησεν* αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαι- * 2. m. ἐπετίμ.
19 μόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσ-
ελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ'* ἰδίαν, εἶπον· διὰ τί ἡμεῖς * 1 m. καθ'.
20 οὐκ ἠδυνήθημεν* ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ὀλι- * 1. m. ἐδυν.
γοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκ-
21 κον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ με-
ταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

XVII. ΡΖ Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλειλαίᾳ*, εἶπεν αὐτοῖς 22
*2. m. Γαλιλ. ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας
*1. m. τριημέρᾳ. ἀνθρώπων. Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ* ἀνα- 23
στήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.
ΡΗ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δί- 24
δραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπαν· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν
οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; λέγει· ναί. Καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν, 25
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων, οἱ βα-
σιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνος λαμβάνουσιν τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν
υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Εἰπόντος δὲ, ἀπὸ τῶν ἀλ- 26
λοτρίων· ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα 27
δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν, βάλε
ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθῦν ἆρον· καὶ ἀνοίξας
τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς
ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΗ.

CAP. XVIII. ΡΘ Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγον- 1
τες· τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; Καὶ προσ- 2
καλεσάμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν· 3
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία,
οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις οὖν τα- 4
πεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο 5
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν 6
*2. m. μικρ. μεικρῶν* τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα
κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταπον-
ΡΙ τισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν 7
σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀν-
θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου, 8
ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·

*καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλὸν, ἢ δύο* XVIII.
*χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.*
9 *Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλεῖ σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε*
*ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,*
*ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.*
10 *Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μεικρῶν* τούτων· λέγω γὰρ* *2. m. μικρ.
*ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ παντὸς βλέπου-*
11 12 *σι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.* Τί ὑμῖν δο-* * Deest in cod. vers. 11.
*κεῖ; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν*
*ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφήσει τὰ ἐνενηκονταεννέα πρόβατα ἐπὶ τὰ ὄρη,*
13 *καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐ-*
*τὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς*
14 *ἐνενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστιν θέλη-*
*μα ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται*
15 *ἓν τῶν μεικρῶν* τούτων. Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπα-* *2 m. μικρ.
*γε, ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκού-*
16 *σῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε*
*ἔτι ἕνα ἢ δύο μετὰ σοῦ, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν*
17 *σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ·*
*ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς*
18 *καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς,*
*ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται*
19 *λελυμένα ἐν οὐρανῷ. Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο συμ-* ΡΙΑ
*φωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, οὗ ἐὰν*
*αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐ-*
20 *ρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα,*
*ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.*

21 *Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, κύριε, ποσάκις ἁ-*
*μαρτήσει ὁ ἀδελφός μου, εἰς ἐμὲ καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτά-*
22 *κις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως*
23 *ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐ-*
*ρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν*

XVIII. δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσήχθη εἷς αὐ- 24
τῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦ- 25
ναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ
τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ 26
δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάν-
τα ἀποδώσω σοι. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου, ἀπέ- 27
λυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦ- 28
λος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν
* 2. m. ἔπνιγε. δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνειγε*, λέγων· ἀπόδος, εἴ τι 29
ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέ-
γων· μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθε- 30
λεν· ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως ἀποδῷ τὸ
ὀφειλόμενον. Ἰδόντες οὖν αὐτοῦ οἱ σύνδουλοι τὰ γενόμενα, ἐλυ- 31
πήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάν-
τα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, 32
λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. Οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν 33
σου, ὡς κἀγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέ- 34
δωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον.
Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε 35
ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

## ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX. ΡΙΒ * 2. m. Γαλιλ.
Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετ- 1
ῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας*, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας,
πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ 2
ΡΙΑ * 2. m. Φαρισ. ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρεισαῖοι* πει- 3
ράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες· εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖ-
κα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· οὐκ 4
ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν
αὐτούς; καὶ εἶπεν· ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πα- 5

τέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ XIX.
6 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ
7 σὰρξ μία· ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Λέ-
γουσιν αὐτῷ· τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστα-
8 σίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς. Ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν
σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας
9 ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὃς ἂν ἀπο-
λύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν
10 μοιχευθῆναι· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται. Λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ· εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ
11 τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐ πάν-
12 τες χωροῦσι τὸν λόγον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι, οἵ-
τινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι,
οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι
οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ὁ
δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω.

13 Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ ΡΙΔ
αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετείμησαν* αὐτοῖς. * 2. m. ἐπετίμ.
14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλ-
θεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
15 16 Καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ ἰδοὺ εἷς ΡΙΕ
προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα σχῶ
17 ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγα-
θοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθὸς· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,
18 τήρει τὰς ἐντολάς. Λέγει αὐτῷ, ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη, τὸ
οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρή-
19 σεις. Τείμα* τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα· καὶ ἀγαπήσεις * 2. m. τίμα.
20 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· ταῦ-
21 τα πάντα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· εἰ
θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ
δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο,
22 ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον τοῦτον,

XIX. ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων χρήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰη- 23
σοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πλούσιος
δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν 24
δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος ῥαφί-
δος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· τίς 25
ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· 26
παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυ-
ΡΙϛ νατά. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφή- 27
καμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ 28
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολου-
* 2. m. παλιγγ. θήσαντές μοι, ἐν τῇ παλινγενεσίᾳ*, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώ-
* 2. m. κριν. δεκα θρόνους, κρείνοντες* τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ 29
πᾶς ὅς τις ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα,
ἢ μητέρα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, πολ-
* 2. m. λήψεται. λαπλασίονα λήμψεται*, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ 30
δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

## ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX. ΡΙΖ Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσ- 1
πότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηνα- 2
ρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
Καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀ- 3
γορᾷ ἀργοὺς· καὶ ἐκείνοις εἶπεν· ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμ- 4
πελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον· πά- 5
λιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.
Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέ- 6
γει αὐτοῖς· τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέγουσιν 7
αὐτῷ· ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο· λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε καὶ

8 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. Ὀψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος XX
τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ
ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως
9 τῶν πρώτων· ἐλθόντες δὲ οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον
10 ἀνὰ δηνάριον. Καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμ-
11 ψονται· * καὶ ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. Λαβόντες δὲ ἐ- * 2. m. λήψ.
12 γόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες· οὗτοι οἱ ἔσχατοι
μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βα-
13 στάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς αὐτῶν ἑνὶ εἶπεν· ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνε-
14 φώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε· θέλω ἐγὼ τούτῳ τῷ
15 ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. Οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν
τοῖς ἐμοῖς; ἢ * ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός * 2. m. εἰ.
16 εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσ-
χατοι.
17 Μέλλων δὲ ἀναβαίνειν Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε ΡΙΗ
τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' * ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς· * 1. m. καθ'.
18 Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πα-
ραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν· καὶ κατακρι-
19 νοῦσιν αὐτὸν· καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖ-
ξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνασ-
τήσεται.
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ ΡΙΘ
21 τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσα τί ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; ἡ δὲ εἶπεν· εἰπὲ, ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ
δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου, ἐν τῇ
22 βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· οὐκ οἴδατε τί αἰ-
τεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πιεῖν; λέγουσιν
23 αὐτῷ· δυνάμεθα. Λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε· τὸ
δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
24 ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ ἀκούσαντες οἱ
25 δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ-

XX. καλεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν· οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κα-
τακυριεύσουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
Οὐχ οὕτως ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας ἐν ὑμῖν γενέ- 26
σθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος. Καὶ ὃς ἂν θέλῃ εἶναι ὑμῶν πρῶ- 27
τος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος. Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν 28
διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
PK * 2. m. Ἱεριχώ. λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερειχὼ*, 29
ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι 30
παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγον-
* Ita cod. ἐπετίμ. τες, κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν* 31
αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μεῖζον ἔκραξαν, λέγοντες· κύ-
ριε ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. Καὶ στὰς Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐ- 32
τοὺς, καὶ εἶπεν· τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ· κύριε, 33
ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, 34
ἥψατο αὐτῶν τῶν ὀμμάτων· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν, καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ.

## ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI. PKA * 1. m. Βηθφ. Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθσφαγῆ* 1
εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς,
λέγων αὐτοῖς· πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ 2
εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-
τες ἄγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τί, ἐρεῖτε, ὅτι ὁ κύριος 3
αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο δὲ ὅλον 4
γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· εἴ- 5
* 2. m. Σιών. πατε τῇ θυγατρὶ Σειὼν·* ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς,
καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. Πορευ- 6
θέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐ- 7
τῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖστος 8
ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπ-

9 τον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ XXI.
ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέ-
γοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
10 ματι κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ
εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· τίς ἐστιν οὗ-
11 τος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς, ὁ
12 ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλειλαίας. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ
ἱερὸν, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πολοῦντας καὶ ἀγοράζοντας
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν,
13 καὶ τὰς καθέδρας τῶν πολούντων τὰς περιστεράς· καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· γέγραπται· ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑ-
14 μεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ
15 τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόν-
τες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίη-
σεν, καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας
16 ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, ἠγανάκτησαν, καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἀκούεις
τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ναί· οὐδέποτε ἀνέγ-
νωτε, ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;
17 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν,
καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18
19 Πρωῒ δὲ ἐπανάγων* εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασεν. Καὶ ἰδὼν συ- ΡΚΒ
κῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ * 1. m. ἐπαναγαγών.
εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς
20 γένηται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες· πῶς παραχρῆμα ἐξη-
21 ράνθη ἡ συκῆ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς
συκῆς ποιήσετε; ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· ἄρθητι, καὶ
22 βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε
ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήμψεσθε.* * 2. m. λήψ.

23 Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσ- ΡΚΓ
κοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· ἐν

XXI. ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀ- 24
γὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάνου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρα- 25
νοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες·
ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσα-
τε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· 26
πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάνην. Καὶ ἀποκριθέν- 27
τες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· οὐκ οἴδαμεν· ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· οὐδὲ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δο- 28
κεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν δύο τέκνα· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶ-
πεν· τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ 29
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. Προσελθὼν 30
δὲ τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· οὐ θέ-
λω· ὕστερον μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθεν. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίη- 31
σεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν, ὁ ὕστερος· λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προά-
γουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Ἦλθεν γὰρ Ἰωάνης πρὸς 32
ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶ-
ναι καὶ οἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετε-
ΡΚΔ μελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀ- 33
κούσατε· ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα,
καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ
ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμη-
σεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δού- 34
λους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, 35
ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλ- 36
λους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύ-
τως. Ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέ- 37
γων· ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ, ἰδόντες τὸν 38
υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνω-

39 μεν αὐτὸν, καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες XXI.
40 αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν
ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκεί-
41 νοις; Λέγουσιν αὐτῷ· κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν
ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐ-
42 τῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου
43 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; Διὰ τοῦ-
το λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,
44 καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν
ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικ-
45 μήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρεισαῖοι* ΡΚΕ
46 τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. Καὶ ζη-
τοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προ-
φήτην αὐτὸν εἶχον.

* Φαρισ.

## ΚΕΦ. ΚΒ.

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, CAP. XXII.
2 λέγων. Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
3 ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δού-
λους αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ
4 ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· εἴπα-
τε τοῖς κεκλημένοις· ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί
μου καὶ τὰ σειτιστὰ* τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς
5 τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον· ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον
6 ἀγρὸν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ. Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαν-
7 τες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν, καὶ ἀπέκτειναν. Ὁ δὲ βασι-
λεὺς ὠργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσεν
8 τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. Τότε λέ-
γει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλη-

* 2. m. σιτιστά.

XXII. μένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, 9
καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόν- 10
τες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗ-
* 2. m. ὁ γάμος. ρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν* ἀνακει-
μένων· εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, 11
εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει 12
αὐτῷ· ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ
* 2. m. ἐφιμ. ἐφειμώθη.* Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· δήσαντες αὐ- 13
τοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ 14
εἰσιν κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

ΡΚς Τότε πορευθέντες οἱ Φαρεισαῖοι*, συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως 15
* 2. m. Φαρισ. αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μα- 16
θητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντας· διδάσκαλε, οἴδα-
μεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
καὶ οὐ μέλλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
θρώπων. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ, ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον καί- 17
σαρι, ἢ οὔ; Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπεν· τί 18
με πειράζετε, ὑποκριταί; Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήν- 19
σου· οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος 20
ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν· καίσαρος· τότε λέγει 21
αὐτοῖς· ἀπόδοτε οὖν τὰ καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ
θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν. 22

ΡΚΖ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, λέγον- 23
τες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· διδά-
σκαλε. Μωϋσῆς εἶπεν· ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ- 24
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρ-
μα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ 25
ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκεν τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ 26
ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. 27
Ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ 28

29 ἔσχον αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· πλανᾶσθε, XXII.
30 μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μὴ δὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. Ἐν γὰρ τῇ
ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἐν
31 τῷ οὐρανῷ εἰσιν. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέ-
32 γνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, λέγοντος. Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς
33 Ἀβραὰμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακὼβ· οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς
34 νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

35 Οἱ δὲ Φαρεισαῖοι* ἀκούσαντες ὅτι ἐφείμωσε* τοὺς Σαδ- ΡΚΗ * 2. m.
36 δουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐ- Φαρισ. * 2. m.
37 τῶν νομικὸς, πειράζων αὐτὸν· διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν ἐφίμ.
38 τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ
καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.
39 Αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. Δευτέρα, ὁμοίως ἀγαπή-
40 σεις τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς
ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρεισαίων*, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ΡΚΘ * 2. m.
42 Ἰησοῦς, λέγων· τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; Φαρισ.
43 λέγουσιν αὐτῷ· τοῦ Δαυείδ. Λέγει αὐτοῖς· πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν
44 πνεύματι καλεῖ αὐτὸν* κύριον; λέγων· εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ *1. m. bis αὐτὸν.
μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω
45 τῶν ποδῶν σου. Εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐ-
46 τοῦ ἐστιν; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον· οὐδὲ
ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

## ΚΕΦ. ΚΓ.

1 Τότε Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ- ΡΛ CAP.
2 τοῦ, λέγων. Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμμα- XXIII. * 2. m.
3 τεῖς καὶ οἱ Φαρεισαῖοι.* Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν, ποιή- Φαρισ.
σατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν
4 γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσιν. Δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβά-

XXIII. στακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· αὐτοὶ δὲ
*2. m. κιν. τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κεινῆσαι* αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔρ- 5
γα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι
γὰρ τὰ φιλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα. Φι- 6
λοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθε-
δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, 7
καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββεί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε 8
ῥαββεὶ· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί
ἐστε. Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν 9
ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. Μὴ δὲ κληθῆτε καθηγηταί· ὅτι καθη- 10
γητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς ὁ Χριστός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν 11
διάκονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις 12
ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ 13
*2. m. Φαρισ. Φαρεισαῖοι*, ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς
ΡΛΑ εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φα- 14
*2. m. Φαρισ. ρεισαῖοι*, ὑποκριταὶ, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν,
ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγον- 15
τες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων 16
ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; Καὶ ὃς ἂν 17
ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώ-
ρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μεῖ- 18
ζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; Ὁ οὖν 19
ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν 20
τῷ κατοικοῦντι αὐτόν. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν 21
ΡΛΒ τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. Οὐαὶ 22
*2. m. Φαρισ. ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρεισαῖοι*, ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε
*2. m. κύμινον. τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμεινον·* καὶ ἀφήκατε* τὰ
*1. m. ἀφήκετε. βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸ ἔλεος, καὶ τὴν πίστιν·

23 ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, διϋλί- XXIII.
24 ζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπείνοντες*. Οὐαὶ ὑμῖν, ΡΑΓ
γραμματεῖς καὶ Φαρεισαῖοι*, ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν * 2. m. καταπίν.
τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ * 2. m. Φαρισ.
25 ἀκρασίας. Φαρεισαῖε* τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτη- * 2. m. Φαρισ.
ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν* καθαρόν. ΡΑΔ
26 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρεισαῖοι*, ὑποκριταὶ, ὅτι ὁμοιάζετε * 1. m. αὐτοῦ.
τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν * 2. m. Φαρισ.
27 δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτως καὶ ὑμεῖς
ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἐστὲ μεστοὶ
28 ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρεισαῖοι*, ΡΑΕ
ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖ- * 2. m. Φαρισ.
29 τε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων. Καὶ λέγετε· εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προ-
30 φητῶν. Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων
31 τοὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσετε* τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. * 2. m. πληρώσατε.
32 Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέν-
33 νης; Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ σο-
φοὺς, καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ
αὐτῶν μαστειγώσετε* ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ * 2. m. μαστιγ.
34 πόλεως εἰς πόλιν. Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνό-
μενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵ-
ματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ
35 τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γε-
36 νεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προ-
φήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσά-
κις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυν-
37 άγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας; καὶ οὐκ ἠθελήσατε. Ἰδοὺ,
38* ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν· οὐ μή με ἴδητε ἀπάρ-
τι, ἕως ἂν εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

(*) In editionibus versiculi 39 sunt. At in vaticano codice, aliisque aliquot, fortasse ob similitudinem initiorum *οὐαί*, praetermittitur versiculus 14. *Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.*

## ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV. *Καὶ* ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο· καὶ προσῆλθον 1
ΡΛϛ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ 2
δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυ-
ΡΛΖ θήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσ- 3
* 1. m. καθ'. ῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' * ἰδίαν, λέγοντες· εἰπὲ ἡμῖν, πό-
τε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ συν-
τελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· 4
βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ 5
ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστὸς· καὶ πολλοὺς πλα-
νήσουσιν. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· 6
ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.
Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· 7
* 2. m. λιμ. καὶ ἔσονται λειμοὶ * καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. Πάντα δὲ ταῦτα 8
* 2. m. ὠδίν. ἀρχὴ ὠδείνων*. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλείψιν*, καὶ ἀποκτε- 9
* 2 m. θλίψ. νοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μεισούμενοι * ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, διὰ
* 2. m. μισ. bis. τὸ ὄνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ ἀλλή- 10
λους παραδώσουσιν, καὶ μεισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ 11
ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσιν πολλούς. Καὶ διὰ 12
τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.
Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται· Καὶ κηρυχθήσεται 13 14
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς
μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν 15
ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ
* 1. m. ἑστός. προφήτου, ἑστὼς * ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω.) Τότε 16
οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, 17
μὴ καταβάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ 18
μὴ ἐπιστεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν 19
γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-

20 ραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, XXIV.
21 μὴ δὲ σαββάτῳ. Ἔσται γὰρ τότε θλείψις * μεγάλη, οἵα οὐ γέ- * 2. m. θλίψ.
22 γονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. Καὶ
εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.
23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύη-
24 τε *. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχρειστοι * καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ * 1. m. πιστεύετε.
δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνα- * 2. m. ψευδόχρ.
25 τὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. 26 Ἐὰν οὖν εἴπω-
σιν ὑμῖν· ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶν· μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ, ἐν τοῖς τα-
27 μείοις· μὴ πιστεύσητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία
28 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθή-
29 σονται οἱ ἀετοί. Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλείψιν* τῶν ἡμερῶν ἐκεί- * 2. m. θλίψ.
νων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐ-
τῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνά-
30 μεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖ-
ον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι
αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμε-
νον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
31 πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος
φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν
32 τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ
δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς
γένηται ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γεινώσκετε * ὅτι ἐγγὺς τὸ * 2. m. γινώσκε-
33 θέρος. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γεινώσκετε * ὅτι ται. * 2. m.
34 ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γίν.
35 γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
36 παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. Περὶ δὲ τῆς ΡΛΗ
ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐ-
37 ρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. Ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέ-
ραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

XXIV Ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ταῖς προ τοῦ κατακλυ- 38
* 2. m. πίν. σμοῦ, τρώγοντες καὶ πείνοντες *, γαμοῦντες καὶ γαμίσκοντες,
* 2. m. κιβ. ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κειβωτὸν *, καὶ οὐκ ἔγνω- 39
σαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ 40
ἀγρῷ· εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται. Δύο ἀλήθουσαι ἐν 41
τῷ μύλῳ· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. Γρηγορεῖτε 42
οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖ- 43
* 2. m. γιν. νο δὲ γεινώσκετε *, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ
κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυγῆναι
* 2. m. γιν. τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γείνεσθε * ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ οὐ 44
ΡΛΘ δοκεῖτε ὥρᾳ, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πι- 45
στὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκε-
τείας αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακάριος 46
ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦν-
ται. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κα- 47
ταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρ- 48
δίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος. Καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς 49
* 2. m. πίνῃ. συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πείνῃ * μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει 50
ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ
* 2. m. γιν. ᾗ οὐ γεινώσκει· * καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ με- 51
τὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

## ΚΕΦ. ΚΕ.

CAP. XXV. Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, 1
ΡΜ αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ
νυμφίου. Πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ, καὶ πέντε φρόνιμοι. 2
Αἱ γὰρ μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον 3
μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγ- 4
γείοις, μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφί- 5

6 ου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ XXV.
7 ἐγένετο· ἰδού, ὁ νυμφίος· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. Τότε ἠγέρθη-
σαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας
8 ἑαυτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ
9 ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν
δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν,
πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοι-
μοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11 Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι· κύριε,
12 κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
13 οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, οὐδὲ
14 τὴν ὥραν. Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους
15 δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ ᾧ μὲν
ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν
16 δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαν-
τα λαβὼν, εἰργάσατο * ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε. * 1. m. ἠργ.
17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησεν ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν λα-
βὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν, καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου
19 αὐτοῦ. Μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκεί-
20 νων, καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέν-
τε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων·
κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαν-
21 τα ἐκέρδησα. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελ-
22 θε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τά-
λαντα λαβὼν *, εἶπεν· κύριε δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε * Deest in cod. λαβών.
23 ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· εὖ, δοῦλε
ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα πιστὸς ἧς, ἐπὶ πολλῶν σε κατα-
24 στήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ
ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπεν· κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διε-

XXV. σκόρπισας. Καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν 25
τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν 25
αὐτῷ· πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπει-
ρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα. Ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀρ- 27
* 2. m. τραπεζί-ταις. γύριά μου τοῖς τραπεζείταις· * καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ
ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ 28
ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ 29
περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ'
αὐτοῦ. Καὶ τὸν ἀρχεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότυς τὸ ἐξώ- 30
ΡΜΑ τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ὅταν 31
δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ
ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. Καὶ 32
συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐ-
τοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐριφίων. Καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ 33
δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐ- 34
τοῦ· δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν
ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα 35
γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος
ἤμην, καὶ συναγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, 36
ΡΜΒ καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθατε πρός με. Τότε 37
ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδο-
*1. m. εἴδαμεν. μεν * πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; Πότε 38
δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλο-
μεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθο- 39
μεν πρὸς σέ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω 40
* τῶν ἀ-δελφῶν μου est in margine. ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου * τῶν ἐλα-
χίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πο- 41
ρεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοι-
μασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γὰρ, 42
* 2 m. καὶ omittitur. καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· καὶ * ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με.
Ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ 43

44 με· ἀσθενὴς, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε ἀπο- XXV.
κριθήσονται καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶν-
τα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ
45 οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,
43 οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώ-
νιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

## ΚΕΦ. Κϛ.

1 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τού- ΡΜΓ CAP.
2 τους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας XXVI.
τὸ πάσχα γείνεται· * καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς *2. m. γίν.
3 τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου Καϊά-
4 φα. Καὶ συνεβουλεύσαντο, ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν, καὶ
5 ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δέ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται
6 ἐν τῷ λαῷ. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμω- ΡΜΔ
7 νος τοῦ λεπροῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου
βαρυτείμου *, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. *2. m. βαρυτίμ.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν, λέγοντες· εἰς τί ἡ ἀπώλεια
9 αὕτη; Ἠδύνατο * γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι πτω- *2. m. ἐδύν.
10 χοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· τί κόπους παρέχετε τῇ γυναι-
11 κί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς
12 ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Βαλοῦσα γὰρ αὕ-
τη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με
13 ἐποίησεν. Ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον
τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς
14 μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος ΡΜΕ
15 Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, εἶπεν· τί θέλετέ μοι
δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριά-
16 κοντα ἀργύρια. Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν, ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

XXVI. ΡΜϚ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, 17
λέγοντες· ποῦ θέλεις ἡτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ 18
εἶπεν· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ·
ὁ διδάσκαλος λέγει· ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς 19
ΡΜΖ συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Ὀψίας 20
δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν 21
εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυ- 22
πούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος· μήτι ἐγώ
εἰμι, κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν 23
χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀν- 24
θρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀν-
θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ 25
Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπεν· μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββεί; λέγει
ΡΜΗ αὐτῷ· σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, 26
καὶ εὐλογήσας, ἔκλασεν, καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς, εἶπεν· λά-
βετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν ποτή- 27
ριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· πίετε ἐξ αὐ-
τοῦ πάντες. Τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης, τὸ 28
περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν, 29
οὐ μὴ πίω ἀπάρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως
* 2. m. πίνω. τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πείνω * μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος 30
τῶν ἐλαιῶν.

ΡΜΘ Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε 31
ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερ- 32
* 2. m. Γαλιλ. θῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλειλαίαν *. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ- 33
τρος εἶπεν αὐτῷ· εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέ-
* Ita cod. hic, at infra ἀπαρνήσῃ. ποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν 34
ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσει * με. Λέ- 35

γει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀ- XXVI.
παρνήσομαι· ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον
Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ
37 ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ
38 τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τό-
τε λέγει αὐτοῖς· περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μεί-
39 νατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. Καὶ προελθὼν μεικρὸν*, ἔπε- * 2. m. μικ.
σεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· πάτερ μου,
εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν
40 οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθη-
τὰς, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· οὕ-
41 τως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε
καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦ-
42 μα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν PN
προσηύξατο· πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν, ἐὰν μὴ
43 αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. Καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐ-
τοὺς καθεύδοντας· (ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.)
44 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, πάλιν ἀπελθὼν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν
45 αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν. Τότε ἔρχεται προς τοὺς μαθητὰς, καὶ
λέγει αὐτοῖς· καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ γὰρ ἤγγικεν
ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτω-
46 λῶν. Ἐγείρεσθε· ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.
47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, PNA
ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων,
48 ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ παραδιδοὺς
αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν·
49 κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπεν· χαῖ-
50 ρε, ῥαββεί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
ἑταῖρε, ἐφ' ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ
51 τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετ' αὐτοῦ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατά-

XXVI. *ξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Τότε* 52
*λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τό-*
* 1. m. μαχαίρῃ. *πον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ **
* 1. m. δύνομαι. *ἀπολοῦνται. Ἢ δοκεῖς, ὅτι οὐ δύναμαι * παρακαλέσαι τὸν πα-* 53
* 2. m. λεγεῶνας. *τέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιῶνας * ἀγ-*
*γέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι;* 54
ΡΝΒ *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλ-* 55
*θατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν*
*τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο δὲ* 56
*ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν· τότε οἱ*
*μαθηταὶ αὐτοῦ πάντες ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.*

*Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν* 57
*ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.*
*Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ* 58
*ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν*
ΡΝΓ *τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο-* 59
*μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν. Καὶ οὐχ* 60
*εὗρον, πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. Ὕστερον δὲ προσελ-*
*θόντες δύο, εἶπον· οὗτος ἔφη· δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ* 61
*θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιε-* 62
* 2. m. ἀποκρίν. *ρεὺς εἶπεν αὐτῷ· οὐδὲν ἀποκρείνῃ*; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-*
*σιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα· καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· ἐξορ-* 63
*κίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ*
*Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν* 64
*λέγω ὑμῖν, ἀπάρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ*
*δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-*
* Ita cod. hoc loco densa adspir. *νοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ *, λέγων· ἐ-* 65
*βλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσα-*
*τε τὴν βλασφημίαν. Τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· ἔνο-* 66
*χος θανάτου ἐστίν. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ* 67
*ἐκολάφισαν αὐτὸν· οἱ δὲ ἐράπισαν, λέγοντες· προφήτευσον ἡμῖν,* 68
*Χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;*

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ XXVI. ΡΝΔ
μία παιδίσκη, λέγουσα· καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ γαλειλαίου*. * 2. m. γαλιλ.
70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων· οὐκ οἶδα τί λέγεις.
71 Ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς
72 ἐκεῖ· οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου. Καὶ πάλιν ἠρνήσατο
73 μετὰ ὅρκου· ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μεικρὸν* δὲ προσ- * 2. m μικ.
ελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν
74 εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο καταθε-
ματίζειν, καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθὺς ἀ-
75 λέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰ-
ρηκότος, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με· καὶ
ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσεν πικρῶς.

## ΚΕΦ. ΚΖ.

1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς ΡΝΕ CAP.
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι XXVII.
2 αὐτόν. Καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν Πει-
3 λάτῳ * τῷ ἡγεμόνι. Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτὸν, ὅτι * 2. m. Πιλ.
κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρ- ΡΝϚ
4 χιερεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις, λέγων· ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα
5 ἀθῶον· * οἱ δὲ εἶπον· τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. Καὶ ῥίψας τὰ * In margine δίκαιον.
6 ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν, ἀνεχώρησεν· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ
δὲ ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπαν· οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐ-
7 τὰ εἰς τὸν κορβᾶν *, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστίν. Συμβούλιον δὲ * 2. m. κορβανᾶν
λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς τα- vel κορβανᾶ.
8 φὴν τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος,
9 ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προ-
φήτου, λέγοντος· καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
10 τοῦ τετειμημένου *, ὃν ἐτειμήσαντο * ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ. Καὶ * 2. m. τετιμ.
ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι * 2. m. ἐτιμ.
κύριος.

XXVII. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν 11
PNZ αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς ἔφη αὐτῷ· σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν 12
* 2. m. καὶ τῶν. ἀρχιερέων καὶ * πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρείνατο *. Τότε λέγει 13
* 2. m. ἀπεκρίν. αὐτῷ ὁ Πειλάτος· * οὐκ ἀκούεις ὅσα * σου καταμαρτυροῦσιν; Καὶ 14
* 2. m. Πιλ. οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγε-
* 2. m. πόσα. μόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ 15
PNH δέσμιον, ὃν ἤθελον. Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον 16
* 2. m. Πιλ. Βαραββᾶν. Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· * 17
τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; τὸν Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον
Χριστόν; Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθημέ- 18 19
νου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ, λέγουσα· μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπα-
θον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσ- 20
βύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν
δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς· 21
τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, τὸν Βα-
* 2. m. Πιλ. ραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· * τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν 22
λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες· σταυρωθήτω. Ὁ δὲ ἔφη· τί 23
γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξον λέγοντες· σταυρω-
PNΘ θήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πειλᾶτος *, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον 24
* 2. m. Πιλ. θόρυβος γείνεται *, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας κατέναντι
* 2. m. γίν. τοῦ ὄχλου, λέγων· ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς
ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπεν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' 25
ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βα- 26
ραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.
ΞΡ Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς 27
τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ ἐν- 28
δύσαντες αὐτὸν, χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ. Καὶ πλέ- 29
ξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, περιέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ-
τοῦ, καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιξαν αὐτῷ, λέγοντες· χαῖρε βασιλεῦ τῶν

30 Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ XXVII.
31 ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέ-
δυσαν αὐτὸν τὴν χλαμῦδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ·
καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.
32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμω-
33 να· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόν-
τες εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος
34 λεγόμενος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμειγμένον· * * 2. m. μεμιγ.
35 καὶ γευσάμενος, οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν,
36 διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον. Καὶ καθήμενοι
37 ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν
αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
38 δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταὶ, εἷς ἐκ δεξιῶν, ΡΞΑ
39 καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐ-
40 τὸν, κεινοῦντες * τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· ὁ καταλύων * 2. m. κιν.
τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ
41 υἱὸς θεοῦ εἶ, κατάβηθι ἀπο τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς, ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, ἔλε-
42 γον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσ-
ραὴλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ᾿
43 αὐτόν. Πέποιθεν ἐπὶ τῷ θεῷ ῥυσάσθω νῦν, εἰ θέλει, αὐτὸν
44 εἶπεν γάρ· ὅτι θεοῦ εἰμι υἱός. Τὸ δ᾿ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ, οἱ συν-
σταυρωθέντες * σὺν αὐτῷ, ὠνείδιξον αὐτόν. * 2. m. συσταυρ.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ΡΞΒ
46 ἕως ὥρας ἐνάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς
φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· ἐλωεὶ, ἐλωεὶ, λεμασαβακτανεί; τουτέστιν,
47 θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ
48 ἑστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· ὅτι Ἠλείαν * φωνεῖ οὗτος. Καὶ * 2. m. Ἠλίαν.
εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε
49 ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ
εἶπαν· ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας * σώσων αὐτόν· ἄλλος * 2. m. Ἠλίας.
δὲ λαβὼν λόγχην, ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὕ-

XXVII. δωρ καὶ αἷμα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆ- 50
κεν τὸ πνεῦμα.
ΡΞΓ Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν 51
ἕως κάτω εἰς δύο· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν.
Καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμη- 52
μένων ἁγίων ἠγέρθησαν. Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ 53
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθη-
σαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες 54
* 2. m. γιν. τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γεινόμενα *, ἐφοβήθησαν
ΡΞΔ σφόδρα, λέγοντες· ἀληθῶς υἱὸς θεοῦ ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ 55
γυναῖκες πολλαὶ, ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθη-
* 2. m. Γαλιλ. σαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας *, διακονοῦσαι αὐτῷ. Ἐν αἷς 56
ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ
μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
ΡΞΕ Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι- 57
μαθαίας, τοὔνομα Ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ.
* 2. m. Πιλ. Οὗτος, προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ *, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 58
* 2. m. Πιλ. τότε ὁ Πειλᾶτος * ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ 59
Ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ. Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν 60
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυ-
λίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ 61
ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέ-
ΡΞϚ ναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρα- 62
* 2. m. Φαρισ. σκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρεισαῖοι * πρὸς Πει-
* 2. m. Πιλ. λᾶτον*, λέγοντες· κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν 63
ἔτι ζῶν· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον οὖν ἀσφαλι- 64
σθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ
μαθηταὶ, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ· ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη 65
* 2. m. Πιλ. αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· * ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε
ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφρα- 66
γίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

## ΚΕΦ. ΚΗ.

1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν ΡΞΖ CAP.
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. XXVIII.
2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου, καταβὰς
ἐξ οὐρανοῦ, καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον, καὶ ἐκάθητο
3 ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα
4 αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ
5 τηροῦντες, καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος,
εἶπεν ταῖς γυναιξὶν· μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπεν·
7 δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἴ-
πατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ,
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλειλαίαν· * ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ, εἶ- * 2. m. Γαλιλ.
8 πον ὑμῖν. Καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου ΡΞΗ
καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐ-
9 τοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς, λέγων· χαίρετε· αἱ
δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνη-
10 σαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε,
ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλει-
λαίαν *, κἀκεῖ με ὄψονται. * 2 m. Γαλιλ.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας, ἐλθόν- ΡΞΘ
τες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γε-
12 νόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε
13 λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες· εἴ-
πατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν
14 ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος,
15 ἡμεῖς πείσομεν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. Οἱ δὲ, λαβόν-
τες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λό-
γος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας. * 2. m. Γαλιλ.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλειλαίαν *, εἰς ΡΟ

XXVIII. τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσ- 17
εκύνησαν· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν 18
αὐτοῖς, λέγων· ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς. Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίσαντες 19
αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
πνεύματος. Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην 20
ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς
συντελείας τοῦ αἰῶνος.

ΚΑΤΑ
ΜΑΘΘΑΙΟΝ.*

* 2. m. Ματθ.

# ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
## ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

### ΚΕΦ Α.

1 2 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ. Καθὼς γέ- A CAP. I.
γραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ· ἰδού, ἀποστέλλω τὸν ἄγ-
3 γελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. Φω-
νὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
4 ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάνης ὁ βαπτίζων ἐν
τῇ ἐρήμῳ, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
5 τιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ
οἱ Ἱεροσολυμεῖται* πάντες· καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορ- * 2. m. ἱεροσολυ-
6 δάνῃ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ Ἰωά- μιται.
νης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν
7 ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων* ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκή- * Ita cod.
ρυσσεν λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκα-
8 νὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ ἐβά-
πτισα ὑμᾶς ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ.

9 Ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Να-
ζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας*, καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ B * Ita cod.
10 Ἰωάνου. Καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους Γαλιλ.
τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς
11 αὐτόν. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ
12 ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλ- Γ
13 λει εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα* ἡμέρας * 2. m. τεσσα.
πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ
ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάνην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Δ
15 τὴν Γαλειλαίαν*, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. Καὶ λέ- * 2. m. Γαλιλ.

I. γων· ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ·
μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Καὶ παράγων παρὰ 16
* 2. m. Γαλιλ. τὴν θάλασσαν τῆς Γαλειλαίας* εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν
* Deest in cod. ἀμφίβληστρον. ἀδελφὸν Σίμωνος, ἀμφιβάλλοντας* ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ
* 1. m. ἁλεεῖς. Ita et mox. ἁλιεῖς.* Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιή- 17
σω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκ- 18
τυα, ἠκολούθουν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν 19
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν
τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐ- 20
τούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ με-
τὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

E Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάβ- 21
βασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο 22
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ- 23
τῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν, λέγων. Τί 24
* Ita codex, non σοί. ἡμῖν καὶ σὺ*, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε
* 2. m. ἐπετίμ. τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπετείμησεν* αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέ- 25
* 2. m. φιμ. γων· φειμώθητι*, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σπαράξαν αὐτὸν 26
τὸ ἀκάθαρτον, καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.
* 2. m. συζ. Καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν* αὐτοὺς, λέγοντας· 27
τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ, κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι
τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Καὶ ἐξῆλ- 28
θεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς
* 2. m. Γαλιλ. Γαλειλαίας.*

ς Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν 29
Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάνου. Ἡ δὲ πενθερὰ 30
Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ
αὐτῆς. Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρός· 31
καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Ὀψίας δὲ 32
γενομένης, ὅτε ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις 33

34 ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κα- I.
κῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν,
καὶ οὐκ ἤφιεν τὰ δαιμόνια λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν αὐτὸν Χριστὸν Z
35 εἶναι. Καὶ πρωῒ ἔννυχα λείαν* ἀναστὰς ἐξῆλθεν εἰς ἔρημον * 2. m. λί.
36 τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ
37 μετ' αὐτοῦ. Καὶ εὗρον αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ὅτι πάντες ζητοῦ-
38 σίν σε. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κω- H
39 μοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. Καὶ ἦλθεν
κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλειλαίαν*, * 2. m. Γαλιλ.
καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν αὐτὸν, λέ-
41 γων αὐτῷ· κύριε ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνῃ με καθαρίσαι. Καὶ σπλαγ-
χνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο, καὶ λέγει αὐτῷ·
42 θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,
43 καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβρειμησάμενος* αὐτῷ, εὐθὺς ἐξέβαλεν * 2. m. ἐμβριμ.
44 αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτῷ· ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλὰ ὕπαγε,
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ
45 σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἐξελθὼν
ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μη-
κέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐπ'
ἐρήμοις τόποις, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

## ΚΕΦ. Β.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι Θ CAP. II.
2 ἐν οἴκῳ ἐστίν. Καὶ συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μὴ
3 δὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρ-
χονται φέροντες πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσά-
4 ρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπε-
στέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κρά-
5 βαττον*, ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν * 2. m. κράββατον huic et infra.
πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ

II. ἁμαρτίαι. Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ 6
διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Ὅτι οὗτος οὕτω λαλεῖ, 7
βλασφημεῖ; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός;
Καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅ τι διαλογί- 8
ζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει· τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· ἀ- 9
φίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· ἐγείρου, καὶ ἆρον τὸν κράβ-
* 1. m κράβατ-τον. βατόν* σου, καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ 10
heic et infra. υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει τῷ
παραλυτικῷ· σοὶ λέγω, ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβατόν σου, καὶ 11
ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κρά- 12
βατον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας,
καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν, ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδομεν.
I Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος 13
ἤρχετο πρὸς αὐτον, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παράγων εἶδεν 14
Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει
AI αὐτῷ· ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ γεί- 15
* 2. m. γίν. νεται* κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τε-
λῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. Καὶ οἱ 16
* 2. m Φαρισ. γραμματεῖς τῶν Φαρεισαίων* ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἁμαρτω-
* τῶν superadditur. λῶν καὶ τῶν* τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ
τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐσθίει. Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς 17
λέγει αὐτοῖς· ὅτι οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ'
IB οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτω-
* 2. m. Φαρισ. λούς. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάνου καὶ οἱ Φαρεισαῖοι* νηστεύον- 18
τες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωά-
* 2. m. Φαρισ. νου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρεισαίων* νηστεύουσιν; οἱ δὲ σοὶ οὐ
νηστεύουσιν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ 19
νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν, νηστεύειν; ὅσον χρό-
νον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. Ἐλεύ- 20
σονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε

21 νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγ- II.
νάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μὴ, αἴρει τὸ πλή-
ρωμα ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα
22 γείνεται *. Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ * 2 m. γίν.
δὲ μὴ, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται, καὶ
οἱ ἀσκοί·.ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς.

28 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διαπορεύεσθαι διὰ τῶν ΙΓ
σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδοποιεῖν τίλλοντες
24 τοὺς στάχυας. Καὶ οἱ Φαρεισαῖοι* ἔλεγον αὐτῷ· ἴδε, τί ποιοῦσιν * 2. m. Φαρισ.
25 τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· οὐδέποτε ἀνέγ-
νωτε τί ἐποίησεν Δανεὶδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς
29 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιά-
θαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν, εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν
27 αὐτῷ οὖσιν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον
28 ἐγένετο, καὶ οὐχ' ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. Ὥστε κύριός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξη- ΙΔ CAP. III.
2 ραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ παρετήρουν αὐτὸν, εἰ τοῖς σάβ-
3 βασιν θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει
4 τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν· ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει
αὐτοῖς· ἔξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι;
5 ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀκοπτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμε-
νος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος* ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρ- * 2. m. συλλ.
δίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν,
6 καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρεισαῖοι*, * 2. m. Φαρισ.
εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως
αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸς ΙΕ

III.
* 2. m. Γαλιλ. τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας* ἠκολού-
θησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ 8
τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ περὶ Τύρον καὶ
* 2. m. Σιδ. Σειδῶνα* πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ποιεῖ, ἦλθον πρὸς αὐ-
τόν. Καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάρια προσκαρ- 9
* 2. m. θλίβ. τερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλείβωσιν* αὐτόν. Πολ- 10
* 2. m. ἐπιπίπ. λοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπείπτειν* αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψων-
* 2. m. μάστιγ. ται, ὅσοι εἶχον μάστειγας*. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα 11
* 2. m. προσέπιπταν. ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπειπταν* αὐτῷ, καὶ ἔκραζον, λέ-
* 2. m. ἐπετίμα. γοντα· ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετείμα* αὐ- 12
* 2. m. ποιῶσιν. τοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσιν*.

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν 13
Iϛ αὐτὸς· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησεν δώδεκα, οὓς καὶ 14
ἀποστόλους ὠνόμασεν ἵνα ὦσιν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλῃ αὐ-
τοὺς κηρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. Καὶ 15
ἐποίησεν τοὺς δώδεκα. Καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον. 16
Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν τοῦ 17
Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὄνομα Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ
βροντῆς. Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, 18
* 2. m. Ματθ. καὶ Μαθθαῖον*, καὶ Θωμᾶν; καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου,
καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν καναναῖον. Καὶ Ἰούδαν Ἰσκα- 19
ριὼθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, 20
ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ 21
παρ᾽ αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· ὅτι ἐξέστη.
Καὶ οἱ γραμματεῖς, οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· 22
ὅτι Βεεζεβοὺλ ἔχει· καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλ-
λει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς 23
ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ 24
ἐὰν βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βα-
σιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δυνήσεται 25
ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυτὸν, 26

27 καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. Ἀλλ᾽ οὐ III.
δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν, τὰ σκεύη αὐτοῦ
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν
28 αὐτοῦ διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς
υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ βλασφημίαι ὅσα
29 ἐὰν βλασφημήσωσιν. Ὃς δ᾽ ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ᾽ ἔνοχός ἐστιν αἰω-
30 νίου ἁμαρτήματος. Ὅτι ἔλεγον· πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Καὶ ἔρχονται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
32 ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, καλοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐκά-
θητο περὶ αὐτὸν ὄχλος· καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ
33 οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, λέ-
34 γει. τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί; Περιβλεψάμενος
τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους, λέγει· ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ
35 οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς ἂν ποιήσῃ τά θελήματα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀ-
δελφός μου, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνάγε- IZ CAP. IV.
ται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμ-* τὸ superadditur.
βάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θά-
2 λασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβο-
3 λαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Ἀκούετε·
ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν,
ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφα-
5 γεν αὐτό. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, καὶ ὅπου οὐκ εἶχε
γῆν πολλὴν· καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος τῆς γῆς.
6 Καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθησαν, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν
7 ῥίζαν, ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ-
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.
8 Καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀ-

VI. ναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενα· καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα, καὶ ἐν*
* Ita cod. ἐν, non ἕν. ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν· ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀ- 9
κουέτω.

ΙΗ Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν 10
σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμῖν τὸ 11
μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω-
* Ita cod. 1. m. γίν. θεν ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται*. Ἵνα βλέποντες βλέπωσι, 12
καὶ μὴ ἴδωσιν· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσιν· μήποτε
ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. Καὶ λέγει αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε 13
τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε
Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁ- 14 15
δόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχε-
ται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς.
Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ
ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐ-
τόν. Καὶ οὐκ ἔχουσαν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· 17
* 2. m. θλίψ. εἶτα γενομένης θλείψεως* ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκαν-
δαλίζονται. Καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, 18
οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες. Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶ- 19
νος, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυ-
μίαι εἰσπορευόμεναι συνπνείγουσιν* τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γεί-
* 2. m. συμπνίγ. * 2. m. γίν. νεται*. Καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, 20
οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφο-
ροῦσιν ἐν τριάκοντα, καὶ ἑξήκοντα, καὶ ἑκατόν.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος, ἵνα ὑπὸ τὸν 21
* 2. m. κλίν. μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλείνην*; οὐχ ἵνα ἐπὶ* τὴν λυχνίαν τεθῇ;
* 1. m. ὑπό. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυ- 22
φον, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ 23 24
ἔλεγεν αὐτοῖς· βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρη-
θήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. Ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται 25
αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλε- 26
γεν· οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βαλῇ τὸν

σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέ- IV.
ραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνεται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.
28 Αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτ' ἐν* στάχυν, * 2. m. εἶτα pro
29 εἶτ' ἐν πλῆρες σεῖτος* ἐν τῷ στάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπὸς, εἶτ' ἐν. Ita et mox.
30 εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. Καὶ * 2. m. σῖτος.
ἔλεγεν· πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; ἢ ἐν τίνι αὐ-
31 τὴν παραβολῇ θῶμεν; Ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ
ἐπὶ γῆς γῆς, μεικρότερον* ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς * 2. m. μικ.
32 γῆς. Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεται* μεῖζον πάντων * Ita cod. γίν.
τῶν λαχάνων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ
33 τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῖν*. Καὶ * Ita cod.
τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς
34 ἠδύναντο* ἀκούειν. Καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· * Ita cod. 1. m.
καθ'* ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα. * 2. m. κατ'.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης· ΙΘ
36 διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμ-
βάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐ-
37 τοῦ. Καὶ γείνεται* λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου· καὶ τὰ κύματα * 2. m. γίν.
38 ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. Καὶ αὐ-
τὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων. Καὶ διεγεί-
ρουσιν* αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι * 1. m. ἐγείρ.
39 ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετείμησεν* τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶ- * 2. m. ἐπετίμ.
πεν τῇ θαλάσσῃ· σιώπα, πεφείμωσο* καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, * 2. m. πεφίμ.
40 καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί δειλοί ἐστε;
41 οὔπω ἔχετε πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον
πρὸς ἀλλήλους· τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ
θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;

## ΚΕΦ. Ε.

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν CAP. V. Κ
2 Γερασηνῶν. Καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, ὑπήντησεν

V. αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ. Ὃς τὴν 3
κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς
* 2. m. ἠδύν. ἐδύνατο* αὐτὸν δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύ- 4
σεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς
* 2. m. συντετρίφθαι. πέδας συντετρείφθαι·* καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι. Καὶ 5
διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρε-
σιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη- 6
σοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμεν, καὶ προσεκύνησεν αὐτόν. Καὶ κρά- 7
* Ita codex etsi p. 66. σύ. ξας φωνῇ μεγάλῃ, λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ*, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ
τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν θεὸν, μή με βασανίσῃς. Ἔλεγεν γὰρ 8
αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ 9
* 2. m. λεγεών. ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν* ὄνομά
μοι ἐστὶν, ὅτι πολλοί ἐσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα 10
μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει 11
ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. Καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν, λέ- 12
γοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθω-
μεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀ- 13
κάθαρτα εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ
* 2. m. ἐπνίγ. τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ὡς β͵, καὶ ἐπνείγοντο* ἐν τῇ θα-
λάσσῃ. Καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς, ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς 14
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγο-
νός. Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονι- 15
ζόμενον, καθήμενον ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα
* Ita cod. 1. m. τὸν λεγεῶνα·* καὶ ἐφοβήθησαν. Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόν- 16
τες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ 17
ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Καὶ 18
ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισ-
2. m. ᾖ. θεὶς, ἵνα μετ' αὐτοῦ ἦν*. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει 19
αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀγάγγειλον
αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριος σοὶ πεποίηκεν, καὶ ἠλέησέν σε. Καὶ ἀπῆλ- 20
θεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέ- V. ΚΑ
ραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασ-
22 σαν. Καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ
23 ἰδὼν αὐτὸν, πείπτει* πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ παρεκάλει αὐ- * 2. m. πίπ.
τὸν πολλὰ, λέγων· ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλ-
24 θὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. Καὶ ἀπῆλ-
θεν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλει-
25 26 βον* αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, καὶ * 2. m. συνέθλιβ.
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖ-
27 ρον ἐλθοῦσα. Ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄ-
28 χλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγεν γάρ· ὅτι ἐὰν
92 ἅψωμαι κἂν* τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. Καὶ εὐθὺς ἐξεράν- * κἂν supe radditur.
θη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται* * 1. m. εἴαται.
30 ἀπὸ τῆς μάστειγος*. Καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν * 2. m. μάστιγ.
ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν·
31 τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ· βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλείβοντά* σε, καὶ λέγεις· τίς μου * 2. m. συνθλίβ.
32 33 ἥψατο; Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. Ἡ δὲ γυ-
νὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ
34 προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῇ· θύγατερ*, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρή- * Cod. θυγάτηρ.
νην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστειγός* σου. * 2. m. μάστιγ.
35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου,
λέγοντες· ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν δι-
36 δάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον τὸν λαλούμενον,
37 λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ
ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ τὸν Πέτρον,
38 καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάνην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ ἔρχονται
εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, καὶ κλαίον-
39 τας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· τί
θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύ-

V. δει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας, παρα- 40
λαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ'
αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. Καὶ κρατήσας τῆς 41
χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· ταλειθᾶ κούμ· ὅ ἐστιν μεθερμη-
νευόμενον· το κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. Καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ 42
κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐ-
θὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μη- 43
δεὶς γνοῖ τοῦτο· καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

## ΚΕΦ. ϛ.

CAP. VI. Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν. Καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ 1
ΚΒ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββά- 2
του, ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούον-
τες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σο-
φία ἡ δοθεῖσα τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν
*2. m. γίν. αὐτοῦ γεινόμεναι*; Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, 3
καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆτος, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος;
καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδα-
λίζοντο ἐν αὐτῷ. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὅτι οὐκ ἔστιν προ- 4
*2. m. ἄτιμος. φήτης ἄτειμος*, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέ-
*2. m. ἠδύν. σιν αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐδύνατο* ἐκεῖ ποιῆ- 5
σαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀῤῥώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖ-
ρας, ἐθεράπευσεν. Καὶ ἐθαύμασεν διὰ την ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ 6
περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

ΚΓ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποσ- 7
τέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν
ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁ- 8
δὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώ-
*1. m. ἐνδύσασθε. νην χαλκόν. Ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσασθαι* 9
δύο χιτῶνας. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, 10
ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. Καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέ- 11

ξηται ὑμᾶς, μὴ δὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτι- VI.
νάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον
12 13 αὐτοῖς. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν. Καὶ δαιμό-
νια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους,
καὶ ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ΚΔ
ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάνης ὁ βαπτίζων ἠγήγερται
ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλ-
15 λοι δὲ ἔλεγον, ὅτι Ἠλείας* ἐστὶν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προ- * 2. m. Ἠλίας.
16 φήτης, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, ἔλεγεν·
17 ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάνην οὗτος ἠγέρθη. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώ-
δης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάνην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυ-
λακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὸν γυναῖκα* Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, * τὴν γυναῖκα.
18 ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάνης τῷ Ἡρώδῃ· ὅτι οὐκ est in margine.
19 ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρω-
διὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο*. * Sic 1. m. ἠδύν.
20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάνην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον
καὶ ἅγιον· συνετήρει αὐτὸν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἠπό-
21 ρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου,
ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶ-
σιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χειλιάρχοις*, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλει- * 2. m. χιλ.
22 λαίας*. Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἡρωδιάδος, καὶ * 2. m. Γαλιλ.
ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. Ὁ δὲ
βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω
23 σοι. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, ὅ τι ἐάν με αἰτήσῃς δώσω σοι, ἕως ἡμί-
24 σους τῆς βασιλείας μου. Καὶ ἐξελθοῦσα, εἶπον τῇ μητρὶ αὐ-
τῆς· τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· τὴν κεφαλὴν Ἰωάνου τοῦ βαπτί-
25 ζοντος. Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα,
ἠτήσατο λέγουσα· θέλω ἵνα ἐξ αὐτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν
28 κεφαλὴν Ἰωάνου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ
βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν
27 ἀθετῆσαι αὐτήν. Καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλά-

VI. τορα, ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἀπελθὼν ἀπ- 28
εκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλ- 29
θαν, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.
ΚΕ Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγ- 30
γειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ λέ- 31
* 2. m. κατ'. γει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ καθ'* ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
ἀναπαύσασθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες
πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. Καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ 32
* IIa cod. 1. m. εἰς ἔρημον τόπον κατ'* ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ 33
* 1. m. ἔγνωσαν. ἐπέγνωσαν* πολλοί· καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδρα-
μον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄ- 34
χλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοὺς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ
ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη 35
ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
ἔλεγον· ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή. Ἀπόλυ- 36
σον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας,
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 37
δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν· καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγο-
ράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φα-
γεῖν; Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε, ἴδε- 38
τε· καὶ γνόντες, λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθῦας. Καὶ ἐπέτα- 39
* 2. m. ἀνακλῖναι. ξεν αὐτοῖς ἀνακλειθῆναι* πάντας, συμπόσια συμπόσια, ἐν* τῷ
* 2. m. ἐπί. χλωρῷ χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσαν* πρασιαὶ πρασιαὶ, κατὰ ἑκατὸν 40
* 1. m. ἀνέπασαν. καὶ κατὰ πεντήκοντα. Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς 41
δύο ἰχθῦας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν, καὶ κατέ-
κλασεν τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατίθωσιν
αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθῦας ἐμέρισεν πᾶσιν. Καὶ ἔφαγον πάν- 42
τες, καὶ ἐχορτάσθησαν. Καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πλη- 43
ρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρ- 44
* 2. m. πεντακισχίλ. τους, πεντακισχείλιοι* ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ VI.
πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδᾶν, ἕως αὐτὸς Κς
46 ἀπολύει τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ
47 ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέ-
48 σῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἰδὼν αὐ-
τοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος
αὐτοῖς· περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς,
49 περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ
δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα, ἔδοξαν ὅτι
50 φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀνέκραξαν. Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν, καὶ
ἐταράχθησαν. Ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς·
51 θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς
τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λείαν* ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσ- * 2. m. λίαν.
52 ταντο*. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρ- * 1. m. ἐξείστ.
δία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρὲθ*, καὶ ΚΖ
54 προσωρμίσθησαν. Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς * 2 m. Γεννησαρέτ.
55 ἐπιγνόντες αὐτὸν, περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ ἤρ-
ξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάτοις* τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, * 2. m. κραββάτοις.
56 ὅπου ἤκουον ὅτι ἐστίν. Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ
εἰς πόλεις, ἢ εἰς ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθε-
νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱμα-
τίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

## ΚΕΦ. Ζ.

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρεισαῖοι*, καὶ τινὲς τῶν γραμ- ΚΗ CAP. VII.
2 ματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μα- * 2. m. Φαρισ.
θητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσὶν, τουτέστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς
3 ἄρτους. (Οἱ γὰρ Φαρεισαῖοι* καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυ- * 2. m. Φαρισ.
γμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παρά-
4 δοσιν τῶν πρεσβυτέρων. Καὶ ἀπ' ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ ῥαντίσωνται,

VII. οὐκ ἐσθίουσιν· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἅπερ ἔλαβον κρατεῖν, βα-
πτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων.) Καὶ ἐπερω- 5
* 2. m. Φαρισ. τῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρεισαῖοι* καὶ οἱ γραμματεῖς· διὰ τί οὐ περιπα-
τοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλ-
λὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· κα- 6
* 2. m. προεφ. λῶς ἐπροφήτευσεν* Ἡσαΐας* περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέ-
* Ita cod. modo cum denso modo cum leni spiritu. γραπται· ὅτι ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τειμᾷ*, ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόῤῥω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσ- 7
* 2. m. τιμᾷ. κοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. Ἀφέντες τὴν ἐντο- 8
λὴν τοῦ θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἔλε- 9
γεν αὐτοῖς· καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν πα-
* 2. m. τιμᾷ. ράδοσιν ὑμῶν τηρῆτε. Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· τείμα* τὸν πατέρα σου 10
καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανά-
τῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ 11
ἢ τῇ μητρὶ· κορβᾶν (ὅ ἐστιν δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς,
οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρί. Ἀκυ- 12 13
ροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε·
καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος 14
πάλιν τὸν ὄχλον, λέγει αὐτοῖς. ἀκούσατέ μου πάντες, καὶ σύν-
ετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐ- 15
τὸν, τὸ κοινοῦν αὐτὸν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα,
ἔστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

ΚΘ Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν 1
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· οὕτως καὶ 17
ὑμεῖς ἀσύνετοι ἐστὲ; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν το ἔξωθεν εἰσπορευόμενον
εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; Ὅτι οὐκ εἰσπο- 18
ρεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν
ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα. Ἔλεγεν 19
δὲ, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄν-
θρωπον. Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισ- 20
μοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαὶ, φόνοι, μοιχεῖ- 21
αι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονη-

22 ρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. Πάντα ταῦτα τὰ πο- VII.
νηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
23 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου καὶ Σει- Λ
δῶνος·* καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γνῶναι· καὶ οὐκ * 2. m. Σιδ.
24 ἠδυνάσθη λαθεῖν. Ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς
εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπε-
25 σεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. (Ἡ δὲ γυνὴ ἦν ἑλληνὶς, σύρα,
φοινείκισσα* τῷ γένει) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβά- * 2. m. Φοινίκ.
26 λῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· ἄφες πρῶτον χορ-
τασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν
27 τέκνων, καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει
αὐτῷ· ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν
28 ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· διὰ τοῦτον τὸν
29 λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. Καὶ
ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ
τὴν κλείνην*, καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός. * 2. m. κλίν.
30 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σειδῶ- ΛΑ
νος*, εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλειλαίας*, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων * 2. m. Σιδ.
31 Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογγίλαλον*, καὶ * 2. m. Γαλιλ.
32 παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολα- * 2. m. μογίλ.
βόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ'* ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς δακτύλους * Sic 1. m.
αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ.
33 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· ἐφ-
34 φαθᾶ, ὅ ἐστιν, διανοίχθητι. Καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ
35 ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διε-
στείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διεστέλλετο,
36 αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσ-
σοντο, λέγοντες· καλῶς πάντα πεποίηκεν· ὡς καὶ τοὺς κωφοὺς
ποεῖ ἀκούειν, καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

## ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII. ΛΒ Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος, καὶ 1
μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
λέγει αὐτοῖς. Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραις 2
τρισὶν προσμένουσιν, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. Καὶ ἐὰν ἀπο- 3
λύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ·
καὶ τινὲς αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ 4
μαθηταὶ αὐτοῦ· ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεταί τίς ὧδε χορτάσαι
ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας; Καὶ ἠρώτα αὐτούς· πόσους ἔχετε ἄρτους; 5
οἱ δὲ εἶπαν· ἑπτά. Καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ 6
τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασεν,
καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παρατίθωσιν· καὶ παρέθη-
* Ita cod. καν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχαν* ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ, 7
εἶπεν καὶ ταῦτα παρατιθέναι. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν· 8
καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας. Ἦσαν δὲ ὡς 9
* 2. m. τετρακισχίλ. τετρακισχείλιοι·* καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.
ΛΓ Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς αὐτὸς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν 10
αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουνθᾶ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φα- 11
* 2. m. Φαρισ. ρεισαῖοι·*, καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν* αὐτῷ, ζητοῦντες παρ᾽ αὐτοῦ
* 2. m. συζ. σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. Καὶ ἀναστενάξας τῷ 12
πνεύματι αὐτοῦ, λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέ-
γω, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, 13
* 1. m. ἐπελάθεντο. πάλιν ἐμβὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελάθοντο* λαβεῖν 14
ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.
Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων· ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύ- 15
* 2. m. Φαρισ. μης τῶν Φαρεισαίων*, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. Καὶ διελογίζοντο 16
πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. Καὶ γνοὺς, λέγει αὐ- 17
τοῖς· τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐ-
* 1. m. συνεῖτε. δὲ συνίετε*; πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; Ὀφθαλμοὺς 18
ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνη-

19 μονεύετε; Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχει- VIII
λίους*, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε; λέγουσιν * 2. m. πεντακισχίλ.
20 αὐτῷ· δώδεκα. Ὅτε τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχειλίους*, πόσων * 2. m. πεντακισ-
σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ χίλ.
21 ἑπτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· πῶς οὐ νοεῖτε;
22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδᾶν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, ΛΕ
23 καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος
τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύ-
σας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐ-
24 τὸν, εἴ τι βλέπεις. Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· βλέπω τοὺς ἀνθρώ-
25 πους· ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. Εἶτα πάλιν ἔθηκεν τὰς
χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν· καὶ ἀποκατέστη,
26 καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον
αὐτοῦ, λέγων· μὴ δὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώ- Λϛ
μας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;
28 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες· ὅτι Ἰωάνην τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλ-
29 λοι, Ἠλείαν·* ἄλλοι δὲ, ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς ἐπη- * 2. m. Ἠλίαν.
ρώτα αὐτούς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέ-
30 τρος, λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστός. Καὶ ἐπετείμησεν* αὐτοῖς ἵνα * 2. m. ἐπετίμ.
31 μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν γραμματέων,
32 καὶ ἀποκτανθῆναι· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. Καὶ παῤῥη-
σίᾳ* τὸν λόγον ἐλάλει· καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν, ἤρξατο * 1. m. παρησίᾳ.
33 ἐπιτειμᾶν* αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐ- * 2. m. ἐπιτιμ. Sic et mox.
τοῦ, ἐπετείμησεν Πέτρῳ, καὶ λέγει· ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ·
34 ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσ-
καλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς·
εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀρά-
35 τω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ

VIII. τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν σῶσαι, ἀπολέσει αὐτὴν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. Τί 36
γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον, κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῆ-
ναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Τί γὰρ δοῖ ὁ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς 37
ψυχῆς ἑαυτοῦ; Ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λό- 38
γους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

## ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶν τινὲς ὧδε τῶν 1
ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

ΛΖ Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, 2
καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάνην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὅρος
* Ita cod. 1. m. ὑψηλὸν κατ'* ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.
* 2. m. λίαν. Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λείαν* οἷα γνα- 3
φεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. Καὶ ὤφθη αὐτοῖς 4
* 2. m. Ἡλίας. Ἡλείας* σὺν Μωϋσεῖ καὶ ἦσαν συνλαλοῦντες* τῷ Ἰησοῦ. Καὶ 5
Sic et infra. * 2. m. συλλ. ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· ῥαββεὶ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ Μωϋσεῖ
μίαν, καὶ Ἡλείᾳ μίαν. Οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ 6
ἐγένοντο. Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἐγένετο 7
φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς· ἀκούε-
τε αὐτοῦ. Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον 8
μετὰ ἑαυτῶν, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐ- 9
τῶν ἐκ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγή-
σωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ 10
* 2. m. συζ. Sic et infra. τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνζητοῦντες*, τί ἐστιν, τὸ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· ὅτι λέγουσιν 11
οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ ἔφη αὐ- 12

τοῖς· Ἠλείας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστάνει* πάντα· καὶ πῶς IX. * 1. m. ἀποκατ
γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ
13 ἐξουδενηθῇ. Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἠλείας ἐλήλυθεν, καὶ
ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδαν* ὄχλον πολὺν πε- * 2. m. εἶδον.
15 ρὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας προς αὐτούς. Καὶ εὐ-
θὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέ-
16 χοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς· τί συνζητεῖτε
17 πρὸς αὐτούς; Καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, διδάσκα-
18 λε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σὲ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ
ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτὸν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρέζει
τοὺς ὀδόντας, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα
19 αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς,
λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε
20 ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς
αὐτὸν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτον· καὶ
21 πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλείετο* ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πα- * 2. m. ἐκυλίετο.
τέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν, ἕως τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ
22 εἶπεν· ἐκ παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ
εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτὸν· ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν,
23 σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τὸ, εἰ δύνῃ* *Ita cod. sine πιστεῦσαι.
24 πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παι-
25 δίου, ἔλεγεν πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετείμησεν* τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, * 2. m. ἐπετίμ.
λέγων αὐτῷ· τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐγὼ* ἐπιτάσσω* 2. m. semel ἐγώ.
26 σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κρά-
ξας, καὶ πολλὰ σπαράξας, ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρος,
27 ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατή-
28 σας τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόν- ΛΗ
τος αὐτοῦ εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ'* ἰδίαν ἐπηρώτων αὐ- * 1. m. καθ'
29 τόν· ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

IX. ΛΘ Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες, ἐπορεύοντο* διὰ τῆς Γαλειλαίας·* 30
* 2. m. παρεπορ. καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνοῖ. Ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 31
* 2. m. Γαλιλ. καὶ ἔλεγεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἀναστήσεται. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐ- 32
τὸν ἐπερωτῆσαι.

M Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐ- 33
πηρώτα αὐτούς· τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων· 34
πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ 35
καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἴ τις θέλει
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ 36
λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισά-
μενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς. Ὃς ἂν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέ- 37
ξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχη-
ται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. Ἔφη αὐτῷ 38
ὁ Ἰωάνης· διδάσκαλε, εἴδομεν τινὰ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλ-
λοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποι- 39
ήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολο-
γῆσαί με. Ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. Ὃς 40 41
γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ
ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.
Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων 42
εἰς ἐμὲ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ 43
ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε
κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελ-
θεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. Καὶ ἐὰν ὁ ποῦς 44
* Ita cod. etsi superius per σ. σου σκανδαλίζῃ* σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν σε εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὴν γέενναν. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανθαλίζῃ σε, ἔκ- 45
βαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-

σιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς γέεν- IX.
46 ναν. Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν-
47 νυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ
48 ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς
ἅλα*, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. * Ila ccd.

## ΚΕΦ. Ι.

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, καὶ πέ- CAP. X MA
ραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συνπορεύονται* πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· * 2. m. συμπ.
2 καὶ ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες Φα-
ρισαῖοι* ἐπηρώτων αὐτὸν· εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι· * 2. m. Φαρισ.
3 πειράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· τί ὑμῖν ἐνε-
4 τείλατο Μωϋσῆς; Οἱ δὲ εἶπαν· ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀ-
5 ποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αυτοῖς·
πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. Ἕνε-
7 κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μη-
8 τέρα. Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο,
9 ἀλλὰ μία σάρξ. Ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χω-
10 ριζέτω. Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπη-
11 ρώτων αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-
12 τοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. Καὶ ἐὰν αὕτη ἀπο-
λύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς, γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἅψηται· οἱ δὲ
14 μαθηταὶ ἐπετείμησαν* αὐτοῖς. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν, * 2. m. ἐπετίμ.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε
15 αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ
16 εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει, τιθεὶς
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς καὶ MB

X. γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω
ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· τί με 18
λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. Τὰς ἐντο- 19
λὰς οἶδας· μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
μαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς·* τείμα* τὸν πατέρα σου καὶ τὴν
μητέρα. Ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην 20
ἐκ νεότητός μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐ- 21
τὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλη-
σον, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦ-
ρο, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ, στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθεν 22
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος 23
ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρή-
ματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται; Οἱ δὲ 24
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πά-
λιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν; Εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμη- 25
λον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσον- 26
το, λέγοντες πρὸς αὐτὸν καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέ- 27
ψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ'
οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ θεῷ. Ἤρξατο λέγειν ὁ 28
Πέτρος αὐτῷ· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήκαμέν
σοι. Ἔφη ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰ- 29
κίαν, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ μητέρα, ἢ πατέρα, ἢ τέκνα,
ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν* τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ 30
ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελ-
φοὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς μετὰ
διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰωνίαν*. Πολλοὶ 31
δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν 32
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦν-
τες ἐφοβοῦντο· καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐ-

* ἀποστερήσῃς est in margine ab antiqua manu.
* 2. m. τίμα.
* ἕνεκεν est in margine.
* Ita cod.

33 τοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. Ὅτι ἰδοὺ ἀναβαί- X.
νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτον
34 θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν. Καὶ ἐμπαίξου-
σιν αὐτῷ, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ μαστειγώσουσιν* αὐτὸν, * 2. m. μαστιγ.
καὶ ἀποκτενοῦσιν· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.
35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάνης, οἱ δύο
υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν
36 αἰτήσωμέν σε, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετέ με
37 ποιήσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν
38 καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον
ὃ ἐγὼ πείνω*, ἢ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; * 2. m. πίνω. Sic et infra
39 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· δυνάμεθα. * ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ * 1. m. δυνόμεθα.
ποτήριον ὃ ἐγὼ πείνω, πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτί-
40 ζομαι, βαπτισθήσεσθε. Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐω-
41 νύμων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκού-
σαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωά-
42 νου. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· οἴ-
δατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν,
43 καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δέ
ἐστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται
44 ὑμῶν διάκονος. Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται
45 πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν δια-
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ·* καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ΜΓ
Ἱερειχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, ὁ υἱὸς Τει- * 2. m. Ἱεριχὼ bis.
μαίου* Βαρτειμαῖος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. * 2. m. Τιμ. Sic et mox.
47 Καὶ ἀκούσας, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ναζαρηνὸς, ἤρξατο κράζειν καὶ
48 λέγειν· υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετείμων* αὐτὸν πολ- * 2. m. ἐπετίμ.
λοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυεὶδ, ἐλέη-

X. σόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· φωνήσατε αὐτὸν· καὶ φωνοῦ- 49
σι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ· θάρσει, ἔγειρε· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ 50
ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ 51
δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ῥαββουνεὶ, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς 52
εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· καὶ εὐθὺς ἀνέβλε-
ψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. ΜΔ Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς Βηθφαγῆ * καὶ Βηθα- 1
* 2. m. Βηθσφ. νίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι 2
ὑμῶν· καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον δεδε-
μένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὔπω ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ
φέρετε. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε· ὁ κύ- 3
ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς ἀποστέλλει πάλιν αὐτὸν ὧδε.
Καὶ ἀπῆλθον, καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ 4
τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. Καὶ τινὲς τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων 5
ἔλεγον αὐτοῖς· τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον αὐ- 6
τοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ φέρουσιν τὸν 7
πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια ἑαυ-
τῶν καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. Καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἔσ- 8
τρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν.
Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, ὡσαννᾶ, εὐ- 9
λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· εὐλογημένη ἡ ἐρχο- 10
μένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυεὶδ· ὡσαννᾶ ἐν τοῖς ὑψίσ-
τοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερὸν· καὶ περιβλε- 11
ψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ
τῶν δώδεκα.

ΜΕ Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπεί- 12
νασεν. Καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ 13

ἄρα τί εὑρήσει ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ᾽ αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ XI.
14 φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ-
τῇ· μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι καὶ ἤ-
15 κουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰ-
σελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς
ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ
16 τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν. Καὶ
17 οὐκ ἤφιεν ἵνα τίς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκεν,
καὶ ἔλεγεν· οὐ γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κλη-
θήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον
18 λῃστῶν. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐ-
ζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, πᾶς γὰρ
19 ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγέ-
20 νετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ, Μς
21 εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέ-
τρος, λέγει αὐτῷ· ῥαββεὶ, ἴδε, ἡ συκῆ, ἣν κατηράσω, ἐξήραν-
22 ται. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· ἔχετε πίστιν θεοῦ.
23 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· ἄρθητι, καὶ
βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
24 τοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ, γείνεται*, ἔσται αὐτῷ. Διὰ τοῦτο * 2. m. γίν.
λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι
25 ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε
εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ πε-
ριπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ
27 γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην,
28 ἵνα ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσω ὑμᾶς
ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι· καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
29 ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀν-
30 θρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέ-

XI. γοντες· ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσα-
τε αὐτῷ; Ἀλλ᾽ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τον ὄχλον· 31
ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάνην, ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. Καὶ ἀπο- 32
κριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· οὐκ οἴδαμεν· καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν· ἀμπελῶνα ἄνθρω- 1
πος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον,
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπε-
δήμησεν. Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, 2
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος.
Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πά- 3 4
λιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλαίω-
* 2. m. ἠτίμ. σαν, καὶ ἠτείμασαν*. Καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· 5
καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτεννῦντες. Ἔτι 6
ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητὸν, ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς
λέγων· ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ 7
πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν· ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκ-
τείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ λαβόντες 8
* Ita cod. ἀπέκτειναν αὐτὸν, καὶ ἐξέβαλαν* αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. Τί
ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς
γεωργοὺς καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν 10
ταύτην ἀνέγνωτε; λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν 11
θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ 12
ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παρα-
βολὴν εἶπεν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

ΜΖ Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρεισαίων* καὶ 13
* 2. m. Φαρισ. τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. Καὶ ἐλθόντες λέ- 14
γουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι

περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' XII.
ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον
15 καίσαρι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπό-
κρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα
16 ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ
17 ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· καίσαρος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· τὰ
καίσαρος ἀπόδοτε καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ· καὶ ἐξεθαύ-
μαζον ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνά-
19 στασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες. Διδάσκαλε, Μωϋ-
σῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ
γυναῖκα, καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυ-
20 ναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ
ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν
21 σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανεν, μὴ κατα-
22 λιπὼν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ οἱ ἑπτὰ, οὐκ ἀφῆκαν
23 σπέρμα· ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. Ἐν τῇ ἀνασ-
τάσει, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυ-
24 ναῖκα. Ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδό-
25 τες τὰς γραφὰς, μὴ δὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; Ὅταν γὰρ ἐκ νε-
κρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς
26 οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγεί-
ρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, πῶς
εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς, λέγων· ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ θεὸς Ἰσαὰκ,
27 καὶ θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πολὺ
πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συν-
ζητούντων*, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐ- * 2. m. συζ.
29 τόν· ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς αὐ-
τῷ· ὅτι πρώτη ἐστίν· * "ἄκουε Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, * Ponuntur virgulae antiqua manu.
30 „κύριος εἷς ἐστιν. Καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης
„καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης διανοίας

XII. „σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. Δευτέρα, αὕτη ἀγαπή- 31
„σεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν·“ μείζων τούτων ἄλλη ἐντο-
λὴ οὐκ ἔστιν. Εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς· καλῶς, διδάσκαλε, 32
ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν
αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης 33
τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλη-
σίον ὡς ἑαυτόν, περισσότερόν ἐστιν πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων
καὶ θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, 34
εἶπεν αὐτῷ· οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· καὶ οὐ-
δεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 35
ἔλεγεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ
Χριστὸς υἱὸς Δαυείδ ἐστιν; Αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν τῷ πνεύματι 36
τῷ ἁγίῳ· εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθισον ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. Αὐτὸς 37
Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστιν υἱός; καὶ ὁ
πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλε- 38
γεν· βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς πε-
ριπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας 39
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. Οἱ κατ- 40
έσθοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρᾷ προσευχό-
2. m. λήψ. μενοι· οὗτοι λήμψονται * περισσότερον κρίμα.

ΜΗ Καὶ καθίσας ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ 41
ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
ἔβαλλον πολλά. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχή, ἔβαλεν λεπτὰ δύο, 42
ὅ ἐστιν κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 43
εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον
πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ 44
ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως
αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

## Κ Ε Φ. ΙΓ.

1 *Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν* CAP. XIII. ΜΘ
*μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ*
2 *οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς με-*
*γάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ*
3 *καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατ-*
*έναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ'* ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκω-* * 1. m. καθ'.
4 *βος, καὶ Ἰωάνης, καὶ Ἀνδρέας. Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται,*
5 *καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; Ὁ*
*δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανή-*
6 *σῃ. Πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ὅτι ἐγώ*
7 *εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. Ὅταν δὲ ἀκούετε πολέμους καὶ*
*ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέ-*
8 *λος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βα-*
9 *σιλείαν· ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λειμοί*. Ἀρχὴ* * 2. m. λιμοί.
*ὠδείνων* ταῦτα· βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς* * 2. m. ὠδίνων.
*εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγάς· δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων*
10 *καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκα ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ*
11 *εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ*
*ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε,*
*ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ*
12 *ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Καὶ παρα-*
*δώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπα-*
13 *ναστήσεται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ*
*ἔσεσθε μεισούμενοι* ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπο-* * 2. m. μισ.
*μείνας εἰς τέλος*, οὗτος σωθήσεται.* * Cod. στ λος.
14 *Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ἑστηκότα ὅ-*
*που οὐ δεῖ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευ-*
15 *γέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω, μὴ*
16 *δὲ εἰσελθέτω τί ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀ-*

XIII. γρὸν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ 17
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος. 18
* 2. m. θλίψις. Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλείψις *, οἵα οὐ γέγονεν 19
τοιαύτη ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως ἣν ἔκτισεν ὁ θεὸς, ἕως τοῦ νῦν,
καὶ οὐ μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέ- 20
ρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, οὓς
ἐξελέξατο, ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴ- 21
πῃ· ἴδε, ὧδε ὁ Χριστὸς, καὶ ἴδε ἐκεῖ· μὴ πιστεύετε. Ἐγερ- 22
* 1. m. ψευδό- θήσονται γὰρ ψευδόχριστοι * καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ δώσουσιν
χρειστοι. σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, τοὺς ἐκ-
λεκτούς.

Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προείρηκα ὑμῖν πάντα. Ἀλλὰ ἐν ἐκεί- 23 24
* 2. m. θλιψ. ναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλείψιν * ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισ-
θήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς. Καὶ οἱ ἀσ- 25
* 2. m. πίπτ. τέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πείπτοντες *, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ 26
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις, μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ
δόξης. Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς 27
ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρου γῆς ἕως
ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν 28
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γει-
* 2. m. γινώσκε- νώσκετε * ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδη- 29
ται. * 2. m. τε ταῦτα γεινόμενα *, γεινώσκετε * ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.
γίν. * 2. m. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις ὅτου 30
γίν. ταῦτα πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ 31
N δὲ λόγοι μου οὐ παρελεύσονται. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ 32
τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς,
εἰ μὴ ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ 33
καιρός ἐστιν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ, 34
καὶ δοὺς τοῖς δούλοις ἑαυτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐ-
τοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· 35

οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κυριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ, ἢ με- XIII.
36 σανύκτιον*, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ. Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ * 2. m. μεσονύκτ.
37 ὑμᾶς καθεύδοντας. Ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω· γρηγορεῖτε.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζή- CAP. XIV.
τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρα-
2 τήσαντες ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον γὰρ· μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε
3 ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ. Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰ- ΝΑ
κίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχου-
σα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα
4 τὴν ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δέ τινες
ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου
5 γέγονεν; Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι ἐπάνω τριακο-
σίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβρειμῶντο* αὐ- * 2. m. ἐνεβριμ.
6 τῇ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄφετε αὐτὴν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε;
7 καλὸν ἔργον ἠργάσατο* ἐν ἐμοί. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχε- * 2. m. εἰργ.
τε μεθ᾽ ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοῖς πάντοτε εὐποι-
8 ῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ὃ ἔσχεν, ἐποίησεν· προέλαβεν
9 μυρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποί-
ησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριὼθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ΝΒ
11 ἀρχιερεῖς, ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν,
καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐ-
12 καίρως παραδοῖ. Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα
ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ποῦ θέλεις ἀπελθόντες
13 ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μα-
θητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπ-
αντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσα-
14 τε αὐτῷ. Καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ· ὅτι ὁ

XV. διδάσκαλος λέγει· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα
*2. m. ἀνώγ. μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον * 15
μέγα ἐστρωμένον, ἕτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλ- 16
θον οἱ μαθηταὶ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶ-
πεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

ΝΓ Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνα- 17 18
κειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, τῶν ἐσθιόντων μετ' ἐμοῦ. Ἤρξαντο 19
λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· μή τι ἐγώ; Ὁ δὲ εἶπεν 20
αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ἐντρύβλιον.
Ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· 21
οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
δοται· καλὸν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόν- 22
των αὐτῶν, λαβὼν ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς,
καὶ εἶπεν· λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν ποτή- 23
ριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.
Καὶ εἶπεν· τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τὸ τῆς διαθήκης, τὸ ἐκχυ- 24
*1. m. ἐκχυνν. νόμενον * ὑπὲρ πολλῶν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω 25
ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν
*2. m. πίνω. αὐτὸ πείνω * καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες 26
ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

ΝΔ Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε· 27
ὅτι γέγραπται· πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορ-
πισθήσονται. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν 28
*2. m. Γαλιλ. Γαλειλαίαν*. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθή- 29
σονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, 30
ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς
με ἀπαρνήσῃ. Ὁ δὲ ἐκ περισσῶς ἐλάλει, ἐὰν δέῃ με συναποθανεῖν 31
σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι· ὡσαύτως καὶ πάντες ἔλεγον. Καὶ 32
*2. m. Γεθ. ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γετσημανεὶ· * καὶ λέγει τοῖς
* ὧδε superadditur. μαθηταῖς αὐτοῦ· καθίσατε ὧδε* ἕως προσεύξωμαι. Καὶ παραλαμ- 33
βάνει τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν Ἰωάνην μετ' αὐτοῦ·

34 καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· πε- XIV.
ρίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγο-
35 ρεῖτε. Καὶ προελθὼν μεικρὸν*, ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσηύ- * 2. m. μικ.
36 χετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ ἔλε-
γεν· ἀββᾶ ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον
37 τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὔ τι ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται,
καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων,
38 καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας* μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ * 2. m. εἰσχ.
προσεύχετε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ-
39 μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν
40 αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας·
ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι· καὶ οὐκ ᾔδεισαν
41 τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς·
καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ
παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν.
42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

43 Καὶ εὐθὺς, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγείνεται * ὁ Ἰούδας, ΝΕ
εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ- * 2. m. παραγίν.
λων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν γραμματέων, καὶ τῶν πρεσ-
44 βυτέρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέ-
γων· ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπάγετε
45 ἀσφαλῶς. Καὶ ἐλθὼν, εὐθὺς προελθὼν αὐτῷ, λέγει· ῥαββεὶ,
46 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ,
47 καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων, σπασά-
μενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφ-
48 εῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλ-
49 λαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων,
50 καὶ οὐκ ἐκράτει * με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ * Ita cod.
51 ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες. Καὶ νεανίσκος τις συνηκολούθει
αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτόν.
52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν.

XIV. Nς *Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρ-* 53
*χονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ*
*γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ* 54
* 2. m. συγκ. *ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συνκαθήμενος * μετὰ*
*τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιε-* 55
*ρεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν,*
* 1. m. οὐκ. *εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ * ηὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευ-* 56
*δομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. Καὶ* 57
*τινὲς ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, λέγοντες. Ὅτι* 58
*ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦ-*
*τον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίη-*
*τον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.* 59
*Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον, ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν, λέ-* 60
* 2. m. ἀποκρίνῃ. *γων· οὐκ ἀποκρείνῃ * οὐδὲν; ὅτι οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; Ὁ ** 61
* 2. m. ὅς. *δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐκ ἀπεκρείνατο * οὐδέν. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπη-*
* 2. m. ἀπεκρίν. *ρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογη-*
*τοῦ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἐγώ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-* 62
*θρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ*
* 2. m. διαῤῥ. *τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρήξας * τοὺς χιτῶ-* 63
* 1. m. χιτ. *νας * αὐτοῦ, λέγει· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἠκούσατε τῆς* 64
* 2. m. κατέκριν. *βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκρειναν * αὐτὸν*
*ἔνοχον εἶναι θανάτου. Καὶ ἤρξαντο τινὲς ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ* 65
*περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέ-*
*γειν αὐτῷ· προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.*

*Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ, ἔρχεται μία τῶν* 66
*παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμε-* 67
*νον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ναζαρηνοῦ ἦσθα*
*τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· οὔτε οἶδα, οὔτε ἐπίσταμαι,* 68
*σὺ τί λέγεις· καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον. Καὶ ἡ παι-* 69
*δίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν, εἶπεν τοῖς παρεστῶσιν· ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐσ-*
* 2. m. μικ. *τιν. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο· καὶ μετὰ μεικρὸν * πάλιν οἱ παρεστῶτες* 70
* 2. m. γαλιλ. *ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ γαλειλαῖος * εἶ.*

71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι· ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον XIV.
72 τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν· καὶ
ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα δὶς φωνῆσαι, τρίς * με ἀπαρνήσῃ· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε. * 1. m τρεῖς.

## ΚΕΦ. ΙΕ.

1 Καὶ εὐθὺς πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν NZ CAP.
πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες XV. * 2 m.
2 τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ *. Καὶ ἐπηρώτη- Πιλ. Sic et infra.
σεν αὐτὸν ὁ Πειλᾶτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀπο-
3 κριθεὶς αὐτῷ, λέγει· σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρ-
4 χιερεῖς πολλά. Ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν, λέγων· οὐκ
5 ἀποκρείνῃ * οὐδὲν *; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς * 2. m. ἀποκρίνῃ.
6 οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλᾶτον. Κατὰ δὲ * οὐδὲν est in marg.
7 ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν * παρῃτοῦντο. Ἦν δὲ ὁ * 2. m. ὅνπερ ἠ-
λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τοῦντο.
8 τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰ-
9 τεῖσθαι, καθὼς ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πειλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς,
10 λέγων· θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; Ἐγεί-
11 νωσκε * γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρ- * 2. m. ἐγίν.
χιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύ-
12 σῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς, ἔλεγεν αὐτοῖς· τί
13 οὖν ποιήσω λέγετε τὸν βασιλέα τῶν ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν ἔ-
14 κραξαν· σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πειλᾶτος ἔλεγεν αὐτοῖς· τί γὰρ
15 ἐποίησεν κακὸν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· σταύρωσον αὐτόν. Ὁ
δὲ Πειλᾶτος, βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιεῖν, ἀπέλυσεν
αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, παρέδωκεν δὲ τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας,
ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν NH
17 πραιτώριον, καὶ συνκαλοῦσιν * ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ ἐνδιδύσ- * 2. m. συγκ.
κουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάν-

XV. θινον στέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· χαῖρε βασιλεῦ 18
τῶν ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ 19
ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα, προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ 20
ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν 21
*1. m. ἐγγαρ. αὐτόν· καὶ ἀγγαρεύουσιν * παράγοντά τινα Σίμωνα κυρηναῖον,
ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα
ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶ 22
τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενος κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν 23
αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.

ΝΘ Καὶ σταυροῦσιν αὐτὸν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, 24
βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ. Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, 25
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ 26
ἐπιγεγραμμένη· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ ἐσταύ- 27
ρωσαν δύο λῃστὰς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.
Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. (*) 28
*2. m. κιν. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κεινοῦντες * τὰς 29
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· οὐᾶ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις. Σῶσον σεαυτὸν, καταβὰς ἀπὸ τοῦ 30
σταυροῦ. Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, 31
μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον· ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύνα-
ται σῶσαι; Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ 32
σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν· καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι
σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης, σκότος 33
ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης. Καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ 34
ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, ἐλωῒ, ἐλωῒ, λαμαζαβαφθανεὶ; ὅ
ἐστιν μεθερμηνευόμενον· ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με;
Καὶ τινὲς τῶν ἑστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· ἴδε, Ἠλείαν φωνεῖ. 35
Δραμὼν δέ τις, γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς καλάμῳ, ἐπό- 36
τιζεν αὐτὸν, λέγων· ἄφετε· ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλείας καθελεῖν
αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 37

(*) Deest versiculus 28. in codice nostro 1209., quo utimur, et in paucis aliis. Sed tamen praeclarum vaticinium a famosis aliis codicibus patribusque confirmatum ab hac editione abesse noluimus.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπ' ἄνω- XV.
39 θεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξεναντίας ΞΘ
αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος
40 υἱὸς θεοῦ ἦν. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι·
ἐν αἷς καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μει-
41 κροῦ * καὶ ἡ Ἰωσῆτος μήτηρ, καὶ Σαλώμη. Αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλει- * 2. m. μικ.
λαίᾳ *, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολ- * 2. m. Γαλιλ.
λαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, (ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστιν ΞΑ
43 προσάββατον *) ἐλθὼν Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀρειμαθαίας *, εὐσχήμων * 2. m. πρὸς σάββ.
βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ * 2. m. Ἀριμ.
θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶ-
44 μα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν· καὶ
προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ ἤδη ἀπέ-
45 θανεν. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ
46 Ἰωσῇ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησεν τῇ σιν-
δόνι· καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας·
47 καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ Ἰωσῆτος, ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

## ΚΕΦ. Ιϛ.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ΞΡ
Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλ- CAP. XVI.
2 θοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λείαν * πρωῒ μιᾷ τῶν σαββάτων * 2. m. λίαν.
3 ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον
πρὸς ἑαυτάς· τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ
4 μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λί-
5 θος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶ-
δον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν
6 λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖ-
σθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη,

XVI. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλὰ* ὑπάγε- 7
* 2. m. ἀλλ'. τε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει
* IIa cod. 1. m. ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· * ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.
Γαλιλ. Καὶ ἐξελθοῦσαι, ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρό- 8
μος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ. (*)
Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ 9
τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πο- 10
ρευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ
κλαίουσιν. Κἀκεῖνοι, ἀκούσαντες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, 11
ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανε- 12
ρώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελ- 13
θόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. Ὕστε- 14
ρον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισεν
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις
αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέν- 15
τες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.
Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατα- 16
κριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· 17
ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν· γλώσσαις λαλήσουσιν
καιναῖς. Ὄφεις ἀροῦσιν· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐ- 18
* Cod. βλάψη. τοὺς βλάψει· * ἐπὶ ἀῤῥώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἕ-
ξουσιν. Ὁ μὲν οὖν κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη 19
εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ 20
ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν
λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. Ἀμήν.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

(*) Sequens Marci clausula in eo, quem nos exscribimus, codice vat. 1209. omittitur, relicta in membranis pura pagina. Res est notissima, et in aliis quoque nonnullis codicibus observata. Ceteroquin pericopam sine dubio retinendam esse propter aliorum codicum testimonia, atque alia multa sacrae criticae argumenta, exploratissimum est. Neque est heic reticendum Severi antiocheni scholion, etsi iamdiu cognitum, de hac pericopa. Ἡμεῖς δὲ ἐξ ἀκριβῶν ἀντιγράφων, ὡς ἐν πλείστοις εὑρόντες αὐτὰ, κατὰ τὸ παλαιστιναῖον εὐαγγέλιον Μάρκου, ὡς ἔχει ἡ ἀλήθεια, συντεθείκαμεν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ δεσποτικὴν ἀνάστασιν μετὰ τὸ, ἐφοβοῦντο γάρ. Item aliud scholion. Ἐν πολλοῖς δὲ καὶ ταῦτα φέρεται, ἀναστὰς κ. τ. λ. Textus autem noster huius pericopae sumitur ex codice vat. palatino 220, saeculi ferme decimi, unde eusebianas quoque quaestiones ante hos annos evulgavimus.

# ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
## ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

### ΚΕΦ. Α.

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν A
2 πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν CAP. I.
3 οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου; ἔδο-
ξεν κἀμοὶ, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκρειβῶς *, καθεξῆς *2 m. ἀκριβ.
4 σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης
λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, B
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας * Ἀβιᾶ· καὶ γυνὴ *1. m. ἐφημερεί-
αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλεισά- ας. Sic et mox.
6 βετ *. Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμε- *2. m. Ἐλισ.
νοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. Sic et mox.
7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν Ἐλεισάβετ στεῖρα, καὶ
8 ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο
δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναν-
9 τι τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι,
10 εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ
11 λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη δὲ
αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυ-
12 μιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν
13 ἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· μὴ φοβοῦ, Ζαχα-
ρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ ἡ γυνή σου Ἐλεισάβετ
14 γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην *. Καὶ * Ita hoc loco cod. 1. m.
ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει cum duplici ν. At
15 αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου· καὶ 2. m. cum unica.
οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται

I. ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 16
ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται 17
* 2. m. Ἠλία. ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλεία *, ἐπιστρέψαι καρ-
δίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοι-
μάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς 18
τὸν ἄγγελον· κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύ-
της, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ 19
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεσ-
τηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ, καὶ
εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυ- 20
νάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ᾽ ὧν οὐκ
ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν και-
ρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύ- 21
μαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύ- 22
* 2. m. ἠδύν. νατο * λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν
τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ διέμενεν κωφός. Καὶ 23
ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν 24
Ἐλεισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε,
λέγουσα. Ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖ- 25
* 2. m. interponitur τό. δεν ἀφελεῖν * ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Γ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ 26
* 2. m. Γαλιλ. τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλειλαίας *, ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ, πρὸς 27
* Prima μ. superponitur. παρθένον μεμνηστευμένην * ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου
Δαυεὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν πρὸς 28
αὐτὴν, εἶπεν· χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ. Ἡ δὲ ἐπὶ 29
τῷ λόγῳ διεταράχθη· καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς
οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες 30
* 2. m. συλλήψῃ. γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ * ἐν γαστρὶ, καὶ 31
τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται 32
μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ
* 2. m. Δαυίδ. θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ * τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ 33

τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ I.
34 ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται * τοῦ- * In marg. additur μοι rec. m.
35 το, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γεινώσκω *; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν * 2. m. γίν.
αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύναμις * ὑψίστου * 1. m. δυνάμεις.
ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς
36 θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἐλεισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνείληφεν
υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλου-
37 μένῃ στείρᾳ. Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα.
38 Εἶπεν δὲ Μαριάμ· ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς Δ
40 τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς
41 τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλεισάβετ. Καὶ ἐγένετο
ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλεισάβετ, ἐσκίρτησεν
τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ
42 Ἐλεισάβετ. Καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· εὐλογη-
μένη σὺ ἐν γυναιξὶν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ;
44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου,
45 ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μα-
καρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐ-
46 τῇ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ· μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Ε
47 κύριον. Καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί
48 μου. Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ
49 γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί. Ὅτι ἐποίη-
50 σέν μοι μεγάλα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ
51 ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποί-
ησεν κράτος ἐν βραχείονι * αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους δια- * 2. m. βραχίονι.
52 νοίᾳ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσεν
53 ταπεινούς. Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπ-
54 έστειλεν κενούς. Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι
55 ἐλέους. Καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβρα-

1. ἀμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔμεινεν δὲ Μα- 56
ριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
ς Τῇ δὲ Ἐλεισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτὴν· καὶ 57
ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐ- 58
τῆς, ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέ-
χαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτε- 59
μεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· οὐ- 60
* Ita cod. 1. m. etiam hoc loco, et mox cum duplici ν. χί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης *. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν· ὅτι οὐ- 61
δείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τού-
τῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐ- 62
* 2. m. πινακίδ. τό. Καὶ αἰτήσας πεινακείδιον *, ἔγραψεν, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν * 63
* 2. m. ἐστὶ τό. ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐ- 64
τοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ· καὶ ἐλάλει, εὐλογῶν τὸν
θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτοὺς· 65
καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήμα-
τα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυ- 66
τῶν, λέγοντες· τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ
Z κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη 67
* 1. m. ἐπροφ. πνεύματος ἁγίου· καὶ προεφήτευσεν *, λέγων. Εὐλογητὸς κύριος ὁ 68
θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ
αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παι- 69
δὸς αὐτοῦ. Καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶ- 70
νος προφητῶν αὐτοῦ. Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς 71
* 2. m. μισ. πάντων τῶν μεισούντων * ἡμᾶς. Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων 72
ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ. Ὅρκον ὃν ὤμοσεν 73
πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως ἐκ
χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ, ἐν ὁσιότητι καὶ δι- 74
καιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Καὶ σὺ 75
δὲ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώ-
πιον κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ. Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτη- 76
ρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Διὰ σπλάγχνα 77

ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. I.
78 Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κα-
79 τευθύναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον ηὔ-
ξανε * καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡ- * Ita cod. 1. m.
μέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. At cap.II.40. ηὔξανεν.

ΚΕΦ. Β.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καί- Η CAP. II.
2 σαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη
ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγομονεύοντος τῆς Συρίας Κυρείνου *. * 2. m. Κυρίνου.
3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ
4 πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας *, ἐκ πόλεως * 2. m. Γαλιλ.
Ναζαρὲτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυεὶδ *, ἥτις καλεῖται * 2. m. Δαυίδ.
Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυεὶδ, Sic et infra.
5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ * αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. * Prima μ. superadditur.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τε- Θ
7 κεῖν αὐτήν. Καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσ-
παργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλεινεν * αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν * 2. m. ἀνέκλιν.
8 αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώ-
ρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκ-
9 τὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς,
καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζο-
11 μαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. Ὅτι ἐτέχθη
ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ.
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν σημεῖον· εὑρήσητε βρέφος ἐσπαργανωμένον, καὶ
13 κείμενον ἐν φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆ-
14 θος στρατιᾶς * οὐρανίου *, αἰνούντων τὸν θεὸν, καὶ λεγόντων· δό- * 1. m. στρατειᾶς.
ξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας *. * 1. m. οὐρανοῦ.
15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ * 2. m. εὐδοκία.
ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· διέλθωμεν δὴ

II. ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ κύριος
* 2. m. ἦλθον. ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθαν * σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦραν * τήν τε 16
* 2. m. ἀνεῦρον. Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
Ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς 17
περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν 18
περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μα- 19
ρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες 20
τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
αὐτούς.

ΙΑ Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν, 21
καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου
* 2. m. συλληφ. πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι * αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Καὶ ὅτε ἐπλήσ- 22
ΙΒ * 2. m. θησαν αἱ ἡμέραι * καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως,
interponitur τοῦ. ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ. Κα- 23
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου· “ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μή-
„τραν, ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται.„ Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, 24
κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο
ΙΓ νοσσοὺς περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ 25
ὄνομα Συμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσ-
δεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐ-
τόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁ- 26
γίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ 27
ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερὸν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς
γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον
τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκά- 28
λας, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν, καὶ εἶπεν. Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦ- 29
λόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ. Ὅτι εἶδον οἱ 30
ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον 31
πάντων τῶν λαῶν. Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ 32
σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμά- 33
ζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς 34

Συμεὼν, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ, οὗτος II.
κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς
35 σημεῖον ἀντιλεγόμενον. Καὶ σοῦ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται
ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλο-
36 γισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς
Ἀσὴρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀν- ΙΔ
37 δρὸς * ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενείας αὐτῆς. Καὶ αὕτη χήρα ἕως *2. m. τοῦ ἀν-
ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο * τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις δρὸς αὐ- τῆς.
38 καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ *1 m. ἀφείστα.
ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι
τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ.
39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέσ- ΙΕ
τρεψαν εἰς τὴν Γαλειλαίαν *, εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ *. *2. m. Γαλιλ.
40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο, πληρούμενον σοφίᾳ· *1. m. εθ. Sed ἐτ
41 καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐ- 1. m. cap. I. 26.
42 τοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε Ις
ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν, κατὰ τὸ ἔθος τῆς
43 ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐ-
τοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ οὐκ ἔγνωσαν
44 οἱ γονεῖς αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ, ἦλ-
θον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνηζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς
45 γνωστοῖς. Καὶ μὴ εὑρόντες, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀνα-
46 ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα
47 αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ
48 συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλά-
γησαν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας
ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι ζητοῦμέν σε.
49 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς
50 τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ
51 ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζα-
ρὲτ· * καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς· καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει *1. m. ἐθ.

II. *πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν* 52
*τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.*

## ΚΕΦ. Γ.

IZ CAP. III. *Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος,* 1
* 2. m. Πιλ. *ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου * τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦν-*
* 2. m. Γαλιλ. *τος τῆς Γαλειλαίας * Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ*
* 2. m. Τραχω- *τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνείτιδος * χώρας, καὶ*
νίτ. *Λυσανίου τῆς Ἀβειληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα* 2
* Ita cod. cum unica *καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάνην * τὸν Ζαχαρίου υἱὸν,*
ν. *ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κη-* 3
*ρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Ὡς γέγραπ-* 4
*ται ἐν βιβλίῳ λόγων Ἠσαίου τοῦ προφήτου, φωνὴ βοῶντος ἐν*
*τῇ ἐρήμῳ· ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-*
*βους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ* 5
*βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας, καὶ*
*αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σω-* 6
*τήριον τοῦ θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπ-* 7
*τισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν*
*φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν ἀξίους καρποὺς* 8
*τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· πατέρα ἔχο-*
*μεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν*
*λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξεί-* 9
* 2. m. ἀξίνη. *νη * πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ*
*ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπ-* 10
*ηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; Ἀποκρι-* 11
*θεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ*
IH *ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ* 12
*τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν· διδάσκαλε, τί ποι-*
*ήσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατε-* 13
*ταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι,* 14

λέγοντες τί ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μηδένα III.
διασείσητε, μὴ δὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις
15 ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ΙΘ
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάνου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ
16 Χριστός, Ἀπεκρείνατο* λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάνης· ἐγὼ μὲν ὕδατι * 2. m. ἀπεκρίν.
βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκα-
νὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπ-
17 τίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐ-
τοῦ, διακαθάραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συναγαγεῖν τὸν σεῖτον* * 2. m. σῖ.
εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσ-
18 τῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.
19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρω-
διάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν
20 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάνην ἐν φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν, καὶ Ἰη- Κ
σοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν,
22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει, ὡς περιστε-
ρὰν, ἐπ' αὐτὸν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, σὺ εἶ ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος, ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ὤν, ΚΑ
24 υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλεί, Τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευεί*, * 1. m. Ἠλευεί.
25 τοῦ Μελχεί, τοῦ Ἰανναί, τοῦ Ἰωσήφ, Τοῦ Μαθθαθίου*, τοῦ * 2. m. Ματθ.
26 Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ Ἐσλεί, τοῦ Ναγγαί, Τοῦ Μαάθ, τοῦ
27 Ματταθίου, τοῦ Σεμεείν, τοῦ Ἰωσήχ, τοῦ Ἰωδᾶ, Τοῦ Ἰωανᾶν,
28 τοῦ Ῥησᾶ, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρεί, Τοῦ ΚΒ
29 Μελχεί, τοῦ Ἀδδεί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμαδάμ, τοῦ Ἤρ, Τοῦ
30 Ἰησοῦ, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ Μαθθάτ*, τοῦ Λευεί, Τοῦ * 2. m. Ματθ.
Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσάφ, τοῦ Ἰωνάμ, τοῦ Ἐλιακείμ,
31 Τοῦ Μελέα, τοῦ Μεννᾶ, τοῦ Μετταθᾶ, τοῦ Ναθάμ, τοῦ Δα- ΚΓ
32 υείδ, Τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ἰωβήλ, τοῦ Βοός, τοῦ Σάλα, τοῦ
33 Ναασσών, Τοῦ Ἀδμείν, τοῦ Ἀρνεί, τοῦ Ἐσρών, τοῦ Φα-

III. ΚΔ ῥές, τοῦ Ἰούδα, Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ 34
Θάρα, τοῦ Ναχώρ, Τοῦ Σερούχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλέκ, τοῦ 35
Ἔβερ, τοῦ Σάλα, Τοῦ Καϊνάμ, τοῦ Ἀφραξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ 36
*2. m. Μαθουσ. Νῶε, τοῦ Λάμεχ, Τοῦ Μαθθουσάλα*, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰάρεδ*, 37
*1. m. Ἰάρατ. τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ Καινᾶν, Τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, 38
τοῦ θεοῦ.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. ΚΕ Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορ- 1
δάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἡμέρας τεσσε- 2
*2. m. τεσσα. ράκοντα* πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐ-
δὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ἐπεί-
νασεν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ 3
τῷ λίθῳ τούτῳ, ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐ- 4
τὸν, ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται· ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ
Κϛ ἄνθρωπος. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασι- 5
λείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διά- 6
βολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐ-
τῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἂν θέλω, δίδωμι αὐτήν. Σὺ 7
οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σου πᾶσα. Καὶ ἀπο- 8
κριθεὶς αὐτῷ εἶπεν Ἰησοῦς· γέγραπται· κύριον τὸν θεόν σου
ΚΖ προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς 9
Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· καὶ εἶπεν
αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω. Γέγραπται 10
γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι
σε. Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον 11
τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι εἴρηται· 12
ΚΗ οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα πει- 13
ρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύνατος εἰς 14
*2. m. Γαλιλ. τὴν Γαλειλαίαν·* καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ

15 αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξα- VI.
16 ζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμ- ΚΘ
μένος· καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
17 σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπε-
δόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου· καὶ ἀνοίξας τὸ βι-
18 βλίον, εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· πνεῦμα κυρίου ἐπ'
ἐμὲ· οὗ εἵνεκεν ἔχρεισέν* με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσ- * 2. m. ἔχρισ.
19 ταλκέν με κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλε-
ψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου
20 δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν·
καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
21 Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ
22 αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύ-
μαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
23 ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; Καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρὲ
θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρ-
24 ναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Εἶπεν δέ· ἀμὴν λέγω
25 ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ'
ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἠλείου* ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἔτη τρία καὶ * 2. m. Ἡλίου.
26 μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λειμὸς* μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ * 2. m. λιμ.
πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλείας*, εἰ μὴ εἰς Σαρεπτᾶ* τῆς * 2. m. Ἡλίας.
27 Σειδωνίας*, πρὸς γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν * 2. m. Σαρεφθᾶ.
τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλεισαίου* τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκα- * 2. m. Σιδ.
28 θαρίσθη, εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ σύρος. Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυ- * 2. m. Ἐλι.
29 μοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβα-
λον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ
ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι
30 αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.
Λ
31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ, πόλιν τῆς Γαλειλαίας*· * 2. m Γαλιλ.
32 καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ

IV. τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ 33
συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου. καὶ
ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Ἔα, τὶ ἡμῖν καί σοι, Ἰησοῦ Ναζαρη- 34
νέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
*2. m. ἐπετίμ. Καὶ ἐπετείμησεν* αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· φειμώθητι* καὶ ἔξελ- 35
*2. m. φιμ. θε ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ῥείψαν* αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλ-
*2. m. ῥίψ. θεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ 36
πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· τίς ὁ λόγος οὗ-
τος; ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύ-
μασιν, καὶ ἐξέρχονται. Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάν- 37
τα τόπον τῆς περιχώρου.

ΛΑ Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν 38
Σίμωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγά-
λῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, 39
*2. m. ἐπετίμ. ἐπετείμησεν* τῷ πυρετῷ· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀνασ-
ΛΒ τᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἅπαντες ὅσοι εἶ- 40
χον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν·
ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς, ἐθεράπευεν αὐτούς.
Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγον- 41
*2. m. ἐπετίμ. τα· ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπιτειμῶν* οὐκ εἴα αὐτὰ
ΛΓ λαλεῖν. ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέ- 42
ρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζή-
τουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ
πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὅτι καὶ ταῖς 43
ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι δεῖ με τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ·
ΛΔ ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. Καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς 44
τῆς Ἰουδαίας.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν 1
λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησα-

2 ρέτ. Καὶ εἶδεν πλοῖα δύο ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλι- V.
3 εῖς ἀπ' αὐτῶν, ἀποβάντες ἔπλυνον τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς
ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς
4 ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα·
ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς
5 ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκ-
τὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλά-
6 σω τὰ δίκτυα. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν πλῆθος
7 ἰχθύων πολύ· διεῤῥήσσετο* δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. Καὶ κατένευ-
σαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλα-
βέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα,
9 ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσεν τοῖς
γόνασιν Ἰησοῦ, λέγων· ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός
9 εἰμι, κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν
10 αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ὧν συνέλαβον. Ὁμοίως δὲ καὶ
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάνην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σί-
μωνι· καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς· μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ
11 νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν
γῆν, ἀφέντες πάντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ΛΕ
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον,
ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, λέγων· θέλω, καθαρίσθητι·
14 καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν
αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξεν Μωϋ-
σῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο Λϛ
ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν
16 αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευ-
17 χόμενος. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσ- ΛΖ

* 1. m. διερήσ. Sic et infra.

V. κων· καὶ ἦσαν καθήμενοι οἱ Φαρεισαῖοι* καὶ οἱ νομοδιδάσκαλοι,
* 2. m. Φαρισ. Sic et infra. οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης τῆς κώμης τῆς Γαλειλαίας* καὶ Ἰου-
* 2. m. Γαλιλ. δαίας, καὶ Ἱερουσαλὴμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι
* 2. m. κλίν. αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλείνης* ἄνθρωπον, ὃς 18
ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι αὐ-
τὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, 19
διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν
* 2. m. κλίν. Sic et infra. αὐτὸν σὺν τῷ κλεινιδίῳ* εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν πάντων. Καὶ 20
ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρ-
τίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φα- 21
ρεισαῖοι, λέγοντες· τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς
δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ 22
Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς·
τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; 23
εἰπεῖν· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου; ἢ εἰπεῖν· ἔγειρε καὶ
περιπάτει, Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει 24
ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· σοὶ λέ-
γω· ἔγειρε, καὶ ἄρας τὸ κλεινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν
σου. Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατ- 25
έκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ ἔκ- 26
στασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν
* 2. m. ἴδ. φόβου, λέγοντες· ὅτι εἴδομεν* παράδοξα σήμερον.

ΛΗ Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι 27
Λευεὶν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀκολούθει
μοι. Καὶ καταλιπὼν πάντα, ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. Καὶ 28 29
ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
ὄχλος πολὺς τελωνῶν, καὶ ἄλλων, οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατα-
κείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρεισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐ- 30
τῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν
* 2. m. πίν. καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πείνετε*; Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς 31
εἶπεν πρὸς αὐτούς· οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλ-

32 λὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ V.
ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· οἱ μαθηταὶ Ἰωάνου νηστεύουσιν ΛΘ
πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρεισαίων· οἱ
34 δὲ σοὶ ἐσθίουσιν* καὶ πείνουσιν*; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· *1. m. ἐσθείουσιν.
μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐ- *2. m. πίν.
35 τῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν
ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς
36 ἡμέραις. Ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· ὅτι οὐδεὶς ἐπί-
βλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον πα-
λαιόν· εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ
37 συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος
τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται.
38 39 Ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. Οὐδεὶς πιὼν πα-
λαιὸν, θέλει νέον· λέγει γάρ· ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

## ΚΕΦ. ς.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων· CAP. VI. M
καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον, τοὺς στάχυας, ψώ-
2 χοντες ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρεισαίων εἶπον· τί ποιεῖτε
3 ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶ-
πεν Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπεί-
4 νασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ,
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν τοῖς
5 μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς· κύριος ἐστὶν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συν- ΜΑ
αγωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ
7 ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. Παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρεισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσιν κατηγο-

V. ρεῖν αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ 8
ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέ-
σον· καὶ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς· ἐπερω- 9
τῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι;
ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, 10
εἶπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· ὁ δὲ ἐποίησεν· καὶ ἀποκα-
τεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Αὐτοὶ δὲ ἐπλήθησαν ἀνοίας· καὶ διελά- 11
λουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

ΜΒ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ 12
ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, σροσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 13
καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν,
Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐ- 14
τοῦ, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάνην, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον,
* 2. m. Ματ. καὶ Μαθθαῖον,* καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν 15
καλούμενον ζηλωτὴν, καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριὼθ, 16
ὃς ἐγένετο προδότης. Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου 17
πεδινοῦ· καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ
λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου
* 2. m. Σιδ. Τύρου καὶ Σειδῶνος*, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ
τῶν νόσων αὐτῶν· Καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρ- 18
των· ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ· 19
ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.

ΜΓ Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθη- 20
τὰς αὐτοῦ, ἔλεγεν· μακάριοι οἱ πτωχοὶ· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βα-
σιλεία τοῦ θεοῦ. Μακάριοι οἱ πειρῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. 21
Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε. Μακάριοι ἐστὲ, ὅταν 22
μεισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνει- 23
δίσωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ
τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ 23
γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐπο-
ίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 24

25 πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ VI
ἐμπεπλησμένοι νῦν· ὅτι πεινάσετε· οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι ΜΔ
26 πενθήσετε καὶ κλαύσετε. Οὐαὶ, ὅταν ὑμᾶς καλῶς εἴπωσιν πάν-
τες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις.
27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· ΜΕ
28 καλῶς ποιεῖτε τοῖς μεισοῦσιν* ὑμᾶς. Εὐλογεῖτε τοὺς κατα- * 2. m. μισ.
29 ρωμένους ὑμᾶς· προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ Μϛ
τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ
30 τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. Παν- ΜΖ
τὶ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.
31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς
32 ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις
ἐστὶν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν.
33 Καὶ γὰρ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν
34 χάρις ἐστὶν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. Καὶ ἐὰν δα-
νείσητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις; καὶ ἁμαρ-
35 τωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. Πλὴν
ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε
μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσε-
σθε υἱοὶ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους
36 καὶ πονηρούς. Γείνεσθε* οἰκτείρμονες*, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν ΜΗ
37 οἰκτείρμων ἐστίν. Καὶ μὴ κρείνετε*, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ * 2. m. γίν.
δικάζετε, καὶ οὐ μὴ δικασθῆτε. Ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσ- * 2. m. οἰκτίρ.
38 θε. Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον * 2. m. κρίν.
σεσαλευμένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν·
39 ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται* ὑμῖν. Εἶπεν δὲ καὶ * 1. m. μετρηθή-
παραβολὴν αὐτοῖς· μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ σεται.
40 ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ ΜΘ
τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐ-
41 τοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ
42 σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; Πῶς
δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· ἀδελφὲ, ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρ-

VI. φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δο-
κὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά· ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφ-
θαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν, ποιοῦν 43
καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν κα-
* 2. m. γίν. λόν. Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γεινώσκεται*· οὐ 44
γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σύκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυ-
γῶσιν. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρ- 45
δίας προφέρει τὸ ἀγαθὸν· καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προ-
φέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα
αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ὃ λέγω; 46
N Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ πο- 47
ιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. Ὅμοιός ἐστιν ἀν- 48
θρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν, καὶ ἔθηκεν
* 1. m. πλημμύρης. θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας* δὲ γενομένης, προσέῤῥη-
* 1. m. προσέρηξεν. Sic et infra. ξεν* ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτὴν,
διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν. Ὁ δὲ ἀκούσας, καὶ μὴ πο- 49
ιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν
χωρὶς θεμελίου· ᾗ προσέῤῥηξεν ὁ ποταμὸς· καὶ εὐθὺς συνέπεσεν,
καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII. NA Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ 1
λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος 2
* 2. m. ἔντιμος. κακῶς ἔχων, ἤμελλεν τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντειμος*. Ἀκούσας 3
δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰου-
δαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.
Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπου- 4
δαίως, λέγοντες· ὅτι ἄξιός ἐστιν, ᾧ παρέξῃ τοῦτο. Ἀγαπᾷ 5
γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέ- 6

χοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων VII.
αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκανός εἰμι, ἵνα ὑπὸ τὴν
7 στέγην μου εἰσέλθῃς. Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σὲ ἐλ-
8 θεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ
ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο,
9 καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτὸν· καὶ
στραφεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· λέγω ὑμῖν, οὐδὲ
10 ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. Καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν
οἶκον, οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην ΝΒ
Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὄχλος πο-
12 λύς. Ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο
τεθνηκὼς, μονογενὴς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα·
13 καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
14 κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε. Καὶ
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. καὶ
15 εἶπεν· νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἐκάθισεν ὁ νεκρὸς,
16 καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβεν
δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν, λέγοντες· ὅτι προφή-
της μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
17 αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ,
καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάνῃ * οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων ΝΓ
19 τούτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ * 1. m. hic et infra Ἰωάνει.
Ἰωάνης, ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον, λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
20 ἕτερον προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες,
εἶπαν· Ἰωάνης ὁ βαπτιστὴς ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σὲ, λέγων· σὺ
21 εἶ ὁ ἐχρόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθε-
ράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστείγων* καὶ πνευμάτων πο- * 2. m. μαστίγων
22 νηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. Καὶ ἀποκρι-

VII. θεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάνῃ ἃ εἴδετε καὶ
ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ
εὐαγγελίζονται. Καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν 23
ΝΔ ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάνου, ἤρξατο λέγειν πρὸς 24
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάνου· τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; 25
ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδού, οἱ ἐν ἱμα-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισ- 26
σότερον προφήτου. Οὗτός ἐστιν, περὶ οὗ γέγραπται· ἰδού, ἀπο- 27
στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει
τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς 28
* 2. m. μικ. γυναικῶν Ἰωάνου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μεικρότερος* ἐν τῇ βασιλείᾳ
τοῦ θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας, καὶ οἱ 29
τελῶναι, ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰω-
άνου. Οἱ δὲ Φαρεισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέ- 30
ΝΕ τησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώ- 31
σω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;
Ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφω- 32
νοῦσιν ἀλλήλοις, ἃ λέγει· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάνης ὁ βαπ- 33
* 2. m. πίν. τιστής, μὴ ἔσθων ἄρτον μήτε πείνων * οἶνον καὶ λέγετε· δαιμό-
* 2. m. πίν. νιον ἔχει. Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐσθίων καὶ πείνων*· 34
καὶ λέγετε· ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν 35
τέκνων αὐτῆς.

Νϛ. Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρεισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· 36
καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου, κατεκλίθη. Καὶ 37
ἰδού, γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κα-
τάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρεισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,
καὶ στᾶσα ὀπίσω, παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δά- 38

κρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κε- VII.
φαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
39 ἤλειφεν τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ, λέγων· οὗτος εἰ ἦν ὁ προφήτης, ἐγείνωσκεν* ἂν τίς καὶ * 2. m. ἐγίν.
40 ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. Καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν. Σίμων, ἔχω σοι τί εἰπεῖν.
41 ὁ δὲ, διδάσκαλε, εἰπὲ φησίν. Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ
τινι· ὁ εἷς ὤφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα,
42 Μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο· τίς οὖν
43 αὐτῶν, πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; Ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· ὑπο-
λαμβάνω, ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὀρθῶς
44 ἔκρεινας *. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· * 2. m. ἔκριν.
βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν·
ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρε-
45 ξέν μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. Φίλημά
μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν κατα-
46 φιλοῦσά μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας·
47 αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. Οὗ χάριν, λέγω σοι,
ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ.
48 ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, καὶ ὀλίγον ἀγαπᾷ. Εἶπεν δὲ αὐτῇ·
49 ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέ-
γειν ἐν ἑαυτοῖς· τίς οὗτος ἐστὶν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;
50 Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου
εἰς εἰρήνην.

## ΚΕΦ. Η.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν CAP. VIII.
καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ NZ
2 θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ. Καὶ γυναῖκες τινὲς, αἳ ἦσαν
τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία,
3 ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει. Καὶ

VIII. Ἰωάνα, γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτε-
ραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
NH Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορε- 4
νομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπεν διὰ παραβολῆς. Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων 5
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν
ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ κατέφαγεν αὐτά. Καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ πέτραν· καὶ 6
φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν 7
μέσῳ τῶν ἀκανθῶν· συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.
Καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν· καὶ φυὲν ἐποίησεν 8
* 1. m. ἑκατονταπλασείονα. καρπὸν ἑκατονταπλασίονα*· ταῦτα λέγων, ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τίς αὕτη εἴη παρα- 9
βολή; Ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας 10
τοῦ θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς· ἵνα βλέποντες μὴ
βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστιν δὲ αὕτη ἡ πα- 11
ραβολή· ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν 12
ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει
τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶ-
σιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς δέ- 13
* 1. m. αὐτοί. χονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι * ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρόσκαιρον
πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς 14
ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ
* 2. m. συμπνί. πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνείγονται*· καὶ
οὐ τελεσφοροῦσιν. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοι εἰσὶν οἵτινες ἐν 15
καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν, καὶ
καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει 16
* 2. m. κλίνης. αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλείνης * τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
τίθησιν. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν, ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ 17
ἀπόκρυφον, ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε 18
οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ
ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· VIII. ΝΘ
20 καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον. Ἀπηγγέλη
δὲ αὐτῷ· ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν
21 θέλοντές σε. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου
καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες
καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλο- Ξ
ῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· διέλθωμεν
23 εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν,
ἀφύπνωσεν· καὶ κατέβη λαίλαψ εἰς τὴν λίμνην ἀνέμου, καὶ συν-
24 επληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν,
λέγοντες· ἐπιστάτα, ἐπιστάτα· ἀπολλύμεθα· ὁ δὲ διεγερθεὶς
ἐπετείμησεν* τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπα- * 2. m. ἐπετίμ.
25 ύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ποῦ ἡ πίστις ὑ-
μῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· τίς
ἄρα οὗτος ἐστὶν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐσ-
27 τὶν ἀντίπερα τῆς Γαλειλαίας. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ΞΑ
ὑπήντησέν τις ἀνὴρ ἐκ τῆς πόλεως, ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ
ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν
28 τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας, κροσέπεσεν αὐ-
τῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ
29 θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. Παρήγγει-
λεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
που· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν· καὶ ἐδεσμεύετο
ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαῤῥήσσων τὰ* δεσμὰ, * 1. m. διαρήσσ.
30 ἠλαύνετο ἀπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησεν δὲ αὐ-
τὸν ὁ Ἰησοῦς· τί σοι ὄνομα ἐστὶν; ὁ δὲ εἶπεν λεγειὼν*· ὅτι εἰσῆλθεν * 2. m. λεγεών.
31 δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μὴ ἐπι-
32 τάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοί-
ρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν, ἵνα
ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

VIII. Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθον εἰς 33
τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς, 34
ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.
* 2. m. ἦλθον. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονὸς· καὶ ἦλθαν* πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ 35
* 2. m. εὗρον. εὗραν* καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν,
* 1. m. εἱμ. ἱματισμένον* καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ· καὶ
ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ 36
δαιμονισθείς. Καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώ- 37
ρου τῶν Γερασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ
ΞΒ συνείχοντο. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον, ὑπέστρεψεν. Ἐδεῖτο δὲ 38
αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ·
ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ 39
διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός· καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πό-
λιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

ΞΓ Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄ- 40
χλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν 41
ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρ-
χεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσ-
ελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ 42
ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν· ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐ-
* 2. m. συνέπνιγον. τὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνειγον* αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵ- 43
ματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευ-
θῆναι προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου 44
αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ 45
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶ-
πεν ὁ Πέτρος· ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλεί-
* 2. m. ἀποθλί. βουσιν*· Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἥψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων 46
δύναμιν ἐξεληλυθυίαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλα- 47
θεν, τρέμουσα ἦλθεν, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν
ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰά-
* Ita cod. θη παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· θυγάτηρ*; ἡ πίστις σου σέ- 48

49 *σωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί* VIII.
*τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ*
50 *σου· μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπ-*
51 *εκρίθη αὐτῷ· μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. Ἐλ-*
*θὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰς σὺν αὐτῷ, εἰ μὴ*
*Πέτρον καὶ Ἰωάνην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ*
52 *τὴν μητέρα. Ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν· ὁ δὲ εἶπεν·*
53 *μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων*
54 *αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ κτρατήσας τῆς χειρὸς αὐ-*
55 *τῆς, ἐφώνησεν, λέγων· ἡ παῖς, ἔγειρε. Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦ-*
*μα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραρχῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι*
56 *φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς*
*μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.*

## ΚΕΦ. Θ.

1 *Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν δύναμιν αὐτοῖς καὶ* CAP. IX. ΞΔ
2 *ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ*
*ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσ-*
3 *θαι. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε*
*ῥάβδον, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε δύο χι-*
4 *τῶνας ἔχειν. Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ*
5 *ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι*
*ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν*
6 *ἀποτινάσσετε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρ-*
*χοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παν-*
*ταχοῦ.*

7 *Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γεινόμενα* πάντα· καὶ* ΞΕ
*διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάνης ἠγέρθη ἐκ νε-* *2. m. γιν.
8 *κρῶν. Ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλείας* ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προ-* *2. m. Ἠλίας.
9 *φήτης τίς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπεν δὲ ὁ Ἡρώδης· Ἰωάνην ἐγὼ*

IX. ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ
ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

ΞϚ Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐ- 10
ποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς, συνεχώρησέν κατ' ἰδίαν εἰς
πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδᾶ. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν 11
αὐτῷ· καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βα-
σιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας, ἰᾶτο.
ΞΖ * 2. m. κλίνειν. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλείνειν*· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶ- 12
πον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ
* 2. m. ἐπισι. κώμας καὶ ἀγροὺς, καταλύσωσιν, καὶ εὕρωσιν ἐπισειτισμόν*·
ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· δότε αὐ- 13
τοῖς φαγεῖν ὑμεῖς· οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι
πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτε πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς
πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεν- 14
* 2. m. πεντακισχι. ταχισχείλιοι*. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· κατακλείνατε*
* 2. m. κατακλίν. αὐτοὺς κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ 15
κατέκλειναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16
ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ κατ-
έκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ 17
ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐ-
τοῖς κλασμάτων, κοφῖνοι δώδεκα.

ΞΗ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας, 18
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· τίνα
με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωά- 19
* 2. m. Ἠλίαν. νην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλείαν*· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης
τίς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὑμεῖς δὲ τίνα με λέ- 20
γετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ.
Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο. Εἰ- 21 22
πών· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδο-
κιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέ-
ΞΘ * 2. m. ἀρνησάσθω. ων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Ἔλεγεν 23
δὲ πρὸς πάντας· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀπαρνησάσθω*

ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν, καὶ ἀκολου- IX.
24 θείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει
αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώ-
25 σει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον
26 ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυν-
θῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισ-
χυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν
27 ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ
ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βα-
σιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, O
παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάνην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
29 προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευ-
30 κὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵ-
31 τινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἠλείας*. Οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν * 2. m. Ἠλίας.
32 ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πέτρος
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ
εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐ-
33 τῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπεν
ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ μίαν Μωϋσεῖ, καὶ
34 μίαν Ἠλείᾳ*· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐ- * 2. m. Ἠλίᾳ
γένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσ-
35 ελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νε-
φέλης, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος· αὐτοῦ
36 ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος·
καὶ αὐτοὶ ἐσείγησαν*, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς * 2. m. ἐσίγ.
ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ΟΑ
38 ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ
ὄχλου ἐβόησεν, λέγων· διδάσκαλε· δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ

IX. τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν. Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμ- 39
βάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ
* 2. m. συντρίβ. ἀφροῦ, καὶ μόλις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρείβον* αὐτόν. Καὶ 40
ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό· καὶ οὐκ ἠδυνή-
θησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεσ- 41
τραμμένη· ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσ-
άγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔῤῥη- 42
* 2. m. ἐπετίμ. ξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετείμησεν* δὲ ὁ
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ
ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ 43
τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν
ΟΒ οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ 44
ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλ-
λει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆ- 45
μα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσ-
θωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος
τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων 46
αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, 47
ἐπιλαβόμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν 48
αὐτοῖς· ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά
* 2. m. μικ. με· ὁ γὰρ μεικρότερος* ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτος ἐστὶν
μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάνης, εἶπεν· ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα 49
ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια· καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν,
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· μὴ 50
κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

ΟΓ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμ- 51
* 2. m. ἀναλήψ. ψεως* αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσ-
θαι εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐ- 52
του· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν ὡς ἑτοι-
μάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον ἦν πο- 53

54 ῥευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος, καὶ IX.
Ἰωάνης, εἶπαν· κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ
55 οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; Στραφεὶς δὲ ἐπετείμησεν* αὐ- * 2. m. ἐπετίμ.
56 τοῖς. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.
57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπεν τίς πρὸς αὐτόν·
58 ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς· αἱ
ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κα-
τασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν
59 κλείνῃ*. Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· ἀκολούθει μοι· ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, * 1. m. κλίνῃ.
60 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπεν
δὲ αὐτῷ· ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ
61 ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἕτε-
ρος· ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασ-
62 θαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· οὐδεὶς ἐπιβαλὼν
τὴν χεῖρα ἐπ᾽ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

## ΚΕΦ. Ι.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος ἑτέρους ἑβδομήκοντα δύο, CAP. X. ΟΕ
καὶ ἀπέστειλεν ἀνὰ δύο δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν
2 πόλιν καὶ τόπον, οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν δὲ πρὸς
αὐτούς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν
τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισ-
3 μὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδού, ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέ-
4 σῳ λύκων. Μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μὴ ὑποδήματα·
5 καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ᾽ ἂν εἰσέλθητε
6 οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν ἐκεῖ ᾖ υἱ-
ὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μή-
7 γε, ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθον-
τες καὶ πείνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισ-
8 θοῦ αὐτοῦ. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς Ος

X. ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρα-
τιθέμενα ὑμῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγε- 9
τε αὐτοῖς· ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἣν δ᾽ ἂν 10
πόλιν εἰσέλθητε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
πλατείας αὐτῆς, εἴπατε· καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡ- 11
μῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τοῦτο γεινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω 12
ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ
* 1. m. Βηδ. πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί σοι, Χοραζεὶν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδᾶ*· ὅτι εἰ 13
* 2. m. Σιδ. ἐν Τύρῳ καὶ Σειδῶνι* ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν
ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. Πλὴν 14
* 2. m. Σιδ. Τύρῳ, καὶ Σειδῶνι* ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.
Καὶ σὺ Καφαρναοὺμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ 15
ᾅδου καταβήσῃ. Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑ- 16
μᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.
ΟΖ Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· 17
κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶ- 18
πεν δὲ αὐτοῖς· ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀστραπὴν
πεσόντα. Ἰδοὺ, δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων 19
καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσιν τὴν δύναμιν τὴν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ
οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ 20
* Ita cod. ΟΗ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσετε*· χαίρετε δὲ, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
* 2. m. ἐγγ. ἐνγέγραπται* ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο 21
τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύ-
ριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν
καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ, ὁ πατὴρ,
ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη 22
* 2 m. γιν. ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γεινώσκει* τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ
μὴ ὁ πατὴρ· καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἂν βού-
ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, 23
κατ᾽ ἰδίαν εἶπεν· μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ βλέποντες ἃ βλέπε-
τε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλη- 24

*σαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν· καὶ ἀκοῦσαί μου ἃ* X.
*ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.*
25 *Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, λέγων·* ΟΘ
26 *διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶ-*
*πεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγεινώσκε-*
27 *ις*; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ* * 2. m. ἀναγιν.
*ὅλης καρδίας σου, ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσ-*
*χύϊ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς*
28 *σεαυτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζή-*
29 *σῃ. Ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν, εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ*
30 *τίς ἐστίν μου πλησίον; Ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπός*
*τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερειχὼ*, καὶ λησταῖς πε-* * 2. m. Ἱεριχώ.
*ριέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλ-*
31 *θον, ἀφέντες ἡμιθανῆ. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν*
32 *ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ*
33 *λευείτης, κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν. Σα-*
*μαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθεν κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσ-*
34 *θη. Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλ-*
*αιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγα-*
35 *γεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν*
*αὔριον ἐκβαλὼν ἔδωκεν δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν· ἐπι-*
*μελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ, τι ἐὰν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπαν-*
36 *έρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον σοι*
37 *δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν·*
*ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ· εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰησοῦς· πορεύου,*
*καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.*

38 *Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην* Π
39 *τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτόν. Καὶ τῇδε*
*ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριὰμ*, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς** * 2. m. Μαρία. * alia m. παρά.
40 *τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ*, ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα* * 2. m. κυρίου.
*περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν· κύριε, οὐ*
*μέλει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπεν* διακονεῖν, εἰ-* * 1. m. κατέλειπεν.

X. πὲ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐ- 41
* 2. m. κύριος. τῇ ὁ Ἰησοῦς*· Μάρθα, Μάρθα, περιμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ
πολλά· ὀλίγων δὲ χρεία ἐστὶν, ἢ ἑνός· Μαριὰμ γὰρ τὴν ἀγαθὴν 42
μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται αὐτῆς.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. ΠΑ *Καὶ* ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, 1
ὡς ἐπαύσατο, εἶπεν τίς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· κύριε,
δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάνης ἐδίδαξε τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· πά- 2
τερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. Τὸν ἄρ- 3
* 1. m. ἡμεῖν. τον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν* τὸ καθ᾽ ἡμέραν. Καὶ ἄφες 4
* 1. m. ἀφείομεν. ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν* παντὶ ὀφεί-
λοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Καὶ εἶπεν 5
πρὸς αὐτούς· τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν
μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ· φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους.
Ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ 6
παραθήσω αὐτῷ. Κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· μή μοι κό- 7
πους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ᾽
ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέ- 8
γω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι φίλον
αὐτοῦ, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρή-
ζει. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· ἀτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 9
εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ- 10
βάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγεται. Τίνα 11
δὲ ἐξ ὑμῶν αἰτήσει τὸν πατέρα ὁ υἱὸς ἰχθὺν, καὶ ἀντὶ ἰχθύος
ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; Ἢ καὶ αἰτήσει ὠὸν, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορ- 12
πίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ 13
διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ πᾶλλον ὁ πατὴρ, ὁ ἐξ οὐρανοῦ,
δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.
ΠΒ Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμο- 14

νίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφὸς· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. XI.
15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· ἐν Βεεζεβοὺλ, τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμο-
16 νίων, ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Ἕτεροι δὲ πειράζοντες, σημεῖον
17 ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ δια-
νοήματα, εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖ-
18 σα, ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πείπτει*. Εἰ δὲ καὶ ὁ σα- * 2. m. πίπτει.
τανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐ-
19 τοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεεζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ
δὲ ἐγὼ ἐν Βεεζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
20 ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν δα-
κτύλῳ θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
21 βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν
22 ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Ἐπὰν δὲ
ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτὸν, τὴν πανοπλείαν* αὐ- * 2. m. πανοπλίαν.
23 τοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ
ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστιν· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορ-
24 πίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
25 τότε λέγει· ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ
26 ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε
πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυ-
τοῦ ἑπτὰ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γείνεται* τὰ ἔσχατα * 2. m. γίν.
27 τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν
αὐτῷ· μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.
28 Αὐτὸς δὲ εἶπεν· μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων, ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη ΠΓ
πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ
30 μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. Καθὼς γὰρ ἐγένετο ὁ Ἰωνᾶς τοῖς Νινευείταις
σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γε-

XI. νεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς
γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος
ὧδε. Ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς 32
ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
ΠΔ Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς λύχνον ἅψας, εἰς 33
κρυπτὴν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,
ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φῶς βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώμα- 34
τός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου· ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ
ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶ-
μά σου σκοτεινόν. Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν. 35
Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον μέρος τί σκοτεινὸν, 36
ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος ἐν τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.
ΠΕ Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρεισαῖος* ὅπως ἀριστή- 37
σῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Ὁ δὲ Φαρεισαῖος ἰδὼν ἐ- 38
θαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπεν δὲ 39
ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρεισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ πο-
τηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρ-
παγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες· οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ 40
τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδού, 41
πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρεισαίοις· ὅτι 42
ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ πήγανον, καὶ πᾶν λάχανον·
καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ· ταῦτα δὲ
Πϛ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρεισαίοις· 43
ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς
ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημε- 44
ῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω, οὐκ οἴ-
δασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· διδάσκαλε, 45
ταῦτα λέγων, καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπεν· καὶ ὑμῖν τοῖς νο- 46
μικοῖς οὐαί· ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα,
καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορ-
ΠΖ τίοις. Οὐαὶ ὑμῖν· ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ 47
δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ 48

* 2. m. Φαρισ. Sic et infra.

συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ- XI.
49 κτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ
θεοῦ εἶπεν· ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ
50 ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν. Ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα
πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
51 ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζα-
χαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου·
52 ναὶ, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ΠΗ
ὑμῖν τοῖς νομικοῖς· ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ
53 εἰσήλθατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. Κἀκεῖθεν ἐξελ-
θόντος αὐτοῦ, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρεισαῖοι δεινῶς
54 ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες
αὐτὸν, θηρεῦσαι τί ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα- CAP. XII.
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶ-
τον· προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις τῶν
2 Φαρεισαίων. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκα-
3 λυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐν
τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς
ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόν-
των σὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποι-
5 ῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε, φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ
ἀποκτεῖναι, ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ, λέγω
6 ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσα-
ρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ
7 θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται·
8 μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ* ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς

*1. m. ὁμολογήσει.

XII. τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθή- 9
σεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον 10
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον
πνεῦμα βλασφημήσαντι, οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν 11
ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ
μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε. Τὸ γὰρ ἅγιον 12
πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

ΠΘ Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ 13
μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· 14
ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶ- 15
πεν δὲ πρὸς αὐτούς· ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονε-
ξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν
h ὑπαρχόντων αὐτῷ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων· 16
ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο 17
ἐν αὐτῷ λέγων· τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρ-
πούς μου; Καὶ εἶπεν· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, 18
* 2. m. σῖτον. καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σεῖτον*,
καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· ψυχή, ἔχεις πολλὰ 19
ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου αἰ- 20
τοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων 21
αὑτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ με- 22
ριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε· μὴ δὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύση-
σθε. Ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα, τοῦ 23
ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ 24
θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέ-
φει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς 25
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι
πῆχυν; Εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοι- 26
πῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κο- 27

πιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ XII.
28 αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄν-
τα σήμερον, καὶ αὔριον εἰς κλείβανον* βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕ- * 2. m. κλι.
29 τως ἀμφιάζει, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ
30 ζητεῖτε τί φάγητε, καὶ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
31 οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,
32 καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μεικρὸν* ποί- γA * 2. m. μικ.
μνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε
ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
34 οὐρανοῖς· ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. Ὅπου
35 γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. Ἔσ- γB
τωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμε-
36 νοι· Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυ-
τῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων· ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαν-
37 τος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς
ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πε-
ριζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐ-
38 τοῖς. Κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕ-
39 ρῃ οὕτως, μακάριοι εἰσὶν ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γεινώσκετε*, ὅτι εἰ * 2. m. γιν.
ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν
40 ἂν, καὶ οὐκ ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς γεί-
νεσθε* ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ- * 2. m. γιν.
χεται.

41 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην
42 λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Καὶ εἶπεν ὁ κύριος· τίς ἄρα ἐστὶν ὁ γΓ
πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θε-
43 ραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ σειτομέτριον*; Μακάριος ὁ * 2. m. σι.
δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κα-
45 ταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-

XII. τοῦ· χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς
* 2. m. πίνειν. παῖδας, καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πείνειν* καὶ μεθύσ-
κεσθαι. Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσ- 46
* 2. m. γίν. δοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γεινώσκει*· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ
μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ 47
γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας, ἢ ποιήσας
πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς. Ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιή- 48
σας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ,
πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσό-
γΔ τερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί 49
θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς 50
συνέχομαι ἑωσότου τελεσθῇ; Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην 51
δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. Ἔσονται 52
γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυ- 53
σὶν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. Διαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ, καὶ
υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα·
πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

γΕ Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλ- 54
λουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γεί-
* 2. m. γίν. νεται* οὕτως. Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· ὅτι καύσων ἔσ- 55
* 2. m. γιν. ται· καὶ γείνεται*. Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐ- 56
ρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν καιρὸν δὲ τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε
* 2. m. κρίν. δοκιμάζειν; Τί δὲ καὶ ἐφ' ἑαυτῶν οὐ κρείνετε* τὸ δίκαιον; Ὡς 57 58
γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς
ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κρι-
τὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε 59
βαλεῖ εἰς φυλακήν. Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ
ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ πε- CAP. XIII.
ρὶ τῶν Γαλειλαίων*, ὧν τὸ αἷμα Πειλᾶτος* ἔμιξεν μετὰ τῶν ηϛ * 2. m. Γαλιλ.
2 θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δοκεῖτε ὅτι οἱ Sic et infra. * 2. m. Πιλ.
Γαλειλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλειλαίους ἐ-
3 γένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ
4 μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτὼ,
ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς,
δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώ-
5 πους τοὺς κατοικοῦντας Ἱηρουσαλήμ; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ'
6 ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγεν δὲ ταύ-
την τὴν παραβολὴν· συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπε-
λῶνι αὐτοῦ· καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.
7 Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν· ἰδοὺ, τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχο-
μαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον
8 αὐτὴν· ἵνα τί καὶ τὸν τόπον* καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει * 2. m. τὴν γῆν.
αὐτῷ· κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ
9 αὐτὴν, καὶ βάλω κοπρία· Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον·
εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν.
10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. ηΖ
11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτὼ· καὶ ἦν
συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν
12 δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· γύναι, ἀπο-
13 λέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας·
14 καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ· ὅτι ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσ-
θαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ
15 σαββάτου. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, καὶ εἶπεν· ὑποκριταὶ,
ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ

XIII. τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ 16
οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυ-
θῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα 17
λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ
πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γενομένοις ὑπ᾽
αὐτοῦ.

γΗ Ἔλεγεν οὖν· τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ; καὶ τίνι 18
ὁμοιώσω αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω- 19
πος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δέν-
δρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις
αὐτοῦ. Καὶ πάλιν εἶπεν· τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 20
Ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα 21
τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

γΘ Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ 22
πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. Εἶπεν δέ τις αὐτῷ· κύριε, 23
εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς. Ἀγωνίζεσθε 24
εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητή-
σουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἀφ᾽ οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰ- 25
κοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξεσθε ἔξω ἑστά-
ναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ
ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. Τότε ἄρξεσθε 26
λέγειν· ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
* Cod. λέγων. ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ· λέγω* ὑμῖν, οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ· 27
ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ- 28
* 1. m. ὄψεσθε. μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε* Ἀβραὰμ καὶ Ἰα-
κὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ
ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ 29
ἀπὸ βοῤῥᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
* 2. m. ἡμέρᾳ. θεοῦ. Καὶ ἰδού, εἰσιν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶ- 30
* 2. m. προσῆλθον. τοι, οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

P Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ* προσῆλθαν τινὲς Φαρεισαῖοι, λέγοντες 31

αὐτῷ· ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀπο- XIII.
32 κτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ·
ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον,
33 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔ-
ριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
34 ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκ-
τείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρό-
πον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελή-
35 σατε. Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ
ἴδητέ με ἕως εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
κυρίου.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων ΡΑ
φαρεισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατη-
2 ρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσ-
3 θεν αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς
καὶ φαρεισαίους, λέγων· ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι, ἢ οὔ;
4 Οἱ δὲ ἡσύχασαν· καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσεν.
5 Καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· τίνος ὑμῶν υἱὸς * ἢ βοῦς εἰς φρέαρ * Ita cod.
πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαβ-
6 7 βάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. Ἔλε-
γεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς ΡΒ
8 πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς. Ὅταν κληθῇς
ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν·
9 μήποτε ἐντειμότερός * σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἐλθὼν * 2. m. ἐντιμ.
ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τό-
10 τε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. Ἀλλ᾽
ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσαι * εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα * 2. m. ἀνάπεσε.
ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, ἐρεῖ σοι· φίλε, προσανάβηθι ἀνώτε-

XIV. ρον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων
σοι. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν 11
ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· ὅταν 12
ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς
ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μὴ γείτονας πλουσίους·
μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε, καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι.
* 1. m. ἀναπεί- Ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῇς, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους *, χωλοὺς, 13
ρους. τυφλούς· Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· 14
ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. Ἀκού- 15
σας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· μακάριος
ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· 16
ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς. Καὶ 17
ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς
κεκλημένοις· ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν· Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ 18
μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι· ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· ἀγρὸν ἠγό-
ρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε
με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν· ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέν- 19
τε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃ-
τημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν· γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ 20
δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἀπήγγειλεν τῷ 21
κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα· τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ
δούλῳ αὐτοῦ· ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
* 1. m. ἀναπεί- πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους * καὶ τυφλοὺς καὶ
ρους. χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· κύριε, γέγονεν 22
ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς 23
τὸν δοῦλον· ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγ-
κασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι 24
οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ
δείπνου.

ΡΓ Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶ- 25
* 2. m. μισεῖ. πεν πρὸς αὐτούς· Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μεισεῖ * τὸν 26
πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκ-

να, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι τε καὶ τὴν ψυ- XIV.
27 χὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Ὅστις οὖν οὐ βασ-
τάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται
28 εἶναί μου μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆ-
σαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς
29 ἀπαρτισμόν; Ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσ-
χύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμ-
30 παίζειν, λέγοντες· ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ
31 οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βα-
σιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύσεται
εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χειλιάσιν * ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι * 2. m. χιλ.
32 χειλιάδων * ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόῤῥω * 2. m. χιλ.
33 ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ εἰς εἰρήνην. Οὕτως οὖν,
πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχου-
34 σιν, οὐ δύναταί εἶναί μου μαθητής. Καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ
35 καὶ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε
εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό· ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

## ΚΕΦ. ΙΕ.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, CAP. XV. ΡΔ
2 ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυζον οἵ τε Φαρεισαῖοι καὶ γραμ-
ματεῖς, λέγοντες· ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συν-
3 εσθίει αὐτοῖς. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην,
4 λέγων. Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπο-
λέσῃ * ἐξ αὐτῶν ἓν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ * 2. m. ἀπολέσας.
5 ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό; Καὶ
6 εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων; Καὶ ἐλθὼν εἰς
τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας; λέγων αὐ-
τοῖς· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.
7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτω-

XV. λῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρει-
αν ἔχουσιν μετανοίας. Ἢ τίς γυνὴ, δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν 8
ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰ-
κίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὗ εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγ- 9
* 2. m. γίν. καλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας, λέγουσα· Συγχάρητέ μοι, ὅτι
εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. Οὕτως, λέγω ὑμῖν, γείνεται * 10
χαρὰ ἐνώπιον ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανο-
οῦντι.

ΡΕ Εἶπεν δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώ- 11 12
τερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς
οὐσίας. Ὁ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13
ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώ-
ραν μακρὰν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώ-
* 2. m. λιμός. τως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λειμὸς * ἰσχυρὰ 14
κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ 15
* 2. m. πολιτ. πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολειτῶν * τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ
ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπε- 16
θύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ
οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, ἔφη· πόσοι μίσθιοι 17
* 2. m. λιμῷ. τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ λειμῷ * ὧδε ἀπόλ-
λυμαι; Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ 18
αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου. Οὐ- 19
κέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισ-
θίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι 20
δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσ-
πλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ
κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς 21
τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός
σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς 22
τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην,
καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ,
καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· Καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν 23

24 σειτευτὸν * θύσατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν. Ὅτι οὗτος ὁ XV.
υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἔζησεν· ἦν ἀπολωλὼς, καὶ εὑρέθη. * 2. m. σιτ.
25 Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος
ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφω-
26 νίας καὶ χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυν-
27 θάνετο τί ἂν εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν *, ὅτι ὑγι- * Ita cod. 1. m.
28 αίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελ-
29 θεῖν. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι,
καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας
30 ἐρίφιον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου
οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας
31 αὐτῷ τὸν σειτευτὸν * μόσχον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ * 2. m. σιτ.
32 πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν. Εὐφραν-
θῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν,
καὶ ἔζησεν· καὶ ἀπολωλὼς, καὶ εὑρέθη.

## ΚΕΦ. Ις.

CAP. XVI. Ρς

1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἄνθρωπός τις ἦν πλού-
σιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον *· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορ- * 1. m. οἰκονόμους.
2 πίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ·
τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου·
3 οὐ γὰρ δύνῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος·
τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ;
4 σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, καὶ ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. Ἔγνων τί ποιήσω,
ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴ-
5 κους ἑαυτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφει-
λετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· πόσον ὀφείλεις τῷ
6 κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα, καὶ καθίσας γράψον ταχέως πεντή-

XVI. κοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· 7
ἑκατὸν κόρους σίτου· λέγει αὐτῷ· δέξαι σου τὰ γράμματα,
καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον 8
τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τού-
του φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσιν. Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω· Ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ 9
* 1. m. ἐκλί. τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα ὅταν ἐκλείπῃ *, δέξωνται ὑμᾶς εἰς
τὰς αἰωνίους σκηνάς. Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ 10
πιστός ἐστιν· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός
ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀλη- 11
θινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ 12
* Ita cod. ἐγένεσθε, τὸ ἡμέτερον * τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται 13
* 2. m. μισ. δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μεισήσει *, καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ
δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρεισαῖοι, φιλάργυροι ὑπ- 14
άρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς 15
ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ θεὸς
* 2. m. γιν. γεινώσκει * τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώπῳ * ὑψηλὸν, βδέ-
* 2. m. ἀνθρώποις. λυγμα ἐνώπιον κυρίου. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάνου· 16
ΡΗ ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐ-
τὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν 17
παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου κεραίαν μίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων 18
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ ὁ ἀπο-
ΡΘ λελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν 19
πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος
καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις, ὀνόματι Λάζαρος, 20
ἐπέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος. Καὶ ἐπιθυμῶν 21
χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ.
Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν 22
ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ

23 ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς XVI.
αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ
24 Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν·
πάτερ Ἀβραὰμ ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ
ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
25 μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκ-
νον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ
Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ
26 ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα
μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς,
27 μὴ δύνωνται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπεν δὲ·
ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα-
28 τρός μου· Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐ-
τοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασά-
29 νου. Λέγει δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας·
30 ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
31 ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς μετανοήσουσιν. Εἶπεν
δὲ αὐτῷ· εἰ Μωσέως * καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' * Ita cod.
ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.
1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ ΡΙ
2 σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν· πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ
εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπ-
πται * εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μεικρῶν * τούτων * 2. m. ἐρρι.
3 ἕνα. Προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον * 2. m. μικ.
4 αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέ-
ρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σὲ, λέγων·
5 μετανοῶ· ἀφήσεις αὐτῷ. Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ· ΡΙΑ
6 πρόσθες ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος· εἰ ἔχετε πίστιν ὡς
κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμείνῳ * ταύτῃ· ἐκριζώθητι. * 2. m. συκαμίνῳ.

XVII. καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ 7
ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι
* Cod. ἀνάπεσε. ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ εὐθέως· παρελθὼν ἀνάπεσαι *; Ἀλλ᾽ οὐχὶ 8
ἐρεῖ αὐτῷ· ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει
μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
σύ; Μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 9
Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, 10
* 2. m. ὀφ. λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοι ἐσμὲν· ὃ ὠφείλομεν * ποιῆσαι, πε-
ποιήκαμεν.

ΡΙΒ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐ- 11
τὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλειλαίας. Καὶ εἰσ- 12
ερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν δέκα λεπροὶ ἄν-
δρες, οἳ ἀνέστησαν πόῤῥωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· 13
Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευ- 14
θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπά-
γειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, 15
ὑπέστρεψεν, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν. Καὶ ἔπε- 16
σεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ.
καὶ αὐτὸς ἦν σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· οὐ- 17
χὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν 18
ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος.
Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου. 19

ΡΙΓ Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρεισαίων πότε ἔρχεται ἡ βα- 20
σιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· Οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, 21
ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν. Εἶ-
πεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμή- 22
σετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ
ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐκεῖ, ἢ ἰδοὺ ὧδε· μὴ διώξη- 23
τε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα- 24
νὸν, εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανὸν, λάμπει· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασ- 25

26 θῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ- XVII.
ραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
27 που. Ἤσθιον, ἔπεινον *, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας * 2. m. ἔπινον. Sic et infra.
εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κειβωτὸν· καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ
28 ἀπώλεσεν πάντας. Ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λὼτ·
29 ἤσθιον, ἔπεινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν *. Ἧι * Cod. οἰκοδόμουν.
δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον * ἀπ' * 2. m. θίον.
30 οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν πάντας· Κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ
31 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτηται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται
ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω
ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπί-
32 33 σω. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ, ζωο-
34 γονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλεί-
35 νης *· ὁ εἷς παραλημφθήσεται *, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Ἔσον- * 2. m. κλίνης.
ται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ * 2. m. παραληφ. Sic et infra.
36 ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ, κύ-
ριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ ἐπισυνα-
χθήσονται.

## ΚΕΦ. ΙΗ.

1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσ- CAP. XVIII. ΡΙΔ
2 θαι αὐτοὺς, καὶ μὴ ἐνκακεῖν *· Λέγων· κριτής τις ἦν ἔν τινι πό- * 2. m. ἐγκακεῖν.
3 λει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος· Χήρα
δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα·
4 Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρό-
νον· μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦ-
5 μαι, οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, διά γε τὸ παρέχειν μοι κό-
πον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρ-
6 χομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
7 τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν

XVIII. ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μα-
κροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐ- 8
τῶν ἐν τάχει· πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν
πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

ΡΙΕ Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι 9
εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντες τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν
ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· 10
εἷς Φαρεισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης· Ὁ Φαρεισαῖος σταθεὶς 11
ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο· ὁ θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ
εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ,
ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδε- 12
κατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. Ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ 13
ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανὸν· ἀλλ' ἔτυ-
πτε τὸ στῆθος ἑαυτοῦ, λέγων· ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρ-
τωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον 14
ἑαυτοῦ, παρ' ἐκεῖνον· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται·
ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

ΡΙς Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν * ἅπτηται· 15
* αὐτῶν superponitur. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετείμων * αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ- 16
* 2. m. ἐπιτίμ. εκαλέσατο λέγων· ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ
κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς 17
παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

ΡΙΖ Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Διδάσκαλε ἀγα- 18
θὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰη- 19
*Expungitur ὁ. σοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθὸν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ * θεός.
Τὰς ἐντολὰς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς· μὴ φονεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ 20
ψευδομαρτυρῇς· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ 21
εἶπεν· ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. Ἀκούσας δὲ ὁ 22
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώ-
λησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περί- 23

24 λύπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν Ἰη- XVIII.
σοῦς, εἶπεν· πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βα-
25 σιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμη-
λον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασι-
26 λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύ-
27 ναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπεν· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυ-
νατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν.

28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολου-
29 θήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς
ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γυναῖκα, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γονεῖς, ἢ
30 τέκνα, εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὃς οὐχὶ οὐ μὴ λάβῃ πολ-
λαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· ἰδοὺ, ἀνα- ΡΙΗ
βαίνομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
32 μένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται
γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμ-
33 πτυσθήσεται· Καὶ μαστειγώσαντες * ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν· καὶ τῇ * 2. m. μάστιγ.
34 ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν·
καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγείνω-
σκον * τὰ λεγόμενα. * 2. m. ἐγίν.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱερειχὼ *, τυφλός ΡΙΘ * 2. m. Ἱεριχώ.
36 τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπο-
37 ρευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι
38 Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησεν, λέγων· Ἰησοῦ
39 υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετείμων * αὐτῷ ἵνα * 2. m. ἐπιτίμ.
σειγήσῃ *· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν * 2. m. σιγ.
40 με. Σταθεὶς δὲ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν·
41 ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτὸν· Τί σοι θέλεις ποιή-
42 σω; ὁ δὲ εἶπεν· κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
43 τῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. Καὶ παραχρῆμα

XVIII. ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν· καὶ πᾶς ὁ
λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

## ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX. ΡΚ Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερειχώ *. Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόμα- 1 2
* 2. m. Ἱεριχώ. τι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς
πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν· καὶ οὐκ ἐδύ- 3
* 2. m. ἠδύνατο. νατο * ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μεικρὸς * ἦν. Καὶ προδρα- 4
* 2. m. μικ. μὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν·
ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, 5
ἀναβλέψας Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατά-
βηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας 6
κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγ- 7
γυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι.
* 2. m. ἡμίσεα. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· ἰδοὺ, τὰ ἡμίσιά * 8
μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, πτωχοῖς δίδωμι· καὶ εἴ τινός τι
ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν 9
Ἰησοῦς· ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι
καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 10
ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

ΡΚΑ Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν, 11
διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι
παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν 12
οὖν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν
ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους 13
ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· πρα-
* 2. m. πολῖται. γματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολεῖται* αὐτοῦ ἐμείσουν* αὐ- 14
* 2. m. ἐμίσ. τὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· οὐ θέλομεν
τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐ- 15
τὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δού-
* Ita cod. λους τούτους, οἷς δεδώκει * τὸ ἀργύριον· ἵνα γνοῖ τί διεπραγ-

16 ματεύσαντο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· κύριε, ἡ μνᾶ σου XIX.
17 δέκα προσειργάσατο μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ γε ἀγαθὲ δοῦλε·
ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέ-
18 κα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· ἡ μνᾶ σου, κύριε,
19 ἐποίησεν πέντε μνᾶς. Εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ ἐπάνω γεί-
20 νου * πέντε πόλεων. Καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν, λέγων· κύριε, ἰδοὺ, ἡ * 2. m. γίνου.
21 μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ. Ἐφοβούμην γάρ σε,
ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ
22 οὐκ ἔσπειρας. Λέγει αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονη-
ρὲ δοῦλε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ
23 ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα. Καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς
μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν, κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐ-
24 τὸ ἔπραξα; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν
25 μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπαν αὐτῷ·
26 κύριε *, ἔχει δέκα μνᾶς· Λέγει ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι * κύριε superponitur.
δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται.
27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασι-
λεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμ-
προσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱε- ΡΚΒ
29 ροσόλυμα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθα-
νίαν *, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν * Cod. Βηθανία.
30 μαθητῶν, λέγων· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσ-
πορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε
31 ἀνθρώπων ἐκάθισεν· καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις
ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε· ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ
32 χρείαν ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶ-
33 πεν αὐτοῖς. Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπαν οἱ κύριοι αὐ-
34 τοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπαν· ὅτι ὁ κύριος
35 αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ
ἐπιῤῥίψαντες * αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν * 1. m. ἐπ·ρίψ.
36 Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν

XX. ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ 37
ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαί-
* Cod. πάντων. ροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν * ὧν εἶδον δυ-
νάμεων, λέγοντες· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ὁ βασιλεὺς ἐν ὀνόματι 38
κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καί τινες τῶν 39
Φαρεισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· διδάσκαλε, ἐπιτί-
ΚΡΓ μησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· λέγω ὑμῖν 40
* ὅτι superponitur. ὅτι * ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν. Καὶ ὡς ἤγγι- 41
σεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτὴν, λέγων· ὅτι εἰ ἔγνως 42
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ
ὀφθαλμῶν σου· Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλοῦσιν 43
οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέ-
ξουσίν σε πάντοθεν. Καὶ ἐδαφιοῦσίν σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν 44
σοὶ· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοὶ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως
τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦν- 45
τας, λέγων αὐτοῖς· γέγραπται· καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου, οἶκος 46
προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν· Καὶ ἦν 47
διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ.
Καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέμετο 48
αὐτοῦ ἀκούων.

## ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX. ΡΚΔ Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν 1
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις. Καὶ εἶπαν λέγοντες 2
πρὸς αὐτόν· εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς
ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς 3
αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον· καὶ εἴπατέ μοι· Τὸ 4
βάπτισμα Ἰωάνου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συν- 5

ελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ οὐρα- XX.
6 νοῦ· ἐρεῖ, διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ
ἀνθρώπων· ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ
7 ἐστιν Ἰωάνην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πό-
8 θεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ΡΚΕ
Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς·
10 καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς *. Καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώ-
σουσιν αὐτῷ. οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κε-
11 νόν. Καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δεί-
12 ραντες καὶ ἀτειμάσαντες * ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο
13 τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. Εἶ-
πεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· τί ποιήσω *; πέμψω τὸν υἱόν
14 μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. Ἰδόντες δὲ αὐ-
τὸν οἱ γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ
15 κληρονομία· Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτει-
16 ναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσε-
ται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπε-
17 λῶνα ἄλλοις· Ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέ-
ψας αὐτοῖς, εἶπεν· τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· λίθον
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
18 γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται·
19 ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ·
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν
τὴν παραβολὴν ταύτην.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομέ- ΡΚϛ
νους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥσ-
21 τε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ

* ἱκανοὺς additur in marg.

* 2. m. ἀτιμ.

* τί ποιήσω superadditur.

XX. ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέ-
γεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀλη-
θείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· Ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φό- 22
ρον δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπεν 23
πρὸς αὐτούς· δείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπι- 24
γραφήν; οἱ δὲ εἶπαν· Καίσαρος. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· τοίνυν 25
ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ οὐκ 26
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυ-
* 2. m. ἐσίγ. μάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσείγησαν *.

ΡΚΖ Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέγοντες 27
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, 28
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν· ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖ-
κα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυ-
ναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ οὖν 29
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκ-
νος. Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ 30
* 2. m. ἀπέθα- καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθαναν *. Ὕστερον 31
νον. καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. Ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει, τίνος αὐ- 32
* 2. m. γίνεται. τῶν γείνεται * γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ 33
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ
γαμίσκονται. Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, 34
καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γα-
μίσκονται· Οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ 35
εἰσιν· καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι δὲ 36
ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς
λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ θεὸν
Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ 37
αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν· 38
διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκ ἔτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν 39
ΡΚΗ οὐδέν· Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι 40
Δαυεὶδ υἱόν; Αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Εἶ- 41
πεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ἕως ἂν θῶ 42

43 τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου· Δαυεὶδ οὖν αὐτὸν XX.
44 κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν; Ἀκούοντος δὲ παντὸς
45 τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμμα-
τέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσ-
πασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
46 γαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. Οἳ κατεσθίουσιν τὰς
οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρᾷ προσεύχονται· οὗτοι λήμ-
ψονται * περισσότερον κρίμα. * 2. m. λήψ.

## ΚΕΦ. ΚΑ.

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδον τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ CAP. XXI. ΡΚΘ
2 δῶρα αὐτῶν πλουσίους. Εἶδεν δέ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλου-
3 σαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο. Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα
4 αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν· Πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστε-
ρήματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ΡΛ
6 ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν· Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται
ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὧδε, ὃς οὐ καταλυ-
7 θήσεται. Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, πότε οὖν
ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γείνεσθαι *; * 2. m. γίν.
8 Ὁ δὲ εἶπεν· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ
τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ἐγώ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν·
9 μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους
καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶ-
10 τον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσε-
11 ται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· Σεισμοί τε
μεγάλοι, καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ, καὶ λειμοὶ * ἔσονται, φόβη- * 2. m. λιμοί.
12 θρά τε καὶ ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων
πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν,
παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀπαγομένους ἐπὶ

XXI. βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται 13
* 2. m. θέτε. ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Θέσθε * οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, μὴ 14
προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σο- 15
φίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀν-
τικείμενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελ- 16
φῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν·
* 2. m. μισ. Καὶ ἔσεσθε μεισούμενοι * ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ 17 18
θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ 19
ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
ΡΛΑ Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλὴμ, 20
τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου- 21
δαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρεί-
τωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.
Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗται εἰσὶν, τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ 22
γεγραμμένα. Οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλα- 23
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ
τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται στόμα- 24
* 2. m. μαχαίρας. τι μαχαίρης *, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα·
καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρω-
θῶσιν καὶ ἔσονται καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ 25
σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ
ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου· Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φό- 26
βου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυ-
νάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν 27
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολ-
* 2. m. γίν. λῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γείνεσθαι *, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε 28
τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶ- 29
πεν παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·
* 2. m. γιν. Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γεινώσκετε * ὅτι ἤδη 30
ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γει- 31
νόμενα, γεινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν 32
λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γέ-

33 νηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ XXI.
34 μὴ παρελεύσονται. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν* αἱ * Ita cod.
καρδίαι ὑμῶν ἐν κραιπάλῃ *, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, * l. m. κρεπ.
35 καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη· Ὡς παγὶς ἐπεισ-
ελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης
36 τῆς γῆς. Ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα κατισ-
χύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γείνεσθαι, καὶ στα-
θῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· τὰς δὲ νύκτας ΡΛΒ
38 ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς
ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούειν αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

1
2 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα· Καὶ ἐζήτουν CAP. XXII.
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτὸν· ἐφο-
3 βοῦντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν κα-
4 λούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· Καὶ
ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς, τὸ, πῶς
5 αὐτοῖς παραδῷ αὐτόν. Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀρ-
6 γύριον δοῦναι· Καὶ ἐξωμολόγησεν· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ
παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.
7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα· ΡΛΓ
8 Καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάνην, εἰπών· πορευθέντες ἑτοι-
9 μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ θέ-
10 λεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ,
εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κε-
ράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν
11 εἰσπορεύεται. Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ δι-
δάσκαλος· ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθη-
12 τῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον * μέγα ἐστρωμένον· * Ita cod.
13 ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς· καὶ

XXII. ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ 14
ΡΛΔ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύ- 15
μησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν.
Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ, ἕωσότου πληρωθῇ ἐν τῇ 16
βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπεν· 17
λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς· Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ 18
μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως οὗ ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλα- 19
σεν· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου, τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
Καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ 20
ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
* 1. m. ἐκχυνν. χυνόμενον *. Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ 21
ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὡρισμέ- 22
νον πορεύεται· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδί-
δοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζητεῖν πρὸς ἑαυτούς, τὸ, τίς ἄρα 23
εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

ΡΛΕ Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία * ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ 24
* 1. m. φιλονικία. εἶναι μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύ- 25
ουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.
* 2. m. γίν. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γεινέσθω * ὡς ὁ νεώ- 26
τερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνα- 27
κείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ
ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' 28
ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς 29
διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν. Ἵνα ἔσθητε καὶ πείνη- 30
* 2. m. πίν. τε * ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε *
* 2. m. καθήσεσθαι. ἐπὶ θρόνων, τὰς δώδεκα φυλὰς κρείνοντες * τοῦ Ἰσραήλ. Σί- 31
* 2. m. κρίν. μων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σεινιά-
ΡΛϚ σαι * ὡς τὸν σῖτον· Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλί- 32
* 2. m. σιν. πῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, στήρισον τοὺς ἀδελ-
φούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ 33

34 εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπεν· λέγω XXII.
σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, ἕως τρίς με ἀπαρ-
35 νήσῃ εἰδέναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ
βαλαντίου, καὶ πήρας, καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε;
36 οἱ δὲ εἶπαν· οὐθενός. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βα-
λάντιον, ἀράτω ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω
37 τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν *. Λέγω γὰρ ὑμῖν, * Ita cod.
ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ, καὶ
38 μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ
δὲ εἶπαν· κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκα-
νόν ἐστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι- ΡΛΖ
40 ῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ * οἱ μαθηταί. Γενόμενος δὲ ἐπὶ * καὶ superadditur.
τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν * εἰς πει- * εἰσελθεῖν superadditur
41 ρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν, ὡσεὶ λίθου βολὴν,
42 καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων· πάτερ, εἰ βούλει, παρ-
ένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου,
43 ἀλλὰ τὸ σὸν γεινέσθω *. (1) Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ * 2. m. γιν.
44 ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προ-
σηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος κατα-
45 βαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν
πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης.
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα
μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰού- ΡΛΗ
δας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτοὺς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ
48 φιλῆσαι αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν
49 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσό-
50 μενον, εἶπαν· κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ *; Καὶ ἐπά- * 2. m. μαχαίρᾳ.
ταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον, καὶ ἀφεῖλε

(1) Versiculi duo 43. et 44. de angelo et de sudore sanguineo desiderantur in codice; sed eos catholici critici satis iamdiu adseruarunt.

XXII. τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰησοῦς, εἶπεν· ἐᾶτε 51
ἕως τούτου· καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπεν 52
δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ
στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν
ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος 53
μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ.
ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. Συλ- 54
λαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρ-
ΡΛΘ χιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Περιαψάντων δὲ πῦρ 55
* 2. m. συγκ. ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συνκαθισάντων *, ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέ-
σος αὐτῶν. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τίς καθήμενον πρὸς τὸ 56
φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπεν· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.
Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· οὐκ οἶδα αὐτὸν γῦναι. Καὶ μετὰ βρα- 57 58
χὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος
ἔφη· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλ- 59
λός τις διϊσχυρίζετο λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ
ἦν· καὶ γὰρ γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, 60
οὐκ οἶδα ὃ λέγεις· καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώ-
νησεν ἀλέκτωρ. Καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· 61
καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐ-
τῷ· ὅτι πρὶν ἢ ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. 62

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν, ἐνέπαιξον αὐτῷ, δέ- 63
ροντες. Καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἐπηρώτων λέγοντες· προ- 64
φήτευσον τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦν- 65
τες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

ΡΜ Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον * τοῦ λαοῦ, 66
* 1. m. πρεσβυτέρειον. ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέ-
δριον αὐτῶν, λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς; εἰπὸν ἡμῖν. Εἶπεν 67
δὲ αὐτοῖς· ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· Ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, 68
οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. Ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 69
καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπαν δὲ πάντες· 70

σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ὑμεῖς λέγετε XXII.
71 ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπαν· τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν;
αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXIII. ΡΜΑ
1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν
2 Πειλᾶτον. Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· τοῦτον εὕ-
ραμεν * διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ κωλύοντα φόρους Καί- * 2. m. εὕρομεν.
3 σαρι διδόναι, καὶ λέγοντα αὐτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ
Πειλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου-
4 δαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πειλᾶτος εἶ-
πεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον
5 ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· ὅτι ἀνασείει
τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
6 τῆς Γαλειλαίας ἕως ὧδε. Πειλᾶτος δὲ ἀκούσας, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ
7 ἄνθρωπος Γαλιλαῖος ἐστίν. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐ-
8 τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν ΡΜΒ
τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λείαν*· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν * 2. m. λίαν.
αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν
9 ὑπὸ αὐτοῦ γεινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐ-
10 τὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρείνατο* αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ * 2. m. ἀπεκρίνατο.
11 οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ
αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, πε-
ριβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. Ἐγέ-
12 νοντο δὲ φίλοι ὅ, τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πειλᾶτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς. ΡΜΓ
13 Πειλᾶτος δὲ, συνκαλεσάμενος* τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχον- * 2. m. συγκ.
14 τας, καὶ τὸν λαὸν, εἶπεν πρὸς αὐτούς· προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄν-
θρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώ-
πιον ὑμῶν ἀνακρείνας*, οὐθὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, * 2. m. ἀνακρίνας.

XXIII. ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψεν γὰρ 15
αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμέ-
νον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Ἀνάγκην δὲ εἶχεν 16 17
ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα (1). Ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ, 18
λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν. Ὅστις 19
ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον, βληθεὶς ἐν
ΡΜΔ τῇ φυλακῇ. Πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων 20
ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες. Σταύρου, 21
σταύρου αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν 22
ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας
οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμε- 23
νοι αὐτὸν σταυρῶσαι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν. Καὶ Πει- 24
λᾶτος ἐπέκρεινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ τὸν 25
διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν
δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

ΡΜΕ Καὶ ὡς ἀπῆγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρη- 26
ναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν
ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ 27
καὶ γυναικῶν· αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ 28
πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς, εἶπεν· θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε
ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν· Ὅτι 29
ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ
αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν· Τότε 30
ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουλοῖς·
καλύψατε ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ 31
ξηρῷ τί γένηται;

ΡΜϛ Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆ- 32
ναι. Καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον, 33
ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν,
ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· 34

(1) Versiculus hic 17. desideratur in codice.

οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσι(1). Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, XXIII.
35 ἔβαλον κλῆρον. Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ
καὶ οἱ ἄρχοντες, λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ
36 υἱός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ
37 οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ. Καὶ λέ-
38 γοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Ἦν
39 δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ᾽ αὐτῷ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος. Εἷς δὲ ΡΜΖ
τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ
40 Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτι-
μῶν αὐτῷ, ἔφη· οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι
41 εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβά-
42 νομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. Καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ·
43 μνήσθητί μου, ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου. Καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ·
44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν, ΡΜΗ
45 ἕως ὥρας ἐνάτης τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος. Ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέ-
46 τασμα τοῦ ναοῦ μέσον. Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
47 πεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. Τοῦτο
δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον, ἐδό-
48 ξαζεν τὸν θεὸν, λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. Καὶ
πάντες οἱ συνπαραγενόμενοι * ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, * 2. m. συμπ.
49 θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἱ-
στήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ αἱ γυναῖ-
κες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.
50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ΡΜΘ
51 ἀγαθὸς δίκαιος· Οὗτος οὐκ ἦν συνκατατεθειμένος* τῇ βουλῇ καὶ * 2. m. συγκ.
τῇ πράξει αὐτῶν ἀπὸ Ἀρειμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων· ὃς
52 προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ Πει-
53 λάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν
αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν

(1) Hic item versiculus 34. desideratur in codice usque ad vocabulum ποιοῦσι. Vide de hoc et praecedentibus eiusmodi locis, et praesertim de vers. 43. et 44. cap. XXII. Scholzii catholici perdoctam N. T. editionem.

XXIII. οὐδεὶς οὔπω κείμενος. Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον 54
ἐπέφωσκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συν- 55
εληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλειλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ
ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα 56
καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

## ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV.

PN Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα, ἦλ- 1
* 2. m. ἦλθον. θαν * φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀπο- 2
κεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ 3
σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς 4
περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι
* 2. m. ἐμφ. ἀστραπτούσῃ. Ἐνφόβων * δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλεινουσῶν 5
τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα
μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς 6
ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλειλαίᾳ, Λέγων· τὸν υἱὸν τοῦ 7
ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτω-
λῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ 8
ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ 9
μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς
* Ita cod. cum duplici ν. λοιποῖς. Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα *, καὶ Μαρία 10
ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστό-
λους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα 11
ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ 12
τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα· καὶ ἀπῆλ-
θεν, πρὸς αὑτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

ΡΝΑ Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμε- 13
νοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ᾗ
* 2. m. ὡμίλουν. ὄνομα Ἐμμαοῦς· Καὶ αὐτοὶ ὡμείλουν * πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν- 14
* 2. m. συζ. των τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμειλεῖν αὐ- 15
* 2. m. καὶ αὐτός. τοὺς καὶ συνζητεῖν * αὐτοὺς *, Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο

16 αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι XXIV.
17 αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλ-
λετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί·
18 Ἀποκριθεὶς δὲ εἷς ὀνόματι Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος
παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν
19 ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ·
τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς
20 ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. Ὅπως
τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα
21 θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν * ὅτι αὐτός * 2. m. ἐλπίζα-
ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν μεν.
22 τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ
καὶ γυναῖκες τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενάμεναι * ὀρθρι- * Ita cod.
23 ναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον· Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθαν *, * 2. m. ἦλθον.
λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν
24 ζῆν. Καὶ ἀπῆλθον τινὲς τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον
οὕτως καθὼς αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ
καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται.
26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δό-
27 ξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
προφητῶν, διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ
28 ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγικαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς
29 προσεποιήσατο πορρώτερον πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐ-
τὸν, λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν, καὶ
30 κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα· καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον
31 εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν
οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένε-
32 το ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία
ἡμῶν καιομένη ἦν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν
33 ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν PNB

XXIV. εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν
αὐτοῖς, Λέγοντας· ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος, καὶ ὤφθη Σίμωνι. 34
Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ 35
κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, 36
καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Θροηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γε- 37
νόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταρα- 38
γμένοι ἐστὲ, καὶ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν;
Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου· ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· 39
* Ita cod. ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα καὶ * σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ
ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα· Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐ- 40
τοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ 41
τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετέ τι βρώσιμον
ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος. Καὶ λαβὼν, 42 43
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· οὗτοι οἱ λόγοι 44
μου οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
ἅπαντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως, καὶ τοῖς προφή-
ταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, 45
τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι οὕτως γέγρα- 46
πται παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφε- 47
σιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.
Ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγε- 48 49
* l. m. ἐπαγγελείαν. λίαν * τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει,
ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν.

Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς 50
χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν 51
αὐτὸν αὐτοὺς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.
Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, 52
* μεγάλης additur in marg. μετὰ χαρᾶς μεγάλης *. Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, εὐλο- 53
γοῦντες τὸν θεόν. Ἀμήν.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

# ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
## ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΗΝ

### ΚΕΦ. Α.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ θεὸς CAP. I. Α
2 3 ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ
4 ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ
5 ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων *. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ * τῶν ἀνθρώπων
6 σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρω- additur in marg.
7 πος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάνης. Οὗτος ἦλθεν Β
εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πι-
8 στεύσωσιν δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρή-
9 σῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθεινὸν *, ὃ φωτίζει πάντα * 2. m. ἀληθινόν.
10 ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ
11 κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ
12 ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβαν * * 2. m. ἔλαβον.
αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύ-
13 ουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος
σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς *, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγενήθησαν *. * Verba οὐδὲ ἐκ
14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασά- θελήματος αν-
μεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλή- δρὸς adduntur in
ρης χάριτος καὶ * ἀληθείας. marg. * 2. m. ἐγενν.
15 Ἰωάνης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν, λέγων· οὗτος * καὶ
16 ἦν ὃν εἶπον *· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι superadditur.
πρῶτός μου ἦν. Ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλά- * 1. m. mendose ὁ εἰπών.
17 βομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη· ἡ
18 χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρα- Γ

I. κεν πώποτε· μονογενὴς θεὸς *, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς,
* Ita cod. ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάνου, ὅτε 19
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ
λευείτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν· σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησεν, καὶ 20
οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χριστός. Καὶ 21
* 2. m. Ἠλίας. ἠρώτησαν αὐτὸν· σὺ οὖν τί; Ἠλείας * εἶ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμί. Ὁ
προφήτης εἶ σὺ; καὶ ἀπεκρίθη· οὔ. Εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα 22
ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
Ἔφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυ- 23
ρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν 24
ἐκ τῶν Φαρεισαίων· Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί 25
οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὐδὲ Ἠλείας, οὐδὲ ὁ προ-
φήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάνης, λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· 26
* Ita cod. μέσος ὑμῶν στήκει * ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, ὀπίσω μου ἐρχόμενος, 27
οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωά- 28
νης βαπτίζων.

Δ Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ 29
λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
Οὗτος ἐστὶν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμ- 30
προσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐ- 31
τόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕ-
δατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάνης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι 32
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν
ἐπ' αὐτόν. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν 33
ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖ-
νον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι
ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς 34
τοῦ θεοῦ.

E Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει Ἰωάνης, καὶ ἐκ τῶν μαθη- 35
τῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· 36
ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λα- 37

38 λοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, I.
39 καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς· Τί ζητεῖ-
τε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββεὶ (ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον, δι-
40 δάσκαλε) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. Ἦλ-
θαν * οὖν καὶ εἶδαν * ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν * 2. m. ἦλθον.
41 ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σί- * 2. m. εἶδον.
μωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάνου, καὶ
42 ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει * οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν * 2. m. εὑρίσκει.
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ
43 ἐστιν μεθερμηνευόμενον Χριστός. Ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν. Ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰω-
νᾶ *· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος. * 1. m. Ἰωάνου.
44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλειλαίαν· καὶ ϛ
εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι.
45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ
46 Πέτρου. Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ·
ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν
47 Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐ-
48 τῷ ὁ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε. Εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ
ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς ἰσραη-
49 λείτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· πόθεν
με γεινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε
50 Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη
Ναθαναὴλ· ῥαββεὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ
51 Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι· ὅτι
52 εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. Καὶ
λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳ-
γότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαί-
νοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. Z *Καὶ* τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλειλαίας· 1
καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ 2
μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει 3
ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν· οἶνον οὐκ ἔχουσιν. Καὶ λέγει αὐτῇ 4
ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοί, γῦναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. Λέ- 5
γει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσα-
τε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ, κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν 6
Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει 7
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐ-
τὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ 8
ἀρχιτρικλείνῳ· οἱ δὲ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλεινος 9
τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστὶν· οἱ δὲ διάκο-
νοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρί-
κλεινος, καὶ λέγει αὐτῷ· πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον 11
τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν κα-
λὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ 11
Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλειλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐ-
τοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

H Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ 12
αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμει-
ναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, 13
καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς 14
πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερμα-
τιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγγέλιον ἐκ σχοινίων, πάν- 15
τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ
τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὰ κέρματα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέτρε-
ψεν. Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐν- 16
τεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.
Ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι ἐστὶν γεγραμμένον· ὁ ζῆ- 17

18 λος τοῦ οἴκου σου κατεφάγεταί με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, II.
19 καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ
20 τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· τεσσερά-
κοντα* καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν *2. m. τεσσαρ.
21 ἡμέρας ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώ-
22 ματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο ἔλεγεν· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ
23 λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Θ
πάσχα τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦν-
24 τες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν
25 αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· Καὶ ὅτι οὐ χρείαν
εἶχεν ἵνά τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν
τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ,

## ΚΕΦ. Γ.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, CAP. III. I
2 ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. Οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· ῥαββεὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος·
οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ
3 ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμὴν
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν
4 βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν Νεικόδημος*· πῶς δύνα- *Ita 1. m. Νεικ.
ται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν Sed antea Νικ.
5 τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; Ἀπεκρίθη
ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ
6 πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Τὸ
γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστιν· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ
7 τοῦ πνεύματος, πνεῦμα ἐστίν. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· δεῖ
8 ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ· καὶ τὴν
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλὰ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπά-

III. γει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. Ἀπεκρί- 9
θη Νεικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ. Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;
Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ 10
Ἰσραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γεινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ 11
οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρ-
τυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ 12
πιστεύετε· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; Καὶ 13
οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψω- 14
σεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου· Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 15
Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν 16
μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλη-
ται, ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν 17
* 2. m. κρίνῃ. υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρείνῃ* τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ
ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρείνεται· ὁ 18
μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνο-
μα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι 19
τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα.
* 2. m. μισεῖ. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μεισεῖ* τὸ φῶς· καὶ οὐκ ἔρχεται 20
πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν 21
ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι
ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

ΙΑ Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν 22
* 2. m. διέτριβε. Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτρειβεν* μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.
Ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάνης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν, ἐγγὺς τοῦ Σαλεὶμ, ὅτι 23
ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγείνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω 24
γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάνης. Ἐγένετο οὖν ζήτη- 25
* Ιla cod. σις ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν Ἰωάνου μετὰ ἰουδαίου* περὶ καθαρισμοῦ·
* 2. m. ἦλθον. Καὶ ἦλθαν* πρὸς τὸν Ἰωάνην, καὶ εἶπαν* αὐτῷ· Ῥαββεὶ, ὃς ἦν με- 26
* 2. m. εἶπον. τὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπ-

27 τίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάνης καὶ III.
εἶπεν· οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲ ἓν, ἂν μὴ ᾖ δεδο-
28 μένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶ-
πον ἐγὼ· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμ-
29 προσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος
τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν
30 φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖ-
31 νον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπά-
νω πάντων ἐστὶν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστιν, καὶ ἐκ τῆς
32 γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὃ
ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ
33 οὐδεὶς λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι
34 ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. Ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ
35 θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα*. Ὁ πατὴρ
36 ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιστεύ-
ων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ
ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

* τὸ πνεῦμα scribitur in margine.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρεισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς CAP. IV. IB
2 πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ* Ἰωάνης· Καίτοιγε Ἰη-
3 σοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἀφῆκεν τὴν
4 Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν πάλιν* εἰς τὴν Γαλειλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν
5 διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σα-
μαρείας λεγομένην Σιχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ
6 τῷ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ· ὁ οὖν Ἰη-
σοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορείας*, ἐκαθέζετο οὕτω ἐπὶ τῇ πη-
7 γῇ. ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆ-
8 σαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν. Οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.

* ἢ superadditur.

* πάλιν est in margine.

* 2. m. ὁδοιπορίας.

IV. *Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ σαμαρεῖτις· πῶς σὺ ἰουδαῖος ὢν παρ’* 9
*ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, γυναικὸς σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶν-*
* 2 m. συγχ. *ται * ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-* 10
*τῇ· εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι· δός*
*μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν.*
*Λέγει αὐτῷ· κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βα-* 11
*θύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ* 12
*πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐ-*
*τοῦ ἔπιεν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπε-* 13
* 2. m. πίνων. *κρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· πᾶς ὁ πείνων * ἐκ τοῦ ὕδατος*
*τούτου, διψήσει πάλιν· Ὃς δ’ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, οὗ ἐγὼ* 14
*δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω*
*αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώ-*
*νιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ,* 15
*ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ·* 16
*ὕπαγε, φώνησόν σου τὸν ἄνδρα, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρί-* 17
*θη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὐκ ἔχω ἄνδρα· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·*
* 2. m. ... *καλῶς εἶπες* ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ* 18
*ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστιν σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. Λέγει* 19
*ῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες* 20
*ῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν*
*ροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. Λέγει αὐτῇ ὁ* 21
*σοῦς· πίστευέ μοι, γῦναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ*
*ει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. Ὑμεῖς* 22
*ροσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ*
*ωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐσ-* 23
*ιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν*
*πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσ-*
*κυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν* 24
*ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· οἶδα* 25
*ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγ-*
*γελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.* 26

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν* οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον IV.
ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε· τί ζητεῖς; ἤ, τί * 2. m. ἦλθον.
28 λαλεῖς μετ' αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ
29 ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦτε, ἴδετε
ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτος ἐστὶν ὁ
30 Χριστός; Ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ, λέγοντες· ῥαββεὶ, φάγε. ΙΓ
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
33 Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φα-
34 γεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιήσω τὸ
35 θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ
ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε
36 τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμὸν ἤδη. Ὁ θερίζων,
μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα ὁ
37 σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν
ἀληθινὸς ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι
κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σα-
μαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης· ὅτι εἶπέν
40 μοι πάντα ἃ ἐποίησα. Ὡς ἦλθον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται,
ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 42 Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. Τῇ τε γυ-
ναικὶ ἔλεγον· ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν λαλιάν σου πιστεύομεν· αὐτοὶ
γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ
κόσμου, ὁ Χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, εἰς τὴν Γα- ΙΔ
44 λειλαίαν. Αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν
45 τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τειμὴν* οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γα- *2 m. τιμήν.
λειλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλειλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ὅσα
ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς

IV. τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν οὖν πάλιν ἐν Κανᾶ τῆς Γαλειλαίας, ὅπου 46
ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τίς βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει
ἐν Καφαρναούμ. Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας 47
εἰς τὴν Γαλειλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα, ἵνα καταβῇ
καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν 48
οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ
πιστεύσητε. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· κύριε, κατάβηθι πρὶν 49
ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πορεύου· ὁ 50
υἱός σου ζῇ· ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύετο. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι 51
αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ, λέγοντες· ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. Ἐπύθετο 52
οὖν τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ·
* 1. m. ἐχθές. ὅτι χθὲς* ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν* ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ 53
* Cod. αὐτήν. πατὴρ ὅτι ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὁ υἱός σου
ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο δὲ πάλιν 54
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλειλαίαν.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. IE Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς 1
Ἱεροσόλυμα. Ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ 2
κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ Βηθσαϊδᾶ, πέντε στοὰς
ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυ- 3
φλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, (1) ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.
Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ 4
ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ
ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις 5
ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ.

(1) Verba omnia quae sequuntur usque ad ἦν δε τις ἄνθρωπος exclusive, desunt in codice. Confer heic iterum Scholzii κριτικωτάτην editionem.

6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη V.
7 χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ
τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ,
8 ἄλλος πρὸ* ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἔγειρε, * 1. m. πρός.
9 ἆρον τὸν κράβαττόν* σου, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο * 2 m. κράββατον.
ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Sic et infra.
10 ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ
τεθεραπευμένῳ· σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κρά-
11 βαττον. Ὃς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι
12 εἶπεν· ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν αὐ-
τόν· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι· ἆρον καὶ περιπάτει;
13 Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου
14 ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν Ἰησοῦς ἐν τῷ
ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε,
15 ἵνα μὴ χεῖρόν σοι τί γένηται. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγ-
γειλεν τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.
16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει
ἐν σαββάτῳ.

17 Ὁ δὲ ἀπεκρείνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται,
18 κἀγὼ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον
19 ἔλεγεν τὸν θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Ἀπεκρίνατο* οὖν *Ita heic cod.
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς
ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦν-
τα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁποίως ποιεῖ.
20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐ-
τὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυ-
21 μάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωο-
22 ποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ
23 κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ. Ἵνα πάν-
τες τειμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τειμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τειμῶν τὸν

V. υἱὸν, οὐ τειμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν 24
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
ψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλ-
λὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέ- 25
γω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσου-
σιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν.
Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ 26
ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρί- 27
σιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι 28
ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς
φωνῆς αὐτοῦ· Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς 29
ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρί-
σεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδὲν· καθὼς ἀκούω, 30
κρείνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστὶν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα
τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ 31
περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἄλλος ἐστὶν ὁ 32
μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάνην, καὶ με- 33
μαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυ- 34
ρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος 35
ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλ-
λιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ· Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρ- 36
τυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάνου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ
ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ
ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, ἐκεῖ- 37
νος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόα-
τε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχε- 38
τε ἐν ὑμῖν μένοντα· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ
πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς 39
ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναι εἰσὶν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.
Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ 40 41
ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. Ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην 42

43 τοῦ θεοῦ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ V.
πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι
44 τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε*. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, * 2. m. λήψ.
δόξαν παρ' ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ
45 μόνου* οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς * Deest θεοῦ in codice.
τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα Μωϋσῆς,
46 εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν
47 ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμ-
μασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε*; * Ita cod.

## ΚΕΦ. ς.

1 *Μ*ετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γα- CAP. VI. Iς
2 λειλαίας τῆς Τιβεριάδος. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολὺς,
3 ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλ-
θεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μα-
4 θητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαί-
5 ων. Ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος
ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς Φίλιπ-
6 πον· πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; Τοῦτο δὲ
7 ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. Ἀπε-
κρίθη αὐτῷ Φίλιππος· διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν
8 αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν
9 μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου. Ἔσ-
τιν παιδάριον ὧδε, ὃς * ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο * Ita cod.
10 ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; Εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν· ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν
τῷ τόπῳ· ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς πεντακισ-
11 χείλιοι*. Ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχα- * 2. m. πεντακισχίλιοι.
ριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψα-
12 ρίων ὅσον ἤθελον. Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη-

VI. ταῖς αὐτοῦ· συναγάγετε τὰ περισσεύοντα κλάσματα, ἵνα μή
τι ἀπόληται. Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους 13
* 2. m. κρειθ. κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων*, ἃ ἐπερίσσευ-
σαν τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ἃ ἐποίησεν ση- 14
μεῖα, ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς
τὸν κόσμον.

IZ Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν 15
αὐτὸν ἵνα ποιήσωσι βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐ-
τὸς μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 16
ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐμβάντες εἰς πλοῖον, ἤρχοντο πέραν 17
τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ
οὔπω πρὸς αὐτοὺς ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς. Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου 18
μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο. Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους 19
εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ
* 2 m. γιν. τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γεινόμενον*· καὶ ἐφοβήθη-
σαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἤθελον οὖν 20 21
λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ
τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

IH Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, εἶδον 22
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν· καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον. Ἄλλα ἦλθεν πλοῖα ἐκ τῆς Τιβεριάδος ἐγγὺς 23
τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. Ὅτε 24
οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια, καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ,
ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσ- 25
σης, εἶπον αὐτῷ· ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς 26
ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι
* 2. m. ἴδ. εἴδετε * σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθη-
τε. Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν 27
βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. Εἶπον οὖν 28

πρὸς αὐτόν· τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ. VI.
29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ
30 θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἶπον οὖν αὐ-
τῷ· τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα εἴδωμεν* καὶ πιστεύσωμέν σοι; * 2. m. ἴδ.
31 τί ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθώς ἐστιν γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
32 φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· οὐ
Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ
33 μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ
γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν
34 διδοὺς τῷ κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· κύριε, πάντοτε δὸς
35 ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ὁ
ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ, οὐ μὴ πεινάσῃ*· καὶ ὁ * 2. m. πιν.
36 πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι
37 καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε. Πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πα-
τὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβά-
38 λω ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ
39 θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ
ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ
40 ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τοῦτο
γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν,
καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· ἐγώ εἰμι ΙΘ
42 ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἔλεγον· οὐχὶ οὗτός ἐστιν
Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μη-
43 τέρα; πῶς νῦν λέγει· ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη
44 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· μὴ γογγύζετε μετὰ ἀλλήλων. Οὐδεὶς
δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ
45 αὐτὸν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστιν γε-
γραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ
θεοῦ· πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχε-

VI. *ται πρὸς ἐμέ. Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέ τις, εἰ μὴ ὁ ὢν πα-* 46
*ρὰ θεοῦ· οὗτος ἑώρακεν τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,* 47
*ὁ πιστεύων, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.* 48
*Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα, καὶ ἀπέ-* 49
*θανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνά* 50
*τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθνήσκῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν,* 51
*ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου,*
*ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ*
*μου ἐστὶν, ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς* 52
*ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν*
*δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς·* 53
*ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ*
*ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυ-*
* 2. m. *πίνων*. Sic et infra. *τοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πείνων* μου τὸ αἷμα, ἔχει* 54
*ζωὴν αἰώνιον· κᾀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· Ἡ* 55
*γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής*
*ἐστιν πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πείνων μου τὸ αἷ-* 56
*μα, ἐν ἐμοὶ μένει, κᾀγὼ ἐν αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν* 57
*πατὴρ, κᾀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κᾀκεῖνος* 58
*ζήσει δι' ἐμέ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ*
*καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν*
*ἄρτον, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων* 59
*ἐν Καφαρναούμ.*

*Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον· σκλη-* 60
*ρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ* 61
*Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,*
*εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν* 62
*υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον· Τὸ πνεῦ-* 63
*μα ἐστὶν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδὲν· τὰ ῥήματα ἃ*
*ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ* 64
*ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν· ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες*
*εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν· Καὶ* 65

ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός VI.
66 με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. Ἐκ τούτου πολλοὶ
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ'
67 αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ
68 ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε,
69 πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· Καὶ ἡμεῖς
πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.
70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξά-
71 μην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; Ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σί-
μωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτὸν, εἷς ἐκ
τῶν δώδεκα.

## ΚΕΦ. Ζ.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλειλαίᾳ· οὐ γὰρ CAP. VII. ΚΑ
ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-
2 δαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκη-
3 νοπηγία. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· μετάβηθι ἐν-
τεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου
4 τὰ ἔργα θεωρήσωσιν ἃ ποιεῖς· Οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ,
καὶ ζητεῖ αὐτὸ ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέ-
5 ρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπισ-
6 τευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς
οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε πάρεστιν ἕτοιμος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μεισεῖν* ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μεισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρ- * 2. m. μισ. Sic et mox.
8 τυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. Ὑμεῖς ἀνά-
βητε εἰς τὴν ἑορτὴν· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ-
9 την, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. Ταῦτα δὲ εἰπὼν
10 αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλειλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελ- ΚΒ
φοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς,
11 ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ
12 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς πε-

VII. ῥὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός ἐστιν·
ἄλλοι δὲ ἔλεγον· οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι παῤ- 13
ῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.
ΚΓ Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ 14
ἐδίδασκεν. Ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· πῶς οὗτος γράμ- 15
ματα οἶδεν, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ 16
εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.
Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς δι- 17
δαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.
Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν 18
δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς 19
ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρί- 20
θη ὁ ὄχλος· δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; Ἀπε- 21
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάν-
τες θαυμάζετε. Διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περι- 22
τομὴν· οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων·
καὶ σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει 23
ὁ ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ
χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; Μὴ κρεί- 24
* 2. m. κρίν. νετε* κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνετε. Ἔλεγον οὖν 25
τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμειτῶν· οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκ-
τεῖναι; Καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν· 26
μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χρισ-
τός; Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν 27
* 2. m. γιν. ἔρχηται, οὐδεὶς γεινώσκει* πόθεν ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱε- 28
* ὁ deletur in codice. ρῷ διδάσκων ὁ * Ἰησοῦς, καὶ λέγων· κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πό-
θεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ
πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐγὼ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' 29
αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιά- 30
σαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐλη-
ΚΔ λύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς 31

αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα VII.
32 ποιήσει, ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκουσαν οἱ Φαρεισαῖοι τοῦ ὄχλου
γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
33 οἱ Φαρεισαῖοι ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. Εἶπεν οὖν ὁ
Ἰησοῦς· ἔτι χρόνον μεικρὸν * μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς * 2. m. μικ.
34 τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετέ με· καὶ
35 ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
πρὸς ἑαυτούς· ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρή-
σομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων μέλλει πο-
36 ρεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς ἕλληνας; Τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος
ὃν εἶπε· ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς
δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει * ὁ ΚΕ * 2. m. ἱστ.
Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς ἐμὲ,
38 καὶ πεινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποτα-
39 μοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ
εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὃ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες
εἰς αὐτὸν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον δεδομένον, ὅτι Ἰησοῦς οὔπω
40 ἐδοξάσθη. Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων, ἔλε-
41 γον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· Ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός
ἐστιν ὁ Χριστὸς· οἱ δὲ ἔλεγον· μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλειλαίας
42 ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρμα-
τος Δαυεὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ἔρ-
43 χεται ὁ Χριστός; Σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐ-
44 τόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτὸν· ἀλλ' οὐδεὶς ἔβα-
45 λεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς Κϛ
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρεισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι.
46 Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέ-
47 ποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Φα-
48 ρεισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρ-
49 χόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρεισαίων; Ἀλλὰ
ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γεινώσκων* τὸν νόμον, ἐπάρατοί εἰσιν. * 2. m. γιν.

VII. *Λέγει Νεικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον,* 50
*εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρινεῖ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν* 51
*μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν,* 52
*καὶ εἶπαν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλειλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ*
*ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλειλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.* (1) *Καὶ ἐπο-* 53
*ρεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.*

## ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII. *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὄρθρου δὲ πάλιν* 1 2
*παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν·*
*καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ* 3
*οἱ Φαρεισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην·*
*καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕ-* 4
*τη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη· Ἐν δὲ τῷ νό-* 5
*μῳ Μωϋσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν*
*τί λέγεις; Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατ-* 6
*ηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν*
*εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπεν* 7
*πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ*
*βαλέτω. Καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Οἱ δὲ,* 8 9
*ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχον-*
*το εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχά-*
*των· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶ-*
*σα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς* 10
*γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου;*
*οὐδείς σε κατέκρινεν; Ἡ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς, κύριε. εἶπεν δὲ αὐ-* 11

(1) Sequentia omnia usque ad versiculum 12. capitis VIII. desiderantur in codice. Confer catholicos criticos; quos inter Scholzium, qui relatis S. Augustini verbis dicentis locum hunc de adultera femina deletum fuisse a salutaris paenitentiae hostibus, ait hunc defendi a plerisque testibus et gravioribus, et argumentis etiam internis authentiam eius confirmari.

τῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρ- VIII.
τανε.
12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν Ἰησοῦς, λέγων· ἐγώ εἰμι τὸ ΚΖ
φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκο-
13 τίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρεισαῖοι·
σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.
14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυ-
τοῦ, ἡ μαρτυρία μου ἀληθής ἐστιν· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ
ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, ἢ ποῦ ὑπά-
15 γω. Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρείνετε*, ἐγὼ οὐ κρείνω οὐδένα.
16 Καὶ ἐὰν κρείνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν· ὅτι μόνος
17 οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νό-
μῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀλη-
18 θής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
19 περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ὁ
πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέ-
ρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε.
20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων
ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα
21 αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς· ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσε- ΚΗ
τέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπά-
22 γω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· μήτι
ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασ-
23 θε ἐλθεῖν; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ
τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ τούτου κόσμου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
24 ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς
ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσ-
25 θε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· σὺ τίς εἶ;
26 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Πολ-
λὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρείνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀλη-
θής ἐστιν· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσ-
27
28 μον. Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν

* 2. m. κρίν. Sic et mox.

VIII. ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
σεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς
ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. Καὶ ὁ πέμψας με, 29
μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ
ποιῶ πάντοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν 30
εἰς αὐτόν.

ΚΘ Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· 31
ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου
ἐστέ. Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει 32
ὑμᾶς. Ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐ-
δενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, ὅτι ἐλεύθεροι γενήσ-
εσθε; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς 34
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας. Ὁ δὲ δοῦ- 35
λος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν
αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσ- 36
θε. Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖ- 37
ναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἃ ἐγὼ ἑώρακα πα- 38
ρὰ τῷ πατρὶ, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ
πατρὸς ποιεῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ὁ πατὴρ 39
ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβ-
ραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. Νῦν δὲ ζητεῖτέ 40
με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν
ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς 41
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον αὐτῷ· ἡμεῖς ἐκ
πορνείας οὐκ ἐγεννήθημεν· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν θεόν. Εἶπεν 42
αὐτοῖς Ἰησοῦς· εἰ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ·
ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ
ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. Διὰ τί τὴν λαλιὰν 43
* 2. m γίν. τὴν ἐμὴν οὐ γεινώσκετε*; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν
ἐμόν. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας 44
τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ'
ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια

ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύ- VIII.
45 στης ἐστὶν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω,
46 οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ
47 ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; Ὁ ὢν ἐκ τοῦ
θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
48 ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶ-
παν αὐτῷ· οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ
49 δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλ-
50 λὰ τειμῶ* τὸν πατέρα μου· καὶ ὑμεῖς ἀτειμάζετέ με. Ἐγὼ δὲ *2. m. τιμ. Sic et mox
51 οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου, ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρείνων*. Ἀμὴν *2. m. κρίν.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ
52 μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώ-
καμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆ-
ται, καὶ σὺ λέγεις· ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, θάνατον οὐ
53 μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν
Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σε-
54 αυτὸν ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτὸν, ἡ
δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς
55 λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστιν. Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν· ἐγὼ δὲ
οἶδα αὐτὸν· κἂν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν,
56 ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ
ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ* τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ *1. m. εἴδῃ.
57 εἶδεν, καὶ ἐχάρη. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν· πεντήκοντα
58 ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας*; Εἶπεν αὐτοῖς Ἰη- *1. m. ἑώρακες.
σοῦς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς ἐκρύβη, καὶ
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

## ΚΕΦ. Θ.

1 2 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώ- CAP. IX. Λ
τησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· ῥαββεὶ, τίς ἥμαρ-

IX. τεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη 3
Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φα-
* Ita cod. * 1. m. σθε. νερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἡμᾶς* δεῖ ἐργάζεσθαι* 4
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε
οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι 5
τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσεν χαμαὶ, καὶ ἐποίησεν πη- 6
λὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμούς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμ- 7
* 1. m. ευετε. βήθραν τοῦ Σιλωὰμ, ὃ ἑρμηνεύεται* ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν
βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντος αὐτὸν τὸ πρότε- 8
ρον ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος
καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλε- 9
γον οὐχὶ, ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν· ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἐγώ
εἰμι. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 10
Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος, ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν 11
* 2. m. ἐπέχρισεν. ἐποίησεν, καὶ ἐπέχρεισέν* μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέν
* Heic cod. 1. m. Σειλ. μοι, ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ*, καὶ νίψαι· ἀπελθὼν οὖν καὶ
νιψάμενος, ἀνέβλεψα. Καὶ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέ- 12
γει· οὐκ οἶδα.

Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρεισαίους, τὸν ποτὲ τυφλόν. 13
Ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ 14
ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ 15
Φαρεισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν· ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν
μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον 16
οὖν ἐκ τῶν Φαρεισαίων τινὲς· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρω-
πος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· πῶς δύναται
ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν
αὐτοῖς. Λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, 17
* Ita cod. At paulo ante ἀν. ὅτι ἠνέῳξέν* σου τοὺς ὀφθαλμοὺς; ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι προφήτης ἐστίν.
Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ 18
ἀνέβλεψεν, ἑωσότου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-
τος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, 19

20 ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; Ἀπε- XI.
κρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἴδαμεν ὅτι οὗτός
21 ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· Πῶς δὲ νῦν βλέ-
πει, οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς
οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυ-
22 τοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο
τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
23 αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο ΛΑ
οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.
24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶ-
παν αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄν-
25 θρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτω-
λός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω.
26 Εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφ-
27 θαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε·
τί οὖν πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθη-
28 ταὶ γενέσθαι; Καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον· σὺ μαθητὴς
29 εἶ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως* ἐσμὲν μαθηταί· Ἡμεῖς οἴ-
δαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πό-
30 θεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ
γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστὶν, καὶ
31 ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἴδαμεν ὅτι ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ
ἀκούει· ἀλλὰ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ,
32 τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέωξέν τις ὀφθαλ-
33 μοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύ-
34 νατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἁμαρτίαις
σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐ-
35 τὸν ἔξω. Ἤκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑ-
ρὼν αὐτὸν, εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
36 37 Καὶ τίς ἐστιν, ἔφη, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ,
38 ἐκεῖνός ἐστίν. Ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνη-

* Ita cod. At alibi. Μωϋ.

XI. σεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσ- 39
μον τοῦτον ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν, καὶ οἱ
βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. Ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρεισαίων ταῦ- 40
τα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ ἡμεῖς τυ-
φλοὶ ἐσμέν; Εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν 41
εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία
ὑμῶν μένει.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.
ΛΒ Ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς 1
τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖ-
νος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής. Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύ- 2
ρας, ποιμήν ἐστιν τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ 3
τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φω-
* Cod. πάντα. νεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. Ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα* 4
loco. πρόβατα. ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐ-
τῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ 5
μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι
τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς 6
ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶ- 7
πεν οὖν πάλιν Ἰησοῦς· ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ἐγώ εἰμι ἡ θύ-
ρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰ- 8
σὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγώ 9
εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσ-
ελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει. Ὁ κλέπτης οὐκ 10
ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα
ζωὴν ἔχωσιν, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· 11
ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.
Ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, 12
θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει·
καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει. Ὅτι μισθωτός ἐστιν,

13 καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ κα- X. ΛΓ
14 λὸς, καὶ γεινώσκω* τὰ ἐμὰ, καὶ γεινώσκουσί με τὰ ἐμά. Καθὼς *2. m. γιν.
15 γεινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γεινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν
16 μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔσ-
τιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ σε ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου
17 ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. Διὰ τοῦτό
με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
18 λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς ἦρεν αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι
αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν
ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ
19 πατρός μου. Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ
20 τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· δαιμόνιον
21 ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι ἔλεγον· ταῦτα
τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν
ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

22 Ἐγένετο τότε τὰ ἐνκαίνια* ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ΛΔ *2. m. ἐγκ.
23 ἦν. Καὶ περιεπάτει Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σο-
24 λομῶνος. Ἐκύκλευσαν* οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐ- * Ita cod.
τῷ ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰ-
25 πὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν καὶ
οὐκ ἐπιστεύσατε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πα-
26 τρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πισ-
27 τεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. Τὰ πρόβα-
τα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, κἀγὼ γεινώσκω αὐτὰ,
28 καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι· Κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ
οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τίς αὐτὰ ἐκ
29 τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ μου ὃ δέδωκέν μοι, πάντων μεῖζον
ἐστὶν· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός.
30 31 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν πάλιν λίθους οἱ
32 Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
πολλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ ἐκ τοῦ πατρὸς· διὰ ποῖον αὐ-
33 τῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·

X. περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας,
καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. Ἀπεκρίθη αὐ- 34
τοῖς Ἰησοῦς· οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ
εἶπα, θεοί ἐστε; Εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ 35
θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή; Ὃν ὁ πατὴρ ἡγία- 36
σεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς,
ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός 37
μου, μὴ πιστεύετέ μοι· Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς 38
ἔργοις πιστεύετε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε* ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πα-
τὴρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. Ἐζήτουν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλ- 39
θεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορ- 40
δάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάνης τὸ πρῶτον βαπτίζων·
καὶ ἔμενεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· 41
ὅτι Ἰωάνης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάνης
περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ. 42

* Cod. γεινώσκητε.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. ΛΕ Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μα- 1
ρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. Ἦν δὲ Μαριὰμ ἡ ἀλεί- 2
ψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς
θριξὶν, αὐτῆς ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. Ἀπέστειλαν οὖν 3
αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι· κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσ-
θενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς 4
θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ δι' αὐτῆς. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελ- 5
φὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε 6
μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέ- 7
γει τοῖς μαθηταῖς· ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. Λέγουσιν 8
αὐτῷ οἱ μαθηταί· ῥαββεὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι,
καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκα ὧραι 9
εἰσὶν τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσ-

10 κόπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. Ἐὰν δέ τις πε- XI.
ριπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
11 Ταῦτα εἶπεν· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος
12 ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἶπον
13 οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. Εἰρήκει
δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ
14 τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
15 παῤῥησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν. Καὶ χαίρω δι᾽ ὑμᾶς ἵνα πιστεύ-
16 σητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ᾽ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. Εἶπεν οὖν
Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· ἄγωμεν καὶ
17 ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ᾽ αὐτοῦ. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν
18 αὐτὸν τέσσαρας ἤδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ Βηθα-
νία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.

19 Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρ- Λϛ
θαν καὶ Μαριὰμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελ-
20 φοῦ. Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήν-
21 τησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν ἡ
Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός
22 μου. Καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν, δώσει σοι
23 ὁ θεός. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. Λέγει
24 αὐτῷ ἡ Μάρθα· οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει* ἐν τῇ *l. m. ἀναστήσει.
25 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ
26 ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται. Καὶ πᾶς ὁ
ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστε-
27 ύεις τοῦτο; Λέγει αὐτῷ· ναὶ Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ
28 ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ
τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν, καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐ-
τῆς λάθρα, εἴπασα*· ὁ διδάσκαλος πάρεστιν, καὶ φωνεῖ σε. *Ita cod.
29 Ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχὺ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν.
30 Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ᾽ ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ
31 ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ᾽
αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μα-

XI. ριὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δό-
ξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν 32
Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν αὐτοῦ
πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου
ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, 33
* 2. m. ἐνεβρίμ. καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο*
τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν. Καὶ εἶπεν· ποῦ τεθείκατε 34
αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰη- 35
σοῦς. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς 36 37
* 2. m. ἠδ. δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· οὐκ ἐδύνατο* οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς 38
* 2. m. ἐμβριμ. οὖν πάλιν ἐνβριμώμενος* ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν
δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. Λέγει ὁ Ἰησοῦς· 39
ἄρατε τὸν λίθον· λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρ-
θα· κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· 40
οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; Ἦραν 41
οὖν τὸν λίθον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶ-
πεν· πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν 42
ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα
εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ταῦτα εἰ- 43
πὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. Ἐξῆλ- 44
θεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις·
καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο· λέγει Ἰησοῦς αὐτοῖς·
λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν. Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν 45
Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ, καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποί-
ησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς 46
τοὺς Φαρεισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

ΛΖ Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, 47
καὶ ἔλεγον· τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-
μεῖα. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐ- 48
τὸν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τό-
πον καὶ τὸ ἔθνος. Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν 49

50 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν. Οὐ- XI.
δὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ
51 ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, ἐπρο-
52 φήτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. Καὶ
οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλὰ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ
53 διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ΛΗ
54 ἐβουλεύσατο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκ ἔτι
παῤῥησίᾳ* περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν * 1. m. παρησίᾳ.
εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομένην πόλιν·
55 κἀκεῖ ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰου-
δαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ
56 τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ
57 μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; Δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φα-
ρεισαῖοι ἐντολάς, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστιν, μηνύσῃ, ὅπως πιά-
σωσιν αὐτόν.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανί- CAP. XII. ΛΘ
2 αν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. Ἐποί-
ησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λά-
3 ζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαριάμ, λαβοῦ- * 2. m. λίτραν.
σα λείτραν* μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτείμου*, ἤλειψεν τοὺς * 2. m. πολιτί-
πόδας Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ- μου.
4 τοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλήσθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει δὲ
Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐ-
5 τὸν παραδιδόναι. Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τρια-
6 κοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπεν δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι
περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελλεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ
7 τὸ γλωσσόκομον ἔχων, τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν

XII. ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτὴν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου
τηρήσῃ αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, 8
* ὁ expungitur 2. manu. ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὁ* ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰου- 9
δαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστιν· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλεύ- 10
σαντο δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν.
Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς 11
τὸν Ἰησοῦν.

M Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκού- 12
σαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν 13
φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαν-
νὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
Ἰσραήλ. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καθώς ἐστιν 14
* ἡ superadditur. γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ ἡ* θυγάτηρ Σειὼν*. ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου 15
* 2. m. Σιών. ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ 16
μαθηταὶ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν
ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώ- 17
νησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦ- 18
* Καὶ superponitur. το ὑπήντησεν αὐτῷ καὶ* ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιη-
κέναι τὸ σημεῖον. Οἱ οὖν Φαρεισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· θεω- 19
ρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδὲν, ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

MA Ἦσαν δὲ Ἕλληνες τινὲς ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ- 20
νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ 21
Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλειλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· κύριε,
θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀν- 22
δρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ 23
Ἰησοῦς ἀποκρείνεται αὐτοῖς, λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σεί- 24
* 2. m. σίτου. του* πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθά-
νῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολλύει αὐ- 25
τήν· καὶ ὁ μεισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν

26 αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεί- XII. ΜΒ
τω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν
27 τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου
τετάρακται· καὶ τί εἴπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης·
28 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν μου
τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα, καὶ
29 πάλιν δοξάσω. Ὁ ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγεν βροντὴν
30 γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη
καὶ εἶπεν Ἰησοῦς· οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγοκεν, ἀλλὰ δι'
31 ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ
32 κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. Κἀγὼ, ἂν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς,
33 πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. Τοῦτο δὲ ἔλεγεν, σημαίνων ποίῳ
34 θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος·
ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα·
καὶ πῶς λέγεις σὺ, ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς
35 ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
ἔτι μεικρὸν* χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστιν· περιπατεῖτε ἕως* τὸ * 2. m. μικ.
φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ * Cod. ὡς.
36 σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. Ἕως* τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς * Cod. ὡς.
τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ
ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, ΜΓ
38 οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· Ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου
πληρωθῇ, ὃν εἶπεν· κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ
39 βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πισ-
40 τεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφ-
θαλμοὺς, καὶ ἐπώρωσεν* αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς * 2. m. πεπώρηκεν.
ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ στραφῶσι, καὶ ἰάσω-
41 μαι* αὐτούς. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ * Cod. ἰάσομαι.
42 καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρεισαίους οὐχ
43 ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν

XII. ΜΔ δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. Ἰησοῦς 44
δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ,
ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με. Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμ- 45
ψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα ὁ πιστεύων 46
εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥη- 47
μάτων, καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρείνω αὐτὸν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα
κρείνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ 48
καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρείνοντα αὐτὸν· ὁ
λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρεινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι 49
ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι
ἐντολὴν δέδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ 50
αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν· ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴρηκέν μοι ὁ
πατὴρ, οὕτως λαλῶ.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII. ΜΕ Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν 1
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μετάβῃ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέ-
ρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπη-
σεν αὐτούς. Καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβλη- 2
κότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσ-
καριώτης· Εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖ- 3
ρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν, καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει.
Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν 4
λεντίον, διέζωσεν ἑαυτόν. Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, 5
καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ
λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· 6
λέγει αὐτῷ· κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη 7
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι,
γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου 8
τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· ἐὰν μὴ νί-
ψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Πέτρος Σίμων· 9

κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν XIII.
10 κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν εἰ
μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς κα-
11 θαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. Ἤιδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐ-
12 τόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστέ. Ὅτε οὖν ἔνι- Μϛ
ψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀνέπε-
13 σεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· γεινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φω-
νεῖτέ με· ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος,
15 καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. Ὑπόδειγμα
γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.
16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐ-
17 τοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα
18 οἴδατε, μακάριοι ἐστὲ ἐὰν ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν
λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·
ὁ τρώγων μου τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐμὲ* τὴν πτέρναν αὐτοῦ. * Ita cod. sine ἐπ'
19 Ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύητε ὅταν γέ-
20 νηται, ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ λαμβάνων ἄν
τινὰ πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν
πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρ- ΜΖ
τύρησεν, καὶ εἶπεν· ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν πα-
22 ραδώσει με. Ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμε-
23 νοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
24 ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα Ἰησοῦς. Νεύει οὖν τούτῳ Σί-
25 μων Πέτρος, καὶ λέγει αὐτῷ· εἰπὲ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. Ἀνα-
πεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· κύριε,
26 τίς ἐστιν; Ἀποκρείνεται οὖν Ἰησοῦς· ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψω
τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ· βάψας οὖν ψωμίον, λαμβάνει καὶ δίδω-
27 σιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν
εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· ὃ ποιεῖς, ποίησον
28 τάχιον*. Τοῦτο οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐ- * 2. m. τάχειον.

XIII. τῷ· Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, 29
ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν
ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τί δῷ. Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖ- 30
ΜΗ νος, ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ. Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰη- 31
σοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσ-
θη ἐν αὐτῷ. Καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ· καὶ εὐθὺς 32
δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μειρκὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσετέ 33
με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω,
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. Ἐντολὴν και- 34
νὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα
ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσον- 35
ται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστὲ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλ-
λήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπε- 36
κρίθη Ἰησοῦς· ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆ-
σαι· ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κύριε, 37
διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθεῖν ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ
σοῦ θήσω. Ἀποκρείνεται Ἰησοῦς· τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ 38
θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρ-
νήσῃ με τρίς.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν, καὶ 1
ΜΘ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολ- 2
λαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν ὅτι πορεύομαι ἑτοιμάσαι τό-
πον ὑμῖν. Καὶ ἐὰν πορευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν 3
* 2. m. παραλήψ. ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι* ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν· ἵνα ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 4
Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς 5
οἴδαμεν τὴν ὁδόν; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, 6
καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πα-
τέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν κατέ- 7

ρα μου ἂν ᾔδειτε· ἀπάρτι γεινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε. XIV.
8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ
9 ἀρκεῖ ἡμῖν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν
εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με; Φίλιππε, ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώ-
ρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις· δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα,
10 Οὐ πιστεύεις* ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; * 2. m. πιστεύσεις.
τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πα-
11 τὴρ ἐν ἐμοὶ μένων, ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Πιστεύετέ μοι ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔρ-
12 γα αὐτοῦ πιστεύετέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων N
εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα
13 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι. Καὶ
ὅ, τι ἂν αἰτῆται ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δο-
14 ξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. Ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί
15 μου, τοῦτο ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς
16 τηρήσετε. Κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παρά-
17 κλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ᾖ. Τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐ-
τὸ, οὐδὲ γεινώσκει· ὑμεῖς γεινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑμῖν μέ-
18 νει, καὶ ἐν ὑμῖν ἐστιν. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανοὺς· ἔρχομαι
19 πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι μεικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς
20 δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσετε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ ὑμεῖς γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν
21 ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτὰς,
ἐκεῖνος ἐστὶν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται
ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ
ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· κύριε, τί γέγο- NA
νεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσ-
23 μῳ; Ἀποκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐάν τις ἀγαπᾷ με,
τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ
πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα.

XIV. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν 24
ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. Ταῦτα 25
λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα 26
τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς δι-
NB δάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Ἐγὼ 27
εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, οὐ καθὼς ὁ
κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν· μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρ-
δία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ὑπάγω καὶ 28
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι πορεύομαι
πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. Καὶ νῦν εἴρηκα 29
ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε. Οὐκέτι 30
πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ
ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν 31
πατέρα, καὶ καθὼς ἐντολὴν ἔδωκέν μοι ὁ πατὴρ, οὕτως ποιῶ. (1)
NΓ Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

## ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός 1
ἐστιν. Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ 2
πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα καρπὸν πλείονα φέ-
ρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. 3
Μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται 4
καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως
οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς 5
τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρ-
πὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδὲ ἕν. Ἐὰν μή 6
τις μένῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη·
καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. Ἐὰν 7
μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἂν θέλη-

(1) Heic est spatium idest pausa maxima in codice. Quare hinc capitulum incipiendum videtur.

8 τε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ XV.
μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ γένησθε ἐμοὶ μαθηταί.
9 Καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ὑμᾶς ἠγάπησα· μείνατε ἐν
10 τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ
ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολὰς τετήρηκα, καὶ
μενῶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ᾖ, καὶ ἡ ΝΔ
12 χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε
13 ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδὲ
εἷς ἔχει, ἵνα τίς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι
15 λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ
κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ
16 πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ
ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν
φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτῆτε τὸν πατέρα
17 ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγα- ΝΕ
18 πᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μεισεῖ*, γεινώσκετε ὅτι ἐμὲ
19 πρῶτον ὑμῶν μεμείσηκεν. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν
τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξε-
λεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μεισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· οὐκ ἔστιν δοῦλος
μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ
21 τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ
ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι
22 τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον, καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν
οὐκ εἴχοσαν*· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας
23 αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ μεισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μεισεῖ. Εἰ τὰ ἔρ-
24 γα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν
οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασιν, καὶ μεμεισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ
25 τὸν πατέρα μου· Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν
26 γεγραμμένος· ὅτι ἐμείσησάν με δωρεάν. Ὅταν ἔλθῃ ὁ παρά- Ν϶

* 2. m. μισεῖ.

* Ita cod. Sic in papyro ptolemaica vatic. ἐλαμβάνοσαν.

XV. κλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ
ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε. 27

## ΚΕΦ. Ις.

CAP. XVI. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώ- 1 2
γους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτεί-
νας, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ θεῷ. Καὶ ταῦτα ποιήσου- 3
σιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελά- 4
ληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι
ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ'
ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς 5
ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· ποῦ ὑπάγεις; Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα 6
ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλή- 7
θειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ
ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευ-
θῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος, ἐλέγξει τὸν 8
κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.
Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. Περὶ δικαιοσύ- 9 10
νης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με.
Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. 11
NZ Ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. 12
Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς 13
εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα
ἀκούσει, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖ- 14
* 2. m. λήψ. νος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται*, καὶ ἀναγγελεῖ
ὑμῖν. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον 15
ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μεικρὸν, καὶ 16
οὐκέτι θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μεικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με. Εἶ- 17
παν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· τί ἐστι τοῦ-
το ὃ λέγει ἡμῖν· μεικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν

μεικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέ- XVI.
18 ρα; Ἔλεγον οὖν· τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει μικρὸν, οὐκ οἴδαμεν.
19 Ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· πε- NH
ρὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· μεικρὸν, καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μεικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν ἀμὴν
20 λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος
χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χα-
21 ρὰν γενήσεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλ-
θεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημο-
νεύει τῆς θλείψεως*, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς * 2. m θλίψ.
22 τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψο-
μαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν
23 οὐδεὶς ἀρεῖ ἀφ' ὑμῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτή-
σετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πα-
24 τέρα δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε
οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε*, ἵνα ἡ χαρὰ * 2. m. λήψ.
ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε NΘ
οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ* περὶ * 1. m. παρησίᾳ.
26 τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνό- At infra. παῤῥ.
ματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν
27 πατέρα περὶ ὑμῶν· Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι
ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ
28 πατρὸς ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς
τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν
29 πατέρα. Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε, νῦν ἐν παῤῥησίᾳ
30 λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδὲ μίαν λέγεις. Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας
πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύο-
31 μεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι
32 πιστεύετε; Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισ-
θῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, κἀμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ
33 μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. Ταῦτα λελάκηκα ὑμῖν ἵνα

XVI. ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλεῖψιν* ἔχετε· ἀλλὰ θαρ-
* 2. m. θλίψ. σεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII. Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ 1
Ξ εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶπεν· πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου
τὸν υἱὸν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σε· Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξου- 2
* Cod. δώσει. σίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ* αὐτοῖς
ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γεινώσκωσί 3
σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χρισ-
τόν. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδω- 4
κάς μοι ἵνα ποιήσω. Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυ- 5
τῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφα- 6
νέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ
κόσμου· σοὶ ἦσαν, κᾀμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τε-
* Ita cod. * Ita cod. τηρήκαν*. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκές* μοι, παρὰ σοῦ 7
εἰσιν. Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκές μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐ- 8
τοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ
ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ 9
περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰ-
σιν. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασ- 10
μαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν 11
ΞΑ * Ita cod. τῷ κόσμῳ εἰσὶν, κᾀγὼ πρός σε ἔρχομαι. Πατὴρ* ἅγιε, τήρη-
σον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν κα-
* Καὶ expungitur in cod. θὼς καὶ* ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν μετ' αὐτῶν. Ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν 12
τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ
αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ
πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσ- 13
μῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς.
Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμείσησεν αὐ- 14
τοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ

15 κόσμου. Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα XVII.
16 τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν, κα-
17 θὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν ἀληθείᾳ·
18 ὁ λόγος ὁ σὸς ἡ ἀλήθεια ἐστίν. Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν
19 κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ αὐ-
τῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀλη-
20 θείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
21 πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμὲ· Ἵνα πάντες ἓν ὦσιν,
καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν·
22 ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Κἀγὼ τὴν δόξαν ἣν
23 δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν. Ἐγὼ
ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσιν τετελειωμένοι εἰς ἓν· ἵνα γει-
νώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς,
24 καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πατὴρ, ὃ* δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου * Ita cod.
εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν
ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου,
25 πατὴρ* δίκαιε. Καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ * Ita cod.
26 οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ
ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς
ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

## ΚΕΦ. ΙΗ.

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέ- CAP. XVIII. ΞΒ
ραν τοῦ χειμάῤῥου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλ-
2 θεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ἤιδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ πα-
ραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς μετὰ
3 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐκεῖ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν,
καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρεισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ
4 μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάν-
τα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξῆλθε καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνα ζητεῖ-
5 τε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς·

XVIII. ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς· εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν
μετ' αὐτῶν. Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ 6
ὀπίσω, καὶ ἔπεσαν χαμαί. Πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτοὺς· τίνα 7
ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Ἀπεκρίθη Ἰη- 8
σοῦς· εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τού-
τους ὑπάγειν. Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· ὅτι οὓς δέδωκάς 9
μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μά- 10
χαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον,
καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ
Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· βάλε τὴν μάχαιραν 11
εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ οὐ μὴ πίω
αὐτό;

ΞΓ Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χειλίαρχος* καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰου- 12
* 2. m. χιλ. δαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν. Καὶ ἤγαγον 13
πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρ-
χιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύ- 14
σας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ
τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ἄλλος 15
μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος γνωστὸς ἦν τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
ΞΔ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέ- 16
τρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω· ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλ-
λος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσή-
γαγε τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· 17
μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖ-
νος· οὐκ εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρα- 18
κιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ
Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς 19
ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδα-
* 1. m. παρησίᾳ. χῆς αὐτοῦ· Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παῤῥησίᾳ* λελάληκα 20
τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλη-
σα οὐδέν· Τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλά- 21

22 λησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ XVIII.
εἰπόντος, εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰη-
23 σοῦ, εἰπών· οὕτως ἀποκρείνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰη-
σοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς,
24 τί με δέρεις; Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς ΞΕ
25 Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαι-
νόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;
26 ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί. Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων
τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· οὐκ
27 ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέ-
τρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώ- Ξς
ριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον,
29 ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ
Πειλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς, καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε*
30 τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ *Ita cod. sine κατά.
31 ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν οὖν
αὐτοῖς Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
κρείνατε αὐτόν. Εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
32 ἀποκτεῖναι οὐδένα. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν,
33 σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκεν. Εἰσῆλθεν οὖν πά- ΞΖ
λιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πειλᾶτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν· καὶ
34 εἶπεν αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς· ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι εἶπόν σοι περὶ
35 ἐμοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· μήτι ἐγὼ ἰουδαῖος εἰμί; τὸ ἔθνος
36 τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς· ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τού-
του· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται
οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἄν*, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν* ἄν superponitur.
37 δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πει-
λᾶτος· οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· σὺ λέγεις
ὅτι βασιλεύς εἰμι· ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦ-

XVIII. το ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀλεθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν
ἐν τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. Λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· 38
τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰου-
δαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· ἐγὼ οὐδὲ μίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.
Ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἀπολύσω ὑμῖν τῷ πάσχα· βού- 39
λεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Ἐκραύγα- 40
σαν οὖν πάλιν λέγοντες· μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ
ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

## ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX. ΞΗ Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσεν. Καὶ 1 2
οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ
τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν. Καὶ ἤρ- 3
χοντο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. Καὶ ἐξῆλθε πάλιν ἔξω ὁ Πειλᾶτος, 4
καὶ λέγει αὐτοῖς· ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδὲ
μίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἐξῆλθεν οὖν Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν 5
τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον, καὶ λέγει
αὐτοῖς· ἰδοὺ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 6
ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον· λέγει
αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ
οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν· Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· 7
ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι
υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦ- 8
τον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραι- 9
τώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· ἐμοὶ 10
οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε, καὶ
ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· οὐκ εἶχες 11
ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδὲ μίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν·
διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. Ἐκ τούτου 12

ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν, XIX.
λέγοντας· ἂν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς
13 ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πειλᾶτος
ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν
ἐπὶ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, ἑβραϊστὶ δὲ γαβ-
14 βαθᾶ. Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· καὶ λέγει
15 τοῖς Ἰουδαίοις· ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι·
16 ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· τὸν
βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· οὐκ ἔχομεν
βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ· παρέ- ΞΘ
17 λαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν. Καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν
εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται ἑβραϊστὶ Γολγόθ.
18 Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν
19 καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ
Πειλᾶτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰη-
20 σοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν
τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς
πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον ἑβραϊστί,
21 ῥωμαϊστί, ἑλληνιστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν
Ἰουδαίων· μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖ-
22 νος εἶπε, βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. Ἀπεκρίθη ὁ Πειλᾶτος· ὃ
23 γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν O
Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη,
ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥα-
24 φος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλή-
λους· μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος
ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν OΛ
25 οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυ-
ρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐ-
26 τοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς

XIX. οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα,
λέγει τῇ μητρί· γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· 27
ἴδε ἡ μήτηρ σου· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς
αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο Ἰησοῦς εἰδὼς ὅτι ἤδη πάντα τε- 28
τέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· διψῶ. Σκεῦος ἔκειτο 29
ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περιθέν-
τες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. Ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος Ἰη- 30
σοῦς, εἶπεν· τετέλεσται· καὶ κλείνας τὴν κεφαλήν, παρέδωκεν τὸ
πνεῦμα.

ΟΒ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ 31
σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα
ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πειλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν
αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ 32
τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυ-
ρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἤδη αὐ- 33
τὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. Ἀλλ' εἷς τῶν στρα- 34
τιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς
αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ 35
ἐστιν ἡ μαρτυρία· καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς
πιστεύητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· ὀστοῦν οὐ 36
συντριβήσεται αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· ὄψονται εἰς 37
ὃν ἐξεκέντησαν.

ΟΓ Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλᾶτον Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀρει- 38
* 2. m. Ἀριμ. μαθαίας*, ὢν μαθητὴς Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φό-
βον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ
Πειλᾶτος· ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ἦλθεν δὲ καὶ 39
* 2. m. Νικ. Νεικόδημος*, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων
* 2. m. λίτρας. ἕλιγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λείτρας* ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ 40
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ 41
ὅπου ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ

42 οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν XIX.
Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

## ΚΕΦ. Κ.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ, CAP. XX. ΟΔ
σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμέ-
2 νον ἐκ τοῦ μνημείου. Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα
Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς· καὶ
λέγει αὐτοῖς· ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδα-
3 μεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μα-
4 θητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ,
καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον* τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε
5 πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ
6 ὀθόνια· οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκο-
λουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθό-
7 νια κείμενα. Καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς
8 ἕνα τόπον. Τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶ-
9 τος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ
10 ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Ἀπῆλ-
11 θον οὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς ΟΕ
τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα· ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνη-
12 μεῖον. Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα
πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα
13 τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· γύναι, τί κλαίεις; καὶ
λέγει αὐτοῖς· ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθη-
14 καν αὐτόν. Ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεω-
15 ρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν. Λέγει
αὐτῇ Ἰησοῦς· γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη, δοκοῦ-
σα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας
16 αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτὸν· κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐ-

* l. m. τάχειον.

XX. τῇ Ἰησοῦς, Μαριάμ· στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ ἑβραϊστί· ῥαβ-
βουνεὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· μή ἅπτου μου· 17
οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς
ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου
καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. Ἔρχεται Μα- 18
ριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ, ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακα τὸν
Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Οϛ Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ 19
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον
τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ
λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξε καὶ τὰς 20
χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόν-
τες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν· 21
καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατὴρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο 22
εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. Ἄν 23
* 1. m. ἀφείονται. τινος ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται* αὐτοῖς· ἄν τινος κρατῆτε,
κεκράτηνται.

ΟΖ Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ 24
ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι 25
μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυ-
λόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν
ΟΗ πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν 26
ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ
Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν·
εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, 27
καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν
* 2. m. γίνου. πλευράν μου· καὶ μὴ γείνου* ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Ἀπεκρίθη 28
Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. Λέγει αὐ- 29
τῷ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι, οἱ μὴ ἰδόν-
τες, καὶ πιστεύσαντες.

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον 30

τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. XX.
31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύητε, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΚΑ.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς CAP. XXI. ΟΘ
2 ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. Ἦσαν
ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Να-
3 θαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλειλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ
4 ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος·
ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
ἐξῆλθον, καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ
5 ἐπίασαν οὐδέν. Πρωΐας δὲ ἤδη γεινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς
τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.
Λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε;
6 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· οὔ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βάλετε εἰς τὰ δε-
ξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε· ἔβαλον οὖν, καὶ
οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· ὁ
Κύριος ἐστίν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριος ἐστὶν, τὸν
ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνὸς, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν
8 θάλασσαν. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ
ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύρον-
9 τες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέ-
πουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.
10 Λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.
11 Ἀνέβη οὖν Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν,
μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων
12 ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· δεῦτε,
ἀριστήσατε. Οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτὸν, σὺ

XXI. τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριος ἐστίν. Ἔρχεται Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει 13
τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως· Τοῦτο ἤδη 14
τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
Π Ὅτι οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σί- 15
μων Ἰωάνου*, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· ναὶ Κύριε·
σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· βόσκε τὰ ἀρνία μου. Λέγει 16
αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωάνου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ
ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· ποίμαινε τὰ προ-
βάτιά μου. Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάνου, φιλεῖς με; ἐλυ- 17
πήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με; καὶ εἶπεν·
Κύριε, πάντα σὺ οἶδας· γεινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ
Ἰησοῦς· βόσκε τὰ προβάτιά μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς 18
νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν
δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ζώσει σε, καὶ οἴσει
ὅπου οὐ θέλεις. Τοῦτο δὲ εἶπεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει 19
τὸν θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. Ἐπιστρα- 20
φεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολου-
θοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν· Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; Τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέ- 21
τρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 22
ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει.
Ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς 23
ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ
ἀποθνήσκει· ἀλλ' ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ καὶ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ ὁ 24
γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν.
Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφη- 25
ται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα
βιβλία.

* Sic et infra. Sic etiam cap. I. 43, quam ibi lectionem me retinuisse mallem.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΗΝ.

# ΠΡΑΞΕΙΣ
## ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

### ΚΕΦ. Α.

CAP. I. A

1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,*
2 *ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντει-*
*λάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο,*
3 *ἀνελήμφθη *. Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν* * 2. m. ἀνελή-
*αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα * ὀπτα-* φθη. * 2. m.
4 *νόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ* τεσσαρά-κοντα.
*συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρί-*
*ζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν * τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκού-* * 2. m. ἐπαγγελεί-
5 *σατέ μου. Ὅτι Ἰωάνης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύ-* αν.
6 *ματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ*
*μὲν οὖν συνελθόντες, ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· κύριε, εἰ ἐν τῷ*
7 *χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ. Εἶπεν*
*οὖν * πρὸς αὐτούς· οὐχ ὑμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς* * οὖν superadditur.
8 *οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Ἀλλὰ λήμψεσθε * δύνα-* * 2. m.
*μιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μου* λήψ.
*μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμα-*
9 *ρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, αὐτῶν βλε-*
*πόντων ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν*
10 *αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευομένου*
*αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσι*
11 *λευκαῖς. Οἳ καὶ εἶπαν· ἄνδρες Γαλειλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέπον-*
*τες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς * ἀφ' ὑμῶν* * 2. m.
*εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν* ἀναληφ.
*πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.*

12 *Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλου-*

I. *μένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.*
*Καὶ ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπερῷον, ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένον-* 13
*τες, ὅ τε Πέτρος, καὶ Ἰωάνης, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἀνδρέας, Φί-*
* 2. m. Ματθ. *λιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος *, Ἰάκωβος*
*Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. Οὗ-* 14
*τοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ,*
B *σὺν γυναιξὶν, καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς*
*ἀδελφοῖς αὐτοῦ. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέ-* 15
*τρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν, εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων*
*ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἔδει πλη-* 16
*ρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόμα-*
*τος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν*
* 1. m. ἡμεῖν. *Ἰησοῦν. Ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν *, καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆ-* 17
*ρον τῆς διακονίας ταύτης. Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ* 18
*μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος,*
*καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν ἐγέ-* 19
*νετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χω-*
* superadditur. ἰδίᾳ 2. m. *ρίον ἐκεῖνο τῇ * διαλέκτῳ αὐτῶν, ἀκελδαμὰχ, τουτέστιν χω-*
*ρίον αἵματος. Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· γενηθήτω ἡ* 20
*ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ*
*τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων* 21
*ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ᾽ ἡμᾶς*
*ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάνου ἕως* 22
*τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ᾽ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως*
*αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων. Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ* 23
* 2. m. Ματθ. *τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν *.*
Sic et infra. *Καὶ προσευξάμενοι εἶπαν· σὺ κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, ἀνά-* 24
*δειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα. Λαβεῖν τὸν τόπον* 25
*τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ᾽ ἧς παρέβη Ἰούδας, πο-*
*ρευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς,* 26
*καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ*
*τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.*

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καὶ ἐν τῷ συνπληροῦσθαι * τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, ἦσαν Γ * 2. m. συμ.
2 πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
3 οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμε-
ναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.
4 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν
ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐ-
5 τοῖς. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐ-
6 λαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ
τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκου-
7 σεν εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο
δὲ καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες· οὐχὶ ἰδοὺ πάντες οὗτοι εἰσὶν οἱ λα-
8 λοῦντες Γαλειλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
9 διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Αἰλα-
μεῖται *, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε * 2. m. Αἰλαμῖται.
καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ
10 Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυ-
ρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυ-
1 τοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμε-
12 τέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ πάντες
καὶ διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί θέλει τοῦτο
13 εἶναι; Ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον· ὅτι γλεύκους μεμεστω-
μένοι εἰσίν.

14 Σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς· ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοι-
κοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνω-
15 τίσασθε τὰ ῥήματά μου. Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗ-
16 τοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· Ἀλλὰ τοῦτό
17 ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ. Καὶ ἔσται με-

II. τὰ ταῦτα, λέγει ὁ θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶ-
σαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέ-
ρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται. Καί γε ἐπὶ τοὺς 18
δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. Καὶ δώσω 19
τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα
καὶ πῦρ καὶ ἀτμείδα καπνοῦ. Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκό- 20
τος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν
μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ 21
ὄνομα κυρίου, σωθήσεται.

E Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται *, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· 22
* 1. m. ἰστρ. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς
ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ
ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε. Τοῦτον τῇ ὡρισ- 23
μένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων
προσπήξαντες ἀνείλατε. Ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδεί- 24
* 2. m. ὠδῖνας. νας * τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν 25
ὑπ' αὐτοῦ. Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· προωρώμην τὸν κύ- 26
ριον ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν, ἵνα μὴ
σαλευθῶ. Διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία, καὶ ἠγαλλιάσατο 27
ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι,
ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν
ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πλη- 28
ρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες ἀδελ- 29
φοὶ, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν ὑπάρχων, 30
καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. Προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ 31
* 2. m. ἐγκ. τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐνκατελείφθη * εἰς ᾅδην,
οὐδὲ ἡ σάρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέσ- 32

33 τησεν ὁ θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ II.
θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λα-
βὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ
34 ἀκούετε. Οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· λέγει δὲ αὐ-
35 τὸς· εἶπεν ὁ * κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως * ὁ superadditur.
36 ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ἀσφαλῶς
οὖν γεινωσκέτω * πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ * 2. m. γιν.
Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεὸς τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε πρὸς τὸν
Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελ-
38 φοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω
ἕκαστος ὑμῶν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν
ἁμαρτιῶν· καὶ λήμψεσθε * τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος· * 2. m. λήψ.
39 Ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς
40 εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. Ἑτέ-
ροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐτοὺς, λέ-
41 γων· σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν οὖν
ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθη-
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχείλιαι.
42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ Z
43 τῇ κοινωνίᾳ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς. Ἐγεί-
νετο * δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ * 2. m. ἐγέν.
44 τῶν ἀποστόλων ἐγείνετο *. Πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἐπὶ τὸ * 2. m. ἐγίν.
45 αὐτὸ εἶχον ἅπαντα κοινά. Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπί-
πρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.
46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιά-
47 σει καὶ ἀφελότητι καρδίας. Αἰνοῦντες τὸν θεὸν, καὶ ἔχοντες χά-
ριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους
καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. Η *Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάνης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν* 1
*τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας* 2
*μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν*
*πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν*
*ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. Ὃς ἰδὼν* 3
*Πέτρον καὶ Ἰωάνην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεη-*
*μοσύνην λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάν-* 4
* Ita cod. cum duplici ν. *νη *, εἶπεν· βλέψον εἰς ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν* 5
*τί παρ' αὐτῶν λαβεῖν. Εἶπεν δὲ Πέτρος· ἀργύριον καὶ χρυσίον* 6
*οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι*
*Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. Καὶ πιάσας αὐτὸν* 7
*τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν*
*αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφύρα. Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ* 8
*περιεπάτει· καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν*
*καὶ ἀλλόμενος, καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. Καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν* 9
*περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· Ἐπεγείνωσκον δὲ αὐτὸν* 10
*ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ*
*πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ*
*συμβεβηκότι αὐτῷ.*

*Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάνην, συνέ-* 11
*δραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σο-*
*λομῶντος, ἔκθαμβοι. Ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν* 12
* 2. m. ἰστρ. *λαόν· ἄνδρες ἰσραηλεῖται *, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί*
*ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπα-*
*τεῖν αὐτόν; Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ θεὸς τῶν* 13
*πατέρων ἡμῶν ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν*
*παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρείναν-*
* 2. m. κρίν. *τος * ἐκείνου ἀπολύειν. Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσ-* 14
*ασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν. Τὸν δὲ ἀρ-* 15

χηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ III.
16 ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν· Καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,
τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ
ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέ-
17 ναντι πάντων ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν
18 ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. Ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγ-
γειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν
19 αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε,
πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν ἔλθωσιν και-
20 ροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀποστείλῃ τὸν
21 προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν, ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέ-
ξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ
θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν.
22 Μωϋσῆς μὲν εἶπεν· ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ
θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ
23 πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς· Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις
ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται * ἐκ * ἐξολεθ.
24 τοῦ λαοῦ. Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ
τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύ-
25 τας. Ὑμεῖς ἐστὲ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς ὁ
θεὸς διέθετο πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ·
καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου εὐλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς
26 γῆς. Ὑμῖν πρῶτον ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ, ἀπέστει-
λεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν
πονηριῶν.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.
1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἀρ- Θ
2 χιερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι. Διαπο-
νούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν
3 τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν. Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς

IV. τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσ-
πέρα ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· 4
καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χειλιάδες πέντε. Ἐγένετο 5
δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς
πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· Καὶ Ἄννας 6
* Ita cod. ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης * καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ ὅσοι
ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ, 7
ἐπυνθάνοντο· ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦ-
το ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς 8
αὐτούς· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμε- 9
ρον ἀνακρεινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι
οὗτος σέσωσται· Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ 10
* 2. m. Ἰστρ. Ἰσραὴλ *, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν
ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗ-
τος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ 11
ἐξουθενηθεὶς ὑφ᾽ ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν
γωνίας· Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ 12
ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ὑμᾶς.

I Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ 13
καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύ-
μαζον, ἐπεγείνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. Τόν τε ἄν- 14
θρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν 15
εἶχον ἀντειπεῖν. Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελ-
θεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους. Λέγοντες· τί ποιήσωμεν τοῖς ἀν- 16
θρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι᾽ αὐτῶν,
πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα
ἀρνεῖσθαι. Ἀλλ᾽ ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν, ἀπει- 17
λησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀν-
θρώπων. Καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν καθόλου μὴ 18
* τοῦ superadditur. φθέγγεσθαι μὴ δὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ * Ἰησοῦ. Ὁ δὲ 19
Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς· εἰ δίκαιόν

*ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρεί-* IV.
20 *νατε. Οὐ δυνόμεθα * γὰρ ἡμεῖς, ἃ οἴδαμεν * καὶ ἠκούσαμεν, μὴ* *Ita col. *Al. m. *εἴδομεν.*
21 *λαλεῖν. Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑ-*
*ρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωσιν * αὐτοὺς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες* *2. m. *κολάσωνται.*
22 *ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσε-*
*ράκοντα * ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει * τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.* *2. m. *τεσσαρ.* *Ita cod.
23 *Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν* IA
24 *ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. Οἱ δὲ*
*ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν, καὶ εἶπαν·*
*δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,*
25 *καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν * διὰ πνεύματος ἁγίου* *Sic se habet syntaxis in cod.
*στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ*
26 *ἐμελέτησαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχον-*
*τες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χρισ-*
27 *τοῦ αὐτοῦ. Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ*
*τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρεισας *, Ἡρώδης τε καὶ Πόν-* *2. m. *ἔχρισας.*
28 *τιος Πειλᾶτος, σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ. Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ*
29 *σου καὶ ἡ βουλὴ προώρισεν γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν κύριε ἔπιδε ἐπὶ*
*τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας πά-*
30 *σης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρα ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν,*
*καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γείνεσθαι * διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου* *2. m. *γίν.*
31 *παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ*
*ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος,*
*καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.*

32 *Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ* IB
*μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγον * ἴδιον εἶ-* *2. m. *ἔλεγεν*
33 *ναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά. Καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδί-*
*δουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς ἀνασ-*
34 *τάσεως, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐν-*
*δεὴς ἦν τις ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρ-*
35 *χον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τειμὰς * τῶν πιπρασκομένων, καὶ* *2. m. *τιμάς.*
*ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο * δὲ ἑκάστῳ* *1. m. *διεδίδετο.*

IV. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. Ἰωσὴφ δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας 36
ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν ἑρμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως
λευείτης, κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλή- 37
σας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
στόλων.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. ΙΓ Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρᾳ τῇ γυναικὶ αὐ- 1
τοῦ ἐπώλησεν κτῆμα· Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυί- 2
* Ita cod. ης * καὶ τῆς γυναικὸς· καὶ ἐνέγκας μέρός τι, παρὰ τοὺς πό-
δας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διὰ 3
τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; Οὐ- 4
χὶ μένον, σοὶ ἔμενεν, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί
ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώ-
ποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. Ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, 5
πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκού-
οντας. Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ 6
ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα 7
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν· Ἀπεκρίθη 8
δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος· εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
δοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· ναὶ, τοσούτου. Ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐ- 9
τήν· τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ
οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοί-
σουσίν σε. Ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ 10
ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι, εὗρον αὐτὴν νεκρὰν, καὶ
ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος 11
μέγας ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας
ΙΔ ταῦτα. Διά τε τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγείνετο σημεῖα καὶ 12
* Ita cod. τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν πάντες ἐν τῇ
heic sine τ. στοᾷ Σολομῶνος *. Τῶν δὲ λοιπῶν οὐθεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι 13

14 αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. Μᾶλλον δὲ προσετί- V.
θεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.
15 Ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι
ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων*, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ * 2. m. κραββάτων.
16 ἐπισκιάσει * τινὶ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ * Ita cod.
πόλεων Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵ τινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.
17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα
18 αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου *. Καὶ ἐπέβαλον * 1. m. ζήλους.
τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει
19 δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς
20 φυλακῆς· ἐξαγαγὼν δὲ αὐτοὺς, εἶπεν· Πορεύεσθε, καὶ σταθέν-
τες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύ-
21 της. Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ΙΕ
ἐδίδασκον. Παραγενόμενοι * δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, * 2. m. παραγενόμενος.
συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
22 Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. Οἱ
δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀνα-
23 στρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν· Λέγοντες, ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕ-
ρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶ-
24 τας ἐπὶ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. Ὡς
δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦ-
25 το. Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἰδοὺ, οἱ
ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσιν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες,
26 καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν
τοῖς ὑπηρέταις, ἦγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ
27 τὸν λαὸν, μὴ λιθασθῶσιν. Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν
28 τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς· Λέγων·
παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόμα-
τι τούτῳ· καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδα-
χῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀν-

V. θρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶ- 29
παν· πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. Ὁ θεὸς τῶν 30
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμά-
σαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσεν 31
τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν. Καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων· 32
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν
* 1. m. διεπρείοντο. αὐτῷ Οἱ δὲ, ἀκούσαντες διεπρίοντο *, καὶ ἐβούλοντο ἀνε- 33
λεῖν αὐτούς.

Iς Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρεισαῖος, ὀνόματι Γα- 34
μαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω
βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι. Εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς· ἄνδρες 35
ἰσραηλεῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί
μέλλετε πράσσειν. Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, 36
λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν, ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς
τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ,
διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰού- 37
δας ὁ γαλειλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε
λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπεί-
* τὰ superadditur. θοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. Καὶ τὰ * νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπό- 38
στητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἄφετε αὐτοὺς· ὅτι ἐὰν
ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται.
Εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι αὐτοὺς, μήποτε 39
καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλε- 40
σάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ
τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο 41
χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ
* Ita cod. τοῦ ὀνόματος * ἀτιμασθῆναι. Πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ 42
κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

## ΚΕΦ. ϛ.

CAP. VI.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγέ- ΙΖ
νετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους, ὅτι παρε-
2 θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. Προσ-
καλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπαν· οὐκ
ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακο-
3 νεῖν τραπέζαις. Ἐπισκεψώμεθα δὲ, ἀδελφοὶ, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς κα-
4 ταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ
5 διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ-
πιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχο-
ρον, καὶ Νικάνορα *, καὶ Τείμωνα *, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικό- * 2. m. Νικάνωρα.
6 λαον προσήλυτον ἀντιοχέα. Οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστό- * 2. m. Τίμ.
7 λων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λό-
γος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν
ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ
8 πίστει. Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα
καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομέ- ΙΗ
νης λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν
10 ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συνζητοῦντες * τῷ Στεφάνῳ. Καὶ * 2. m. συζ.
οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.
11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦν-
12 τος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. Συνεκείνη-
σάν * τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμ- * 2. m. συνεκίν.
ματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
13 συνέδριον. Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας· ὁ ἄν-
θρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ
14 ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου. Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγον-

VI. τος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον
καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. Καὶ ἀτενίσαντες
εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII. Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες 1 2
ΙΘ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πα-
τρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆ-
σαι αὐτὸν ἐν Χαῤῥᾶν. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς 3
σου καὶ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δεί-
ξω. Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαῤῥᾶν· 4
κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐ-
τὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε. Καὶ οὐκ 5
ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδὸς· καὶ ἐπηγ-
γείλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐ-
τοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ 6
θεὸς· ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. Καὶ τὸ ἔθνος, 7
ᾧ ἂν δουλεύσωσιν, κρινῶ ἐγὼ, ὁ θεὸς εἶπεν· καὶ μετὰ ταῦτα
ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἔδω- 8
κεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ,
καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ,
καὶ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ- 9
σαντες, τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ'
* 2. m. θλίψ. αὐτοῦ. Καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλείψεων * αὐτοῦ, καὶ 10
ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύ-
πτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον
* 2. m. τοῦτον. τὸν οἶκον αὐτοῦ *.

* 2. m. λιμός. Ἦλθεν δὲ λειμὸς * ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν, καὶ 11
θλεῖψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σειτία * εἰς Αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν τοὺς VII.
13 πατέρας ἡμῶν πρῶτον. Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγνωρίσθη Ἰωσὴφ * 2. m. σιτία.
τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος
14 Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα
αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε.
15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ· καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.
16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνή-
σατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ.
17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν
ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύ-
18 πτῳ. Ἄχρι * οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ * 2. m. ἄχρις.
19 ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκά-
κωσεν τοὺς πατέρας, τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν, εἰς τὸ
μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ,
21 ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός. Ἐκτεθέν-
τος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνεθρέ-
22 ψατο αὐτὸν ἑαυτῇ υἱόν. Καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς πάσῃ σοφίᾳ
23 Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς
δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταετὴς * χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν * 2. m. τεσσαρ.
καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, υἱοὺς Ἰσ-
24 ραήλ. Καὶ ἰδὼν τινὰ ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν
25 ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν αἰγύπτιον. Ἐνόμι-
ζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ
26 δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. Τῇ τε ἐπιούσῃ
ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰ-
ρήνην, εἰπών· ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;
27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών· τίς σε κατ-
28 έστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; Μὴ ἀνελεῖν με σὺ
29 θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς * τὸν αἰγύπτιον; Ἔφυγεν δὲ * 1. m. ἐχθές.
Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιὰμ,
30 οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα *, * 2. m. τεσσαρ.

VII. * Ita cod. At infra Σινᾶ. ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σεινᾶ * ἄγγελος ἐν φλογὶ
πυρὸς βάτου. Ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν, ἐθαύμασεν τὸ ὅραμα· προσ- 31
ερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου. Ἐγὼ ὁ 32
θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ.
Ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. Εἶπεν 33
δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· λῦσον τὸ ὑπόδημά σου τῶν ποδῶν· ὁ γὰρ τό-
πος ἐφ' ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ 34
λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτοῦ ἤκουσα, καὶ
κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστείλω σε εἰς
Αἴγυπτον.

K Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν ἠρνήσαντο, εἰπόντες· τίς σε κατέστη- 35
σεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρω-
τὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βά-
τῳ. Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ 36
Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη τεσσερά-
* 2. m. τεσσαρ. κοντα *. Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἴπας * τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· προ- 37
* Ita cod. Sic lo. XI.28 εἴπασα. φήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. Οὗ- 38
τος ἐστὶν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγ-
γέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων
ἡμῶν, ὃς ἐξελέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ὑμῖν. Ὧι οὐκ ἠθέλη- 39
σαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο, καὶ
ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον. Εἰπόντες τῷ 40
Ἀαρών· ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋ-
σῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ τῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί
ἐγένετο αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ 41
ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν
χειρῶν αὐτῶν. Ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λα- 42
* Ita cod. τρεύειν τῇ στρατείᾳ * τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν
προφητῶν· μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσε-
* 2. m. τεσσαρ. ράκοντα * ἐν τῇ ἐρήμῳ *, οἶκος Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκη- 43
* ἐν τῇ ἐρήμῳ est in marg. νὴν τοῦ Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥομφᾶ, τοὺς τύ-
πους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ-

44 κεινα Βαβυλῶνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν VII.
ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ, ποιῆσαι
45 αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει. Ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξά-
μενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν,
ὧν ἔξωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν
46 ἡμερῶν Δαυείδ, ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο
47 εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ* Ἰακώβ. Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ * Ita cod.
48 οἶκον. Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ
49 προφήτης λέγει. Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι*, λέγει κύριος; ἢ τίς * Cod. οἰκοδο-
50 τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα μήσατε.
51 πάντα; Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι καρδίας καὶ τοῖς ὠσὶν,
ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπείπτετε*, ὡς οἱ πατέρες * 2. m. ἀντιπίπ-
52 ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες τετε.
ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως
53 τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε. Οἵτινες
ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ
55 ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος
ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδεν δόξαν θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν
56 ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. Καὶ εἶπεν· ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρα-
νοὺς διενοιγμένους*, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν * 1. m. διενυγ.
57 ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα
58 αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω
τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια
59 ἑαυτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου. Καὶ ἐλι-
θοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· κύριε Ἰη-
60 σοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξεν φωνῇ με-
γάλῃ· κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν· καὶ τοῦτο
εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

## ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII. ΚΑ Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν 1
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱερο-
σολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας
καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέ- 2
φανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.
Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπο- 3
ρευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλα-
κήν. Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν 4
λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκή- 5
ρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. Προσεῖχον δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομέ- 6
νοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ
βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα 7
ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυ-
μένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. Ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ 8
πόλει ἐκείνῃ.

ΚΒ Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων, προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα- 9
γεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος* τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα
ἑαυτὸν μέγαν. Ὧι προσεῖχον πάντες ἀπὸ μεικροῦ ἕως μεγάλου, 10
λέγοντες· οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη μεγάλη.
Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεσ- 11
τακέναι αὐτούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζο- 12
μένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ 13
αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίπ-
πῳ· θεωρῶν τὰ σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γεινομένας, ἐξίσ-
τατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκ- 14
ται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς
Πέτρον καὶ Ἰωάνην. Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐ- 15
τῶν, ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον. Οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ 16

αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνο- VIII.
17 μα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Τότε ἐπετίθοσαν* τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, * Ita cod
18 καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ΚΓ
ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσ-
19 ήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπίθω τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγι-
20 ον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη
εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημά-
21 των κτᾶσθαι. Οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ
τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἔναντι τοῦ θεοῦ.
22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
23 κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. Εἰς
24 γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. Ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
25 κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. Οἱ μὲν οὖν,
διαμαρτυράμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέσ-
τρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγ-
γελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων· ἀνάσ- ΚΔ
τηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν κατα-
27 βαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. Καὶ
ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης
Κανδάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐ-
28 τῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἦν δὲ ὑποστρέ-
φων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ ἀνεγείνωσκεν τὸν
29 προφήτην Ἡσαΐαν. Εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· πρόσελθε,
30 καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος
ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγεινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν·
31 ἆρά γε γεινώσκεις ἃ ἀναγεινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπεν· πῶς γὰρ ἂν
δυναίμην, ἐὰν μήτις ὁδηγήσῃ* με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον * l. n. ὁδαγήσει.
32 ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνε-
γείνωσκεν, ἦν αὕτη ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη· καὶ ὡς ἀμνὸς

VIII. ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα
αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐ- 33
τοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Ἀπο- 34
κριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπεν· δέομαί σου, περὶ τίνος
ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; Ἀνοίξας 35
δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς
ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ 36
τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καὶ φησὶν ὁ εὐνοῦχος· ἰδοὺ ὕδωρ·
τί κωλύει με βαπτισθῆναι; Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κα- 37
τέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος·
καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα 38
κυρίου ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐ-
νοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐ- 39
ρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας,
ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

## ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX. ΚΕ Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μα- 1
θητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ᾐτήσατο παρ᾽ αὐ- 2
τοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς ὅπως ἐάν
τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους
ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν 3
ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσεν φωνὴν λέγου- 4
σαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; εἶπεν δέ· τίς εἶ, 5
κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι
καὶ εἴσιθι εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ, τί σε δεῖ
ποιεῖν. Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, εἱστήκεισαν ἐνεοὶ, 6
ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ 7
Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐ-

δὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασ- IX.
8 κόν. Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ
ἔπιεν.
9 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ Κϛ
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύριος· Ἀνανία· ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ
10 ἐγὼ, κύριε. Ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· ἀνάστα, πορεύθητι ἐπὶ
τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην, εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰού-
11 δα Σαῦλον ὀνόματι, ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται. Καὶ εἶ-
δεν ἄνδρα ἐν ὁράματι, Ἀνανίαν ὀνόματι, εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέν-
12 τα αὐτῷ τὰς χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. Ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας·
κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ
13 τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσί-
αν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ
14 ὄνομά σου. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· πορεύου, ὅτι σκεῦος
ἐκλογῆς ἔστιν μοι οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον τῶν
15 ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων, υἱῶν δὲ Ἰσραήλ. Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐ-
16 τῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν δὲ
Ἀνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς
χεῖρας, εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ κύριος ἀπέσαλκέν με Ἰησοῦς, ὁ
ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς
17 πνεύματος ἁγίου. Καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφ-
θαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη.
18 Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνισχύθη· ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασ-
19 κῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς
20 ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ἐξίσ-
ταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ
πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦ-
το, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγά-
21 γῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ
συνέχυνεν* ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμ- * l. m. συνέχυνν.
22 βιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέ-
23 ραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. Ἐγ-

XI. νώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς
πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν. Λαβόντες 24
δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν, χα-
λάσαντες ἐν σπυρίδι.

Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπείραζε κολλᾶσθαι 25
τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
ἔστιν μαθητής. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγαγεν 26
πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ
εἶδεν τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δα-
μασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν 27
εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, παῤῥησιαζό-
μενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς 28
τοὺς ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. Ἐπιγνόντες δὲ 29
οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν
αὐτὸν εἰς Ταρσόν. Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ 30
Γαλειλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πο-
ρευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου
KZ πνεύματος ἐπληθύνετο. Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ 31
πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδ-
δα. Εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ 32
* 2. m. κραββάτου. κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου*, ὃς ἦν παραλελυμένος. Καὶ εἶπεν 33
* 1. m. εἰᾶται. αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶταί* σε Ἰησοῦς ὁ* Χριστὸς· ἀνάστηθι,
* ὁ superadditur. καὶ στρῶσον σεαυτῷ· καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ εἶδαν αὐτὸν πάν- 34
τες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν
ἐπὶ τὸν κύριον.

Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβειθᾶ, ἣ διερμη- 35
νευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλε-
ημοσυνῶν ὧν ἐποίει. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθε- 36
νήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. Ἐγ- 37
* 2. m. Λύδδης. γὺς δὲ οὔσης Λύδδας* τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι
Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν πα-
ρακαλοῦντες, μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος 38

συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον· καὶ IX.
παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι
39 χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. Ἐκ-
βαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο·
καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπεν· Ταβειθᾶ, ἀνάστηθι. ἡ δὲ
ἤνοιξεν τοὺς ἀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθι-
40 σεν. Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς
41 ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν δὲ
ἐγένετο καθ' ὅλης Ἰόππης· καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.
42 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ παρά τίνι Σίμωνι
βυρσεῖ.

## ΚΕΦ. Ι.

1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης CAP. X. ΚΗ
2 ἐκ σπείρας τῆς καλουμένης ἰταλικῆς, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος
τὸν θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολ-
3 λὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός. Εἶδεν ἐν ὁρά-
ματι φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ
4 θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. Ὁ δὲ
ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, εἶπεν· τί ἐστιν κύριε;
εἶπεν δὲ αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέ-
5 βησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. Καὶ νῦν πέμψον ἄν-
δρας εἰς Ἰόππην, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
6 Πέτρος. Οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία
7 παρὰ θάλασσαν. Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ,
φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτε-
8 ρούντων αὐτῷ. Καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐ-
9 τοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ
τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι,
10 περὶ ὥραν ἕκτην. Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι·
11 παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις. Καὶ

X. θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς
ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθειμένον ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐν 12
ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα, καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς, καὶ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· ἀναστὰς, Πέτρε, 13
θῦσον καὶ φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐ- 14
δέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ 15
δευτέρου πρὸς αὐτόν· ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο 16
δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐ-
ρανόν.

Ὡς δὲ ἐν αὐτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ 17
εἶδεν, ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου, διε-
ρωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα.
Καὶ φωνήσαντες ἐπύθοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐν- 18
ΚΘ θάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά- 19
ματος, εἶπεν τὸ πνεῦμα· ἰδοὺ, ἄνδρες δύο ζητοῦντές σε. Ἀλ- 20
λὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν δια-
κρεινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβὰς δὲ Πέτρος 21
πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν· ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς αἰτία δι' ἣν
πάρεστε; οἱ δὲ εἶπαν, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ 22
φοβούμενος τὸν θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους
τῶν ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί
σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. Εἰσκα- 23
λεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν· τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν
σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον
αὐτῷ. Τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορ- 24
νήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς
*1. m. αὐτούς. αὐτοῦ* καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν 25
τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας,
προσεκύνησεν. Ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων· ἀνάστηθι· 26
*2. m. συνομιλ. καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. Καὶ συνομειλῶν* αὐτῷ, εἰσῆλθεν, 27
καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς. Ἔφη τε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς 28
ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσ-

ἐρχέσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκά- X.
29 θαρτον λέγειν ἄνθρωπον. Διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως* ἦλθον μετα- * 1. m ἀναντιρή·τως.
30 πεμφθείς· πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με. Καὶ
ὁ Κορνήλιος ἔφη· ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς
ὥρας ἤμην, τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ,
31 ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ. Καὶ φησί· Κορνή-
λιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
32 ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ
μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν
33 οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν. Ἐξ αὐτῆς οὖν ἔπεμψα
πρὸς σὲ· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος· νῦν οὖν πάντες
ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγ-
μένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας κατα-
35 λαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός. Ἀλλ' ἐν παν-
τὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκ-
36 τὸς αὐτῷ ἐστιν. Τὸν λόγον ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ,
εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων
37 κύριος. Οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας,
ἀρξάμενον* ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκή- * Cod. ἀρξάμενος.
38 ρυξεν Ἰωάνης. Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρὲθ, ὡς ἔχρεισεν αὐτὸν ὁ
θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώ-
μενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι
39 ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποί-
ησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν ἰουδαίων καὶ Ἱερουσαλὴμ· ὃν καὶ ἀνεῖ-
40 λαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ
41 ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι. Οὐ παντὶ τῷ λαῷ,
ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν
οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι
42 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ
διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κρι-
43 τὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦ-

X. σιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν
πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα 44
ταῦτα, ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας
τὸν λόγον. Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ οἳ συνῆλθαν 45
τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου
ἐκκέχυται. Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα- 46
λυνόντων τὸν θεόν· τότε ἀπεκρίθη Πέτρος. Μή τι τὸ ὕδωρ δύνα- 47
ται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; Προσέταξεν δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνό- 48
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖ-
ναι ἡμέρας τινάς.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. ΛΑ Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν 1
Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ὅτε 2
δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρείνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ
ἐκ περιτομῆς, λέγοντες· ὅτι εἰσῆλθεν πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν 3
ἔχοντας, καὶ συνέφαγεν αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ Πέτρος, ἐξε- 4
τίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων. Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ 5
προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦ-
ός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ
* 2. m. ἄχρις. οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι* ἐμοῦ. Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν· 6
καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης 7
μοι· ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Εἶπον δέ· μηδαμῶς, 8
κύριε· ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα
μου. Ἀπεκρίθη δὲ ἐκ δευτέρου φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἃ ὁ θεὸς 9
ἐκαθάρισεν, σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ 10
ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδοὺ, ἐξ αὐτῆς 11
τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι
ἀπὸ Καισαρείας πρός με. Εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν 12

αὐτοῖς, μηδὲν διακρείναντα· ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ XI.
13 οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. Ἀπήγγειλεν δὲ
ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰ-
πόντα· πέμψον εἰς Ἰόππην, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικα-
14 λούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ
15 καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν τὸ
16 πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. Ἐμ-
νήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάνης μὲν ἐ-
17 βάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ
οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-
σασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κω-
18 λῦσαι τὸν θεόν; Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξασαν
τὸν θεὸν, λέγοντες· ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν
εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλείψεως* τῆς γενομένης 2. m. θλίψ.
ἐπὶ Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινείκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας,
20 μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον ἰουδαίοις. Ἦσαν δέ
τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες κύπριοι καὶ κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς
Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς ἑλληνιστὰς, εὐαγγελιζόμε-
21 νοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν· πολύς
22 τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἠκούσθη δὲ
ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ
23 αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας. Ὃς παραγε-
νόμενος, καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει
24 πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν ἐν τῷ κυρίῳ. Ὅτι
ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ
25 προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ*. Ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν* * τῷ κυρίῳ est in margine.
26 ἀναζητῆσαι* Σαῦλον· καὶ εὑρὼν, ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο * 1. m. ἀναστῆσαι.
δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ δι-
δάξαι ὄχλον ἱκανὸν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
μαθητὰς χριστιανούς*. * 1.m. χρειστ.

27 Ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων ΛΒ

XI. προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι 28
*2. m. λιμ. Ἄγαβος, ἐσήμαινεν διὰ τοῦ πνεύματος, λειμὸν* μεγάλην μέλλειν
ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου.
Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν 29
εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς.
Ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χει- 30
ρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII ΛΓ Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς 1
χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον 2
*2. m. μαχαίρᾳ. τὸν ἀδελφὸν Ἰωάνου, μαχαίρῃ*. Ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς 3
ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν
ἀζύμων. Ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρ- 4
σιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν· βουλόμενος μετὰ
τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο 5
ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γεινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλη-
σίας περὶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἤμελλεν προσαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, 6
τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν,
δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσὶν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν
τὴν φυλακήν. Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν 7
ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν
αὐτὸν, λέγων· ἀνάστα ἐν τάχει· καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις
ἐκ τῶν χειρῶν. Εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν· ζῶσαι, καὶ ὑπό- 8
*1. m. ὑπόδυσαι. δησαι* τὰ σανδάλιά σου· ἐποίησεν δὲ οὕτως· καὶ λέγει αὐτῷ·
περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Καὶ ἐξελθὼν ἠκο- 9
λούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γεινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέ-
λου· ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν 10
καὶ δευτέραν, ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν
εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες

*προῆλθον ῥύμην μίαν· καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.* XII.
11 *Καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ* γενόμενος, εἶπεν· νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι* * 1. m. αὐτῷ,
*ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χει-*
*ρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων.*
12 *Συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς*
*Ἰωάνου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισ-*
13 *μένοι καὶ προσευχόμενοι. Κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ*
*πυλῶνος, προῆλθε* παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη. Καὶ* * 1. m. προσῆλ-
14 *ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν* θε, sed mox σ deleta.
*τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστᾶναι τὸν Πέτρον πρὸ*
15 *τοῦ πυλῶνος. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· μαίνῃ· ἡ δὲ διϊσχυρίζετο*
16 *οὕτως ἔχειν· οἱ δὲ εἶπαν· ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος*
*ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν.*
17 *Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σειγᾶν*, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ* * 2. m. σιγ.
*κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπέν τε· ἀπαγγείλατε*
*Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα· καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτε-*
18 *ρον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς* ΛΔ
19 *στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας*
*αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρείνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχ-*
*θῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισάρειαν διέτρειβεν.*
20 *Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σειδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ πα-*
*ρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος*
*τοῦ βασιλέως, ᾐτοῦντο εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώ-*
21 *ραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος*
*ἐσθῆτα βασιλικὴν, καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς*
22 *αὐτούς. Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου.*
23 *Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδω-*
*κεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.*
24 25 *Ὁ δὲ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ*
*καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν δια-*
*κονίαν, συνπαραλαβόντες* Ἰωάννην * τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.* * 2. m. συμ. * Ita cod.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII. ϛ ΛΕ Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται 1
καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος
Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ
τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν 2
τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορί-
σατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσ-
κέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ 3
ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκ- 4
πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος, κατῆλθον εἰς Σελεύ-
κειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον. Καὶ γενόμενοι ἐν 5
Σαλαμείνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς
τῶν ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην* ὑπηρέτην. Διελθόντες 6
δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδο-
προφήτην ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ 7
Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνά-
βαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἀνθ- 8
ίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίσ-
τεως. Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, 9
ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, εἶπεν· ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πά- 10
σης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ
παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς τοῦ κυρίου τὰς εὐθείας; Καὶ νῦν 11
ἰδοὺ, χεὶρ κυρίου ἐπὶ σὲ· καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν
ἥλιον ἄχρι καιροῦ· παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἀχλῦς καὶ σκό-
τος· καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπα- 12
τος τὸ γεγνὸς, ἐπίστευσεν, ἐκπληττόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ
κυρίου.

Λϛ Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον, ἦλ- 13
θον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάνης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ'

* Ita cod.

14 *αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ* XIII.
*τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν πισιδίαν, καὶ*
*ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.*
15 *Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀνέστει-*
*λαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· ἄνδρες ἀδελφοὶ,*
*εἴτις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.*
16 *Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν· ἄνδρες*
17 *ἰσραηλεῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεὸν, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς*
*τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν*
*λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ βρα-*
18 *χείονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. Καὶ ὡς τεσσερακον-*
19 *ταετῆ* χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καθελὼν* * 2. m. *τεσσαρ.*
*ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν ὡς* Sic et infra.
20 *ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν*
21 *κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου. Κἀκεῖθεν ἠτήσαντο βασιλέα,*
*καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κεὶς, ἄνδρα ἐκ φυ-*
22 *λῆς Βενιαμεὶν, ἔτη τεσσεράκοντα. Καὶ μεταστήσας αὐτὸν,*
*ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρή-*
*σας· εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ, κατὰ τὴν καρδίαν μου,*
23 *ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. Τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ*
*σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν.*
24 *Προκηρύξαντος Ἰωάνου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπ-*
25 *τισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. Ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰω-*
*άννης* τὸν δρόμον, ἔλεγεν· τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ,* * Ita cod
*ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν*
*ποδῶν λῦσαι.*

26 *Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ, οἱ ἐν ὑμῖν φο-* ΑΖ
*βούμενοι τὸν θεὸν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεσ-*
27 *τάλη. Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχον-*
*τες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν*
*τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγεινωσκομένας, κρείναντες, ἐπλήρω-*
28 *σαν. Καὶ μὴ δὲ μίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ἠτήσαντο Πει-*

XIII. λᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ γεγραμμέ- 29
να περὶ αὐτοῦ, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖ-
ον. Ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας 30 31
πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλειλαίας εἰς Ἱερου-
σαλὴμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς 32
ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γε-
νομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν,
ἀναστήσας Ἰησοῦν. Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέ- 33
ρῳ· υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ὅτι δὲ ἀνέσ- 34
τησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφ-
θορὰν, οὕτως εἴρηκεν· ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά.
Διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 35
Δαυεὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοι- 36
μήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφ-
θοράν. Ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν 37 38
* 1. m. τοῦτο. ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὅτι διὰ τούτου* ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρ-
τιῶν καταγγέλλεται. Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νό- 39
μῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦ-
ται. Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις. 40
Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι 41
ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πισ-
τεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν, εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον ἠξίουν λαλη- 42
θῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, 43
ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων
τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἔπει-
θον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. Τῷ τε ἐρχομένῳ σαβ- 44
βάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ
* 2. m. κυρίου. θεοῦ*. Ἰδόντες δὲ οἱ ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, 45
καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις, βλασφημοῦντες.
Παῤῥησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εἶπαν· ὑμῖν ἦν 46
ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπω-

θεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζω- XIII.
47 ῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ
κύριος· τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν
48 ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμέ-
49 νοι εἰς ζωὴν αἰωνίαν*. Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης *Ita cod.
50 τῆς χώρας. Οἱ δὲ ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας
τὰς εὐσχημόνας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν
διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ
51 τῶν ὁρίων. Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' ΛΗ
52 αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Εἰκόνιον*. Οἵ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς *2. m. Ικ.
καὶ πνεύματος ἁγίου. Sic et infra.

ΚΕΦ. ΙΔ.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Εἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν CAP. XIV.
συναγωγὴν τῶν ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
2 ἰουδαίων τε καὶ ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ ἀπειθήσαντες ἰου-
δαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν
3 ἀδελφῶν. Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτρειψαν παῤῥησιαζόμενοι
ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, δι-
4 δόντι σημεῖα καὶ τέρατα γείνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσ-
χίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς ἰου-
5 δαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν
ἐθνῶν τε καὶ ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ
6 λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς
7 Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον. Κἀκεῖ
εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τις ἀνὴρ ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χω- ΛΘ
9 λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. Οὗ-
τος ἤκουεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν
10 ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ· ἀνάστηθι

XIV. ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθὸς· καὶ ἥλατο, καὶ περιεπάτει. Οἵ 11
τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐ-
τῶν, λυκαονιστὶ λέγοντες· οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατ-
έβησαν πρὸς ἡμᾶς. Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· 12
τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λό-
γου. Ὅ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους 13
καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν
θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαῤ- 14
ῥήξαντες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζον-
τες, καὶ λέγοντες· ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιο- 15
παθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τού-
των τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τοῖς. Ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασιν πάντα τὰ ἔθνη 16
πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Καί τοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν 17
ἀφῆκεν, ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ και-
ροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρ-
δίας ὑμῶν. Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους 18
τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Εἰκονίου ἰουδαῖοι, καὶ 19
πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω
τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. Κυκλωσάντων δὲ τῶν 20
μαθητῶν αὐτὸν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύ-
ριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. Εὐαγγελισάμενοί τε 21
τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς
τὴν Λύστραν καὶ εἰς Εἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν. Ἐπιστηρίζοντες 22
τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ
ὅτι διὰ πολλῶν θλείψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέ- 23
ρους, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ
εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς 24
τὴν Παμφυλίαν. Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν 25

26 εἰς Ἀττάλειαν. Κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν* εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν XV.
παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. * ἀπέπλευσαν. est in marg.
27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον
ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύ-
28 ραν πίστεως. Διέτρειβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

## ΚΕΦ. ΙΕ.

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελ- CAP. XV.
φοὺς· ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε* τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε * l. m. περιθ-
2 σωθῆναι. Γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ μῆτε.
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦ-
λον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστό-
λους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τού-
3 του. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο
τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν
4 τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. Πα-
ραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
σίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα
5 ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς
αἱρέσεως τῶν Φαρεισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες· ὅτι δεῖ πε-
ριτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.
6 Συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ
7 τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς
Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι
ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός
μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.
8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς τὸ πνεῦ-
9 μα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν. Καὶ οὐθὲν διέκρεινεν μεταξὺ
ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.
10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεὸν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχη-
λον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσα-

XV. *μεν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πι-* 11
*στεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. Ἐσείγησεν δὲ πᾶν* 12
*τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα*
*ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν.*
*Μετὰ δὲ τὸ σειγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων· ἄνδρες* 13
*ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θε-* 14
*ὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καὶ* 15
*τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν· καθὼς γέγραπται.*
*Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ* 16
*τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστρεμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ*
*ἀνορθώσω αὐτήν. Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀν-* 17
*θρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ*
*ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα γνωστὰ ἀπ'* 18
*αἰῶνος. Διὸ ἐγὼ κρείνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν* 19
*ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν. Ἀλλ' ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχε-* 20
*σθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ πνικτοῦ*
*καὶ τοῦ αἵματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς* 21
*κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον*
*ἀναγεινωσκόμενος.*

*Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ* 22
*τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιό-*
*χειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον*
*Βαρσαββᾶν, καὶ Σείλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς.*
M *Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν. Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύ-* 23
*τεροι ἀδελφοὶ, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κι-*
*λικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν* 24
*ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς*
*ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις* 25
* Ita cod. *ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις * ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς*
*ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδω-* 26
*κόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-*
*σοῦ Χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σείλαν, καὶ αὐ-* 27

28 τοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύ- XV.
ματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος,
29 πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵμα-
τος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ
30 πράξετε· ἔρρωσθε. Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀντιό-
χειαν καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.
31 32 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σεί-
λας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν
33 τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύ-
θησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας
34 αὐτούς. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτρειβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, δι-
δάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν τὸν λό-
γον τοῦ κυρίου.

35 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· ἐπισ-
τρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν,
ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν.
36 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συνπαραλαβεῖν * καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν κα- * 2. m. συμπ.
37 λούμενον Μάρκον. Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν Sic et infra.
ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ
38 συνπαραλαμβάνειν τοῦτον. Ἐγένετο δὲ παροξυσμὸς, ὥστε ἀπο-
χωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόν-
39 τα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος ΜΑ
Σείλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελ-
40 φῶν. Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων
τὰς ἐκκλησίας.

## ΚΕΦ. Ις.

1 Κατήντησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν· καὶ ἰδοὺ, μαθη- CAP. XVI.
τής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς ἰουδαίας πιστῆς,
2 πατρὸς δὲ ἕλληνος. Ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
3 Εἰκονίῳ ἀδελφῶν. Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν·

XVI. καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν
τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι ἕλλην ὁ πατὴρ
αὐτοῦ ὑπῆρχεν. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν 4
αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων
καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

*Αἵ* μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσ- 5
σευον τῷ ἀριθμῷ καθ᾽ ἡμέραν. Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ 6
Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι
τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον 7
(* 2. m. Βιθ.) εἰς τὴν Βειθυνίαν* πορευθῆναι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα
Ἰησοῦ. Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 8
Καὶ ὅραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη· ἀνὴρ μακεδών τις ἦν 9
ἑστὼς, καὶ παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· διαβὰς εἰς Μακεδονίαν
βοήθησον ἡμῖν. Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελ- 10
θεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ
θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμο- 11
θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς νέαν πόλιν. Κἀκεῖθεν εἰς Φιλίπ- 12
πους, ἥτις ἐστὶν πρώτη μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώ-
(* 2. m. κολώνεια.) νια *· ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρείβοντες ἡμέρας τινάς.
Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ 13
(* Cod. προσευχή, ab alio exemplari ubi erat ἐνομίζετο) ποταμὸν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν * εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλα-
λοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, 14
πορφυροπωλὶς πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεὸν, ἤκουσεν·
ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις
ὑπὸ Παύλου. Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλε- 15
σεν, λέγουσα· εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελ-
θόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. Ἐγέ- 16
νετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ
ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνα, ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν
παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. Αὕτη κατακολου- 17
θοῦσα Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραξεν, λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι,

δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν XVI.
18 ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονη-
θεὶς δὲ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπεν· παραγγέλ-
λω σοὶ ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλ-
19 θεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Καὶ ἰδόντες οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ
ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σεί-
20 λαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ προσαγα-
γόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπαν· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκτα-
21 ράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες. Καὶ καταγγέλ-
λουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, ῥω-
22 μαίοις οὖσιν. Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατη-
23 γοὶ περιῤῥήξαντες * αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν. Πολ- * l. m. περιρήξ.
λὰς δὲ ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγεί-
24 λαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. Ὃς παραγγελίαν
τοιαύτην λαβὼν, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ
τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σείλας προσευχόμενοι ΜΓ
26 ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. Ἄφνω δὲ
σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσ-
μωτηρίου· ἠνεῴχθησαν δὲ αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ
27 δεσμὰ ἀνέθη. Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν
ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν μάχαι-
ραν, ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσ-
28 μίους. Ἐφώνησεν δὲ Παῦλος μεγάλῃ φωνῇ, λέγων· μηδὲν πρά-
29 ξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. Αἰτήσας δὲ φῶ-
τα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ
30 καὶ Σείλᾳ. Καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη· κύριοι, τί με δεῖ
31 ποιεῖν ἵνα σωθῶ; οἱ δὲ εἶπαν· πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν
32 Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. Καὶ ἐλάλησαν αὐ-
τῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν
ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες πα-

XVI. ῥαχρῆμα. Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον, παρέθηκεν τρά- 34
* l. m. πανοικεί. πεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ* πεπιστευκὼς τῷ θεῷ.
ΜΔ Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδού- 35
χους, λέγοντες· ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. Ἀπήγγει- 36
λεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους πρὸς τὸν Παῦλον· ὅτι ἀπέσ-
ταλκαν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες, πο-
ρεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· δείραντες 37
ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους ῥωμαίους ὑπάρχοντας,
ἔβαλαν εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ·
ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. Ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς 38
στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκού-
σαντες ὅτι ῥωμαῖοι εἰσίν. Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, 39
καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. Ἐξελθόν- 40
τες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες,
παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

## ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII. Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθον 1
εἰς τὴν Θεσσαλονείκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν ἰουδαίων. Κατὰ δὲ 2
τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διονοίγων καὶ παρατιθέμε- 3
νος ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.
Καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύ- 4
λῳ καὶ Σείλᾳ, τῶν τε σεβομένων ἑλλήνων πλῆθος πολὺ, γυ-
ΜΕ ναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἰουδαῖ- 5
οι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς,
καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν. Καὶ ἐπιστάντες
τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.
Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς 6
ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστα-

7 τώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· XVII.
καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουσιν,
8 βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον
9 καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν
10 παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ
ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ
τὸν Σεΐλαν εἰς Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συν-
11 αγωγὴν τῶν ἰουδαίων ἀπῄεσαν. Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν
ἐν Θεσσαλονείκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προ-
θυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρείνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦ-
12 τα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν ἑλλη-
13 νίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς
δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονείκης ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βε-
ροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κᾀ-
14 κεῖ, σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. Εὐθέως δὲ τότε
τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν
15 θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σεΐλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ
δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόν-
τες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σεΐλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα
ἔλθωσιν πρὸς αὐτὸν, ἐξῄεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρ-
ωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖ-
17 σαν τὴν πόλιν. Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς ἰουδαί-
οις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν
18 πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ καὶ τῶν ἐπικουρείων* καὶ
στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον· τί ἂν
θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ· ξένων δαιμονίων δο-
κεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγ-
19 γελίζετο. Ἐπιλαβόμενοι δὲ αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον
ἤγαγον, λέγοντες· δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ὑπὸ σοῦ
20 λαλουμένη διδαχή; Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς
21 ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλοι ταῦτα εἶναι. Ἀθη-

*l. m. ἐπικουρίων.

XVII. ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαί-
ρουν ἢ λέγειν τί ἢ ἀκούειν καινότερον.
Μς Σταθεὶς δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· ἄν- 22
δρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.
Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ 23
βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο· ἀγνώστῳ θεῷ· ὃ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσε-
βεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. Ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσ- 23
μον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύ-
ριος, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ. Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀν- 25
θρωπίνων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι
ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα. Ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος 26
ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρίσας προσ-
τεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν. 27
Ζητεῖν τὸν θεὸν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν· καί
γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ 28
*2. m. κιν. ζῶμεν, καὶ κεινούμεθα*, καὶ ἐσμὲν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ἡμᾶς
ποιητῶν εἰρήκασιν· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάρ- 29
χοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ
λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον
εἶναι ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς, 30
τανῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν.
Καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρείνειν τὴν οἰκουμένην ἐν 31
δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀνα-
στήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ 32
μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ
ΜΖ πάλιν. Οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ 33 34
ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος
*2. m. ἀρεωπαγίτης. ἀρεοπαγείτης*, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν
αὐτοῖς.

## ΚΕΦ. ΙΗ.

1 *Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόριν-* CAP. XVIII.
2 *θον. Καὶ εὑρών τινα ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, ποντικὸν τῷ*
*γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν*
*γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι χωρίζεσθαι πάντας τοὺς*
3 *ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης προσῆλθεν αὐτοῖς. Καὶ διὰ τὸ*
*ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενεν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἠργάζοντο**· ἦσαν* * 1. m. εἰργ.
4 *γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ. Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ*
5 *πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε ἰουδαίους καὶ ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλ-*
*θον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σείλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνεί-*
*χετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς ἰουδαίοις*
6 *εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασ-*
*φημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ*
*αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν*
7 *εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς οἰ-*
*κίαν τινὸς ὀνόματι Τιτίου** *Ἰούστου, σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ* * 2. m. omittitur Τιτίου.
8 *οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. Κρείσπος** *δὲ ὁ ἀρχισυνά-* * 2. m. Κρίσπος
*γωγος ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ*
9 *τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ*
*ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ· μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ*
10 *λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς. Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς*
*ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν*
11 *τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων*
*ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.*

12 *Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστη-* ΜΗ
*σαν οἱ ἰουδαῖοι ὁμοθυμαδὸν τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ*
13 *τὸ βῆμα, λέγοντες· ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς*
14 *ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοί-*
*γειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς ἰουδαίους· εἰ μὲν*
*ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὦ ἰουδαῖοι, κατὰ λό-*

XVIII. γον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν. Εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ 15
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ᾽ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ
τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βή- 16
ματος. Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, 17
ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι
ἔμελεν.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελ- 18
φοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν· καὶ σὺν αὐτῷ
Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρέαις τὴν κεφαλήν·
εἶχεν γὰρ εὐχήν. Κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους κατέλι- 19
πεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς
ἰουδαίοις. Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι, οὐκ 20
ἐπένευσεν· Ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν, πάλιν ἀνακάμψω 21
πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. Καὶ 22
κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλη-
σίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξῆλ- 23
θεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν,
στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, 24
ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γρα-
φαῖς. Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν κυρίου, καὶ ζέων τῷ 25
*2. m. ἀκριβῶς. πνεύματι· ἐλάλει δὲ καὶ ἐδίδασκεν ἀκρειβῶς* τὰ περὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάνου. Οὗτός τε ἤρξατο 26
παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλ-
λα καὶ Ἀκύλας, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκρειβέστερον αὐτῷ
ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς 27
τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς
ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος, συνεβάλετο πολὺ τοῖς
πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. Εὐτόνως γὰρ τοῖς ἰουδαίοις δια- 28
κατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν
Χριστὸν Ἰησοῦν.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον ΜΘ
διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον, καὶ εὑρεῖν τι-
2 νας μαθητὰς, εἶπέν τε πρὸς αὐτοὺς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε
πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν· ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἅγιόν
3 ἐστιν, ἠκούσαμεν. Εἶπέν τε· εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ
4 εἶπαν· εἰς τὸ Ἰωάνου βάπτισμα. Εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάνης
ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρ-
χόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν, εἰς τὸν Ἰησοῦν.
5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.
6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ ἐπροφήτευον.
7 8 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν
συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ
9 πείθων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο
καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους,
ἀκοστὰς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισεν τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν δια-
10 λεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη
δύο· ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν
11 λόγον τοῦ κυρίου, ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας. Δυνάμεις τε οὐ
12 τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύλου· Ὥστε καὶ
ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σου-
δάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους,
τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.

13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν περιερχομένων ἰουδαίων Ν
ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν
14 ὃν Παῦλος κηρύσσει. Ἦσαν δέ τινος Σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως
15 ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονη-
ρὸν, εἶπεν αὐτοῖς· τὸν μὲν Ἰησοῦν γεινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον

XIX. * 1. m. ἐφαλόμ. ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστὲ; Καὶ ἐφαλλόμενος * ὁ ἄνθρωπος 16
ἐπ' αὐτοὺς ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμ-
φοτέρων, ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυμα-
τισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου· Τοῦτο δὲ ἐγένετο 17
γνωστὸν πᾶσιν ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσιν τὴν
Ἔφεσον· καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύ-
νετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Πολλοί τε τῶν πεπιστευκό- 18
των ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις
αὐτῶν. Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες 19
τὰς βίβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς
* 2 m. τιμάς. τειμὰς * αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. Οὕτως 20
κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύμα- 21
τι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱε-
ροσόλυμα, εἰπὼν· ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ
Ῥώμην ἰδεῖν. Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν δια- 22
κονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον
εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος 23
ΝΑ οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυ- 24
* 2. m. τεχνίταις. ροκόπος, ποιῶν ναοὺς Ἀρτέμιδος, παρεῖχετο τοῖς τεχνείταις *
οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν. Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοι- 25
αῦτα ἐργάτας, εἶπεν· ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς
ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστιν· Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι 26
οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗ-
τος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ
διὰ χειρῶν γεινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ 27
μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν. ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρ-
τέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι
τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη Ἀσία καὶ οἰκουμένη σέβεται.

Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον, 28
λέγοντες· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις 29
τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συν-

αρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον μακεδόνας, συνεκδήμους XIX.
30 Παύλου. Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ
31 εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί. Τινὲς δὲ καὶ τῶν ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ
φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς
32 τὸ θέατρον. Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλη-
σία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συν-
33 εληλύθεισαν. Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προ-
βαλόντων αὐτὸν τῶν ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν
34 χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι ἰου-
δαῖος ἐστὶν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κρα-
ζόντων· μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων, μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.
35 Καταστείλας δὲ τὸν ὄχλον, ὁ γραμματεὺς φησίν· ἄνδρες Ἐφέσιοι,
τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γεινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν
36 νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοπετοῦς;
Ἀναντιῤῥήτων * οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμέ- * l. m. ἀναντι-ρήτων.
37 νους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. Ἠγάγετε γὰρ τοὺς
ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν
38 ἡμῶν. Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνεῖται ἔχουσι
πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγ-
39 καλείτωσαν ἀλλήλοις· Εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ
40 ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκα-
λεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος
περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύ-
της· καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

## ΚΕΦ. Κ.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, μεταπεμψάμενος ὁ Παῦ- CAP. XX. NB
λος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας ἀσπασάμενος, ἐξῆλθεν πορε-
2 ύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρα-
3 καλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ποιήσας τε
μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων μέλ-

XX. * 2. m. λοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης * τοῦ ὑποστρέ-
γνώμη. φειν διὰ Μακεδονίας. Συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύῤῥου 4
βεροιαῖος· θεσσαλονεικέων δὲ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ
Γάϊος δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφι-
* 1. m. προσελ. μος. Οὗτοι δὲ προελθόντες * ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. Ἡμεῖς δὲ 5 6
ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ
ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὗ
διετρείψαμεν ἡμέρας ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, 7
συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς,
μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον· παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι με-
σονυκτίου. Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν 8
συνηγμένοι. Καθηζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ 9
τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ
Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ
* 2. m. τοῦ τριστέγου κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός. Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος 10
συμ. * 1. m. ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν * εἶπεν· μὴ θορυβεῖσθε *· ἡ
θορυβεῖσθαι. γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. Ἀναβὰς δὲ, κλάσας τὸν ἄρτον 11
* 2. m. ἄχρις. καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμειλήσας ἄχρι * αὐγῆς, οὕτως
ἐξῆλθεν. Ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ 12
* 1. m. προσελ. μετρίως. Ἡμεῖς δὲ προελθόντες * ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν ἐπὶ 13
τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕ-
* 1. m. διατεταγμένον. τως γὰρ διατεταγμένος * ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. Ὡς δὲ 14
συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν
εἰς Μιτυλήνην. Κᾀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντή- 15
* 2. m. ἀντικρύ. σαμεν ἀντικρὺς * Χίου· τῇ δὲ ἑσπέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον·
* 1. m. κέκρει. τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μείλητον. Κέκρικε * γὰρ ὁ Παῦλος 16
παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι
ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν
τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἀπὸ δὲ τῆς Μειλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκαλέσατο 17
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐ- 18
τὸν, εἶπεν αὐτοῖς· ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ'

ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγε- XX.
19 νόμην. Δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ
δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπι-
20 βουλαῖς τῶν ἰουδαίων. Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόν-
των, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ
21 κατ' οἴκους· Διαμαρτυρόμενος ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησιν τὴν
εἰς θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν·
22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς
23 Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ μὴ εἰδώς. Πλὴν
ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεταί μοι, λέγον
24 ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. Ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποι-
οῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς τελειώσω τὸν δρόμον μου
καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρ-
τύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν
μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν.
26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρός εἰ-
27 μι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ
28 ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. Προσέχετε ἑαυ-
τοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν πε-
29 ριεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. Ὅτι ἐγὼ οἶδα τοῦ-
το, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφειξίν* μου λύκοι βαρεῖς εἰς *2. m. ἄφιξιν.
30 ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. Καὶ ἐξ ὑμῶν ἀναστήσον-
ται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾷν τοὺς μα-
31 θητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριε-
τίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην, μετὰ δακρύων νουθετῶν
32 ἕνα ἕκαστον. Καὶ ταννῦν παραδίθεμαι ὑμᾶς τῷ κυρίῳ καὶ
τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ
33 δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἀργυ-
34 ρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. Αὐτοὶ γει-
νώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη-

XX. σαν αἱ χεῖρες αὗται. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶν- 35
τας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν
λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· μακάριόν ἐστιν μᾶλ-
λον διδόναι ἢ λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα 36
* l. m. προσεύ. αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο*. Ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγέ- 37
νετο πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατ-
εφίλουν αὐτόν. Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, 38
ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ
αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

## ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI. ΝΓ Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς, ἀποσπασθέντες ἀπ' αὐτῶν εὐ- 1
θυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον,
κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. Καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι- 2
νείκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ 3
καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλ-
θομεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν
γόμον. Ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέ- 4
*Ita cod. ρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγαν* διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ
ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς 5
ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων
σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γό-
νατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, προσευξάμενοι ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, 6
καὶ ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ
ἴδια. Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντή- 7
σαμεν εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμεί-
ναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες 8
ἤλθαμεν εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φι-
λίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν
παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι 9
ΝΔ προφητεύουσαι. Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους, κατῆλθέν 10

11 τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος. Καὶ ἐλ- XXI.
θὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ἑαυ-
τοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, εἶπεν· τάδε λέγει τὸ πνεῦ-
μα τὸ ἅγιον· τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσουσιν
ἐν Ἱερουραλὴμ οἱ ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.
12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
13 τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦ-
λος· τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν;
ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ
14 ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθο-
μένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· τοῦ κυρίου τὸ θέλημα
γεινέσθω.
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς NE
16 Ἱεροσόλυμα. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν
ἡμῖν, ἄγοντες παρ᾽ ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσῳ τινὶ κυπρίῳ, ἀρχαίῳ
17 μαθητῇ. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο
18 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς
19 Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀσπασάμε-
νος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ᾽ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς
20 ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν
θεὸν· εἰπόν τε αὐτῷ· θεωρεῖς, ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν
τοῖς ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου
21 ὑπάρχουσιν. Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν δι-
δάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας ἰουδαίους,
λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσιν πε-
22 ριπατεῖν. Τί οὖν ἐστιν; πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθες*. * Ita cod.
23 Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσα-
24 ρες εὐχὴν ἔχοντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν. Τούτους παραλαβὼν, ἁγνίσ-
θητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ᾽ αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται
τὴν κεφαλὴν· καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ
25 οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. Πε-
ρὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἀπεστείλαμεν, κρείναντες

XXI. φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον, καὶ αἷμα, καὶ πνικτὸν,
καὶ πορνείαν.
Νς Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ 26
σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρω-
σιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου
αὐτῶν ἡ προσφορά. Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, 27
οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον
πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας· Κράζον- 28
τες· ἄνδρες ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ
τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας παντα-
χῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ
* 2. m. κεκοινώνηκε. κεκοίνωκεν* τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. Ἦσαν γὰρ προεωρακότες 29
Τρόφιμον τὸν ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ
ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. Ἐκεινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγέ- 30
νετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἷλκον
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. Ζη- 31
τούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χειλιάρχῳ τῆς
* 1. m. συγχύννεται. σπείρης, ὅτι ὅλη συγχύνεται* Ἱερουσαλήμ. Ὃς ἐξ αὐτῆς λα- 32
βὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς.
Οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χειλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο
* Ita cod. χιλ. τύπτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος* ἐπελάβετο 33
αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς
εἴη, καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. Ἄλλοι δὲ ἄλλό τι ἐπεφώνουν ἐν 34
τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυ-
βον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο 35
ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρα-
τιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ 36
λαοῦ, κράζοντες· αἶρε αὐτόν. Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρ- 37
εμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χειλιάρχῳ· εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν
τί πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· ἑλληνιστὶ γεινώσκεις; Οὐκ ἆρα σὺ εἶ ὁ 38
Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγα-
γὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχειλίους ἄνδρας τῶν σεικαρίων;

39 *Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι ἰουδαῖος ταρσεὺς,* XXI.
*τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπί-*
40 *τρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ,*
*ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ·*
*πολλῆς δὲ γενομένης σειγῆς, προσεφώνησεν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ,*
*λέγων.*

## ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII. NZ
1 *Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς*
2 *νυνὶ ἀπολογίας· Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσ-*
3 *εφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν· καὶ φησίν· Ἐγώ*
*εἰμι ἀνὴρ ἰουδαῖος γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνα-*
*τεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμα-*
*λιήλου, πεπαιδευμένος κατ' ἀκρείβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζη-*
*λωτὴς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον.*
4 *Ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ πα-*
5 *ραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδράς τε καὶ γυναῖκας. Ὡς καὶ ὁ ἀρ-*
*χιερεὺς ἐμαρτύρει μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον*· παρ' ὧν καὶ*
*ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευό-*
*μην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ,*
6 *ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ*
*Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστρά-*
7 *ψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. Ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκου-*
8 *σα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; Ἐγὼ*
*δὲ ἀπεκρίθην· τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἐμὲ· ἐγώ εἰμι Ἰη-*
9 *σοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ*
*μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός*
10 *μοι. Εἶπον δὲ· τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός*
*με· ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκὸν· κἀκεῖ σοι λαληθήσε-*
11 *ται περὶ πάντων ὧν ἐντέτακταί σοι ποιῆσαι. Ὡς δὲ οὐδὲν*

* l. m. πρεσβυτέρειον.

XXII. ἔβλεπον, ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ
τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

ΝΗ Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρού- 12
μενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς 13
ἐμὲ, καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον· κἀ-
γὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν· ὁ θεὸς τῶν 14
πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ
ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Ὅτι 15
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἔσῃ, ὧν ἑώρακας καὶ ἤκου-
σας. Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς 16
ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐγένετο δέ μοι 17
ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱε-
ρῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· 18
σπεῦσον, καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ· διότι οὐ παραδέ-
ξονταί σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. Κἀγὼ εἶπον· κύριε, αὐτοὶ 19
ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συνα-
γωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ. Καὶ ὅτε ἐξεχύνετο* τὸ αἷμα 20
Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς, καὶ συν-
ευδοκῶν, καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.
Καὶ εἶπεν πρός με· πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἀπο- 21
στελῶ σε.

Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν 22
φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ
καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. Κραυγαζόντων τε αὐτῶν, καὶ ῥειπτούντων* 23
τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, ἐκέλευσεν ὁ 24
χειλίαρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν· εἴπας μάστιξιν
ἀνετάζεσθαι αὐτὸν· ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν
αὐτῷ. Ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶ- 25
τα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· εἰ ἄνθρωπον ῥωμαῖον καὶ ἀκατά-
κριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, 26
προσελθὼν τῷ χειλιάρχῳ ἀπήγγειλεν, λέγων· τί μέλλεις
ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος ῥωμαῖός ἐστίν. Προσελθὼν δὲ ὁ 27

* 1. m. ἐξεχύννετο.

* 2. m. ῥίπτ.

χειλίαρχος εἶπεν αὐτῷ· λέγε μοι, σὺ ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη· XXII.
28 ναί. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ χειλίαρχος· ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν
πολιτείαν* ταύτην ἐκτησάμην· ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· ἐγὼ δὲ καὶ γε- * 1. m. πολειτ.
29 γέννημαι. Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐ-
τὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χειλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι ῥω-
30 μαῖός ἐστιν, καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδεκώς. Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλό-
μενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν ἰουδαί-
ων, ἔλυσεν αὐτὸν· καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
πᾶν τὸ συνέδριον καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς
αὐτούς.

## ΚΕΦ. ΚΓ.

1 Ἀτενίσας δὲ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· ἄνδρες ἀδελφοί, CAP. XXIII.
ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης ΝΘ
2 τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶ-
3 σιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν
εἶπεν· τύπτειν σε μέλλει ὁ θεὸς, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κά-
θῃ κρείνων* με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύ- * 2. m. κρίνων.
4 πτεσθαι; Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπαν· τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοι-
5 δορεῖς; Ἔφη τε ὁ Παῦλος· οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοὶ, ὅτι ἔστιν ἀρ-
χιερεύς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κα-
6 κῶς. Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν σαδδουκαίων, τὸ
δὲ ἕτερον φαρεισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· ἄνδρες ἀδελφοί,
ἐγὼ φαρεισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρεισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀνα-
7 στάσεως νεκρῶν κρείνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἔπεσε* * 1. m. ἐπέπεσε.
στάσις τῶν φαρεισαίων καὶ σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆ-
8 θος. Σαδδουκαῖοι γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μήτε ἄγγε-
λον, μήτε πνεῦμα· φαρεισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα.
9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμμα-
τέων τοῦ μέρους τῶν φαρεισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· οὐδὲν
κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν

XXIII. αὐτῷ, ἢ ἄγγελος. Πολλῆς δὲ γεινομένης στάσεως, φοβηθεὶς ὁ 10
χειλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ
στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν εἰς
τὴν παρεμβολήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος 11
εἶπεν· θάρσει· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἰερουσαλὴμ,
οὕτω σὲ δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

Ξ Γενομένης τε ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ ἰουδαῖοι, 12
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ
* 2. m. τεσσαρ. ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. Ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα* 13
Sic et infra. οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι. Οἵτινες προσελθόντες 14
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπαν· ἀναθέματι ἀνε-
θεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν
τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χειλιάρχῳ σὺν τῷ 15
συνεδρίῳ ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας δια-
γεινώσκειν ἀκρειβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγ-
γίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ 16
* 2. m. παραγε- υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἐνέδραν, παραγενάμενος* καὶ εἰ-
νόμενος. σελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. Προσ- 17
καλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν, ἔφη· τὸν νεα-
νίαν τοῦτον ἄπαγε πρὸς τὸν χειλίαρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαί
τι αὐτῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χει- 18
λίαρχον, καὶ φησὶν· ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώ-
τησεν τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σὲ, ἔχοντά τι λαλῆσαί
σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χειλίαρχος, καὶ 19
ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖ-
λαί μοι; Εἶπεν δὲ· ὅτι οἱ ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε 20
ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλ-
λων τί ἀκρειβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. Σὺ οὖν μὴ πεισ- 21
θῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους
τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν εἰσιν ἕτοιμοι, προσδεχό-
μενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χειλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας XXIII.
23 μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. Καὶ προσκαλε-
σάμενός τινας δύο τῶν ἑκατονταρχῶν, εἶπεν· ἑτοιμάσατε στρα-
τιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς
ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς
24 νυκτός. Κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον
25 διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· Γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν
26 τὸν τύπον τοῦτον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι
27 χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα* ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, * 2. m. συλληφ.
καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύ-
28 ματι ἐξειλάμην, μαθὼν ὅτι ῥωμαῖός ἐστιν. Βουλόμενός τε γνῶναι
τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, (1) κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ
29 συνέδριον αὐτῶν. Ὃν εὗρον ἐνκαλούμενον* περὶ ζητημάτων τοῦ * 2. m. ἐγκ.
νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα.
30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι, ἐξ αὐτῆς
ἔπεμψα πρὸς σέ· παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν πρὸς
31 αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμέ-
νον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς
32 τὴν Ἀντιπατρίδα. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρ-
33 χεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. Οἵτινες εἰσ-
ελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ
34 ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. Ἀναγνοὺς δὲ καὶ
ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας* ἐστὶν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ * 1. m. ἐπαρχείας.
35 Κιλικίας, διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου
παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῷ Ἡρῴδου φυλάσ-
σεσθαι αὐτόν.

## ΚΕΦ. ΚΔ.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ CAP. XXIV. ΞΒ
πρεσβυτέρων τινῶν, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφά-

(1) Sequentia verba sex in margine codicis sunt.

XXIV. νισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὲ ἤρξατο κατη- 2
γορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων. Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ 3
σοῦ, καὶ διορθωμάτων γεινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ,
*2. m. ἐγκ. μετὰ πάσης εὐχαριστίας. Ἵνα δὴ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω*, 4
παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. Εὑρόν- 5
*2. m. κιν. τες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κεινοῦντα* στάσεις πᾶσι
τοῖς ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν
Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, 6
ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν (1)· παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρείνας περὶ
πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. Συνε- 7
πέθεντο δὲ καὶ οἱ ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.
Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέ- 8
γειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστά-
μενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι. Δυναμένου σου 9
ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι ἢ δώδεκα, ἀφ' ἧς ἀνέ-
βην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με 10
πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. Οὐδὲ παραστῆσαι δύναν- 11
*1. m. νυνεί. ταί σοι περὶ ὧν νυνὶ* κατηγοροῦσίν μου. Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, 12
ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ
θεῷ, πιστεύων τοῖς κατὰ νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γε-
γραμμένοις. Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσ- 13
δέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. Ἐν 14
τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν,
καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημο- 15
σύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς. Ἐν 16
αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ
θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ 17
παρεῖναι, καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. Ἢ αὐτοὶ οὗτοι 18

(1) Versiculi, qui sunt 7. et 8. in libris impressis, absunt a codice vat.

εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου. XXIV.
19 Ἢ περὶμιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστὼς· ὅτι
20 περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρείνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. Ἀνε-
βάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκρειβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ,
εἴπας· ὅταν Λυσίας ὁ χειλίαρχος κατάβῃ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
21 ὑμᾶς. Διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἔχειν τε
ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
22 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρου- ΞΓ
σίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ, οὔσῃ ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον,
23 καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν* πίστεως. Δια- * Cod. Ἰησοῦ.
λεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ
κρίματος τοῦ μέλλοντος, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη·
τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε.
24 Ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ
25 καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὡμείλει αὐτῷ. Διετίας
δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέ-
λων τε χάριτα* καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν * Ita cod.
Παῦλον δεδεμένον.

## ΚΕΦ. ΚΕ.

CAP.
1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ*, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς XXV.
2 Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. Ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς * 2. m. ἐπαρχείᾳ.
καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκά-
3 λουν αὐτόν. Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψη-
ται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ· ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ
4 τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς
5 Καισάρειαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν
ἐν ὑμῖν, φησὶν, δυνατοὶ συνκαταβάντες*, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀν- * 2. m. συγ.
6 δρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. Διατρείψας δὲ ἐν αὐτοῖς
ἡμέρας οὐ πλείονας ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ
ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆ-

XXV. ναι. Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱερο- 7
σολύμων καταβεβηκότες ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα
καταφέροντες ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι. Τοῦ Παύλου ἀπολογου- 8
μένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔ-
τε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς ἰουδαίοις 9
χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· θέλεις εἰς Ἱε-
ροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; εἶπεν 10
δὲ ὁ Παῦλος ἑστὼς· ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ
με δεῖ κρίνεσθαι· ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον
ἐπιγεινώσκεις. Εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά 11
τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατ-
ηγοροῦσίν μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καί-
* 2. m. συλ. σαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος, συνλαλήσας* μετὰ τοῦ 12
συμβουλίου, ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ Καίσαρα
πορεύσῃ.

ΞΔ Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀργίππας ὁ βασιλεὺς καὶ 13
* Ita cod. Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασάμενοι* τὸν Φῆστον.
Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτρειβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέ- 14
θετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· ἀνήρ τις ἐστὶν καταλελειμ-
μένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος. Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱερο- 15
* 2. m. ἐνεφάνισαν. σόλυμα, ἐνεφανίσθησαν* οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν
ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην. Πρὸς οὓς ἀπεκρί- 16
θην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον,
πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους,
τόπον δὲ ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Συνελθόντων 17
οὖν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μὴ δὲ μίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθί-
σας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. Περὶ οὗ 18
σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδὲ μίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενό-
ουν πονηρῶν. Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας 19
εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ
Παῦλος ζῆν. Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν, ἔλε- 20
γον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, κἀκεῖ κρίνεσθαι

21 περὶ τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν XXV.
εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως
22 οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν
Φῆστον· ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι· αὔριον,
φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν
τε χειλιάρχοις, καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ
24 κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. Καὶ φησὶν ὁ Φῆστος·
Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες* ἡμῖν ἄνδρες, * 2. m. συμ.
θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν ἰουδαίων ἐνέτυχέν
μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν
25 μηκέτι. Ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πε-
πραχέναι· αὐτοῦ δὲ τοῦ Παύλου* ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, * 2. m. τούτου.
26 ἔκρεινα πέμπειν. Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω·
διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τι γράψω.
27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον· μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ
αἰτίας σημᾶναι.

## ΚΕΦ. Κϛ.

CAP. XXVI. ΞΕ

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ
σεαυτοῦ λέγειν· τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπελογεῖ-
2 το. Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίπ-
πα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολο-
3 γεῖσθαι. Μάλιστα γνώστην ὄντά σε πάντων τῶν κατὰ ἰουδαί-
ους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι, μακροθύμως ἀκοῦ-
4 σαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρ-
χῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες
5 ἰουδαῖοι. Προγεινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν,
ὅτι κατὰ τὴν ἀκρειβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζη-

XXV. *σα φαρεισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ᾿ ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν* 6
*ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἕστηκα κρεινόμενος. Εἰς ἣν* 7
*τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον*
*ἐλπίζει καταντήσειν· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ ἰουδαίων,*
*βασιλεῦ. Τί ἄπιστον κρείνεται παρ᾿ ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς* 8
*ἐγείρει; ἐγὼ οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-* 9
*ραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι. Διὸ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύ-* 10
*μοις· καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν*
*παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν*
*κατήνεγκα ψῆφον. Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τει-* 11
2 m. τιμ. *μωρῶν * αὐτούς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς ἐμμαινόμενος*
*αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις.*

*Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ᾿ ἐξουσίας καὶ* 12
*ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν* 13
*εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,*
*περιλάμψάν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. Πάν-* 14
*των τε καταπεσόντων εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν*
*πρός με τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώ-*
*κεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ δὲ εἶπα· τίς* 15
*εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώ-*
* In marg. additur 2. m. καὶ στῆθι. *κεις. Ἀλλὰ ἀνάστηθι * ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ* 16
*ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε*
*εἶδές με, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι. Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λα-* 17
*οῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, ἀνοῖξαι ὀφ-* 18
*θαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς*
*ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν*
*ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ.*
*Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπ-* 19
*τασίᾳ. Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις,* 20
*πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπήγγελ-*
*λον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανο-*
*ίας, ἔργα πράσσοντας. Ἕνεκα τούτων με ἰουδαῖοι συλλα-* 21

22 βόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. Ἐπικουρίας οὖν XXVI.
τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρ-
τυρόμενος μεικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ
23 προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γείνεσθαι, καὶ Μωσῆς*. Εἰ πα- * Ita cod.
θητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει
καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φω- Ξς
νῇ φησιν· μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν πε-
25 ριτρέπει. Ὁ δὲ Παῦλος· οὐ μαίνομαί, φησι, κράτιστε Φῆστε,
26 ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. Ἐπίστα-
ται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν παῤῥησιαζόμενος λα-
λῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν τούτων οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ
27 ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. Πιστεύεις βασιλεῦ Ἀγρίπ-
28 πα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς
29 τὸν Παῦλον· ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν* ποιῆσαι. Ὁ δὲ * 1. m. χρει.
Παῦλος· εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ
οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον,
γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσ-
30 μῶν τούτων. Ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερ-
31 νίκη, καὶ οἱ συνκαθήμενοι* αὐτοῖς. Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλά- * 2. m. συγκ.
λουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν
32 ἄξιον πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ
ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο* ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπε- * 2. m. ηδ.
κέκλητο Καίσαρα.

## ΚΕΦ. ΚΖ.

CAP. XXVII.

1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί-
δουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ,
2 ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης σεβαστῆς. Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ ἀδρα-
μυττηνῷ, μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχ-
3 θημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου μακεδόνος θεσσαλονεικέως. Τῇ

XXVII. τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σειδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ
Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπι-
μελείας τυχεῖν. Κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύ- 4
προν, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. Τό τε πέλαγος τὸ 5
κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν
εἰς Μύῤῥα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον 6
(* 2. m. ἀλεξανδρηνόν.) ἀλεξανδρεινὸν* πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐ-
τό. Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι 7
κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσα-
μεν τὴν Κρήτην, κατὰ Σαλμώνην· Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐ- 8
τὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγ-
γὺς ἦν πόλις Λασέα.

Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφα- 9
λοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέ-
ναι, παρῄνει ὁ Παῦλος, λέγων αὐτοῖς· ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι 10
μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ
τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν
πλοῦν. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ 11
μᾶλλον ἐπείθετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. Ἀνευθέ- 12
του δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείο-
νες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴπως δύναιντο καταν-
τήσαντες εἰς Φοίνεικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέ-
ποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ νό- 13
του, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες Ἄσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. Μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ᾽ αὐ- 14
(* 1. m. εὐρακύδων.) τῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος εὐρυκλύδων*. Συναρ- 15
(* 1. m. δυνομένου.) πασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου* ἀντοφθαλμεῖν
τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες* 16
(* 1. m. ὑποδραμοῦντες.) καλούμενον Καῦδα, ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς
σκάφης. Ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ 17
πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαν-
τες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, 18

19 τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν XXVII.
20 τοῦ πλοίου ἐῤῥείψαν *. Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαι- * 1. m. ἔρειψαν.
νόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικει-
21 μένου, περιῃρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ
ἀσιτείας * ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐ- * 2. m. ἀσιτίας.
τῶν, εἶπεν· ἔδει μὲν, ὦ ἄνδες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνά-
γεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ
22 τὴν ζημίαν. Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ
23 ψυχῆς οὐδὲ μία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. Παρέστη γάρ
μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ, οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος,
24 λέγων· μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ,
25 κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Διὸ
εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ᾽ ὃν
26 τρόπον λελάληταί μοι. Εἰς νῆσον δέ τινα ἡμᾶς δεῖ ἐκπεσεῖν.
27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσ-
28 ανέχειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. Καὶ βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι·
βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς
29 δεκαπέντε. Φοβούμενοί τε μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσω-
μεν, ἐκ πρύμνης ῥείψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο* ἡμέραν * 1. m. εὔχοντο.
30 γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ
χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώ-
31 ρας ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος, τῷ ἑκατον-
τάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
32 ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. Τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ
33 σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄρχι δὲ οὗ
ἡμέρα ἤμελλεν γείνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μετα-
λαβεῖν τροφῆς, λέγων· τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσ-
34 δοκῶντες, ἄσειτοι * διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι. Διὸ καὶ * 2. m. ἄσιτοι.
παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς* τῆς ὑμε- * Cod. πρό.
τέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφα-
35 λῆς ἀπολεῖται. Εἴπας δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησεν

XXVII. τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. Εὔθυμοι
δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. Ἤμεθα δὲ 37
αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ ὡς ἑβδομηκονταέξ. Κορεσθέντες 38
* 2. m. σῖτον. δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σεῖτον*
εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐγεί- 39
νωσκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν
* 2. m. ἐξῶσαι. ἐβουλεύοντο, εἰ δύναιντο, ἐκσῶσαι* τὸ πλοῖον. Καὶ τὰς ἀγκύ- 40
ρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευ-
κτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεού-
σῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον δι- 41
* 1. m. ἐπέκειλαν. θάλασσον ἐπώκειλαν* τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμει-
νεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. Τῶν δὲ στρα- 42
τιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μήτις
ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης, βουλόμενος δια- 43
σῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος; ἐκέλευ-
σέν τε τοὺς δυναμένους ἐκκολυμβᾷν, ἀποῤῥείψαντας πρώτους
* 1. m. ἐξειέναι. ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι*. Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, 44
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

## ΚΕΦ. ΚΗ.

CAP. XXVIII. Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη* ἡ νῆσος καλεῖ- 1
* Cod. I. m. Μελιτήνη. ται. Οἵ τε βάρβαροι παρεῖχαν* οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν 2
Sed νη expungitur. ἡμῖν· ἅψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν
* Ita cod. ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ 3
Παύλου φρυγάνων τί πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. Ὡς 4
δὲ εἶδαν οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος,
ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. Ὁ μὲν 5
οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. Οἱ 6

δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πιμπρᾶσθαι, ἢ καταπείπτειν ἄφνω XXVIII.
νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μη-
θὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γεινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγαν* αὐτὸν * Ita cod.
7 εἶναι θεόν. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία
τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς,
8 ἡμέρας τρεῖς φιλοφρόνως ἐξένισεν. Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ
Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι·
πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθών, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖ-
9 ρας αὐτῷ, ἰάσατο* αὐτόν. Τούτου δὲ γενομένου, οἱ λοιποὶ οἱ ἐν * 1. m. εἰάσατο.
10 τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσῆρχον καὶ ἐθεραπεύοντο. Οἳ καὶ
πολλαῖς τειμαῖς ἐτείμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ
πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμα- ΞΘ
12 κότι ἐν τῇ νήσῳ, ἀλεξανδρινῷ*, παρασήμῳ Διοσκούροις. Καὶ * 1. m. ἀλεξανδρηνῷ.
13 καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέραις τρισίν. Ὅθεν
περιελόντες κατηντήσαμτν εἰς Ῥήγιον*· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν * 1. m. Ῥήγειον.
14 ἐπιγενομένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους. Οὗ εὑ-
ρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας
15 ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. Κἀκεῖθεν ἀδελφοὶ
ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀπ-
πίου φόρου καὶ τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστή-
σας τῷ θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν
17 καθ' αὐτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτόν, στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ
μετὰ ἡμέρας τρεῖς συνκαλέσασθαι* αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν ἰου- * 2. m. συγ.
δαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς·
ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι
τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας
18 τῶν Ῥωμαίων. Οἵτινες ἀνακρείναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι,
19 διὰ τὸ μὴ δὲ μίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. Ἀντιλεγόν-
των δὲ τῶν ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ
20 ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τὶ κατηγορεῖν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν

XXVIII. αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς
ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. Οἱ δὲ πρὸς 21
αὐτὸν εἶπαν· ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας· οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ
ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι 22
ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστιν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται· Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦλθον 23
πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμε-
νος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως
ἑσπέρας. Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. 24
Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ 25
Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν, λέγον*· πο- 26
ρεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπόν· ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ
οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπα- 27
χύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου· καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως
ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μή ποτε ἴδω-
σιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ
συνῶσιν, καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσωμαι* αὐτούς. Γνωστὸν οὖν 28
ὑμῖν ἔστω ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ,
αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. „Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον 29
„οἱ ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν*.„

Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπεδέ- 30
χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν. Κηρύσσων τὴν 31
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἀκωλύτως.

* Cod. λέγων.

* Cod. ἰάσομαι.

* Haec desunt in cod. Nos descripsimus ex cod. vatic. 1761.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

# ΙΑΚΩΒΟΥ
## ΕΠΙΣΤΟΛΗ*.

ΚΕΦ. Α.

1 *Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα* CAP. I. A
*φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.*
2 *Πᾶσιν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς*
3 *περιπέσητε ποικίλοις. Γεινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς*
4 *πίστεως* κατεργάζεται ὑπομονήν· Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον* *τῆς πίστεως omittitur. 2. m.
*ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.*
5 *Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θε-*
*οῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.*
6 *Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρεινόμενος· ὁ γὰρ διακρεινό-*
7 *μενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥειπιζομένῳ*.* *2. m. ῥιπ.
8 *Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυ-*
9 *ρίου. Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.*
10 *Καυχάσθω δὲ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ. Ὁ δὲ πλού-*
*σιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσε-*
11 *ται· Ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν*
*χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ*
*προσώπου ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις*
12 *αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν·*
*ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγ-*
13 *γείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω·*
*ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κα-*
14 *κῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. Ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ*
15 *τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. Εἶτα ἡ ἐπι-*

* Hic est apostolicarum epistolarum in codice vaticano ordo.

I. *θυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖ-*
*σα ἀποκύει θάνατον.*
*Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Πᾶσα δόσις ἀγα-* 16 17
*θὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ*
*πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀπο-*
*σκιάσματος. Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ* 18
*εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων. Ἴστε, ἀδελ-* 19
*φοί μου ἀγαπητοί· ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦ-*
*σαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. Ὀργὴ γὰρ ἀν-* 20
*δρὸς, δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν* 21
*ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν*
*ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.*
*Γείνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον, πα-* 22
*ραλογιζόμενοι ἑαυτούς. Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ* 23
*οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γε-*
*νέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ. Κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν, καὶ ἀπε-* 24
*λήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. Ὁ δὲ παρακύψας* 25
*εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, οὐκ*
*ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος*
Γ *μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶ-* 26
*ναι, μὴ χαλινῶν γλῶσσαν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν ἑαυ-*
*τοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμί-* 27
*αντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, αὕτη ἐστίν· ἐπισκέπτεσθαι*
*ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλείψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τη-*
*ρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.*

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. *Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις, ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ* 1
*κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς* 2
*συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλ-*
*θῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι. Ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν* 3

φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε, σὺ κάθου II.
ὧδε καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, σὺ στῆθι ἢ κάθου ἐκεῖ, * 2. m. ἐπί.
4 ὑπὸ* τὸ ὑποπόδιόν μου.* Διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγέ- * 2. m superadditur. οὐ.
5 νεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν. Ἀκούσατε ἀδελφοί μου ἀγα-
πητοί· οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ, πλου-
σίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλα-
6 το τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν·
οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν
7 ὑμᾶς εἰς κριτήρια; Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα
8 τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶς; Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν,
κατὰ τὴν γραφήν· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σαυτὸν
9 καλῶς ποιεῖτε. Εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργά-
10 ζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. Ὅστις
γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονεν πάντων
11 ἔνοχος. Ὁ γὰρ εἰπών· μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καί· μὴ φονεύσῃς·
εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου.
12 Οὕτως λαλεῖτε, καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας
13 μέλλοντες κρείνεσθαι. Ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι
ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τίς ἔχειν, ἔρ- Δ
15 γα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; Ἐὰν ἀδελ-
φὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν, καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέ-
16 ρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ,
θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτή-
17 δεια τοῦ σώματος, τί ὄφελος; Οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ
18 ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ᾽ ἑαυτήν. Ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις· σὺ πίστιν
ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν
19 ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. Σὺ πισ-
τεύεις ὅτι εἷς θεός ἐστιν· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πισ-
20 τεύουσιν, καὶ φρίσσουσιν. Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ,
21 ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἀργή ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ
ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ

II. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις 22
αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; Καὶ ἐπληρώθη ἡ 23
γραφὴ ἡ λέγουσα· ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. Ὁρᾶτε ὅτι ἐξ 24
ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; Ὁμοίως 25
δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη
τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; Ὥσπερ τὸ σῶμα 26
χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων
νεκρά ἐστιν.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. E Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γείνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι 1
μεῖζον κρῖμα λημψόμεθα. Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις 2
ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆ-
σαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. Εἰδὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ 3
στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ
σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. Ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα τὰ τηλικαῦτα 4
ὄντα, καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλα-
χίστου πηδαλίου ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται. Οὕ- 5
τως καὶ ἡ γλῶσσα μεικρὸν μέλος ἐστὶν, καὶ μεγαλαυχεῖ· ἰδοὺ,
ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσ- 6
*1. m. καθίσται. μος τῆς ἀδικίας· ἡ γλῶσσα καθίσταται* ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν,
ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς
γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. Πᾶσα γὰρ φύ- 7
σις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζε-
ται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπείνῃ Τὴν δὲ γλῶσσαν 8
οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων, ἀκατάστατον κακὸν, μεστὴ
ἰοῦ θανατηφόρου. Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον καὶ πατέρα, 9
καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν
θεοῦ γεγονότας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία 10
καὶ κατάρα· οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γείνεσθαι. Μή- 11

τι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; III.
12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα,
οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ς
14 ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. Εἰ δὲ ζῆλον πι-
κρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν* ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ *1. m. ἐρειθ. Sic et infra.
15 ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν
16 κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης· Ὅπου γὰρ
ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐ-
πιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκρι-
18 τος, ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται
τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐνθεῦθεν, ἐκ τῶν CAP. VI.
2 ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυ-
μεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε, καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε, καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε, διὰ τὸ μὴ αἰ-
3 τεῖσθαι ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰ-
4 τεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσετε*. Μοιχαλίδες, *Ita cod
οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς
ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ
5 καθίσταται. Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει· πρὸς φθό-
6 νον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δίδω-
σιν χάριν· διὸ λέγει· ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπει-
7 νοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, ἀντιστῆτε δὲ τῷ Z
8 διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. Ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγ-
γίσει ὑμεῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοὶ, καὶ ἁγνίσατε καρ-
9 δίας, δίψυχοι. Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε·
ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραπήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατή-

IV. φειαν. Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ 10 11
καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, ἢ
κρείνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρείνει νόμον.
εἰ δὲ νόμον κρείνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. Εἷς 12
ἐστιν νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ
δέ τις εἶ ὁ κρείνων τὸν πλησίον; ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ 13
αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ
ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα, καὶ κερδήσομεν. Οἵτινες οὐκ ἐπί- 14
* 1. m. ἀτμείς. στασθε τῆς αὔριον ποία ζωὴ ὑμῶν· ἀτμὶς* γάρ ἐστε πρὸς ὀλί-
γον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη. Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑ- 15
μᾶς· ἐὰν ὁ κύριος θέλῃ, καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ
ἐκεῖνο. Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύ- 16
χησις τοιαύτη, πονηρά ἐστιν. Εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ 17
ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι- 1
πωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, 2
* 1. m. κατείωται. καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν. Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ 3
* 1. m. εἰός. ὁ ἄργυρος κατίωται*, καὶ ὁ ἰὸς* αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται,
καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχά-
ταις ἡμέραις. Ἰδού, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς 4
* 2. m. ἀπεστ. χώρας ὑμῶν, ὁ ἀφυστερημένος* ἀφ' ὑμῶν κράζει· καὶ αἱ βοαὶ
τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθαν. Ἐτρυ- 5
φήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας
ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· 6
οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

Η Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυ- 7
* 2. m. τίμιον. ρίου· ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τείμιον* καρπὸν τῆς γῆς,
μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως λάβῃ πρώϊμον καὶ ὄψιμον. Μακρο- 8
θυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ πα-

9 ρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. Μὴ στενάζετε, ἀδελφοὶ, κατ᾽ ἀλλή- V.
λων, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ, ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν.
10 Ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοὶ, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μα-
κροθυμίας, τοὺς κροφήτας οἵ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου.
11 Ἰδοὺ, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας, τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκού-
σατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε*, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστι κύριος * 2. m. ἴδ.
12 καὶ οἰκτείρμων. Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε
τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλόν τινα ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν
τὸ ναὶ, ναὶ· καὶ τὸ οὔ, οὔ· ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.
13 Κακοπαθεῖ τίς ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τίς; ψάλ- Θ
14 λέτω. Ἀσθενεῖ τίς ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους
τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αυτὸν, ἀλείψαντες ἐλαίῳ
15 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου*. Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν * τοῦ κυρίου deest in cod.
κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος. κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκὼς,
16 ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας,
καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει
17 δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἠλείας * ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς * 2. m Ἠλίας.
ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν
18 ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. Καὶ πάλιν προσηύ-
ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρ-
19 πὸν αὐτῆς. Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς
20 ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τίς αὐτὸν, γεινώσκετε ὅτι ὁ ἐπιστρέψας
ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου αὐ-
τοῦ, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ.

# ΠΕΤΡΟΥ
# Α.

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I.
A *Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις* 1
*διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βι-*
* καὶ Βι-θυνίας additur. in marg. 2. m. *θυνίας*. Κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος,* 2
*εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν*
*καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.*
*Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισ-* 3
*τοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλ-*
*πίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν. Εἰς κλη-* 4
*ρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην*
*ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς, τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ* 5
*πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχά-*
*τῳ. Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον λυπηθέντες ἐν* 6
*ποικίλοις πειρασμοῖς. Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πο-* 7
*λὺ τειμιώτερον χρυσοῦ, τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμα-*
*ζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τειμὴν ἐν ἀποκαλύ-*
*ψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ* 8
*ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶτε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ*
*δεδοξασμένῃ. Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως, σωτηρίαν* 9
* 1. m. ἐξηραυ. *ψυχῶν. Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν* προ-* 10
*φῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες. Ἐρευνῶν-* 11
* 1. m. ἐραυ. *τες* εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα, προ-*
* 1. m. χρει. *μαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν* παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα*
*δόξας. Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ* 12
*νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ*
*ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.*

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφον- I. B
τες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀπο-
14 καλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματι-
15 ζόμενα ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις. Ἀλ-
λὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πά-
16 σῃ ἀναστροφῇ γενήθητε. Διότι γέγραπται· ὅτι ἅγιοι ἔσεσ-
17 θε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσω-
πολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς
18 παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε. Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς,
ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστρο-
19 φῆς πατροπαραδότου. Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου
20 καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ. Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσ-
21 μου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς; τοὺς
δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ
δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς
22 θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς
φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον.

23 24 Ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς. Ἀναγεγεννημέ- Γ
νοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
25 θεοῦ καὶ μένοντος. Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δό-
ξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος
26 ἐξέπεσεν. Τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστιν
τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

## ΚΕΦ. Β.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπόκρι- CAP. II.
2 σιν καὶ φθόνους* καὶ πάσας καταλαλιάς, ὡς ἀρτιγέννητα βρέ- * Cod. φόνους.
φη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
3 4 θῆτε εἰς σωτηρίαν. Εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. Πρὸς ὃν
προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα ὑπ' ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμέ-
5 νον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντειμον. Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶν-

II. τες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγ-
και πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ. Διότι περιέχει ἐν γραφῇ· ἰδοὺ τίθημι ἐν Σειὼν λίθον 6
ἐκλεκτὸν, ἀκρογωνιαῖον, ἔντειμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐ
μὴ καταισχυνθῇ. Ὑμῖν οὖν ἡ τειμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπισ- 7
τοῦσιν δὲ, λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγε-
νήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα
σκανδάλου. Οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ, ἀπιστοῦντες, εἰς ὃ καὶ 8
ἐτέθησαν. Ὑμεῖς δὲ, γένος ἐκλεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευμα, 9
ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγει-
λητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ
φῶς. Οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν 10
δὲ ἐλεηθέντες. Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπι- 11
δήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύον-
ται κατὰ τῆς ψυχῆς. Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν κα- 12
λὴν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν
ἔργων ἐποπτεύοντες, δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε 13
βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι. Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι᾽ αὐτοῦ πεμπομέ- 14
Δ νοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. Ὅτι οὕ- 15
*2. m. φιμ. τως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιοῦντας φειμοῦν* τὴν τῶν
ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικά- 16
λυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ᾽ ὡς θεοῦ δοῦλοι.
Πάντας τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε· τὸν θεὸν φοβεῖσθε· 17
τὸν βασιλέα τιμᾶτε. Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς 18
δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκο-
λιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύ- 19
πας, πάσχων ἀδίκως. Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κο- 20
λαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ᾽ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες
ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, 21
ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-
γραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ. Ὃς ἁμαρ- 22

23 τίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Ὃς II.
λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει· παρεδίδου
24 δὲ τῷ κρείνοντι δικαίως. Ὃς τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν αὐτὸς ἀνήνεγ-
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπο-
25 γενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε. Ὡς
πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ
ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Ὁμοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα εἴ CAP. III.
τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς
2 ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν
3 ἀναστροφὴν ὑμῶν. Ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν,
4 καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος. Ἀλλ' ὁ
κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἡσυχίου
5 καὶ πραέως πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. Οὕ-
τως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν, ἐκόσ-
6 μουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. Ὡς Σάῤῥα
ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραὰν, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκ-
να, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μὴ δὲ μίαν πτόησιν.
7 Ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύ-
ει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τειμὴν, ὡς καὶ συνκληρονόμοις* *2 m. συγ.
χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν.
8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, E
9 εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες. Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κα-
κοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιθορίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες·
10 ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. Ὁ γὰρ
θέλων ζωὴν ἀγαπᾷν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν
γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον· ἐκ-
11 κλεινάτω* δὲ ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω *2. m. ἐκκλιν.
12 εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. Ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δι-

III. καίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου
ἐπὶ ποιοῦντας κακά. Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, εἰ τοῦ ἀγα- 13
θοῦ ζηλωταὶ γένοισθε; ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύ- 14
νην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε. Κύριον δὲ 15
τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἕτοιμοι ἀεὶ
πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν
ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, συνείδησιν 16
ἔχοντες ἀγαθήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε, καταισχυνθῶσιν οἱ
ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. Κρεῖτ- 17
τον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσ-
χειν, ἢ κακοποιοῦντας. Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρ- 18
τιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ· θα-
νατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. Ἐν ᾧ καὶ 19
τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασίν 29
ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε,
* 2. m. κιβ. κατασκευαζομένης κειβωτοῦ*, εἰς ἣν ὀλίγοι, τουτέστιν ὀκτὼ
ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. Ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώ- 21
ζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως
ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεὸν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅς 22
ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ
ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. ς Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν 1
* IIa cod. ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίαις*,
εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι θεοῦ 2
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. Ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρ- 3
εληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πε-
* 1. m. οἰνοφλυγίοις. πορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις*, κώμοις,
πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις. Ἐν ᾧ ξενίζονται 4
μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν,

5 βλασφημοῦντες. Οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑτοίμως κρείνοντι IV.
6 ζῶντας καὶ νεκρούς. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη,
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν
7 πνεύματι. Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν· σωφρονήσατε οὖν καὶ
8 νήψατε εἰς προσευχάς. Πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην
9 ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν. Φιλό-
10 ξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ γογγυσμοῦ. Ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν
χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι
11 ποικίλης χάριτος θεοῦ. Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ· εἴ τις
διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεὸς· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξά-
ζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοὶ, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πει- Z
13 ρασμὸν ὑμῖν γεινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος. Ἀλλὰ
καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν, χαίρετε, ἵνα
καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.
14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης
15 καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται. Μὴ γάρ τις ὑμῶν
πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιὸς, ἢ ὡς ἀλλοτρι-
16 επίσκοπος. Εἰ δὲ ὡς χριστιανὸς*, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαξέτω * 1. m. χρει.
17 δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι
τὸ κρῖμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀπὸ ἡμῶν, τί
18 τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; Καὶ εἰ ὁ δί-
καιος μόλις σώζεται, ὁ * ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖ- * 1. m. ὁ δὲ.
19 ται; ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πιστῷ
κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ H
μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀπο-
2 καλύπτεσθαι δόξης κοινωνός. Ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ

20

V. θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλὰ ἑκουσίως· μὴ δὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλ-
λὰ προθύμως. Μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ 3
τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου (1). Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρ- 4
χιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν. ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλή- 5
λοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι θεὸς ὑπερηφάνοις
ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ταπεινώθητε οὖν 6
ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ.
*l. m ἐπιρρίψ. Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες * ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐ- 7
τῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε. Ὁ ἀντίδικος 8
ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν καταπι-
εῖν. Ὧι ἀντιστῆτε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν 9
παθημάτων τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. Ὁ δὲ 10
θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δό-
ξαν ἐν τῷ Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσει, στηρί-
ξει, σθενώσει. Αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. 11
Διὰ Σιλβανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ ὡς λογίζομαι δι' 12
ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀλη-
θῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν στῆτε. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυ- 13
λῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. Ἀσπάσασθε ἀλλή- 14
λους ἐν φιλήματι ἀγάπης· εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ
Α.

(1) Hic versiculus 3. deest in cod. vat.

# ΠΕΤΡΟΥ
## Β.

### ΚΕΦ. Α.

CAP. I.
1 *Σίμων Πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς* A
*ἰσότειμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ*
2 *σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν*
*ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.*
3 *Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν*
*καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος*
4 *ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς. Δι' ὧν τὰ τείμια καὶ μέγιστα ἡμῖν*
*ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινω-*
*νοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.*
5 *Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορη-*
*γήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν· ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν.*
6 *Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπο-*
7 *μονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν*
8 *φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. Ταῦτα γὰρ*
*ὑμῖν ὑπάρχοντα, καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους*
*καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.*
9 *Ὧι γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λα-*
10 *βὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν. Διὸ μᾶλλον,*
*ἀδελφοὶ, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποι-*
11 *εῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. Οὕτως γὰρ*
*πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βα-*
12 *σιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ*
*μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας,*
13 *καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. Δίκαιον δὲ ἡγοῦ-*
*μαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν*
14 *ὑπομνήσει. Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός*

1. μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι.
Σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, 15
τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις 16
ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τειμὴν 17
καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρε-
ποῦς δόξης· ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου, οὗτός ἐστιν εἰς ὃν ἐγὼ
εὐδόκησα. Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ 18
ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. Καὶ ἔχομεν 19
βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχον-
τες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα δι-
αυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Τοῦ- 20
το πρῶτον γεινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπι-
λύσεως οὐ γείνεται. Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προ- 21
φητεία ποτὲ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν
ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν 1
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπω-
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπά-
γοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσου- 2
σιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις· δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφη-
μηθήσεται. Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύ- 3
σονται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐ-
τῶν οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ 4
*Ita cod. ἐφείσατο· ἀλλὰ σειροῖς * ζόφου ταρταρώσας, παρέδωκεν εἰς κρί-
σιν τηρουμένους. Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο· ἀλλὰ ὄγ- 5
δοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξας. Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας τεφρώσας 6

7 κατέκρεινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβέσι τεθεικώς. Καὶ δί- II.
καιον Λὼθ * καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελ- * 2. m. Λώτ.
8 γείᾳ ἀναστροφῆς ἐῤῥύσατο *. Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ δίκαιος * 1. m. ἐρύσατο.
ἐνκατοικῶν * ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις * 2. m. ἐγκ.
9 ἔργοις ἐβασάνιζεν. Οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσ-
10 θαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν. Μά-
λιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους,
καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας· τολμηταὶ, αὐθάδεις, δόξας οὐ
11 τρέμουσιν βλασφημοῦντες. Ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει
μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσιν κατ᾽ αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον
12 κρίσιν. Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα φυσικὰ, εἰς ἅλω-
σιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ
13 αὐτῶν φθαρήσονται, ἀδικούμενοι * μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγού- * Ita cod.
μενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες
14 ἐν ταῖς ἀγάπαις * αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν. Ὀφθαλμοὺς * Ita cod.
ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους * ἁμαρτίας, * Cod. ἀκατα-
δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεο- πάστους.
15 νεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα. Καταλιπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν,
ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ
16 Βεὼρ, μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησαν. Ἔλεγξιν * δὲ ἔσχεν ἰδίας * 1. m. ἔλενξιν.
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώποις, φωνῇ φθεγξάμε-
17 νον, ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. Οὗτοί εἰσιν πη-
γαὶ ἄνυδροι, καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ
18 ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος * * 1. m. ματαιό-
φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις, της.
19 τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους. Ἐλευ-
θερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς
20 φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀπο-
φυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου
καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡτ-
21 τῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. Κρεῖτ-
τον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ

II. ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντο-
λῆς. Συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· κύων ἐπι- 22
στρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καὶ ὗς λουσαμένη, εἰς κυλισ-
μὸν βορβόρου.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.
B. Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν 1
αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρεινῆ διάνοιαν· Μνησ- 2
θῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν,
καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος.
Τοῦτο πρῶτον γεινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμε- 3
ρῶν ἐν ἐμπαικμονῇ ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν
πορευόμενοι. Καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας 4
αὐτοῦ, ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει
ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι 5
οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶ-
σα*, τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ. Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι καταπλυσ- 6
θεὶς ἀπώλετο. Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθη- 7
σαυρισμένοι εἰσὶν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπω-
λείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, 8
ἀγαπητοὶ, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χείλια ἔτη, καὶ χεί-
λια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. Οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, 9
ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ
βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χω-
ρῆσαι. Ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ 10
ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται
καὶ γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται. Τούτων οὕτως 11
πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἐν ἁγίαις ἀναστρο-
φαῖς καὶ εὐσεβείαις; Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρ- 12
ουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσον-
ται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς 13

* Cod. συνεστώσης.

καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς III.
δικαιοσύνη κατοικεῖ.
14 Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπι-
15 λοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. Καὶ τὴν τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγα-
πητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν
16 ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐ-
ταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστιν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς
καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς
17 τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγεινώσ-
κοντες, φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχ-
18 θέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι
καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

ΠΕΤΡΟΥ
Β.

# ΙΩΑΝΟΥ

## Α.

### ΚΕΦ. Α.

CAP. I.
A Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1
ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ
τοῦ λόγου τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ὃ ἑωράκαμεν, 2
καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον,
ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. Ὃ ἑωράκαμεν 3
καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν
ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς
καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ταῦτα γράφομεν 4
* Ita cod. ἡμεῖς, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν * ᾖ πεπληρωμένη.

Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ 5
ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστιν, καὶ σκοτία οὐκ
ἔστιν ἐν αὐτῷ οὐδεμία. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν 6
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ
ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς 7
αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ
τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς 8
πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Ἐὰν ὁμολογῶμεν 9
*Cod. ἄφῃ. τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ * ἡμῖν
τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς, ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐὰν 10
εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ
λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II.
1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν Β
τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χρισ-
2 τὸν δίκαιον. Καὶ αὐτὸς εἱλασμός* ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· * 2. m. ἱλ.
οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσ-
3 μου. Καὶ ἐν τούτῳ γεινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς
4 ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. Ὁ λέγων, ὅτι ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια
5 οὐκ ἔστιν. Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ
ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται· ἐν τούτῳ γεινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
6 ἐσμεν. Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιε-
πάτησεν, καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.
7 Ἀγαπητοὶ, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν Γ
παλαιὰν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος
8 ὃν ἠκούσατε. Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς
ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ
9 ἀληθινὸν* ἤδη φαίνει. Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελ- * 1. m. ἀληθεινόν.
10 φὸν αὐτοῦ μεισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. Ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ
11 ἔστιν. Ὁ δὲ μεισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν,
καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι
12 ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν,
τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γρά-
φω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενεικήκατε τὸν πονηρόν. Ἔγραψα ὑμῖν,
14 παιδίᾳ, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. Ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε τὸ * ἀπ' ἀρχῆς. Ἔργαψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσ- * Ita cod.
χυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενεικήκατε τὸν
15 πονηρόν. Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μὴ δὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐάν
τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ.

II. Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπι- 16
θυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ
τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. Καὶ ὁ κόσμος παρά- 17
γεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ,
μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Δ Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ἀντί- 18
* 1. m. ἀντί- χριστος * ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν
χρειστος. Sic et mox. γεινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. Ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' 19
οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ'
ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. Καὶ 20
* 1. m. χρείσμα. ὑμεῖς χρίσμα * ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου· οἴδατε πάντες. Οὐκ ἔγραψα 21
Sic et infra. ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι
πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ 22
ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντί-
χριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. Πᾶς ὁ ἀρνούμενος 23
τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πα-
E τέρα ἔχει. Ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν 24
ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ τῷ
πατρὶ μενεῖτε. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγεί- 25
* Ita cod. λατο ὑμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰωνίαν *. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ 26
* 2. m. ἐλάβετε. τῶν πλανώντων ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς τὸ χάρισμα ὃ ἐλάβατε * ἀπ' αὐ- 27
τοῦ, μένει ἐν ὑμῖν· καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τίς διδάσκῃ ὑμᾶς,
ἀλλὰ τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές
ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν
αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ἐὰν φανερωθῇ, σχῶ- 28
μεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ. Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γεινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν 29
τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ὑμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα θεοῦ 1

κληθῶμεν καὶ ἐσμέν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γεινώσκει ἡμᾶς, ὅτι III.
2 οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ϛ
ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ
3 ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν
ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός
4 ἐστιν. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ
5 ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. Καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα
6 τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Πᾶς ὁ
ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἑώ-
7 ρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω
ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιος ἐστὶν, καθὼς ἐκεῖνος
8 δίκαιός ἐστιν. Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστὶν·
ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει· εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς
9 τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. Πᾶς ὁ γεγεννημένος
ἐκ τοῦ θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει·
10 καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται. Ἐν τού-
τῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου·
πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ
11 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκού-
12 σατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος
ἔσφαξεν αὐτὸν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ, δίκαια.

13
14 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοὶ, εἰ μεισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς Ζ
οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγα-
15 πῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. Πᾶς ὁ
μεισῶν τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστὶν· καὶ οἴδατε, ὅτι
16 πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. Ἐν
τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς
17 θεῖναι. Ὃς δ᾽ ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ᾽

III. αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία, μὴ ἀγα- 18
πῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Ἐν 19
τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐ-
τοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν ἡμῶν. Ὅτι ἐὰν καταγεινώσκῃ ἡμῶν 20
ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γει-
νώσκει πάντα. Ἀγαπητοὶ, ἐὰν ἡ καρδία μὴ καταγεινώσκῃ, 21
παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ὃ ἂν αἰτῶμεν, λαμ- 22
βάνομεν ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεσ-
τὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, 23
ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. Καὶ ὁ τηρῶν 24
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν
τούτῳ γεινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν
ἔδωκεν.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.
Η Ἀγαπητοὶ, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε 1
τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται
ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τούτῳ γεινώσκετε τὸ πνεῦμα 2
τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη-
λυθέναι, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ 3
τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀν-
τιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐσ-
τὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενεικήκατε αὐ- 4
τούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτοὶ ἐκ 5
τοῦ κόσμου εἰσὶν, διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν, καὶ ὁ κόσ-
μος αὐτῶν ἀκούει. Ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν· ὁ γεινώσκων τὸν 6
θεὸν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν·
ἐκ τούτου γεινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα
τῆς πλάνης.

Θ Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ 7

ἐστιν· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ γεινώσκει IV.
8 τὸν θεόν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν θεόν· ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη
9 ἐστίν. Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν
υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
10 ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγα-
πήκαμεν τὸν θεὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλεν
11 τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἱλασμὸν * περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπητοὶ, * 2. m. ἱλασ.
εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους
12 ἀγαπᾷν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλή-
λους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη
13 ἐν ἡμῖν ἐστιν. Ἐν τούτῳ γεινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ
14 αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ
ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν
15 υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς Χριστός
ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μενεῖ, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ
16 θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν
ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστὶν· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγά-
17 πῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει, καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. Ἐν τούτῳ τετε-
λείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ
18 κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλὰ ἡ τελεία ἀγάπη
ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος
19 οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν ὅτι αὐτὸς πρῶτος
20 ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ· ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεὸν, καὶ τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ μεισῇ, ψεύστης ἐστὶν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν, οὐ δύναται
21 ἀγαπᾷν. Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγα-
πῶν τὸν θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.
1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦ θεοῦ γε- I

V. γέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ τὸν γε-
γεννημένον ἐξ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ γεινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ 2
τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
ποιῶμεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς 3
αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. Ὅτι 4
πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ, νεικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν
ἡ νείκη ἡ νεικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. Τίς ἐστιν δὲ ὁ νι- 5
*Ita heic cod. νι. κῶν* τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χρισ- 6
τός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνῳ, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ αἵματι·
καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλή-
θεια (1). Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, 7
ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ τρεῖς 8
εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ
αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώ- 9
πων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστὶν· ὅτι αὕτη
ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν 10
αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι
οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον 11
ἔδωκεν ὁ θεὸς ἡμῖν· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ 12
ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὴν
ζωὴν οὐκ ἔχει.

(1) Exin in antiquissimo codice vaticano, quem hac editione repraesentamus, legitur tantum: *ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν* etc. Deest igitur celebre Iohannis de divinis tribus personis testimonium, quae res iamdiu criticis nota erat. Ceteroquin unus vaticanus graecus codex haud valde priscus testimonium id exhibet, quod passim latini codices vigilanter conservant, atque in his antiquissimus monasterii Cavensis apud Salernum, cuius fidelissimum apographum, consilio meo, in vaticana bibliotheca his annis collocatum fuit. De Iohannei testimonii authentia non disputo, quia iamdiu sacri critici omnia pro hac veritate argumenta protulerunt. Ceteroquin discipuli testimonio non indigemus, qui magistri voce satis erudimur *baptizate in nomine patris et filii et spiritus sancti.*

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς V.
14 πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ΙΑ
παῤῥησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ
15 θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν. Καὶ ἂν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν
ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν ἀπ'
16 αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν
μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτά-
νουσι μὴ πρὸς θάνατον· ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ
17 ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν
18 ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ
τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ, τηρεῖ
19 αὐτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ
20 θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. Οἴδαμεν δὲ
ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γει-
νώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ
αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώ-
21 νιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΟΥ
Α.

# ΙΩΑΝΟΥ
## Β.

A Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ 1
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνω-
κότες τὴν ἀλήθειαν. Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν 2
καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, 3
ἔλεος, εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

* 2. m. λίαν. Ἐχάρην λείαν* ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦν- 4
τας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ πατρός. Καὶ 5
νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, ἀλλὰ
ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Καὶ αὕτη ἐσ- 6
τὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη
ἡ ἐντολή ἐστιν, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ πε-
ριπατῆτε. Ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ 7
μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκὶ· οὗτός ἐστιν
ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέ- 8
σητε ἃ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. Πᾶς 9
ὁ προάγων, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, θεὸν οὐκ
ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν
ἔχει. Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ 10
φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέ-
γετε. Ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ 11
τοῖς πονηροῖς.

B Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ 12
μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς
στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πεπληρωμένη ᾖ. Ἀσπάζε- 13
ταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΟΥ
Β.

# ΙΩΑΝΟΥ

## Γ.

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
2 Ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
3 καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. Ἐχάρην γὰρ λεῖαν* ἐρχομένων ἀ- * 2. m. λίαν.
δελφῶν, καὶ μαρτυρούντων* σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀλη- * Cod. mendose μαρτυρούν.
4 θείᾳ περιπατεῖς. Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχων χάριν*, ἵνα ἀ- * Ita cod.
5 κούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητὲ, πιστὸν
6 ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοῦτο* ξένους. Οἳ ἐμαρ- * Ita cod.
τύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις
7 προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος* ἐξῆλθαν*, *Ita cod. sine αὐτοῦ.
8 μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπο- * Ita cod.
λαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γεινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.
9 Ἔγραψάς τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διο-
10 τρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω
αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ
ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς,
καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.
11 Ἀγαπητὲ, μὴ μειμοῦ* τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν, * 2. m. μιμοῦ.
12 ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. Δημητρίῳ
μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς
δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.
13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου
14 σοὶ γράφειν. Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν*, καὶ στόμα πρὸς στόμα * Cod. εἰδεῖν.
15 λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι· ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι· ἀσπάζου τοὺς
φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΩΑΝΟΥ

Γ.

# ΙΟΥΔΑ.

A *Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ* 1
*πατρὶ ἠγαπημένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς. Ἔλεος* 2
*ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπου-* 3
*δὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας,*
*ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ*
*παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρω-* 4
*ποι οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρῖμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ*
* Ita cod. *θεοῦ ἡμῶν χάριτα* μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον*
*δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆ-* 5
*σαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ πάντα, ὅτι Ἰησοῦς λαὸν*
*ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώ-*
*λεσεν. Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ* 6
*ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσ-*
*μοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. Ὡς Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα, καὶ* 7
*αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις, ἐκπορνεύσασαι,*
*καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς*
*αἰωνίου, δίκην ὑπέχουσαι. Ὁμοίως μέν τοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζό-* 8
*μενοι, σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ*
* 2. m. Μιχ. *βλασφημοῦσιν. Ὅ τε Μειχαὴλ* ὁ ἀρχάγγελος τότε τῷ διαβόλῳ* 9
*διακρεινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματας, οὐκ ἐτόλ-*
*μησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· ἐπιτειμήσαι*
*σοι κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ* 10
*φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.*
*Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ* 11
*τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώ-*
*λοντο.*

B *Οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμε-* 12
*νοι· ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων*

παραφερόμενοι, δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα,
13 ἐκριζωθέντα. Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν
αἰσχύνας· ἀστέρες πλάνητες, οἷς ζόφος σκότους εἰς αἰῶνα τετήρη-
14 ται. Προεφήτευσεν* δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ, * l. m. ἐπροφ.
15 λέγων· ἰδοὺ, ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ. Ποιῆσαι
κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάν-
των τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων
16 τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. Οὗτοί
εἰσιν γογγυσταὶ, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευ-
όμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρό-
σωπα, ὠφελείας χάριν.
17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρη-
18 μένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅτι
ἔλεγον ὑμῖν, ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς
19 ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. Οὗτοί εἰσιν οἱ
20 ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ,
ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι
21 ἁγίῳ προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσωμεν·* προσ- * Ita cod.
δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν
22 αἰώνιον. Καὶ οὓς μὲν ἐλεᾶτε* διακρεινομένους, σώζετε, ἐκ πυρὸς * Ita cod.
23 ἁρπάζοντες. Οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μεισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς
24 σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπ-
ταίστους, καὶ στῆσαι κατ' ἐνώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν
25 ἀγαλλιάσει, μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία, πρὸ παντὸς τοῦ
αἰῶνος, καὶ νῦν, καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΙΟΥΔΑ.

# ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ. (1)

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Α Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος 1
εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ· ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ 2
ἐν γραφαῖς ἁγίαις· περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρ- 3
ματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα· τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, 4
κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν· δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπα- 5
κοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,
ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν 6 7
Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ 8
πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσ-
μῳ. Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύ- 9
ματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως
μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι. Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, 10
εἴ πως ἤδή ποτε εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ, ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς. Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνά τι μεταδῶ χάρισμα 11
ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς. Τοῦτο δέ ἐστιν, συν- 12
* 2. m. συμ. παρακληθῆναι* ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ
ἐμοῦ. Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι πολλάκις προε- 13
θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνά τινα

(1) In codice titulus est tantummodo πρὸς Ῥωμαίους.

καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν· I.
14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί.
15 Οὕτως τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασ-
16 θαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ
ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, ἰουδαίῳ τε καὶ Ἕλληνι.
17 Δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς
πίστιν· καθὼς γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀ- B
σέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-
19 εχόντων. Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς·
20 ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν. Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί-
σεως κόσμου, τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥτε ἀΐδιος αὐ-
τοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους.
21 Διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν·
ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη
22 ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν.
23 Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος
φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.
24 Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν
αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτειμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
25 αὐτοῖς. Οἵ τινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύ-
δει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτί-
26 σαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρ-
έδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτειμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐ-
27 τῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν. Ὁμοί-
ως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας,
ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσε-
σιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν
28 ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ καθ-
ὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐ-
29 τοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. Πεπλη-
ρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς

I. φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας. Ψιθυριστὰς, καταλά- 30
λους, θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς
κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς. Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, 31
ἀνελεήμονας. Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγεινώσκοντες, 32
ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ
ποιοῦντες, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦντες τοῖς πράσσουσιν.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρείνων· ἐν ᾧ γὰρ 1
κρείνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρείνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις
ὁ κρείνων. Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ ἐστιν κατὰ ἀλήθειαν 2
ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε, ὁ 3
κρείνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκ-
φεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ; Ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐ- 4
τοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν
ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν σκλη- 5
ρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν
ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ. Ὃς 6
ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν 7
* Ita cod. τιμ. ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν* καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν
* 2. m. ἐριθ. αἰώνιον. Τοῖς δὲ ἐξ ἐρειθείας*, καὶ ἀπειθοῦσιν τῇ ἀληθείᾳ, πει- 8
θομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. Θλίψις καὶ στενοχωρία
ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, ἰου-
δαίου τε πρῶτον καὶ ἕλληνος. Δόξα δὲ καὶ τειμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ 10
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ ἕλληνι. Οὐ 11
γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.

Γ Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ 12
ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. Οὐ γὰρ οἱ ἀκροα- 13
ταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθή-
σονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νό- 14
μου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος. Οἵτι- 15

νες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις II.
αὐτῶν, συνμαρτυρούσης* αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ *1 m. συνμ.
16 ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογουμένων. Ἐν
ᾗ ἡμέρᾳ κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγ-
17 γέλιόν μου, διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Εἰ δὲ, σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ,
18 καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ. Καὶ γεινώσκεις τὸ
θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νό-
19 μου. Πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκό-
20 τει. Παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφω-
21 σιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ. Ὁ οὖν διδάσκων
ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;
22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα,
23 ἱεροσυλεῖς; Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νό-
24 μου τὸν θεὸν ἀτειμάζεις; Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι᾽ ὑμᾶς βλασ-
25 φημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. Περιτομὴ μὲν γὰρ
ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περι-
26 τομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώ-
ματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτο-
27 μὴν λογισθήσεται; Καὶ κρίνει ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νό-
μον τελοῦσά σε τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νό-
28 μου; Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖος ἐστὶν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φα-
29 νερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή. Ἀλλ᾽ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ ἰουδαῖος, καὶ
περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ
ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐκ τοῦ θεοῦ.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περι- CAP. III. Δ
2 τομῆς; Πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν, ὅτι ἐπιστεύ-
3 θησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. Τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ
4 ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; Μὴ γένοιτο·
γεινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθάπερ

III. γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νεικήσῃς
ἐν τῷ κρείνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίσ- 5
τησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ
ἄνθρωπον λέγω. Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρείνει ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 6
Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς 7
τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρείνομαι; Καὶ μὴ 8
καθὼς βλασφημούμεθα, καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιή-
σωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρῖμα ἔνδικόν ἐστιν.
Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ ἰουδαίους 9
τε καὶ ἕλληνας πάντας ὑπὸ ἁμαρτίαν εἶναι. Καθὼς γέγραπται· 10
ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς. Οὐκ ἔστιν συνιῶν, οὐκ ἔστιν ζη- 11
τῶν τὸν θεόν. Πάντες ἐξέκλειναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστιν 12
ποιῶν χρηστότητα ἕως ἑνός. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· 13
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐ-
τῶν. Ὧν τὸ στόμα αὐτῶν ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. Ὀξεῖς οἱ πόδες 14 15
αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐ- 16
τῶν. Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. Οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀ- 17 18
πέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέ- 19
γει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος
γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιω- 20
θήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁ-
μαρτίας.

Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυ- 21
ρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. Δικαιοσύνη δὲ θεοῦ 22
διὰ πίστεως Χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστιν
διαστολή. Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ 23
θεοῦ. Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώ- 24
* 2. m. ἱλ. σεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὃν προέθετο ὁ θεὸς εἱλαστήριον* 25
διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ ἑαυτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιο-
σύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων.
Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, 26
ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν

27 ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη· διὰ ποίου III.
28 νόμου; τῶν ἔργων; οὐχὶ· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. Λογιζόμεθα
29 οὖν δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. Ἢ Ἰου-
30 δαίων ὁ θεὸς μόνων; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. Εἴπερ εἷς
ὁ θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ
31 τῆς πίστεως. Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοι-
το· ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; Εἰ CAP. IV.
2 γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς E
3 θεόν. Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ,
4 καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ, ὁ μισθὸς
5 οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα. Τῷ δὲ μὴ ἐρ-
γαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζε-
6 ται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. Καθάπερ καὶ Δαυεὶδ λέ-
γει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιο-
7 σύνην χωρὶς ἔργων. Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν
8 ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίση-
9 ται κύριος ἁμαρτίαν. Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν πε-
ριτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γάρ· ἐλογίσθη
10 τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν πε-
ριτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκρο-
11 βυστίᾳ. Καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγῖδα* τῆς δικαιο- * l. m. σφαγεῖδα.
σύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πα-
τέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆ-
12 ναι αὐτοῖς τὴν δικαισύνην. Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ
ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς
13 ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ
διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,
τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίσ-

IV. τεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ 14
κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ 15
δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις. Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα 16
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ,
ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν. Καθὼς γέγραπται· ὅτι πατέρα 17
πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε· κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν, θεοῦ τοῦ
ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα.
Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδα ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πα- 18
τέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα
σου. Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα 19
νενεκρωμένον, ἑκατονταετής που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς
μήτρας Σάῤῥας. Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ 20
ἀπιστίᾳ, ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ. Καὶ 21
πληροφορηθεὶς, ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστιν καὶ ποιῆσαι. Διὸ 22
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, 23
ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ. Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς 24
πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν.
Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν 25
δικαίωσιν ἡμῶν.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. ς Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχωμεν* πρὸς τὸν θεὸν 1
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δι' οὗ καὶ τὴν προσαγω- 2
γὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυ-
χώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ 3
καυχώμενοι ἐν ταῖς θλίψεσιν· εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν
κατεργάζεται. Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν· ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα. Ἡ 4 5
δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Εἴ 6
γε Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν

* 2. m. ἔχομεν.

7 ἀπέθανεν. Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τίς ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ V.
8 τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. Συνίστησιν δὲ τὴν
ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χρισ-
9 τὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν
10 ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Εἰ
γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ
11 αὐτοῦ. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος· καὶ οὕτως
εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρ-
13 τον. Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ
14 ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου. Ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ
Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐν τῷ
ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλ-
15 λοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως τὸ χάρισμα· εἰ
γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλ-
λον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώ-
16 που Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. Καὶ οὐχ' ὡς
δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρῖμα ἐξ ἑνὸς εἰς
κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δι-
17 καίωμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασί-
λευσεν διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χά-
ριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν
18 διὰ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώμα-
τος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτως καὶ δι' ἑνὸς
19 δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς. Ὥσ-
περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεσ-
τάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι
20 κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεο- Z
νάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπίσ-

V. σευσεν ἡ χάρις. Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανά- 21
τῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώ-
νιον, διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

## ΚΕΦ. ϛ.

CAP. VI. *Τί* οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεο- 1
νάσῃ; Μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζή- 2
σομεν ἐν αὐτῇ; Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν, 3
εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ 4
τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ
νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι
ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώμα- 5
τι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. Καὶ 6
τοῦτο γεινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώ-
θη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν
ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρ- 7
τίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζή- 8
* 2. m. συζ. σομεν* αὐτῷ. Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι 9
ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. Ὃ γὰρ ἀπέθανεν, 10
τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. Οὕτως καὶ 11
ὑμεῖς λογίζεσθαι, ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας
δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

H Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, 12
εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. Μὴ δὲ παριστάνετε 13
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
τοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ μέλη ἡμῶν ὅπλα δικαιοσύ-
νης τῷ θεῷ. Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νό- 14
μον, ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ 15
νόμον, ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρισ- 16
τάνετε ἑαυτοὺς δούλοις εἰς ὑπακοὴν, δοῦλοι ἐστὲ ᾧ ὑπακούετε,
ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; Χάρις 17

δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρ- VI.
18 δίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ
19 τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ
τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέ-
λη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ, οὕτως νῦν παρα-
20 στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. Ὅτε
21 γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. Τίνα
οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ μὲν γὰρ
22 τέλος ἐκείνων, θάνατος. Νυνὶ* δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρ- * 1. m. νυνεί.
τίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασ- Sic et infra.
23 μόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας,
θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

## ΚΕΦ. Ζ.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γεινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νό- CAP. VII. Θ
2 μος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; Ἡ γὰρ ὕπανδρος
γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήρ-
3 γηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοι-
χαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχα-
4 λίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· εἰς τὸ γενέσ-
θαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν
5 τῷ θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν
τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρπο-
6 φορῆσαι τῷ θανάτῳ. Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀπο-
θανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα· ὥστε δουλεύειν ἐν καινότητι πνεύ-
ματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.
7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν
ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ

VII. ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. Ἀφορμὴν δὲ λα- 8
βοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν
ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. Ἐγὼ δὲ ἔζην χωρὶς 9
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν. Ἐγὼ 10
δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θά-
νατον. Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξη- 11
πάτησέν με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. Ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, 12
καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν, ἐμοὶ 13
ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλ' ἡ ἁμαρτία· ἵνα φανῇ ἁμαρτία
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ'
ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἴδαμεν γὰρ 14
ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκινός εἰμι, πεπραμέ- 15
νος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γεινώσκω· οὐ 15
γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μεισῶ*, τοῦτο ποιῶ. Εἰ δὲ ὃ οὐ 16
θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκέτι 17
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα 18
γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου ἀγαθόν· τὸ
γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν, οὔ.
Οὐ γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθὸν· ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο 19
πράσσω. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι 20
αὐτὸ, ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον 21
τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.
Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ νοὸς κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. Βλέπω 22 23
δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ
τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας
τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύ- 24
σεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Χάρις τῷ θεῷ διὰ 25
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοΐ,
δουλεύω νόμῳ θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

* 2. m. μισῶ.

## ΚΕΦ. Η.

1 2 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὁ γὰρ νό- CAP. VIII.
μος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέν σε
3 ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνα-
τον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρ-
4 τίας, κατέκρεινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί. Ἵνα τὸ δικαίωμα
τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν,
5 ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς
6 φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. Τὸ γὰρ φρό-
νημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ
7 καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ
8 γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. Οἱ δὲ
9 ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν
σαρκὶ, ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ
10 δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. Εἰ δὲ
Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦ-
11 μα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν
Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν,
ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ
πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κα- I
13 τὰ σάρκα ζῆν. Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ
14 δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι
15 γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. Οὐ γὰρ ἐλά-
βετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα
16 υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, ἀββᾶ ὁ πατήρ. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συν-
17 μαρτυρεῖ* τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. Εἰ δὲ τέκνα, * 2. m. συμ.
καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι* δὲ Χρισ- * 2. m. συγ.
τοῦ· εἴπερ συνπάσχομεν*, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. * 2. m. συμ.

VIII. Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ 18
πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀπο- 19
καραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκ-
δέχεται. Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, 20
*2. m. αὐτή. ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα. Ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι καὶ αὕτη* ἡ κτίσις 21
ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν
τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. Οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτί- 22
*2. m. συσ. σις συνστενάζει* καὶ συνωδίνει* ἄχρι τοῦ νῦν. Οὐ μόνον δὲ, 23
*1. m. συνωδείνει. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ
ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρω-
σιν τοῦ σώματος ἡμῶν. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλε- 24
πομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τὶς, τί ἐλπίζει; Εἰ 25
δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύ- 26
τως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ
γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα
ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις. Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρ- 27
δίας, οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἁγίων.

ΙΑ Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν, πάντα συνεργεῖ ὁ θεὸς 28
εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. Ὅτι οὓς προέγνω, 29
καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶ-
ναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. Οὓς δὲ προώρισεν, 30
τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν·
οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς 31
ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; Ὅς γε τοῦ ἰδίου 32
υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο. ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν,
πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; Τίς ἐγκα- 33
λέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν. Τίς ὁ κατακρείνων; 34
Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δε-
ξιᾷ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ 35
*IIa cod. τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; θλείψις*, ἢ στένοχω-
*IIa cod. ρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λειμὸς*, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαι-

36 ρα; Καθὼς γέγραπται· ὅτι ἕνεκέν σου θανατούμεθα ὅλην τὴν VIII.
37 ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶ-
38 σιν ὑπερνεικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι
οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαὶ, οὔτε ἐνεσ-
39 τῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις. Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος,
οὔτέ τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης
τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

## ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συνμαρτυρούσης* μοι * 2. m. συμ.
2 τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ὅτι λύπη μοι ἐστὶν με-
3 γάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. Ηὐχόμην γὰρ ἀνά-
θεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν
4 συγγενῶν μου κατὰ σάρκα. Οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλεῖται, ὧν ἡ υἱοθε-
σία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ
5 αἱ ἐπαγγελίαι. Ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ
σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.
6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ· οὐ γὰρ IB
7 πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ. Οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα
Ἀβραὰμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσηταί σοι σπέρ-
8 μα. Τουτέστιν*, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ· * Superadditur ὅτι.
9 ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογίζεται εἰς σπέρμα. Ἐπαγ-
γελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ
10 ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς
11 κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Μήπω γὰρ γεννηθέντων,
μὴ δὲ πραξάντων τί ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρό-
12 θεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐῤ-
13 ῥήθη αὐτῇ· ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. Καθάπερ γέ-
14 γραπται· τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμείσησα. Τί οὖν
15 ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. Τῷ Μωσῇ* γὰρ * 2. m. Μωσεῖ.
16 λέγει· ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. Ἄρα

IX. οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος*
θεοῦ. Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ· ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξή- 17
γειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγ-
γελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν 18
δὲ θέλει, σκληρύνει. Ἐρεῖς μοι οὖν· τί οὖν ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ 19
βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; Ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς 20
εἶ ὁ ἀνταποκρεινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαν-
τι· τί με ἐποίησας οὕτως; Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ 21
πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τειμὴν σκεῦος,
ὃ δὲ εἰς ἀτειμίαν; Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, 22
καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ
σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν. Ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦ- 23
τον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δό-
ξαν. Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ 24
ἐξ ἐθνῶν. Ὡς καὶ τῷ Ὡσηὲ λέγει· καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, 25
λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην. Καὶ ἔσται, ἐν 26
τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη· οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ
θεοῦ ζῶντος. Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθ- 27
μὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα
σωθήσεται. Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει ὁ κύριος 28
ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· εἰ μὴ κύριος σα- 29
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ
ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατ- 30
έλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ 31
διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον οὐκ ἔφθασεν. Διὰ τί; ὅτι 32
οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων· προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ
προσκόμματος. Καθὼς γέγραπται· ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σειὼν λίθον 33
προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ'
αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται.

* Sic antea ἐλεᾶτε. Tamen 2. m. ἐλεοῦντος.

## ΚΕΦ. Ι.

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις πρὸς CAP. X.
2 τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον
3 θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ
θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ
4 τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύ-
5 νην παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν
6 ἐκ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ ἐκ
πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς
7 ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανὸν; τουτέστιν Χριστὸν καταγαγεῖν. Ἢ τίς
καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τουτέστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγα-
8 γεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ
ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.
9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς τὸ ῥῆμα ἐν τῷ στόματί σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς,
καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
10 σωθήσῃ. Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ ὁμο-
11 λογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ'
12 αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται. Οὐ γάρ ἐστιν διαστολὴ ἰουδαίου τε
καὶ ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας
13 τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνο-
μα κυρίου, σωθήσεται.

14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πισ-
τεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσσοντος;
15 Πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθάπερ γέγραπται· ὡς
16 ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων ἀγαθά. Ἀλλ' οὐ πάντες
ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαίας γὰρ λέγει· κύριε, τίς ἐπίσ-
17 τευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ
18 ῥήματος Χριστοῦ. Ἀλλὰ λέγω· μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς
19 οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἀλλὰ λέγω· μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω;

X. πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ'
ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει· 20
εὑρέθην ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ
ἐπερωτῶσιν. Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέ- 21
τασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ 1
γὰρ ἐγὼ ἰσραηλείτης εἰμὶ, ἐκ στέρματος Ἀβραὰμ, φυλῆς Βενια-
μείν. Οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω· ἢ οὐκ οἴ- 2
δατε ἐν Ἠλείᾳ τί λέγει ἡ γραφὴ, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ
Ἰσραήλ; Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά 3
σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν
μου. Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλιπον ἐμαυτῷ 4
ἑπτακισχειλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. Οὕ- 5
* 1. m. λῖμμα. τως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα * κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέ-
2. m. λῆμμα. γονεν. Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γείνε- 6
ται χάρις· εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν
χάρις. Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλο- 7
γὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν. Καθάπερ γέγραπται· ἔδω- 8
κεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ἀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ Δαυεὶδ 9
λέγει· γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ
εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφ- 10
θαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς
* 2. m. συ;. σύνκαμψον*. Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· 11
ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παρα-
ζηλῶσαι αὐτούς. Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ 12
τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;
ΙΔ Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι ἐγὼ ἐθ- 13
νῶν ἀπόστολος· τὴν διακονίαν μου δοξάζω. Εἴ πως παραζηλώσω 14

15 μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ XI.
αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσλημψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νε-
16 κρῶν; Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία,
17 καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ
ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συνκοινωνὸς * τῆς * 2. m. συγ.
18 ῥίζης τῆς πιότητος * τῆς ἐλαίας ἐγένου. Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλά- * 1. m. πειότ.
δων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλὰ ἡ
19 ῥίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐνκεντρισ-
20 θῶ *. Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστη- * 2. m. ἐγκ.
21 κας· μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ. Εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύ-
22 σιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσηται. Ἴδε οὖν χρηστότητα
καὶ ἀποτομίαν τοῦ θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ἀποτομία· ἐπὶ
δὲ σὲ, χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ
23 ἐκκοπήσῃ. Κἀκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεν-
τρισθήσονται *· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐ- * 2. m. ἐγκ. Sic et mox.
24 τούς. Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ
παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον, οὗτοι
οἱ κατὰ φύσιν, ἐνκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;
25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, τὸ μυστήριον τοῦτο,
ἵνα μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι· ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ
26 γέγονεν, ἄχρι * οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ. Καὶ οὕτως * 2. m. ἄχρις.
πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σειὼν ὁ ῥυό-
27 μενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ'
28 ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν
τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπη-
29 τοὶ διὰ τοὺς πατέρας. Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ
30 κλῆσις τοῦ θεοῦ. Ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νυ-
31 νὶ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ. Οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπεί-
32 θησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν. Συνέκλει-
σεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύ- * 1. m. ἀνεξεραύνητα.
34 νητα * τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. Τίς

XI γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; Ἢ τίς προ- 35
έδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐ- 36
τοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII. ΙΕ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτειρμῶν τοῦ θεοῦ, 1
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον
* 2. m. θαι. τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν. Καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε* 2
* Ita cod. * 2. m. θαι. τῷ αἰωνίῳ * τούτῳ· ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε * τῇ ἀνακαινώσει τοῦ
νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ
εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης 3
μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν·
ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέ-
τρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχο- 4
μεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν. Οὕτως οἱ πολ- 5
λοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ· τὸ δὲ καθ' εἷς, ἀλλήλων μέλη.
Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφο- 6
ρα. Εἴτε προφητείαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως. Εἴτε δια- 7
κονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ. Εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. Εἴτε 8
ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἁπλότητι· ὁ
προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι. Ἡ ἀγάπη, ἀνυ- 9
πόκριτος· ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ. Τῇ 10
* Ita cod. τιμ. φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ * ἀλλήλους προ-
ηγούμενοι. Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ κυρίῳ 11
δουλεύοντες. Τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλείψει ὑπομένοντες. Τῇ 12 13
προσευχῇ προσκαρτεροῦντες. Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦν-
τες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας· εὐλο- 14
γεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ 15
κλαιόντων. Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρο- 16
* 1. m. συναπαγάμενοι. νοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι*· μὴ γείνεσθε φρόνι-
μοι παρ' ἑαυτοῖς. Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοού- 17

18 μενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. Εἰ δυνατὸν τὸ ἐξ ὑμῶν, XII.
19 μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες,
ἀγαπητοὶ· ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδί-
20 κησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. Ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός
σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν,
21 ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. Μὴ νεικῶ
ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νείκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐσ- Iς
τιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι, ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι
2 εἰσίν. Ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ
3 ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρῖμα λήμψονται. Οἱ
γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κα-
κῷ· θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει· καὶ
4 ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς. Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστίν σοι εἰς ἀγα-
θόν· ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν
φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν
5 πράσσοντι. Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν,
6 ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε·
7 λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. Ἀπό-
δοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος,
τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τειμὴν, τὴν τειμήν.
8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγα-
9 πῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκεν. Τὸ γάρ· οὐ μοιχεύσεις, οὐ
φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴτις ἑτέρα ἐντολὴ,
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
10 ὡς σεαυτόν. Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
11 οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἤδη
ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε
12 ἐπιστεύσαμεν. Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· ἀποθώμεθα

XIII. οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός.
Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν· μὴ κώμοις καὶ μέ- 13
θαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔρισι καὶ ζήλοις. Ἀλλὰ ἐνδύ- 14
σασθε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε
εἰς ἐπιθυμίας.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV. IZ

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς δια- 1
κρίσεις διαλογισμῶν. Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσ- 2
θενῶν λάχανα ἐσθίει. Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεί- 3
τω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρεινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐ-
τὸν προσελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρείνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ 4
* 1. m. πείπτει. κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει*· σταθήσεται δέ· δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος
στῆσαι αὐτόν. Ὃς μὲν κρείνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν· ὃς δὲ κρείνει 5
πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. Ὁ φρονῶν 6
τὴν ἡμέραν, κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ
γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, κυρίῳ οὐκ ἐσθίει· καὶ εὐχαριστεῖ
τῷ θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. 7
Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυ- 8
ρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ
κυρίου ἐσμέν. Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα 9
καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρείνεις τὸν ἀδελφόν 10
σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστη-
σόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. Γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος· 11
ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα τῷ θεῷ.
Ἄρα ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον ἀποδώσει. Μηκέτι οὖν ἀλ- 12 13
λήλους κρείνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρείνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι
τῷ ἀδελφῷ σκάνδαλον. Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι 14
οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τί κοινὸν εἶναι, ἐκεί-
νῳ κοινόν. Εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι 15
κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑ-

16 *πὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγα-* XIV.
17 *θόν. Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ*
18 *δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ὁ γὰρ ἐν*
*τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ, καὶ δοκίμοις* * * Ita cod.
19 *τοῖς ἀθρώποις. Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν* *, *καὶ τὰ τῆς* * Cod. διώκομεν.
20 *οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ*
*ἔργον τοῦ θεοῦ· πάντα μὲν καθαρὰ· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ*
21 *τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μὴ δὲ*
*πιεῖν οἶνον, μὴ δὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζε-*
22 *ται ἢ ἀσθενεῖ. Σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν, ἔχε ἐνώπιον*
23 *τοῦ θεοῦ· μακάριος ὁ μὴ κρείνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. Ὁ δὲ*
*διακρεινόμενος, ἂν φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν*
*δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.*

## ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.
1 *Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων* ΙΗ
2 *βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. Ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον*
3 *ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ*
*ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνει-*
4 *διζόντων σε, ἐπέπεσαν ἐπ᾽ ἐμέ. Ὅσα γὰρ ἐγράφη, πάντα εἰς τὴν*
*ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς*
*παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν τῆς παρακλήσεως.*
5 *Ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ*
6 *φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν*
*ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
7 *Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς παὶ ὁ Χριστὸς*
8 *προσελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. Λέγω γὰρ Χριστὸν διά-*
*κονον γενέσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι*
9 *τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων. Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι*
*τὸν θεὸν· καθὼς γέγραπται· διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθ-*
10 *νεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Καὶ πάλιν λέγει· εὐφράνθητε*

XV. ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν λέγει· αἰνεῖτε πάντα τὰ 11
ἔθνη τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ 12
πάλιν Ἡσαΐας λέγει· ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος
ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος 13
πληροφορῆσαι ὑμᾶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ ἐν τῷ πιστεύειν
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι 14
καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς γνώ-
σεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. Τολμηροτέρως δὲ ἔγρα- 15
* 1. m. λιτ. Sic et infra.
ψα ἡμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἀναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν* Χριστοῦ 15
Ἰησοῦ, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γενηθῇ ἡ προσ-
φορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἔχω 17
οὖν τὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν. Οὐ γὰρ 18
* Ita heic cod.
τολμῶ τὶ λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο * Χριστὸς δι' ἐμοῦ λόγων.
εἰς ἀκοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ. Ἐν δυνάμει σημείων καὶ τερά- 19
των, ἐν δυνάμει πνεύματος· ὥστέ με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ
μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.
* 2. m. φιλοτιμ.
Οὕτως δὲ φιλοτειμοῦμαι * εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη 20
Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ. Ἀλλὰ, κα- 21
θὼς γέγραπται· ὄψονται οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ· καὶ οἳ
οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην πολλάκις τοῦ 22
* 1. m. νυνεί. Sic et infra.
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Νυνὶ * δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι 23
* 1. m. ἐπιποθείαν.
τούτοις, ἐπιποθίαν * δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν
ἐτῶν. Ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίζω γὰρ διαπο- 24
ρευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀπὸ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ·
ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

ΙΘ
* 1. m. Νυνεί.
Νυνὶ * δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις 25
* 1. m. Ηὐδ.
Εὐδόκησεν * γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσα- 26
At mox etiam 1. m. Εὐδ.
σθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Εὐδόκησαν 27
γάρ, καὶ ὀφειλέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αυ-
τῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λει-

28 τουργῆσαι αὐτοῖς. Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος τὸν XV.
29 καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν. Οἶδα δὲ ὅτι
ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσο-
30 μαι. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ K
διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσ-
31 ευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν. Ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούν-
των ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ δωροφορία μου ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ εὐ-
32 πρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται. Ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς
33 διὰ θελήματος κυρίου Ἰησοῦ. Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάν-
των ὑμῶν. Ἀμήν.

## ΚΕΦ. Iϛ.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν καὶ διάκο- CAP. XV.
2 νον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κενχρέαις*. Ἵνα προσδέξησθε αὐτὴν ἐν * 1. m. Κεγχ.
κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρή-
ζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἐμοῦ
3 αὐτοῦ. Ἀσπάσασθε Πρείσκαν * καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς * Ita cod.
4 μους * ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν * 2. m. μου.
τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶ-
5 σαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν. Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλη-
σίαν· ἀσπάσασθε Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ
6 τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν. Ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ ἐκο-
7 πίασεν εἰς ὑμᾶς. Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνεικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγ-
γενεῖς μοῦ, καὶ τοὺς συναιχμαλώτους μου· οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι
8 ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. Ἀσ-
9 πάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν ἐν κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Οὐρ-
βανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν
10 μου. Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν, τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ· ἀσπάσασθε
11 τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβόλου*. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ * 2. m. Ἀριστοβούλου.
μου· ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ.
12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ·

XVI. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυ-
ρίῳ. Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέ- 13
ρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρ-
μῆν, Πατρόβαν, Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. Ἀσπά- 15
σασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ,
καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. Ἀσπάσασθε 16
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ· ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι
τοῦ Χριστοῦ.

ΚΑ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστα- 17
σίας, καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποι-
οῦντας· καὶ ἐκκλείνετε ἀπ᾽ αὐτῶν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ 18
ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
* 2. m. ἀφίκετο. Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφείκετο*· ἐφ᾽ ὑμῖν οὖν χαίρω· 19
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ
κακόν. Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρείψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς 20
πόδας ὑμῶν ἐν τάχει· ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ᾽ ὑμῶν.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τειμόθεος ὁ συνεργὸς, καὶ Λούκιος, Ἰά- 21
σων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ 22
Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος 23
ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας· ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ
οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ 24
τὸ κήρυγμα Χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις
αἰωνίοις σεσειγημένου. Φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν 25
προφητικῶν, κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πί-
στεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος. Μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ 26
Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.
ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΚΟΡΙΝΘΟΥ.

# ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

## Α.

### ΚΕΦ. Α.

CAP. I.
1 *Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ,* KB
2 *καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός. Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ἡγιασμένοις*
*ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ*, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶ-* * Ita iacent verba in cod.
*σιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*
3 *ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν καὶ ἡμῶν. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ*
4 *πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ*
*πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν*
5 *Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λό-*
6 *γῳ καὶ πάσῃ γνώσει. Καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβε-*
7 *βαιώθη ἐν ὑμῖν. Ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι,*
*ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*
8 *Ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ*
*κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.*

9 *Πιστὸς ὁ θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐ-*
10 *τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-*
*φοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ*
*αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρ-*
11 *τισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοΐ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. Ἐδηλώθη γάρ*
*μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μοι*, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν* * 2. m. μου.
12 *εἰσιν. Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι Παύ-*
13 *λου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. Μεμέ-*
*ρισται ὁ Χριστὸς; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη περὶ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ*
14 *ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Εὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβά-*
15 *πτισα, εἰ μὴ Κρείσπον καὶ Γάϊον. Ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ*
16 *ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον·*
*λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.*

I. *Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με ὁ Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλὰ εὐαγ-* 17
*γελίσασθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ*
*Χριστοῦ. Ὁ λόγος γὰρ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μω-* 18
*ρία ἐστὶν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστιν. Γέγρα-* 19
*πται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν*
*συνετῶν ἀθετήσω. Ποῦ σοφὸς; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συνζητη-* 20
*τὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ*
*κόσμου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ* 21
*τῆς σοφίας τὸν θεὸν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κη-*
*ρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. Ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖον* 22
*αἰτοῦσιν, καὶ ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν* 23
*Χριστὸν ἐσταυρωμένον, ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μω-*
*ρίαν. Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησιν Χριστὸν* 24
*θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ, σοφώτερον* 25
*τῶν ἀθρώπων ἐστὶν· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν*
*ἀνθρώπων. Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοὶ, ὅτι οὐ πολ-* 26
*λοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς.*
*Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τοὺς* 27
*σοφούς· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς ἵνα κατ-*
*αισχύνῃ τὰ ἰσχυρά. Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενη-* 28
*μένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ.*
*Ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἐξ αὐτοῦ* 29 30
*δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ,*
*δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις. Ἵνα, καθὼς γέ-* 31
*γραπται, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.*

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II.
ΚΓ *Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν* 1
*λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. Οὐ* 2
*γὰρ ἔκρεινα τὶ εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον*
*ἐσταυρωμένον. Κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολ-* 3

4 λῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου II.
οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλὰ ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ
5 δυνάμεως. Ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλὰ ἐν
6 δυνάμει θεοῦ. Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου,
7 τῶν καταργουμένων. Ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ,
τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς
8 δόξαν ἡμῶν. Ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν·
9 εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. Ἀλλά,
καθὼς γέγραπται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν,
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς
10 ἀγαπῶσιν αὐτόν. Ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύμα-
11 τος· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ*, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. Τίς * 1. m. ἐραυνᾷ.
γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀν-
θρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν, εἰ
12 μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλά-
βομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ
13 θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. Ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀν-
θρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευ-
14 ματικῶς* πνευματικὰ συγκρείνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ * Ita cod.
δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστιν· καὶ
15 οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρείνεται. Ὁ δὲ πνευ-
ματικὸς ἀνακρείνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρείνε-
ται. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ
νοῦν κυρίου ἔχομεν.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. ΚΔ
1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς,
2 ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,
3 οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε*· ἀλλ' οὐδὲ νῦν δύνασθε. Ἔτι * Cod. ἐδ.
γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί

III. ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· ἐγὼ 4
μέν εἰμι Παύλου· ἕτερος δὲ· ἐγὼ Ἀπολλῶ· οὐκ ἄνθρωποί ἐστε;
Τί οὖν ἐστιν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι, δι᾽ ὧν ἐπισ- 5
τεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολ- 6
λῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν. Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐσ- 7
τίν τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ᾽ ὁ αὐξάνων θεός. Ὁ φυτεύων δὲ 8
καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται
κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, 9
θεοῦ οἰκοδομή ἐστέ. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι 10
ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα· ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕ-
καστος δὲ βλεπέτω, πῶς ἐποικοδομεῖ. Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐ- 11
δεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χρισ-
τός. Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον καὶ ἀρ- 12
γύριον, λίθους τειμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην. Ἑκάστου τὸ 13
ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀπο-
καλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ αὐτὸ δο-
κιμάσει. Εἴ τινος τὸ ἔργον μένει ὃ ἐπῳκοδόμησεν, μισθὸν λήμ- 14
ψεται. Εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ 15
σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς θεοῦ 16
ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν οἰκεῖ; Εἴ τις τὸν ναὸν 17
τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ
ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς. Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ 18
τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσ-
θω, ἵνα γένηται σοφός. Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μω- 19
ρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστιν· γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σο-
φοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. Καὶ πάλιν· κύριος γεινώσκει τοὺς 20
ΚΕ διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. Ὥστε μηδεὶς καυ- 21
χάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν. Εἴτε Παῦλος, εἴτε 22
Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος,
εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα, πάντα ἡμῶν. Ἡμεῖς δὲ, Χριστοῦ, 23
Χριστὸς δὲ, θεοῦ.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ CAP. IV.
2 οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. ῟Ωι δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκο-
3 νόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα
ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυ-
4 τὸν ἀνακρείνω. Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ
5 δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρείνων με, κύριός ἐστίν. Ὥστε μὴ πρὸ
καιροῦ τί κρείνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ
τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ
ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
λῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται φρο-
7 νεῖν*, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. Τίς * φρονεῖν deest in cod.
γάρ σε διακρείνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες,
8 τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; Ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ· ἤδη ἐπλου-
τήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσα-
9 τε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν*. Δοκῶ γὰρ, ὁ θεὸς * 2. m. συμβ.
ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι
10 θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. Ἡμεῖς
μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς,
11 ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτειμοι. Ἄχρι τῆς ἄρ-
τι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν*, καὶ κο- * 1. m. γυμνειτεύομεν.
12 λαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν. Καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς
ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα.
13 Βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου
14 ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γρά-
15 φω ταῦτα, ἀλλὰ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. Ἐὰν γὰρ μυ-
ρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας·
16 ἐν γὰρ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. Πα- Κς
17 ρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μειμηταί* μου γείνεσθε. Διὰ τοῦτο ἔπεμψα * 2. m. μιμ.

IV. ὑμῖν Τειμόθεον, ὅς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυ-
ρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς παν-
ταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς 18
ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τινες. Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν 19
ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων,
ἀλλὰ τὴν δύναμιν. Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' 20
ἐν δυνάμει. Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ 21
πνεύματί τε πραΰτητος;

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις 1
οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. Καὶ 2
ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ; καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρ-
θῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἀ- 3
πὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς πα-
ρὼν, τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυ- 4
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος,
σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦ- 5
τον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν· οὐκ οἴδατε, 6
ὅτι μεικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; Ἐκκαθάρατε τὴν πα- 7
λαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ
τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. Ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύ- 8
μῃ παλαιᾷ, μὴ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις
εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ 9
συναναμίγνυσθαι πόρνοις. Οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου 10
τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, καὶ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ
ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν, μὴ 11
* Cod. ἤ. συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις, ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, ᾖ* πόρνος,
ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρ-
παξ, τῷ τοιούτῳ μὴ δὲ συνεσθίειν. Τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρεί- 12

νειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρείνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ *. V. * Ita cod. κρι.
13 Ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΚΕΦ. ς.

CAP. VI.
1 Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς ἕτερον, κρείνεσθαι ἐπὶ KZ
2 τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι
τὸν κόσμον κρίνουσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρείνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί
3 ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν;
4 μήτι γε βιωτικά; Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξου-
5 θενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. Πρὸς ἐντροπὴν ὑ-
μῖν λαλῶ· οὕτως οὐκ ἔνι ὑμῖν οὐδεὶς σοφὸς, ὃς δυνήσεται δια-
6 κρεῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
7 ἀδελφοῦ κρείνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; Ἤδη μὲν οὖν ὅλως
ἥττημα ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διὰ τί οὐ-
8 χὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; Ἀλ-
9 λὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. Ἢ οὐκ
οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ * κληρονομήσουσιν; μὴ πλα- * οὐ est in marg.
νᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μα-
10 λακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται. Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔ-
τε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν θεοῦ κλη-
11 ρονομήσουσιν. Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ
ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι
13 ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. Τὰ βρώμα-
τα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύ-
την καὶ ταῦτα καταργήσει· τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ
14 κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι. Ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγει-
15 ρεν, καὶ ἡμᾶς ἐξήγειρεν διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε,
ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν, μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ
16 Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ

VI. κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμα ἐστὶν; ἔσονται γάρ, φησιν, οἱ δύο
εἰς σάρκα μίαν. Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἐν πνεῦμα ἐστίν. 17
Φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, 18
ἐκτὸς τοῦ σώμοτός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρ-
τάνει. Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν πνεύ- 19
ματος ἁγίου ἐστὶν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;
Ἠγοράσθητε γὰρ τειμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν. 20

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. V. ΚΗ Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι. 1
Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ 2
ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀ- 3
ποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώ- 4
ματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἡ γυνή. Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλ- 5
λήλους, εἰ μή τι ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάσητε τῇ
προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ
* 2. m. συγγ. σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συνγνώμην*, οὐ 6
κατ᾽ ἐπιταγήν. Θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυ- 7
τόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ
οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς 8
* 2. m. ἐγκ. ἂν μείνωσιν ὡς κἀγώ. Εἰ δὲ οὐκ ἐνκρατεύονται*, γαμησάτωσαν· 9
κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω οὐκ ἐγὼ, ἀλλὰ ὁ κύ- 10
ριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι. Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, 11
μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα
μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγὼ, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀ- 12
δελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽
αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. Καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, 13
καὶ οὗτος εὐδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. Ἡγίασ- 14
ται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ· καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ

ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ*· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐσ- VII. *Ita cod.
15 τιν· νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ
δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ
16 κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώ-
17 σεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; Εἰ μὴ ἑκάστῳ
ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεὸς, οὕτως πε-
ριπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
18 Περιτετμημένος τίς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέ-
19 κληταί τίς; μὴ περιτεμνέσθω. Ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ
20 ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. Ἕκαστος
21 ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι
μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.
22 Ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστὶν·
23 ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. Τειμῆς
24 ἠγοράσθητε· μὴ γείνεσδε δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἕκαστος ἐν ᾧ
ἐκλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ ΚΘ
26 δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. Νομίζω οὖν τοῦ-
το καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώ-
27 πῳ τὸ οὕτως εἶναι. Δέδεσαι γυναικὶ; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι
28 ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. Ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ
ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλεῖψιν δὲ τῇ σαρ-
29 κὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δέ φημι,
ἀδελφοὶ· ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστὶν*· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχον- *Ita interpungitur in cod.
30 της γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι. Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαί-
οντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες,
31 ὡς μὴ κατέχοντες. Καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον, ὡς μὴ κατα-
32 χρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. Θέλω δὲ
ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι· ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς
33 ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ. Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς
34 ἀρέσῃ τῇ γυναικὶ, καὶ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ
παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ

VII. *τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. Τοῦ-* 35
*το δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν*
*ἐπιβαλῶ, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀ-*
*περισπάστως. Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νο-* 36
*μίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γείνεσθαι· ὃ θέλει*
*ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. Ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρ-* 37
*δίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ*
*ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ τηρεῖν τὴν ἑαυ-*
*τοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. Ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν παρθένον* 38
*ἑαυτοῦ, καλῶς ποιήσει· καὶ ὁ μὴ γαμίζων, κρεῖσσον ποιήσει. Γυνὴ* 39
*δέδεται, ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ,*
*ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι· μόνον ἐν κυρίῳ. Μακαριω-* 40
*τέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ γὰρ*
*κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.*

## ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII. Λ *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχο-* 1
*μεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. Εἴ τις δοκεῖ ἐγνω-* 2
*κέναι τί, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι. Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν* 3
*θεὸν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰ-* 4
*δωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς*
*θεὸς, εἰ μὴ εἷς. Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσιν λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν* 5
*οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ γῆς· ὥσπερ εἰσιν θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολ-*
*λοί. Ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς* 6
*αὐτὸν· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς*
*δι' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως* 7
*ἄρτι τοῦ εἰδώλου, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν· καὶ ἡ συνείδησις*
*αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ* 8
*θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα· οὔτε ἐὰν φάγωμεν, πε-*
*ρισσευόμεθα. Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομ-* 9
*μα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. Ἐὰν γάρ τις ἴδῃ τὸν ἔχοντα γνῶ-* 10

σιν, ἐν εἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς VIII.
11 ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; Ἀπόλλυ-
ται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι᾽ ὃν Χριστὸς ἀπέ-
12 θανεν. Οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτον-
τες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.
13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα
εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

## ΚΕΦ. Θ.

1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύ- CAP. IX. ΛΑ
2 ριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; Εἰ
ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφρα-
3 γίς * μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία *1. m. σφραγεῖς.
4 τοῖς ἐμὲ ἀνακρείνουσιν, ἔστιν αὕτη. Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φα-
5 γεῖν καὶ πιεῖν; Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα πε-
ριάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου,
6 καὶ Κηφᾶς; Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξου-
7 σίαν μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτὲ; τίς
φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; τίς ποι-
μαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;
8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέ-
9 γει; Ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημώσεις * βοῦν *2. m. φιμώσεις
10 ἀλοῶντα· μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; Ἢ δι᾽ ἡμᾶς πάντως λέγει;
δι᾽ ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ᾽ ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀρο-
11 τριᾷν· καὶ ὁ ἀλοῶν, ἐπ᾽ ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ
πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερί-
12 σομεν; Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡ-
μεῖς; ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέ-
γομεν, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν * δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χρισ- *2. m. ἐγκ.
13 τοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσ-
θίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμ-

IX. *μερίζονται; Οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κατ-* 14
*αγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ* 15
*τούτων.*

*Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν*
*γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει.*
*Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ* 16
*μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. Εἰ γὰρ* 17
*ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίσ-*
*τευμαι. Τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδά-* 18
*πανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξου-*
*σίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν* 19
*ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. Καὶ ἐγενόμην τοῖς* 20
*ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς*
*ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδή-*
*σω. Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ' ἔννομος* 21
*Χριστοῦ ἵνα κερδανῶ τοὺς ἀνόμους. Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν* 22
*ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα*
*ἵνα πάντως τινὰς σώσω. Πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα* 23
* 2 m. συγκ. *συνκοινωνὸς* αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέ-* 24
*χοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον;*
*οὕτως τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος, πάντα* 25
*ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν·*
*ἡμεῖς δὲ, ἄφθαρτον. Ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως·* 26
*οὕτως πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων. Ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ* 27
*σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος*
*γένωμαι.*

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X. ΛΒ *Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-* 1
*τες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν· καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον.*
*Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ* 2

3 θαλάσσῃ, Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον. Καὶ X.
4 πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπεινον* γὰρ ἐκ πνευμα- * 2. m. ἔπινον.
5 τικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός. Ἀλλ' οὐκ
ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὐδόκησεν ὁ θεὸς· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν
6 τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡ-
7 μᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. Μὴ δὲ εἰ-
δωλολάτραι γείνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν· ὥσπερ γέγραπται· ἐκά-
8 θισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. Μὴ δὲ πορ-
νεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ
9 εἰκοσιτρεῖς χειλιάδες. Μὴ δὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώς τι-
10 νες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. Μὴ δὲ γογ-
γύζετε, καθάπέρ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ
11 ὀλοθρευτοῦ. Ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ
πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.
12 13 Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ. Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ ΑΓ
εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει πει-
ρασθῆναι ὑμᾶς ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ
καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.
15 16 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρείνατε ὑμεῖς ὅ φημι. Τὸ ποτήριον τῆς εὐ-
λογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χρισ-
τοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χρισ-
17 τοῦ ἐστιν; Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα, οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ
18 πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κα-
τὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστη-
19 ρίου εἰσίν; Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτον, τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἴ-
20 δωλον τί ἐστιν; Ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ
21 θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γείνεσθαι. Οὐ
δύνασθε ποτήριον κυρίου πείνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνα-
22 σθε τραπέζης κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων. Ἢ παρα-
ζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν,

X. *ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ* 24
*τοῦ ἑτέρου. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνα-* 25
*κρείνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. Τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλή-* 26
*ρωμα αὐτῆς. Εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πο-* 27
*ρεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρείνον-*
*τες διὰ τὴν συνείδησιν. Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτόν* 28
*ἐστιν, μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν.*
*Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα* 29
*τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρείνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; Εἰ*
*ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;* 30
*Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πείνετε, εἴτε τί ποιεῖτε, πάντα εἰς δό-* 31
*ξαν θεοῦ ποιεῖτε. Ἀπρόσκοποι καὶ ἰουδαίοις γείνεσθε καὶ ἕλ-* 32
*λησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν* 33
*ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ σύμφορον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν,*
*ἵνα σωθῶσιν.*

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI. ΛΔ *Μειμηταί μου γείνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. Ἐπαινῶ δὲ* 1 2
*ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς*
*παραδόσεις κατέχετε. Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς* 3
*ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφα-*
*λὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ, ὁ θεός. Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφη-* 4
*τεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Πᾶ-* 5
*σα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κε-*
*φαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐ-*
*τὸ τῇ ἐξυρημένῃ. Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσ-* 6
*θω, ἢ ξυράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι,*
*κατακαλυπτέσθω. Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι* 7
*τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀν-*
*δρός ἐστιν. Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός.* 8
*Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν* 9

10 ἄνδρα. Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, XI.
11 διὰ τοὺς ἀγγέλους. Πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, οὔτε ἀνὴρ χω-
12 ρὶς γυναικὸς, ἐν κυρίῳ. Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕ-
13 τως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. Ἐν
ὑμῖν αὐτοῖς κρείνατε, πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ
14 θεῷ προσεύχεσθαι; Οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ
15 μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτειμία αὐτῷ ἐστιν. Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐ-
16 τῇ ἐστιν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ. Εἰ δέ τις
δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐ-
17 δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶν,
ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον, ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε.
18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀκούω ΛΕ
19 σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τί πιστεύω. Δεῖ γὰρ καὶ
αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα καὶ οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν
20 ὑμῖν. Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστιν κυριακὸν
21 δεῖπνον φαγεῖν. Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν
22 τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ
ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πείνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ κατα-
φρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἴπω ὑμῖν;
23 ἐπαινῶ ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ
τοῦ κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ
24 παρεδίδοτο*, ἔλαβεν ἄρτον. Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν, καὶ * 1. m. παρεδίδε-
εἶπεν· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε το.
25 εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ
δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν
τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἐὰν πείνητε, εἰς τὴν ἐμὴν
26 ἀνάμνησιν. Ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ πο-
τήριον πείνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι* * 2. m. ἄχρις.
27 οὗ ἔλθῃ. Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον, ἢ πείνῃ τὸ ποτήριον τοῦ
κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ
28 κυρίου. Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρ-
29 του ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πεινέτω. Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ

XI. πείνων, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πείνει, μὴ διακρείνων τὸ σῶμα.
Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄῤῥωστοι, καὶ κοιμῶν- 30
ται ἱκανοί. Εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρείνομεν, οὐκ ἂν ἐκρεινόμεθα. Κρει- 31 32
νόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου*, παιδευόμεθα ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ
κατακριθῶμεν. Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, 33
ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. Εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς 34
κρῖμα σηνέρχησθε· τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

* Sic interpungitur in cod.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII. Ας Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 1
Οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἀνήγεσθε 2
ἀπαγόμενοι. Διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λα- 3
λῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριος
Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰ- 4
σὶν, τὸ δ' αὐτὸ πνεῦμα. Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐ- 5
τὸς κύριος. Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, καὶ ὁ αὐτὸς θεὸς ὁ 6
ἐνεργῶν ἐστιν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρω- 7
σις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. Ὧι μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύ- 8
ματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ
αὐτὸ πνεῦμα. Ἑτέρῳ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χα- 9
ρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι. Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα 10
δυνάμεων, ἄλλῳ προφητεία, ἄλλῳ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ
γένη γλωσσῶν. Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦ- 11
μα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. Καθάπερ γὰρ τὸ 12
σῶμα ἕν ἐστιν, καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ
σώματος, πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστιν σῶμα· οὕτως καὶ ὁ Χριστός.
Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθη- 13
μεν· εἴτε ἰουδαῖοι, εἴτε ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ
πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. Ἐὰν 14 15
εἴπῃ ὁ πούς· ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ

16 παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· ὅτι XII.
οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο
17 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ
18 ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρησις; Νῦν δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ
19 μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. Εἰ δὲ
20 ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; Νῦν δὲ πολλὰ μέλη, ἓν
21 δὲ σῶμα. Οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· χρείαν σου
οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶν· χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.
22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέσ-
23 τερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖα ἐστίν. Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτειμότερα εἶ-
ναι τοῦ σώματος, τούτοις τειμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ
24 τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει. Τὰ δὲ εὐσ-
χήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει· ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶ-
25 μα, τῷ ὑστερουμένῳ τί περισσότερον δούς. Ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν
τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.
26 Καὶ εἴ τι πάσχει ἓν μέλος, συνπάσχει* πάντα τὰ μέλη· εἴτε * 2. m. συμ.
27 δοξάζεται μέλος, συνχαίρει* πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δὲ ἐστὲ * 2. m. συγ.
28 σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον
διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀν-
29 τιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. Μὴ πάντες, ἀπόστο-
λοι; μὴ πάντες, προφῆται; μὴ πάντες, διδάσκαλοι; μὴ πάν-
30 τες, δυνάμεις; Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ
31 πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; Ζηλοῦτε ΛΖ
δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν
δείκνυμι.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, CAP. XIII.
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλά-
2 ζον. Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ

XIII. *πᾶσαν τὴν γνῶσιν, κἂν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθισ-*
*τάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. Κἂν ψωμίζω πάντα τὰ* 3
* Cod. καυχήσομαι. *ὑπάρχοντά μου, καὶ ἂν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι*,*
*ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ,* 4
*χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦ-*
*ται. Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὸ μὴ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται,* 5
* 1. m. ἀδικείᾳ. *οὐ λογίζεται τὸ κακόν. Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ*, συνχαίρει** 6
* 2. m. συγ. *δὲ τῇ ἀληθείᾳ. Πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει,* 7
*πάντα ὑπομένει. Ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεία* 8
*καταργηθήσεται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε γνῶσις καταρ-*
*γηθήσεται. Ἐκ μέρους γὰρ γεινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφη-* 9
*τεύομεν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσε-* 10
*ται. Ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος,* 11
*ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε ἐγενόμην ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νη-*
*πίου. Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ* 12
*πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γεινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπι-*
*γνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλ-* 13
*πίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.*

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV. *Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ· μᾶλλον δὲ* 1
*ἵνα προφητεύητε. Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ,* 2
*ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια. Ὁ* 3
*δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ*
*παραμυθίαν. Ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προ-* 4
*φητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν* 5
*γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων*
*ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία*
*οἰκοδομὴν λάβῃ. Νῦν δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσ-* 6
*σαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀπο-*
*καλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; Ὅμως τὰ* 7

ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν XIV.
φθόγγου μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαρι-
8 ζόμενον; Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρα-
9 σκευάσεται εἰς πόλεμον; Οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν
μὴ εὔσημον λόγον δῶτε; πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσε-
10 σθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν
11 εἰσιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύνα-
μιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, ἐν
12 ἐμοὶ βάρβαρος. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμά-
των, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύη-
13 τε. Διὸ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. Ἐὰν
14 προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται· ὁ δὲ νοῦς μου
15 ἄκαρπός ἐστιν. Τί οὖν ἐστιν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσ-
εύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ καὶ τῷ νοΐ.
16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ
ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπεὶ τί λέ-
17 γεις οὐκ οἶδεν. Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλὰ ὁ ἕτερος
οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λα- ΛΗ
19 λῶ. Ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆ-
σαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.
20 Ἀδελφοὶ, μὴ παιδία γείνεσθε ταῖς φρεσὶν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νη-
21 πιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γείνεσθε. Ἐν τῷ νόμῳ γέγρα-
πται· ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέρων, λαλήσω τῷ
λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος.
22 Ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖον εἰσὶν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ
τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πισ-
23 τεύουσιν. Ἐὰν οὖν ἔλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάν-
τες λαλῶσι γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι
24 μαίνεσθε; Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπι-
στος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρείνεται ὑπὸ πάν-
25 των. Τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γείνεται· καὶ οὕ-

XIV. τως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι
ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν. Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρ- 36
χησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει,
γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γεινέσθω.
Εἴτε γλώσσῃ τίς λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ 27
ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἑρμηνευτὴς, σει- 28
γάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. Προφῆται δὲ 29
δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρεινέτωσαν. Ἐὰν δὲ 30
ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σειγάτω. Δύνασθε γὰρ 31
καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν, καὶ πάν-
τες παρακαλῶνται. Καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑπο- 32
τάσσεται. Οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλὰ εἰρήνης, 33
ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς 34
ἐκκλησίαις σειγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ
ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. Εἰ δέ τι μαθεῖν θέ- 35
λουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ
γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξ- 36
ῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶ- 37
ναι ἢ πνευματικὸς, γεινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστὶν
ἐντολή. Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. Ὥστε, ἀδελφοί μου*, ζη- 38 39
λοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ λαλεῖν μὴ κωλύετε ἐν γλώσσαις. Πάν- 40
τα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γεινέσθω.

* μου expungitur 2. m.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV. ΛΘ Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην 1
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε. Δι' οὗ καὶ σώ- 2
ζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε· ἐκτὸς εἰ μὴ
εἰκῇ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρ- 3
έλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ
τὰς γραφάς. Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ 4
τρίτῃ, κατὰ τὰς γραφάς. Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. 5

6 Ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ XV.
7 πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. Ἔπειτα ὤφ-
8 θη Ἰακώβῳ· εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. Ἔσχατον δὲ πάντων,
9 ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος
τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι
10 ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. Χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι· καὶ
ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐ-
τῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν
11 ἐμοί. Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν, καὶ οὕτως
12 ἐπιστεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται,
13 πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ
14 δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ
Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ
15 πίστις ἡμῶν. Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ· ὅτι
ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστὸν, ὃν οὐκ
16 ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγεί-
17 ρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται,
ματαία ἡ πίστις ὑμῶν ἐστιν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
18 19 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ
ταύτῃ ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων
20 ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνεὶ* δὲ, Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρ- * 1. m. νυνί.
χὴ τῶν κεκοιμημένων.

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνά- M
22 στασις νεκρῶν. Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν,
23 οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Ἕκαστος δὲ
ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός· ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ,
24 ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασι-
λείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶ-
25 σαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι* οὗ * 2. m. ἄχρις.
26 θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἔσχατος ἐχ-
27 θρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πό-
δας αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ, πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς

XV τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ 28
πάντα, τότε αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ
πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ 29
βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί
καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν 30
ὥραν; Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀ- 31
δελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Εἰ κατὰ ἄν- 32
θρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ
ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μὴ 33
* 2. m. ὁμιλ. πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμειλίαι* κακαί. Ἐκνήψατε 34
δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν·
πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

Ἀλλὰ ἐρεῖ τίς· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι 35
ἔρχονται; Ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀπο- 36
θάνῃ. Καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλ- 37
* 2. m. σίτου λὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σείτου*, ἤ τινος τῶν λοιπῶν. Ὁ 38
δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν
σπερμάτων ἴδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλ- 39
λη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν,
ἄλλη δὲ ἰχθύων. Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια·
ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπι-
γείων. Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη 41
δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. Οὕτως καὶ 42
ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφ-
θαρσίᾳ. Σπείρεται ἐν ἀτειμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν 43
MA ἀσθενίᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει. Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγεί- 44
ρεται σῶμα πνευματικόν· εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευ-
ματικόν. Οὕτως καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ πρῶτος Ἀδὰμ εἰς ψυ- 45
χὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. Ἀλλ' οὐ 46
πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματι-
κόν. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, 47
ἐξ οὐρανοῦ. Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ 48

49 ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν XV.
τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.
50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κλη-
ρονομῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονο-
51 μεῖ. Ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ* κοιμηθησόμεθα, * Ita cod.
52 πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα. Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥειπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι, σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται
53 ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο
ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
54 νασίαν. Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γε-
55 γραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νεῖκος. Ποῦ σοῦ, θάνατε, τὸ
56 νεῖκος; ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανά-
57 του, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις, τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. Τῷ δὲ
θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νεῖκος, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
58 Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γείνεσθε, ἀμε-
τακείνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου, πάντοτε εἰδό-
τες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

## ΚΕΦ. Ις.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ὥσπερ διέταξα ταῖς CAP. XVI. MB
2 ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. Κατὰ μίαν
σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ, τι
3 ἐὰν εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γείνωνται. Ὅταν δὲ
παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμ-
4 ψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἰερουσαλήμ. Ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ
5 τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς
6 ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι. Πρὸς
ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμένω, ἢ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προ-
7 πέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρ-
όδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ

XVI. κύριος ἐπιτρέψῃ. Ἐπιμένω δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς. 8
Θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργὴς, καὶ ἀντικείμενοι 9
πολλοί.

Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τειμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς 10
ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς ἐγώ. Μήτις οὖν αὐτὸν 11
ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ἐμέ·
ἐκδέχομαι γὰρ αὐτόν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ 12
παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ
πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.
Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 13
Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γεινέσθω. 14

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, 15
ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις
ἔταξαν ἑαυτούς. Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ 16
παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ 17
Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέ-
ρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ 18
τὸ ὑμῶν· ἐπιγεινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς 19
αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας
καὶ Πρίσκα, σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς 20
οἱ ἀδελφοὶ πάντες· ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν 21 22
κύριον, ἤτω ἀνάθεμα, μαρᾶν ἀθᾶ. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 23
μεθ᾽ ὑμῶν. Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 24

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Α.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΕΦΕΣΟΥ.

# ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

# Β.

## ΚΕΦ. Α.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ* CAP. I. ΜΓ
*Τειμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίν-*
2 *θῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. Χάρις*
*ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χρισ-*
3 *τοῦ. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρισ-*
*τοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτειρμῶν*, καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως.* * 2. m. οἰκτιρ.
4 *Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι*
*ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς*
5 *παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ*
*παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισ-*
6 *σεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα*, ὑπὲρ τῆς* * 1. r θλειβ.
*ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν*
*παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν* βεβαία* * Ita cod
*ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως*
7 *καὶ σωτηρίας. Εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕ-*
8 *τως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ-*
*φοὶ, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ'*
*ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς*
9 *καὶ τοῦ ζῆν. Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου*
*ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ*
10 *τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς. Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐῤῥύσατο** * 1. m. ἐρύσατο.
11 *ἡμᾶς, καὶ ῥύσεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν καὶ ἔτι ῥύσεται. Συνυπουρ-*
*γούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώ-*
*πων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.*
12 *Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶν, τὸ μαρτύριον τῆς συνει-*

I. δήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, καὶ οὐκ
ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσ-
μῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν 13
ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγεινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε.
Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν, 14
καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.
Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλ- 15
θεῖν, ἵνα δευτέραν χαρὰν σχῆτε. Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς 16
Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν βουλό- 17
μενος, μήτε ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κα-
τὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ, καὶ τὸ οὒ οὔ.
Πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ 18
καὶ οὔ. Ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν 19
κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τειμοθέου οὐκ ἐγένετο
ναὶ καὶ οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι 20
θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ, τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς
* Cod. ὑμᾶς. δόξαν δι' ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς* σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ 21
* I. m. ὑμᾶς. χρείσας ἡμᾶς*, θεός. Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν 22
ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρ- 23
τυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος
ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς 24
πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει
ἑστήκατε.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. Ἔκρεινα γὰρ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς 1
ἐλθεῖν. Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με, εἰ 2
μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλ- 3
θὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιθὼς ἐπὶ πάντας
ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμη χαρα, πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς 4

θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, II.
οὐχ' ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισ-
5 σοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν,
6 ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. Ἱκανὸν τῷ
7 τοιούτῳ ἡ ἐπιτειμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων. Ὥστε τοὐναν-
τίον ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσο-
8 τέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι
9 εἰς αὐτὸν ἀγάπην. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δο-
10 κιμὴν ὑμῶν, ἦ εἰς πάντα ὑπήκοοι ἐστέ. Ὧι δέ τι χαρίζεσθε, κἀ-
γώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν
11 προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ. Οὐ
γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.
12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ΜΔ
καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύ-
13 ματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου. Ἀλλὰ ἀπο-
14 ταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ θεῷ χά-
ρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσ-
μὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ.
15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν
16 τοῖς ἀπολλυμένοις. Οἷς μὲν, ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς
17 δὲ, ὀσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωήν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; Οὐ γάρ
ἐσμεν, ὡς οἱ πολλοὶ, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατέναντι θεοῦ, ἐν Χριστῷ
λαλοῦμεν.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστᾶν; ἢ μὴ χρήζομεν, ὥς τινες, CAP. III.
2 συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν; Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν
ὑμεῖς ἐστε, ἐνγεγραμμένη* ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γεινωσκομένη
3 καὶ ἀναγεινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. Φανερούμενοι ὅτι
ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐνγεγραμμένη

* 2. m. ἐγγ. Sic et infra.

III. οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθί-
ναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶν καρδίαις σαρκίναις. Πεποίθησιν δὲ τοιαύ- 4
την ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. Οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν 5
ἱκανοί ἐσμεν λογίσασθαι ὡς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ
τοῦ θεοῦ. Ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ 6
γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ
πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμματι, 7
ἐντετυπωμένη λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτε-
νίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως, διὰ τὴν δό-
ξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην. Πῶς οὐχὶ μᾶλ- 8
λον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; Εἰ γὰρ ἡ διακονία 9
τῆς κατακρίσεως, δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς
δικαιοσύνης δόξῃ. Καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, 10
ἐν τούτῳ τῷ μέρει, εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. Εἰ γὰρ 11
τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.
Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα. Καὶ 12 13
οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ
καταργουμένου. Ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ 14
τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς πα-
λαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ κατ-
αργεῖται. Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἂν ἀναγεινώσκεται Μωϋ- 15
σῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. Ἡνίκα δ' ἂν ἐπι- 16
στρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ κύριος τὸ 17
πνεῦμα ἐστὶν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. Ἡμεῖς δὲ 18
πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζό-
μενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
καθώσπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

ΚΕΦ. Δ.

1 *Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἐλεήθημεν,* CAP. IV.
2 *οὐκ ἐγκακοῦμεν. Ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης,*
*μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μὴ δὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ*
*θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες ἑαυτοὺς*
3 *πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ*
*ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις*
4 *ἐστὶν κεκαλυμμένον. Ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν*
*τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ*
5 *εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. Οὐ* ΜΕ
*γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς*
6 *δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. Ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών· ἐκ σκότους*
*φῶς λάμψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν*
7 *τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. Ἔχομεν*
*δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερ-*
8 *βολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. Ἐν παντὶ θλει-*
*βόμενοι, ἀλλʼ οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλʼ οὐκ ἐξαπο-*
9 *ρούμενοι. Διωκόμενοι, ἀλλʼ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλό-*
10 *μενοι, ἀλλʼ οὐκ ἀπολλύμενοι. Πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ*
*ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώ-*
11 *ματι ἡμῶν φανερωθῇ. Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον πα-*
*ραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν*
12 *τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ*
13 *ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ*
*γεγραμμένον· ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν,*
14 *διὸ καὶ λαλοῦμεν. Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς*
15 *σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα διʼ*
*ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν*
16 *περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν· ἀλλʼ εἰ καὶ*
*ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλʼ ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦ-*

IV. ται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, 17
καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργά-
ζεται ὑμῖν. Μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ 18
βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα,
αἰώνια.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Οἴδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους 1
καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώ-
νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητή- 2
ριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες. Εἴ περ 3
καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν 4
τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,
ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ 5
κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεὸς, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤ-
ῥαβῶνα τοῦ πνεύματος. Θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες 6
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου. Διὰ 7
πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους. Θαῤῥοῦμεν δὲ, καὶ 8
εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι
πρὸς τὸν κύριον. Διὸ καὶ φιλοτειμούμεθα, εἴ τε ἐνδημοῦντες, 9
εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς 10
φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κο-
μίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴ τε ἀγα-
θὸν, εἴτε κακόν.

Μς Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, 11
θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν
πεφανερῶσθαι. Οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορ- 12
* 2. m. ὑμῖν. μὴν διδόντες ἡμῖν* καυχήματος ὑπὲρ ὑμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς
ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. Εἴ τε γὰρ ἐξέσ- 13
τημεν, θεῷ· εἴ τε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χρισ- 14
τοῦ συνέχει ἡμᾶς. Κρείναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέ- 15

θανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα V.
οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόν-
16 τι καὶ ἐγερθέντι. Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ
σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι
17 γεινώσκομεν. Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις, τὰ ἀρχαῖα
18 παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινά. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ
καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν
19 διακονίαν τῆς καταλλαγῆς. Ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον
καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
20 αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ
Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
21 δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. Τὸν μὴ γνόντα
ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα
δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

## ΚΕΦ. ς.

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ CAP. VI.
2 θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. Λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ
ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος,
3 ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. Μὴ δὲ μίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκο-
4 πὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία. Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάνοντες ἑαυ-
τοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλείψεσιν, ἐν ἀνά-
5 γκαις, ἐν στενοχωρίαις. Ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκατα-
6 στασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις. Ἐν ἁγνότητι,
ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν
7 ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ. Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ
8 τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν. Διὰ δό-
ξης καὶ ἀτειμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ
9 ἀληθεῖς. Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγεινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκον-
10 τες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι. Ὡς
λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτί-

VI. ζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. Τὸ στόμα ἡ- 11
μῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται.
Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις 12
ὑμῶν. Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω· πλατύνθητε 13
καὶ ὑμεῖς.

ΜΖ Μὴ γείνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι- 14
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ 15
* Ila cod. συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ*; ἢ τίς μερὶς πιστοῦ μετὰ
ἀπίστου; Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς 16
γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμεν ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς· ὅτι ἐνοικήσω
* 2. m. ἐμπ. ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐνπεριπατήσω*· καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς, καὶ αὐτοὶ
ἔσονταί μου λαός. Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσ- 17
θητε, λέγει κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξο-
μαι ὑμᾶς. Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς 18
υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII. Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρίσω- 1
μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπι-
τελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδι- 2
κήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. Πρὸς κα- 3
τάκρισιν οὐ λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν εἰς τὸ
συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. Πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολ- 4
λή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερ-
* Ila cod. θλίψ. περισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει* ἡμῶν. Καὶ γὰρ 5
ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδὲ μίαν ἔσχεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ
ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλειβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.
Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς, 6
ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου. Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλ- 7
λὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων
ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον

8 ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστέ με μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς VII.
ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ δὲ καὶ μετεμελόμην. βλέ-
πω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.
9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετά-
νοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ
10 ἡμῶν. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέ-
λητον ἐργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.
11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι, πόσην κατειργά-
σατο ἡμῖν σπουδὴν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλ-
λὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν; ἐν
12 παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι τῷ πράγματι. Ἄρα εἰ
καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, ἀλλ' οὐδὲ ἕνεκεν
τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλὰ ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν
13 τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρα-
κεκλήμεθα, ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν· περισσοτέρως μᾶλλον
ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
14 ἀπὸ πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ
κατησχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
15 οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη. Καὶ τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου
τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοὴν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε
16 αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν.

## ΚΕΦ. Η.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομέ- CAP. VIII. ΜΗ
2 νην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας. Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ
θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτω-
χεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος* τῆς ἁπλότητος αὐτῶν. * Ita cod.
3 4 Ὅτι κατὰ δύναμιν μαρτυρῶ, καὶ παρὰ δύναμιν αὐθαίρετοι. Μετὰ
πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν
5 τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους. Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίκαμεν,

VIII. ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν, διὰ θελήμα-
τος θεοῦ. Εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς ἐνήρξα- 6
το, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἀλλ' 7
ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ
πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύ-
τῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ 8
τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκι-
μάζων. Γεινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ὅτι 9
δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτω-
χείᾳ πλουτήσητε. Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν 10
συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προεν-
* l. m. νυνεί. Sic et infra. ἤρξασθε ἀπὸ πέρυσι. Νυνὶ* δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· 11
ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι
ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ, εὐ- 12
πρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν 13
θλεῖψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσ-
σευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα. Ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα 14
γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης. Καθὼς 15
γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασεν· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ
ἠλαττόνησεν.

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν 16
ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου. Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιό- 17
τερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψα- 18
μεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς 19
ὑμὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν, ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ δια-
κονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν
ἡμῶν. Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότη- 20
τι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν. Προνοοῦμεν γὰρ καλὰ οὐ 21
μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψα- 22
μεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολ-
λάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει

23 δὲ πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς VIII.
ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα
24 Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυ-
χήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν
ἐκκλησιῶν.

## ΚΕΦ. Θ.

1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν ἐμοί CAP. IX. ΜΘ
2 ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν. Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ
ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ
3 πέρυσι· καὶ τὸ* ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. Ἔπεμψα * Ita cod.
δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν* τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κε- * 1. m. ὑμῶν.
νωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε.
4 Μή πως ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα-
σκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ
5 ὑποστάσει ταύτῃ. Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς
ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν πρὸς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν
προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως
6 ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν. Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδο-
μένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ᾽ εὐλογίαις, ἐπ᾽
7 εὐλογίαις καὶ θερίσει. Ἕκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ·
μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκνης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός.
8 Δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παν-
τὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον
9 ἀγαθόν. Καθὼς γέγραπται· ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν· ἡ
10 δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπόρον
τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσει, καὶ πληθυνεῖ
τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.
11 Ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται
12 δι᾽ ἡμῶν εὐχαριστίαν θεοῦ. Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας
ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁ-

IX. γίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Χριστῷ.
Καὶ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τον θεὸν ἐπὶ 13
τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,
καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας. Καὶ αὐ- 14
τῶν δεήσει ὑπὲρ ἡμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλου-
σαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ 15
αὐτοῦ δωρεᾷ.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X. N Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳΰτητος καὶ 1
ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν,
ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ δι' ὑμᾶς. Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ 2
πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους
ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦν- 3
τες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα. Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας 4
ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρω-
μάτων. Λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον 5
κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς
τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶ- 6
σαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.
Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις δοκεῖ πεποιθέναι ἑαυ- 7
τῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι κα-
θὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. Ἐὰν γὰρ περισσότερόν τι 8
καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος εἰς οἰ-
κοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι. Ἵνα 9
μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. Ὅτι αἱ ἐπισ- 10
τολαὶ μὲν, φασιν, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώ-
ματος ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. Τοῦτο λογιζέσθω ὁ 11
τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦ-
* 2. m. ἐγκ. τοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶ ἐνκρεῖναι* ἢ συν- 12
* 2. m. συγκ. κρεῖναι* ἑαυτοὺς τισὶν τῶν ἑαυτους συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ

ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συνκρείνοντες * ἑαυτοὺς ἑαυ- X. * 2. m.
13 τοῖς, οὐ συνιᾶσιν. Ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλ- συγκ.
λὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου,
14 ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. Ὡς γὰρ μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς,
ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
15 εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλ-
λοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως
ἡμῶν *, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισ- *Ita cod.
16 σείαν. Εἰς τὰ ὑπὲρ ἐκεῖνα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ
17 κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ
18 καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος,
ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μεικρόν τι ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέ- CAP. XI. NA
2 χεσθέ μου. Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ
3 ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι, τῷ Χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μή-
πως ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὔαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθα-
ρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ἁγνότητος τῆς
4 εἰς τὸν Χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσ-
σει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβε-
5 τε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε. Λο-
6 γίζομαι δὲ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν* ἀποστόλων. Εἰ δὲ * 1. m. λείαν.
καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερώ-
7 σαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπει-
νῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγ-
8 γελισάμην ὑμῖν; Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον,
πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς,
9 οὐ κατενάρκησα οὐθενός. Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρω-
σαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ
10 ἐμαυτὸν ὑμῖν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω. Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν

XI. ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλί-
μασι τῆς Ἀχαΐας. Διὰ τί; οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν. Ὃ 11 12
δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀ-
φορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ 13
τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
ἀποστόλους Χριστοῦ. Καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς με- 14
τασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διά- 15
κονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ
τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

NB Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, 16
κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μεικρόν τι καυχήσωμαι. Ὃ 17
λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ᾽ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ
ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρ- 18
κα, κἀγὼ καυχήσομαι. Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρό- 19
νιμοι ὄντες. Ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατ- 20
εσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον
ὑμᾶς δέρει. Κατὰ ἀτειμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν· ἐν 21
ᾧ δ᾽ ἄν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοι 22
εἰσίν; κἀγώ· Ἰσραηλῖται εἰσίν; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν;
κἀγώ. Διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν 23
κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερ-
βαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις. Ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκις τεσ- 24
* 2. m. τεσσα. σεράκοντα * παρὰ μίαν ἔλαβον. Τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλι- 25
θάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα.
Ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, 26
κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κιν-
δύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλ-
* 2. m. λιμῷ. φοις. Κόπῳ καὶ μόχθῳ· ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λειμῷ * 27
καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. Χω- 28
ρὶς τῶν παρ᾽ ἐκτός, ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ᾽ ἡμέραν, ἡ μέριμνα
πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκαν- 29
δαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς 30

31 ἀσθενείας καυχήσομαι. Ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶ- XI.
32 δεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐν Δα-
μασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δα-
33 μασκηνῶν, πιάσαι με. Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην
διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

1 Καυχᾶσθαι δεῖ; οὐ συμφέρον μέν· ἐλεύσομαι δὲ καὶ εἰς ὀπτα- CAP. XII.
2 σίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ
ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς σώμα-
τος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου
3 οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε
4 χωρὶς τοῦ σώματος, ὁ θεὸς οἶδεν. Ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παρά-
δεισον, καὶ ἤκουσεν ἄῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λα-
5 λῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυ-
6 χήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις. Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσα-
σθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις
7 εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ, καὶ τῇ
ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. Διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη
μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα
8 μὴ ὑπεραίρωμαι. Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα
9 ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ
δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται· ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν
ταῖς ἀσθενείαις, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.
10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς
καὶ στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός
11 εἰμι. Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ᾽
ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γάρ τι ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν* ἀποστό- *2. m. λείαν.
12 λων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειρ-
γάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυ-
13 νάμεσιν. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἥσσω θῆτε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,

XII. εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν
ἀδικίαν ταύτην. Ἰδοὺ, τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς 14
ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς·
οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ᾽ οἱ γο-
νεῖς τοῖς τέκνοις. Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσο- 15
μαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧσσον
ἀγαπῶμαι. Ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, ἀλλὰ ὑπάρχων
πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς 17
ὑμᾶς, δι᾽ αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς. Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ 18
συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ
τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;
Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα· κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ 19
λαλοῦμεν.

ΝΓ Τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. Φοβοῦ- 20
μαι γὰρ, μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑ-
ρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μή πως ἔρεις, ζῆλος, θυμοὶ, ἐρίθειαι,
καταλαλιαὶ, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι. Μὴ πάλιν 21
ἐλθόντος μου ταπεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω
πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ
ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII. Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων 1
καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς 2
παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν· τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. Ἐπεὶ 3
δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ
ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. Καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε- 4
νείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν
αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. Ἑαυτοὺς πει- 5
ράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώ-

σκετε ἑαυτούς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μή τι ἀδόκιμοι XIII.
6 ἐστέ. Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 Εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ
ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε,
8 ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀλη-
9 θείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθε-
νῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατ-
10 άρτισιν. Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτό-
μως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰ-
κοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε,
τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρή-
12 νης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι·
13 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ,
καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος με-
τὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

Β.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΩΝ.

# ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I. ΝΔ *Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,* 1
*ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν*
*ἐκ νεκρῶν. Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς* 2
*Γαλατίας. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου* 3
*ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν* 4
*ὑμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ,*
*κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. Ὧι ἡ δόξα εἰς τοὺς* 5
*αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

*Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαν-* 6
*τος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον. Ὃ οὐκ ἔσ-* 7
*τιν ἄλλο· εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες*
*μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· Ἀλλὰ κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγ-* 8
*γελος ἐξ οὐρανοῦ ὑμῖν εὐαγγελίζηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα*
*ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,* 9
*εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.*
*Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέ-* 10
*σκειν; εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.*
*Γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ'* 11
*ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώ-* 12
*που παρέλαβον αὐτὸ, οὔτε ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως*
*Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ* 13
*ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ,*
*καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολ-* 14
*λοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρ-*
*χων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορί-* 15
*σας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος*
*αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγελίζω-* 16

μαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵ- I.
17 ματι. Οὐδὲ ἀπῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποσ-
τόλους· ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς
18 Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστο-
19 ρῆσαι Κηφᾶν· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. Ἕτε-
ρον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ
20 κυρίου. Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύ-
21 δομαι. Ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κι-
22 λικίας. Ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
23 Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. Μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώ-
κων ἡμᾶς ποτὲ, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει.
24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

## ΚΕΦ. Β.

1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα CAP. II.
2 μετὰ Βαρνάβα, συνπαραλαβὼν * καὶ Τίτον. Ἀνέβην δὲ κατὰ * 2. m. συμ.
ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς
ἔθνεσιν· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω,
3 ἢ ἔδραμον. Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος σὺν ἐμοὶ, ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη
4 περιτμηθῆναι. Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες NE
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν
5 Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν. Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴ-
ξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς
6 ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν
μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ
7 οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο. Ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι
πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς
8 περιτομῆς. Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-
9 μῆς, ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη. Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν
δοθεῖσάν μοι Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάνης, οἱ δοκοῦντες στύ-
λοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς

II. εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν. Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα 10
μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλ- 11
θεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι
κατεγνωσμένος ἦν. Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου, με- 12
τὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν
ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. Καὶ συνυπεκρίθησαν αὐ- 13
τῷ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ
ὑποκρίσει. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλή- 14
θειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ
ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς καὶ οὐχὶ ἰουδαικῶς ζῇς, πῶς τὰ
ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν; Ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ 15
ἐθνῶν ἁμαρτωλοί. Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔρ- 16
γων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς
Ἰησοῦν Χριστὸν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χρισ-
τοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθή-
σεται πᾶσα σάρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέ- 17
θημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος;
μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, πα- 18
ραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, 19
ἵνα θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκέτι ἐγὼ, ζῇ 20
δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ
θεοῦ καὶ Χριστοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου 21
δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν; οἷς κατ' ὀφθαλ- 1
μοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος. Τοῦτο μόνον θέ- 2
λω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ
ἀκοῆς πίστεως; Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν 3
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. 4

5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑ- III.
6 μῖν, ἐξ ἔργων νόμου; ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; Καθὼς Ἀβραὰμ ἐ- Ns
7 πίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Γεινώ-
8 σκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. Προϊ-
δοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς, προευ-
ηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ
9 ἔθνη. Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβρα-
10 άμ. Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέ-
γραπται γάρ· ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσι τοῖς ἐν-
11 γεγραμμένοις* ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. Ὅτι * 2. m. ἐγγ.
δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος
12 ἐκ πίστεως ζήσεται. Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ
13 ποιήσας αὐτὰ, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ
τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· ὅτι γέγρα-
14 πται· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. Ἵνα εἰς τὰ ἔθ-
νη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα τὴν ἐ-
παγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοὶ, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρω-
16 μένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ* ἐπιδιατάσσεται. Τῷ δὲ Ἀβραὰμ * Cod. ἥ.
ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, καὶ
τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλὰ ὡς ἐφ' ἑνὸς, καὶ τῷ
17 σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός. Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προ-
κεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη
γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.
18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
19 Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. Τί οὖν ὁ νόμος;
τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
20 ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσείτου*. Ὁ * 2. m. μεσίτου.
21 δὲ μεσείτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ θεὸς, εἷς ἐστιν. Ὁ οὖν νόμος
κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνά-
22 μενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐν νόμῳ ἂν ἦν ἡ δικαιοσύνη. Ἀλλὰ συν-
έκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ

III. πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλ- 23
* 2. m. συγκ. θεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συνκλειόμενοι* εἰς
τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. Ὥστε ὁ νόμος παιδαγω- 24
γὸς ἡμῶν ἐγένετο εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. Ἐλ- 25
θούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες 26
γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι γὰρ 27
εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἔνι ἰουδαῖ- 28
ος, οὐδὲ ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ
* 2. m. ἅπαντες. θῆλυ· πάντες* γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰ δὲ ὑμεῖς 29
Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστὲ, κατ' ἐπαγγελίαν κλη-
ρονόμοι.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. Λέγω δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν 1
διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν. Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν 2
καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τῆς τοῦ πατρός. Οὕτως καὶ 3
ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δε-
δουλωμένοι. Ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστει- 4
λεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ
νόμον. Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπο- 5
λάβωμεν. Ὅτι δὲ ἐστὲ υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ 6
αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κράζον, ἀββᾶ, ὁ πατήρ. Ὥστε 7
οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱὸς· εἰ δὲ υἱὸς, καὶ κληρονόμος διὰ
θεοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύ- 8
σει μὴ οὖσι θεοῖς. Νῦν δὲ, γνόντες θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες 9
ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ
στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; Ἡμέρας παρα- 10
τηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς; Φοβοῦμαι ὑ- 11
μᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.· Γείνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι 12
κἀγὼ ὡς ὑμεῖς.

ΝΖ Ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν· οὐδέν με ἠδικήσατε. Οἴδατε δὲ ὅτι 13

14 δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. Καὶ VI.
τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ
ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν
15 Ἰησοῦν. Ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ
16 δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. Ὥστε
17 ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς,
18 ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ἡμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. Καλὸν δὲ
ζηλοῦσθε ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς
19 ὑμᾶς. Τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδείνω*, μέχρις οὗ μορφωθῇ Χρισ- *2. m. ὠδίνω.
20 τὸς ἐν ὑμῖν. Ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι
21 τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον
22 θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; Γέγραπται γὰρ, ὅτι Ἀβρα-
ὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευ-
23 θέρας. Ἀλλὰ ὁ ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ
24 ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας. Ἅτινά ἐστιν ἀλληγο-
ρούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σει-
25 νᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. Τὸ δὲ Ἄγαρ, Σει-
νᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ,
26 δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ, ἐ-
27 λευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν. Γέγραπται γάρ· εὐφράν-
θητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδείνουσα,
ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄν-
28 δρα. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ.
29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦ-
30 μα, οὕτως καὶ νῦν. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παι-
δίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς
31 παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. Διὸ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσ-
μὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας· τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς
Χριστὸς ἠλευθέρωσεν.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Στήκετε οὖν, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἴδε, ἐγὼ 1 2
Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφε-
λήσει. Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι 3
ὀφειλήτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. Κατηργήθητε ἀπὸ Χρισ- 4
τοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. Ἡμεῖς 5
γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. Ἐν 6
γὰρ Χριστῷ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
πίστις δι᾽ ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέ- 7
κοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος 8
ὑμᾶς. Μεικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. Ἐγὼ πέποιθα εἰς 9 10
ὑμᾶς, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς, βαστάσει
τὸ κρῖμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κη- 11
ρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυ-
ροῦ. Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστοῦντες ὑμᾶς. Ὑμεῖς 12 13
γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε· ἀδελφοὶ, μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν
εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλή-
λοις. Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ, ἀγα- 14
πήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ 15
κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ᾽ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

*NH Λέγω δὲ· πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ 16
μὴ τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος· τὸ δὲ 17
πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα
*l. m. μὴ ἂν θέλ. μὴ ἃ ἐὰν* θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ 18
ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ἅ τινά ἐσ- 19
τιν, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια. Εἰδωλολατρεία, φαρμα- 20
κεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοὶ, ἐρίθειαι, διχοστασίαι, αἱ-
ρέσεις. Φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προ- 21

*Exin librarii errore praetermittuntur in codice notae duodecim, ita ut scribatur ΟΑ ubi scribi debuit ΞΑ.

λέγω ὑμῖν, καθὼς προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες, βα- V.
22 σιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός
ἐστιν, ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύ-
23 νη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια. Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν
24 νόμος. Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς
25 παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι
26 καὶ στοιχῶμεν. Μὴ γεινόμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλού-
μενοι, ἀλλήλους φθονοῦντες.

## ΚΕΦ. ϛ.

1 Ἀδελφοί· ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, CAP. VI. ΝΘ
ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰ-
2 τητος· σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. Ἀλλήλων τὰ βά-
ρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὢν, φρεναπατᾷ ἑαυτόν. Τὸ δὲ
4 ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχη-
5 μα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορ-
6 τίον βαστάσει. Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατ-
7 ηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. Μὴ πλανᾶσθε· θεὸς οὐ μυκτηρίζεται.
8 ὃ γὰρ ἂν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. Ὅτι ὁ σπείρων
εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθορὸν· ὁ δὲ σπεί-
9 ρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. Τὸ
δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐνκακῶμεν*· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, * 2. m. ἐγκ.
10 μὴ ἐκλυόμενοι. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχωμεν*, ἐργαζώμεθα* τὸ * 2. m. ἔχομεν.
ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. * 2. m. ἐργαζόμεθα.
11 Ἴδετε ἡλίκοις* ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. Ὅσοι * 2. m. πηλίκοις.
12 θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περι-
τέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ μὴ διώκων-
13 ται. Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλ-
λὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυ-
14 χήσωνται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ

VI. τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι’ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται,
κἀγὼ κόσμῳ. Οὔτε γὰρ περιτομή τι ἐστὶν, οὔτε ἀκροβυστία, 15
ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰ- 16
ρήνη ἐπ’ αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. Τοῦ 17
λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω. ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα
τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡ- 18
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.

# ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

## ΚΕΦ. Α.

1 *Παῦλος* ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, τοῖς CAP. I. Ξ
2 ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ*, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Χά- * ἐν Ἐφέσῳ
ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ additur in marg.
3 Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
4 ἐν Χριστῷ. Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσ-
μου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατ' ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγά-
5 πῃ. Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς αὐτὸν,
6 κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ: Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς
7 χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ. Ἐν ᾧ
ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν
8 παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος * τῆς χάριτος αὐτοῦ. Ἧς *Ita cod.
9 ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει. Γνωρίσας
ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐ-
10 τοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ. Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν
καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ
11 τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, Ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθη-
μεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κα-
12 τὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ. Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαι-
13 νον δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ. Ἐν ᾧ καὶ
ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς
σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε* τῷ πνεύ- * Cod. ἐσ-
14 ματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ. Ὅ ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονο- φραγίσθη
μίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς
δόξης αὐτοῦ.

15 *Διὰ* τοῦτο κἀγὼ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυ- * Deest ἀγάπην
16 ρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν* εἰς πάντας τοὺς ἁγίους. Οὐ παύομαι εὐ- in cod.

I. χαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου.
Ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, 17
δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ.
Πεφωτισμένος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς, 18
τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις. Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον 19
μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ 20
Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὑπεράνω πάσης ἐξουσίας καὶ ἀρχῆς καὶ δυνά- 21
μεως, καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μό-
νον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ πάντα 22
ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ
πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα 23
τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυ- 1
μίαις ὑμῶν, ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ 2
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας. Ἐν 3
οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν δια-
νοιῶν· καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Ὁ δὲ 4
θεὸς, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠ-
γάπησεν ἡμᾶς. Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς ἐν τοῖς παραπτώμασιν 5
καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις συνεζωοποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ· χάριτι ἐστὲ
σεσωσμένοι. Καὶ συνήγειρεν, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 6
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομέ- 7
νοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι
ΞΑ ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῇ γὰρ χάριτι ἐστὲ σεσωσμένοι διὰ 8

9 πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· θεοῦ τὸ δῶρον. Οὐκ ἐξ ἔρ- II.
10 γων, ἵνα μή τις καυχήσεται. Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέν-
τες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς
ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λε-
γόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χει-
12 ροποιήτου. Ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλο-
τριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς
13 ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Νυ-
νὶ * δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγενή- * 1 m. νυνεί.
14 θητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι Χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡ-
μῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φρα-
15 γμοῦ λύσας. Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐν-
τολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς
16 ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην. Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς
ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας
17 τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς
18 μακρὰν, καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς. Ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσ-
19 αγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄρα οὖν
οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συνπολεῖται * τῶν ἁ- * 2. m. συμ.
20 γίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ. Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ
τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χρισ-
21 τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς
22 ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ. Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοι-
κητήριον τοῦ Χριστοῦ ἐν πνεύματι.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ CAP. III.
2 ὑμῶν τῶν ἐθνῶν. Εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ
3 θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς. Κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη
4 μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ. Πρὸς ὃ δύνασθε
26

III. ἀναγεινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ
Χριστοῦ. Ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ- 5
πων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν
*2. m. συγκ. πνεύματι. Εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα * καὶ σύνσωμα, καὶ συν- 6
μέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου.
Οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς 7
δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Ἐμοὶ τῷ 8
ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν
εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ 9
φωτίσαι πάντας, τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμ-
μένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι. Ἵνα 10
γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,
διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ. Κατὰ πρό- 11
θεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ
*1. m. παρησίαν. ἡμῶν. Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν * καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι- 12
*2. m. ἐγκ. θήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν * ἐν ταῖς 13
θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. Τούτου χάριν 14
κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα. Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν 15
οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται. Ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦ- 16
τος τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος
αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον. Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς 17
πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τε- 18
θεμελιωμένοι· ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγί-
οις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος, καὶ ὕψος καὶ βάθος. Γνῶναί τε 19
τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· ἵνα πλη-
ρωθῇ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα 20
ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύ-
ναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν. Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 21
καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώ-
νων. Ἀμήν.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.
1 *Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπα-* ΞΒ
2 *τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε. Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης*
*καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγά-*
3 *πῃ. Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συν-*
4 *δέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς ἐκλήθητε ἐν*
5 *μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. Εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βά-*
6 *πτισμα. Εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ*
7 *πάντων ἐν πᾶσιν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ὑμῶν ἐδόθη χάρις κατὰ τὸ*
8 *μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος,*
*ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.*
9 *Τὸ δὲ, ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κα-*
10 *τώτερα μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς*
11 *ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. Καὶ αὐ-*
*τὸς ἔδωκεν, τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ*
12 *εὐαγγελιστὰς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους. Πρὸς τὸν κατ-*
*αρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώ-*
13 *ματος τοῦ Χριστοῦ. Μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνό-*
*τητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς*
*ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ.*
14 *Ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ*
*ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας *, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν παν-* * l. m. διδασκαλείας.
15 *ουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης. Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγά-*
*πῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστός.*
16 *Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ*
*πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκά-*
*στου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν*
*ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.*

17 *Τοῦτο οὖν λέγω, καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς* ΞΓ
*περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ*

IV. νοὸς αὐτῶν. Ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς 18
ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώ-
ρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν. Οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέ- 19
δωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεο-
νεξίᾳ. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν. Εἴγε αὐτὸν 20 21
ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ
Ἰησοῦ. Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν πα- 22
λαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπά-
της. Ἀνανεοῦσθαι δὲ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν. Καὶ ἐνδύ- 23 24
σασθαι * τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δι-
καιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, 25
λαλεῖτε ἀλήθειαν, ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλ-
λήλων μέλη. Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπι- 26
δυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν. Μὴ δὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβό- 27
λῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργα- 28
ζόμενος ταῖς χερσὶν τὸ ἀγαθὸν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν
ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέ- 29
σθω· ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ
χάριν τοῖς ἀκούουσιν. Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ 30
θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πι- 31
κρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία, ἀρθήτω
ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ. Γείνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, 32
εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ
ἐχαρίσατο ἡμῖν.

* Cod. ἐνδύσασθε.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Γείνεσθε οὖν μειμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά. Καὶ πε- 1 2
ριπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς, καὶ
παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ, εἰς
ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μὴ 3
δὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις. Καὶ αἰσχρότης, 4

καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπέλεια, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐ- V
5 χαριστία. Τοῦτο γὰρ ἴστε γεινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκά-
θαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρο-
6 νομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀ-
πατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
7 ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. Μὴ οὖν γείνεσθε συνμέτοχοι * αὐ- *2. m. συμμ.
8 τῶν. Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φω-
9 τὸς περιπατεῖτε. Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ
10 καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ. Δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ
11 κυρίῳ. Καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε * τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ *2. m συν.
12 σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. Τὰ γὰρ κρυφῇ γεινόμενα ὑπ᾽
13 αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν. Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ
14 τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστιν. Διὸ
λέγει· ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπι-
φαύσει σοι ὁ Χριστός.
15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ΞΔ
16 ἀλλ᾽ ὡς σοφοί. Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πο-
17 νηραί εἰσιν. Διὰ τοῦτο μὴ γείνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί
13 τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἡμῶν. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐσ-
19 τιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι. Λαλοῦντες ἑαυτοῖς
ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς· ᾄδοντες καὶ
20 ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ. Εὐχαριστοῦντες πάντοτε
ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, τῷ
21 22 θεῷ καὶ πατρί. Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. Αἱ
23 γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ. Ὅτι ἀνὴρ κεφαλή
ἐστιν τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· αὐτὸς
24 σωτὴρ τοῦ σώματος. Ἀλλὰ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ,
25 οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες ἀγα-
πᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλη-
26 σίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, κα-
27 θαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι. Ἵνα παραστήσῃ αὐ-
τὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα,

V. ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. Οὕτως ὀφεί- 28
λουσιν καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν
σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. Οὐδεὶς 29
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμείσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει
αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ 30
σώματος αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος πατέρα καὶ 31
μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶν· 32
ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Πλὴν καὶ ὑμεῖς 33
οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυ-
τόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

## ΚΕΦ. ϛ.

CAP. VI. Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν· τοῦτο γάρ ἐστιν δί- 1
καιον. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· ἥτις ἐντολὴ πρώ- 2
τη ἐν ἐπαγγελίᾳ. Ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ 3
τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ 4
ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. Οἱ δοῦλοι ὑπα- 5
κούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλό-
τητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ. Μὴ κατ' ὀφθαλμοδου- 6
λείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς. Μετὰ εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ 7
κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώπῳ. Εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ 8
ἀγαθὸν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθε-
ρος. Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν 9
ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριος ἔστιν ἐν οὐ-
ρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ.

ΞΕ Τοῦ λοιποῦ δυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς 10
ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύ- 11
νασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. Ὅτι οὐκ 12
ἔστιν ὑμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,

πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τού- VI.
13 του, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ
τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆ-
ναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.
14 Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυ-
15 σάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς
16 πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης. Ἐν πᾶσιν ἀναλα-
βόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη
17 τοῦ πονηροῦ πεπυρωμένα σβέσαι. Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ
σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα
18 θεοῦ. Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ
καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρ-
19 τερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων. Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα
μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ, γνω-
20 ρίσαι τὸ μυστήριον. Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα αὐτὸ παῤ-
ῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα
γνωρίσαι ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος
22 ἐν κυρίῳ. Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ
περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ
24 πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν
ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ. *

* Tria haec verba sunt a manu paulo recentiore.

# ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I. *Παῦλος καὶ Τειμόθεος δοῦλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ, πᾶσιν τοῖς ἁγίοις* 1
*ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, συνεπισκόποις καὶ*
*διακόνοις. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ* 2
*κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

*Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν. Πάντο-* 3 4
*τε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν*
*ποιούμενος. Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ τῆς* 5
*πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν. Πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρ-* 6
*ξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ*
*Ἰησοῦ. Καθώς ἐστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων* 7
*ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς*
*μου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συν-*
* 2. m. συγκ. *κοινωνούς * μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς γάρ* 8
*μου ὁ θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰη-*
*σοῦ. Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ* 9
*μᾶλλον περισσεύσῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει. Εἰς τὸ δο-* 10
*κιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι*
* Ita cod. *εἰς ἡμέραν Χριστοῦ. Πεπληρωμένοι καρπὸν * δικαιοσύνης διὰ* 11
*Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.*

*Γεινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ* 12
*μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν. Ὥστε τοὺς δεσ-* 13
*μούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ,*
*καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν. Καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυ-* 14
*ρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφό-*
*βως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ* 15
*ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν. Οἱ μὲν* 16
*ἐξ ἀγάπης εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι· οἱ*

δὲ ἐξ ἐριθείας * Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι I.
18 θλείψιν * ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. Τί γάρ; ὅτι παντὶ τρόπῳ, * 1. m. ἐριθίας.
εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται *· καὶ * 2. m θλι. Ita et deinceps.
19 ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. Οἶδα δὲ ὅτι τοῦτό μοι * 1 m. λετε.
ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορη-
20 γίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν
καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ
παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ
21 σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ
22 ζῆν, Χριστὸς· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρ-
κὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω.
23 Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦ-
24 σαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον. Τὸ δὲ
25 ἐπιμεῖναι ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι᾽ ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πε-
ποιθὼς οἶδα, ὅτι μένω καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν
26 προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως. Ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν πε-
ρισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πά-
27 λιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πο-
λιτεύεσθε *, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούω * 1. m. πολειτ.
τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦν-
28 τες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου. Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ
ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν
29 δὲ σωτηρίας· καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ. Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ
Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ
30 αὐτοῦ πάσχειν. Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε * ἐν ἐμοὶ, * 2. m. ἴδετε.
καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

## ΚΕΦ. Β.

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, CAP. II.
εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα * σπλάγχνα καὶ οἰκτειρμοί *. * Cod. εἴ τις.
2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά- * 2. m. οἰκτιρ.

II. * 2. m. πην ἔχοντες, σύνψυχοι *, τὸ ἓν φρονοῦντες. Μηδὲν κατ' ἐρί- 3
σύμ. θειαν, μὴ δὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλή-
λους ἡγούμενοι τοὺς ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι 4
σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. Τοῦτο φρονεῖτε ἐν 5
* Cod. ἡμὶν. ὑμὶν * ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ 6
ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ. Ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν, 7
μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος. Καὶ 8
σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος
ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐ- 9
τὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.
Ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπι- 10
γείων καὶ καταχθονίων. Καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται 11
ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν θεοῦ πατρός.

ΞΖ Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ἐν τῇ 12
παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ
μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε.
Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν, 13
ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλο- 14
γισμῶν. Ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα 15
μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης· ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φω-
στῆρες ἐν κόσμῳ. Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς 16
ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδ' εἰς κενὸν ἐκο-
* 1. m. λιτ. Item deinceps. πίασα. Ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ * 17
* 2. m. συγχ. τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συνχαίρω * πᾶσιν ὑμῖν. Τὸ δὲ 18
Sic et mox. αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συνχαίρετέ μοι.

* Ita heic 1. m. Τιμ. Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον * ταχέως πέμψαι 19
ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. Οὐδένα γὰρ ἔχω 20
ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. Οἱ πάντες 21
γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Τὴν δὲ δοκιμὴν 22
* 2. m. γιν. αὐτοῦ γεινώσκετε *, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς
* 1. m. ἀφίδω. τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω * 23
τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξ αὐτῆς. Πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς τα- 24

25 χέως ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδειτον τὸν ἀ- II.
δελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ σύστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον,
26 καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ ἐπι-
ποθῶν ἦν ὑμᾶς πάντας, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθέ-
27 νησεν. Καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτου· ἀλλὰ ὁ θεὸς
ἠλέησεν αὐτὸν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύ-
28 πην ἐπὶ λύπην σχῶ. Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόν-
29 τες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ. Προσδέχεσθε
οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντεί-
30 μους ἔχετε. Ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν,
παραβολευσάμενος * τῇ ψυχῇ, ἵνα πληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα * IIa cod.
τῆς πρός με λειτουργίας.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ· τὰ αὐτὰ γράφειν CAP. III. ΞΗ
2 ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. Βλέπετε τοὺς κύ-
νας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
3 Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες, καὶ
4 καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες. Καί-
περ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πε-
5 ποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον. Περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γέ-
νους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμεὶν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ νό-
6 μον φαρεισαῖος. Κατὰ ζῆλος * διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δι- * IIa cod.
7 καιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. Ἀλλὰ ἅτινά μοι ἦν
8 κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. Ἀλλὰ μὲν οὖν
καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως
τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,
9 καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα, ἵνα Χριστὸν κερδήσω. Καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐ-
τῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πί-
10 στεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει. Τοῦ γνῶ-
ναι αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ κοινωνίαν

III. *παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ. Εἴ πως* 11
*καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλα-* 12
*βον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ*
*κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ. Ἀδελφοὶ, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζο-* 13
*μαι κατειληφέναι. Ἓν δὲ τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς* 14
*δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βρα-*
*βεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέ-* 15
*λειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ*
*θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοι-* 16
*χεῖν. Συνμειμηταί μου γείνεσθε, ἀδελφοὶ, καὶ σκοπεῖτε τοὺς* 17
*οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ πε-* 18
*ριπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέ-*
*γω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Ὧν τὸ τέλος ἀπώ-* 19
*λεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ*
* 1. m. πολειτ. *τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα * ἐν οὐρανοῖς* 20
*ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χρισ-*
*τόν. Ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, σύμ-* 21
*μορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύ-*
*νασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.*

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. *Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέ-* 1
*φανός μου, οὕτω στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί μου. Εὐοδίαν πα-* 2
*ρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. Ναὶ* 3
* 2. m. συλλ. *ἐρωτῶ καὶ σὲ γνήσιε σύζυγε, συνλαμβάνου * αὐταῖς, αἵτινες ἐν*
*τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν*
ΞΘ *λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε* 4
*ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνω-* 5
*σθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ'* 6
*ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτή-*
*ματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ* 7

ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ IV.
8 νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα ἐσ-
τὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνὰ, ὅσα προσφιλῆ,
ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε
9 ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν
ἐμοί· ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
11 ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. Οὐχ ὅτι
καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶ-
12 ναι. Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ
ἐν πᾶσιν μεμύημαι· καὶ χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾶν, καὶ περισ-
13 σεύειν, καὶ ὑστερεῖσθαι. Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με.
14 Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συνκοινωνήσαντές* μου τῇ θλίψει. Οἴ- * 2. m. συγκ.
15 δατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδὲ μία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν
16 εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι. Ὅτι καὶ ἐν
Θεσσαλονείκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε.
17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεο-
18 νάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πε-
πλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδείτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν
19 εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. Ὁ δὲ θεός μου πλη-
ρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν
20 Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας τῶν αἰώνων· ἀμήν.
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἀσπάζονται ὑ-
22 μᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι,
23 μάλιστα δὲ οἱ ἀπὸ τῆς Καίσαρος οἰκίας. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ.*

* Tria haec verba adduntur paulo recentiore manu.

Κολοσ-
σαεῖς.

# ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.*

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Ο
Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ 1
* Ita cod. heic Τιμ. Τιμόθεος * ὁ ἀδελφός. Τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς 2
ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.
Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, πάν- 3
τοτε ὑπὲρ ἡμῶν προσευχόμενοι. Ἀκούσαντος τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν 4
Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην εἰς πάντας τοὺς ἁγίους. Διὰ τὴν 5
ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν
τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου. Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, 6
καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶ καρποφορούμενον καὶ αὐξανό-
μενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνω-
τε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ. Καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπα- 7
φρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν
διάκονος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν 8
πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ 9
παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνω-
σιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ.
Περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ 10
ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ
θεοῦ. Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης 11
ΟΑ αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς. Εὐ- 12
χαριστοῦντες ἅμα τῷ πατρὶ τῷ καλέσαντι καὶ ἱκανώσαντι ὑμᾶς
* 1. m. ἐρύσατο. εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί. Ὃς ἐῤῥύσατο * 13
ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Ἐν ᾧ ἔσχομεν τὴν ἀπολύτρω- 14
σιν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν. Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀο- 15
ράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως. Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάν- 16
τα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα,

εἴ τε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ I.
17 πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται. Καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ
18 πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν. Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ
κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἡ ἀρχὴ πρωτότο-
19 κος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων. Ὅτι ἐν
20 αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι. Καὶ δι' αὐτοῦ ἀπο-
καταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν· εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος
τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ
22 ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατηλλάγητε. Ἐν τῷ
σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς
23 ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατ' ἐνώπιον αὐτοῦ. Εἴ γε
ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετα-
κεινούμενοι * ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ * 2. m. μετακιν.
κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν· οὗ ἐγενόμην ἐγὼ
Παῦλος διάκονος.
24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπλη-
ρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλείψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου,
25 ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία. Ἧς ἐγενόμην ἐγὼ
διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑ-
26 μᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμ-
μένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν· νῦν δὲ ἐφανερώθη
27 τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. Οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦ-
τος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅ ἐστιν Χρισ-
28 τὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης. Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νου-
θετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον
ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν
29 Χριστῷ. Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐ-
τοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II. *Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν* 1
*ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρ-*
*κί. Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀ-* 2
*γάπῃ, καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς*
* Ita cod. *ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ Χριστοῦ*. Ἐν ᾧ εἰσιν πάν-* 3
*τες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. Τοῦτο λέ-* 4
*γω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. Εἰ γὰρ καὶ* 5
*τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ*
OB *βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίσ-*
*τεως ὑμῶν. Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον,* 6
*ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε. Ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐ-* 7
*τῷ, καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, πιρισσεύον-*
*τες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλα-* 8
*γωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παρά-*
*δοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ*
*Χριστόν. Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος* 9
*σωματικῶς. Καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅ ἐστιν ἡ κεφαλὴ* 10
*πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας. Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ* 11
*ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ*
*περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ. Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ, ἐν* 12
*ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ*
*ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν. Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς* 13
*παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωο-*
*ποίησεν ἡμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώ-*
*ματα. Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ* 14
*ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας*
*αὐτὸ τῷ σταυρῷ. Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας,* 15
*καὶ ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ* 16
*οὖν τίς ὑμᾶς κρεινέτω ἐν βρώσει καὶ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ*

17 νεομηνίας, ἢ σαββάτων. Ὅ ἐστιν σκιὰ τῶν μελλόντων· τὸ δὲ σῶ- II.
18 μα τοῦ Χριστοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπει-
νοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰ-
19 κῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. Καὶ οὐ κρατῶν
τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων
ἐπιχορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον *, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ * 2 m. συμ.
20 θεοῦ. Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου,
21 τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; Μὴ ἅψῃ, μὴ δὲ γεύσῃ,
22 μὴ δὲ θίγῃς. Ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ
23 ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων. Ἅ τινά ἐστιν λόγον
μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ ἀφειδείᾳ
σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός CAP. III. ΟΓ
2 ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος. Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ
3 τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ
4 Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τό-
5 τε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. Νεκρώσατε οὖν
τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπι-
θυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία.
6 Δι᾽ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς περιεπατή-
7 8 σατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τούτοις. Νυνὶ * δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς * 2. m. νυνεί.
τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν,
9 ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους· ἀπεκδυσά-
10 μενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἐν-
δυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ᾽ εἰκόνα
11 τοῦ κτίσαντος αὐτόν. Ὅπου οὐκ ἔνι ἕλλην καὶ ἰουδαῖος· περιτο-
μὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ
12 τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ
τοῦ θεοῦ ἅγιοι ἠγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτειρμοῦ, χρηστότητα,

III. *ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακροθυμίαν. Ἀνεχόμενοι ἀλλή-* 13
*λων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν·*
*καθὼς καὶ ὁ κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς. Ἐπὶ πᾶ-* 14
*σιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος.*
*Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς* 15
*ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν σώματι, καὶ εὐχάριστοι γείνεσθε.*
ΟΔ *Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ* 16
*σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, ὕμνοις,*
*ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν*
*τῷ θεῷ. Καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα* 17
*ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐ-*
*τοῦ. Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυ-* 18
*ρίῳ. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε* 19
*πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·* 20
*τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε* 21
*τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ* 22
*πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἀν-*
*θρωπάρεσκοι, ἀλλὰ ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν κύ-*
*ριον. Ὃ ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ οὐκ ἀν-* 23
*θρώποις. Εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν* 24
*τῆς κληρονομίας· τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. Ὁ γὰρ ἀδικῶν* 25
*κομίσεται ὃ ἠδίκησεν· καὶ οὐκ ἔστιν προσωπολημψία.*

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. *Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχε-* 1
ΟΕ *σθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.*(1) *Τῇ προσευ-* 2
*χῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Προσ-* 3
*ευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ*
* 2. m. *Χριστοῦ.* *λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ *, δι' ὃν καὶ δέδεμαι*

(1) Hinc rectius ordiretur capitulum, quam rem nota ΟΕ et materiae ratio comprobant.

4 5 Ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖ- IV.
6 τε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. Ὁ λόγος ὑμῶν
πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ
ἑκάστῳ ἀποκρείνεσθαι.
7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀ-
8 δελφὸς, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ. Ὃν ἔπεμ-
ψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ πα-
9 ρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγα-
πητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρ-
κος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς
11 ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν. Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄν-
τες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
12 οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ
ἐξ ὑμῶν δοῦλος Χριστοῦ Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν
ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι
13 ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν
πόνον ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.
14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.
15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νύμφαν καὶ τὴν
16 κατ' οἶκον αὐτῆς ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν * * Deest in cod. ἡ ἐπιστολή.
ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν
17 ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ·
βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν·
ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ * * 2. m. Κολο.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΡΩΜΗΣ. *

* Haec item tria verba a paulo recentiore manu sunt.

# ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΕΙΚΕΙΣ Α.

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Οϛ *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλο-* 1
*νεικέων, ἐν θεῷ πατρὶ, καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, χάρις ὑμῖν καὶ*
*εἰρήνη. Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε, περὶ πάντων ὑμῶν μνείαν* 2
* 1. m. ἀδειαλ. *ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν. Ἀδιαλείπτως * μνημονεύον-* 3
*τες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης,*
*καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*
*ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγα-* 4
*πημένοι, ὑπὸ θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν. Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ὑμῶν* 5
*οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ*
*ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷοι*
*ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι᾿ ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς μειμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθη-* 6
*τε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ*
*χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου. Ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν* 7
*τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. Ἀφ᾿ ὑμῶν* 8
*γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ*
*Ἀχαΐᾳ, ἀλλ᾿ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν θεὸν,*
* 2. m. ἡμᾶς. *ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ὑμᾶς * λαλεῖν τί. Αὐτοὶ γὰρ* 9
*περὶ ὑμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ*
*πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν θεῷ*
*ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρα-* 10
*νῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς*
*ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.*

## ΚΕΦ. Β.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, CAP. II.
2 ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν. Ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, κα-
θὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαῤῥησιασάμεθα * ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν * 1. m. ἐπαρησ.
λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.
3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας,
4 οὐδὲ ἐν δόλῳ. Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πισ-
τευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέ-
5 σκοντες, ἀλλὰ θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. Οὔτε γάρ
ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε προ-
6 φάσει πλεονεξίας· θεὸς μάρτυς. Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων
δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶ-
7 ναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι. Ἀλλὰ ἐγενήθημεν νήπιοι * ἐν μέσῳ * Ita cod.
8 ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. Οὕτως, ὁμειρό-
μενοι * ὑμῶν, ηὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον * Ita cod.
τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς· διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγε-
9 νήθητε. Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μό-
χθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι
10 τινὰ ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. Ὑμεῖς
μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν
11 τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν. Καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον
ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυ-
12 θούμενοι. Καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ
θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
13 Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλεί- OZ
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ θεοῦ,
ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἀληθῶς ἐστιν, λόγον
14 θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. Ὑμεῖς γὰρ μει-
μηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς

II. *ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων.*
*Τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ* 15
*ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώ-*
*ποις ἐναντίων. Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σω-* 16
*θῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας * πάντοτε· ἔφ-*
*θακεν δὲ ἡ ὀργὴ ἐπ' αὐτοὺς εἰς τέλος. Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀ-* 17
*πορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρ-*
*δίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολ-*
*λῇ ἐπιθυμίᾳ. Διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐγὼ μὲν Παῦ-* 18
*λος καὶ ἅπαξ καὶ δὶς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. Τίς γὰρ* 19
*ἡμῶν ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς*
*ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; Ὑμεῖς* 20
*γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.*

* τὰς ἁμαρτίας deest in cod.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. *Διότι μηκέτι στέγοντες, ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθή-* 1
*ναις μόνοι. Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συν-* 2
*εργὸν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ*
*παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν. Τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν* 3
*ταῖς θλείψεσιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμε-*
*θα. Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλ-* 4
*λομεν θλείβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε. Διὰ τοῦτο* 5
*κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν ὑμῶν πίστιν· μή-*
*πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος*
*ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντες Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ* 6
*εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι*
*ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, κα-*
*θάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς. Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ'* 7
*ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει * ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πί-*
*στεως. Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν κυρίῳ. Τίνα γὰρ* 8 9
*εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ἡμῶν*, ἐπὶ πά-*

* Ita cod. modo θλι., modo θλει.

* 2. m. ὑμῶν.

10 ση τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; Νυ- III.
κτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ
πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν·
11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατ-
12 ευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. Ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι
καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, κα-
13 θάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς. Εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας
ἀμέμπτως ἐν ἁγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.
OH

1 Τὸ λοιπὸν *, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν * 2. m. supperadditur οὖν.
κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς
περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα πε-
2 ρισσεύσητε μᾶλλον. Οἴδατε γάρ τινας παραγγελίας ἐδώκαμεν
3 ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ,
4 ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας. Εἰδέναι * * 2. m. interponitur ἕνα.
ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τειμῇ.
5 Μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
6 θεόν. Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς
7 καὶ προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα. Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν
8 ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. Τοιγαροῦν ὁ
ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν διδόντα τὸ
πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν εἴχομεν γράφειν ὑμῖν·
10 αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοι ἐστὲ εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους. Καὶ
γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ
Μακεδονίᾳ· παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλ-
11 λον. Καὶ φιλοτειμεῖσθαι, ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
12 ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν. Ἵνα

IV. περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχη-
τε. Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμέ- 13
νων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλ-
πίδα. Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕ- 14
τως ὁ θεὸς καὶ τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ.
Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ 15
περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ, οὐ μὴ φθάσωμεν
τοὺς κοιμηθέντας. Ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ 16
ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ, ἀναστήσονται πρῶτον. Ἔπειτα ἡμεῖς 17
οἱ ζῶντες οἱ περιλελειμμένοι*, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν
νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε
ἐν κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λό- 18
γοις τούτοις.

* Cod. περιλειμενοι.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔ- 1
χετε ὑμῖν γράφεσθαι. Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι ἡμέρα κυ- 2
ρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται. Ὅταν δὲ λέγωσιν· εἰ- 3
ρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος ἐπίσταται αὐτοῖς ὄλεθρος,
ὥσπερ ἡ ὠδεὶν * τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.
Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς 4
ΟΘ κλέπτας καταλάβῃ. Πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ 5
ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτός, οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδω- 6
μεν ὡς οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. Οἱ γὰρ κα- 7
θεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσιν· καὶ οἱ μεθύοντες, νυκτὸς μεθύου-
σιν. Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πί- 8
στεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας. Ὅτι 9
οὐκ ἔθετο ὁ θεὸς ἡμᾶς εἰς ὀργήν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. Τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα 10
εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. Διὸ 11

* 2. m. ὠδίν.

παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ V.
12 ποιεῖτε. Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς.
13 Καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐ-
τῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τους ἀτάκτους,
παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μα-
15 κροθυμεῖτε πρὸς πάντας. Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ
ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ
16 17 εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε. Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ἐν
18 παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
19 20 εἰς ὑμᾶς. Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε*. Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. * 1. m. ζβένν.
21 22 Πάντα δὲ δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. Ἀπὸ παντὸς εἴδους
23 πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς
ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν, τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχή, καὶ τὸ
σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
24 25 τηρηθείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. Ἀδελφοί,
26 προσεύχεσθε καὶ περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας
27 ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι
τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
28 Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΕΙΚΕΙΣ
Α.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

*) Haec tria verba more solito a manu sunt paulo recentiore.

# ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΕΙΚΕΙΣ

## Β.

### ΚΕΦ. Α.

CAP. I.
Π *Παῦλος καὶ Σειλουανὸς καὶ Τειμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλο-* 1
*νεικέων, ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. Χάρις* 2
*ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*
*Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ,* 3
*καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεο-*
*νάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους. Ὥστε* 4
* 2. m. ἐγκ. *αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι * ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ,*
*ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως, ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς*
*ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἐνέχεσθε. Ἔνδειγμα τῆς δικαίας* 5
*κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ*
*θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε. Εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦ-* 6
*ναι τοῖς θλείβουσιν ὑμᾶς θλίψιν. Καὶ ὑμῖν τοῖς θλειβομένοις* 7
*ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐ-*
*ρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ ἐν φλογὶ πυρός. Διδόντος* 8
*ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐ-*
* 2. m. τίσ. *αγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ. Οἵτινες δίκην τείσουσιν*, ὄλε-* 9
*θρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς*
*ἰσχύος αὐτοῦ. Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,* 10
*καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ*
*μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ καὶ προσευ-* 11
*χόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς*
*ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πί-*
*στεως ἐν δυνάμει. Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν* 12

*Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡ-*
*μῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

## ΚΕΦ. Β.

1 *Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου* CAP. II. ΠΑ
2 *Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν. Εἰς τὸ μὴ*
*ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς, μὴ δὲ θροεῖσθαι, μή-*
*τε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡ-*
3 *μῶν, ὡσότι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. Μήτις ὑμᾶς ἐξα-*
*πατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶ-*
*τον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀ-*
4 *πωλείας. Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμε-*
*νον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι,*
5 *ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν*
6 *πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς*
7 *τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. Τὸ γὰρ μυστή-*
*ριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ*
8 *μέσου γένηται. Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύ-*
*ριος ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει*
9 *τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ. Οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ'*
*ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρα-*
10 *σιν ψεύδους. Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις·*
*ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι*
11 *αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης,*
12 *εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει. Ἵνα κριθῶσιν πάντες οἱ μὴ*
13 *πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς*
*δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ*
*ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπαρχὴν εἰς σω-*
14 *τηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας. Εἰς ὃ ἐκά-*
*λεσεν ἡμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ*
15 *κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ* ΠΒ

II. *κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι'
ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Χριστὸς Ἰησοῦς, καὶ* 16
*ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν
αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι. Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς* 17
*καρδίας, καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.*

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. *Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος* 1
*τοῦ κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς. Καὶ* 2
*ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ
πάντων ἡ πίστις. Πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίσει ὑμᾶς* 3
*καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑ-* 4
*μᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν, καὶ ἐποιήσατε καὶ ποιεῖτε καὶ ποιή-
σετε. Ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην* 5
*τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ. Παραγγέλλομεν δὲ* 6
*ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλε-
σθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ
κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβετε ἀφ' ἡμῶν. Αὐτοὶ γὰρ οἴδα-* 7
*τε πῶς δεῖ μειμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν. Οὐδὲ* 8
*δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος· ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ,
νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινὰ ὑμῶν.
Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑ-* 9
*μῖν εἰς τὸ μειμεῖσθαι ἡμᾶς. Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦ-* 10
*το παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μὴ δὲ
ἐσθιέτω. Ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως,* 11
*μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. Τοῖς δὲ τοιούτοις* 12
*παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ,
ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς* 13
* 2. m. ἐγκ. *δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐνκακήσητε * καλοποιοῦντες. Εἰ δέ τις οὐχ* 14
*ὑπακούει τῷ λόγῳ ὑμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε·
μὴ συναναμείγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ. Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν* 15

16 *ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς* III.
*εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ κύ-*
17 *ριος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ*
18 *ἐστιν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. Ἡ χάρις τοῦ κυ-*
*ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΕΙΚΕΙΣ
Β.

ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ. *

* Testimonia haec de locis, unde scriptae epistolae sunt, in cunctis Pauli epistolis appinguntur manu aliquantum recentiore.

---

In altero laterculo eiusdem paginae, in qua desinit epistola II. ad Thessalonicenses, incipit epistola ad Hebraeos, secundum descriptionem antiquissimi codicis vaticani. Attamen quum notae numerales huius ad Hebraeos epistolae sint in codice *ΝΘ*, *Ξ*, *ΞΑ* etc. prorsus apparet, ante vaticani codicis scriptionem, epistolam ad Hebraeos interpositam fuisse inter illam ad Galatas et illam ad Ephesios: nostrum vero, etsi antiquissimum, amanuensem transtulisse longius epistolam ad Hebraeos, quia pleraque eam exemplaria in calce habebant; quin rationem tamen numeralium notarum mutaverit; quod nobis aliter in editione nostra faciendum fuit, ne sectionum numerationem absurde perturbatam exhiberemus.

# ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

## ΚΕΦ. Α.

CAP. I.
ΠΓ *Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πα-* 1
*τράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλά-*
*λησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ. Ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ* 2
*ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας. Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χα-* 3
*ρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φανερῶν (1) τε τὰ πάντα τῷ ῥή-*
*ματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμε-*
*νος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. Τοσούτῳ* 4
*κρείττων γενόμενος ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-*
*κληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός* 5
*μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι*
*αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πά-* 6
*λιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσ-*
*κυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς* 7
*ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ*
*τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. Πρὸς δὲ τὸν υἱόν· ὁ θρό-* 8
*νος σου, ὁ θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος, ῥά-*
*βδος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμείση-* 9
*σας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀ-*
*γαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Καί· σὺ κατ' ἀρχὰς, κύ-* 10
*ριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐ-*
*ρανοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμά-* 11
*τιον παλαιωθήσονται. Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς, ὡς* 12
* Ita cod. *ἱμάτιον * καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ*
*ἐκλείψουσιν. Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε· κάθου ἐκ* 13

(1) Spatium membranae septem prorsus litteras capit: attamen mediae litterae ΑΝΕ super raso scribuntur; quasi ibi antea fuisset vulgaris lectio *φέρων*. In margine nescio quis neotericus adnotavit: *ἀμαθέστατε καὶ κακὲ, ἄφες τὸν παλαιὸν, μὴ μεταποίει.*

δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν I.
4 σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

## ΚΕΦ. Β.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, CAP. II.
2 μή ποτε παραῤῥυῶμεν *. Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος
ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔν-
3 δικον μισθαποδοσίαν. Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμε-
λήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυ-
4 ρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη. Συνμαρτυροῦν-
τος * τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν, καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν,
5 καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. Οὐ
γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς
6 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο δέ πού τις, λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος,
ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;
7 Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τειμῇ ἐστε-
8 φάνωσας αὐτόν. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ἐν
τῷ γὰρ ὑποτάξαι τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον·
9 νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βρα-
χύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πά-
θημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τειμῇ ἐστεφανωμένον· ὅπως χάριτι
10 θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ δι' ὃν
τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγα-
γόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶ-
11 σαι. Ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες
12 δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν. Λέγων·
ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
13 ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ· καὶ πά-
14 λιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ
παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλη-

*1. m. παραρυῶμεν.

*2. m. συμ.

II. σίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον. Καὶ 15
ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν, ἔνο-
χοι ἦσαν δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ 16
σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα 17
τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρ-
* 2. m. ἱλ. χιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν, εἰς τὸ εἱλάσκεσθαι * τὰς ἁμαρτίας τοῦ
λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειρα- 18
ζομένοις βοηθῆσαι.

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. ΠΔ Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοή- 1
σατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν.
* Cod. Μωσ. Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωϋσῆς * ἐν τῷ οἴκῳ 2
sed mox Μωϋ. αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' 3
ὅσον πλείονα τειμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. Πᾶς 4
γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας,
* Cod: Μωσ. θεός. Καὶ Μωϋσῆς * μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θε- 5
ράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων. Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς 6
ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παῤῥησίαν καὶ
τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν. Διὸ, καθὼς λέγει τὸ 7
πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε. Μὴ 8
σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ
τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέ- 9
* 2. m. τεσσαρ. ρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα *
ἔτη. Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ, καὶ εἶπον· ἀεὶ πλανῶν- 10
ται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. Ὡς ὤμοσα 11
ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πο- 12
νηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος. Ἀλλὰ παρα- 13
καλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον κα-

14 λεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας. Μέ- III
τοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάν περ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπο-
15 στάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. Ἐν τῷ λέγεσθαι·
σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
16 δίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρ-
επίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋ-
17 σέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα* ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁ- * 2. m. τεσσαρ.
18 μαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίσιν δὲ ὤμοσεν
μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθή-
19 σασιν; Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν CAP. IV.
2 εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. Καὶ
γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλη-
σεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συνκεκερασμένους* τῇ πίστει * 2. m. συγκ.
3 τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαν-
τες, καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται
εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καί τοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσ-
4 μου γενηθέντων. Εἴρηκεν γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως· καὶ
κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔρ-
5 γων αὐτοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
6 παυσίν μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν,
7 καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν. Πά-
λιν τίνα ὁρίζει ἡμέραν; σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦ-
τον χρόνον· καθὼς προείρηκεν· σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
8 σητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς
κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.
9 10 Ἄρα ἀπολεῖται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελ-
θὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν
11 ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν οὖν

IV. εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τίς ὑπο-
δείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ 12
ἐνάργης, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊ-
κνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ
μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. Καὶ οὐκ 13
ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετρα-
χηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.
Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς, 14
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. Οὐ γὰρ ἔ- 15
χομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθῆσαι* ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν,
πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ᾽ ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.
Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα 16
λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

* 2. m. συμ.

## ΚΕΦ. Ε.

CAP. V. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώ- 1
πων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρα καὶ θυ-
σίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ 2
πλανωμένοις· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν. Καὶ δι᾽ αὐ- 3
τὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσ-
φέρειν περὶ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις* λαμβάνει τὴν τει- 4
μήν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών.
Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, 5
ἀλλ᾽ ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γε-
γέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶ- 6
να κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς 7
αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας,
καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας. Καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν 8
ἀφ᾽ ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν. Καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς 9
ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. Προσαγορευθεὶς ὑπὸ

* τις superadditur.

11 τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Περὶ οὗ πολὺς V.
ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν· ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς
12 ἀκοαῖς. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον,
πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρ-
χῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλα- * καὶ
13 κτος καὶ* οὐ στερεᾶς τροφῆς. Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, expungitur in cod.
14 ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστιν. Τελείων δέ ἐστιν ἡ 2. m.
στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα
ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

## ΚΕΦ. ς.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τε- CAP. VI.
λειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα-
2 νοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν. Βαπτισμῶν δι-
δαχὴν, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεως νεκρῶν, καὶ κρίματος
3 4 αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάν περ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. Ἀδύ-
νατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τῆς δωρεᾶς
5 τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου. Καὶ
καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος.
6 Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυ-
7 ροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. Γῆ
γὰρ ἡ ποιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς* ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν, καὶ * 2. m. αὐτήν.
τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μετα-
8 λαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ
τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.
9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ κρείσσονα καὶ ΠΕ
10 ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
θεὸς, ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τῆς ἀγάπης ἧς* ἐνε- * 2. m. ἥν.
δείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ δια-
11 κονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι
12 σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους. Ἵνα

IV. *μὴ νωθροὶ γένησθε, μειμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυ-*
*μίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγ-* 13
*γειλάμενος ὁ θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤ-*
*μοσεν καθ' ἑαυτοῦ. Λέγων· εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ* 14
*πληθύνων πληθυνῶ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς* 15
*ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσιν, καὶ* 16
*πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος. Ἐν ᾧ πε-* 17
*ρισσοτέρως βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιθεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπ-*
*αγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ.*
*Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι* 18
*θεὸν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς*
*προκειμένης ἐλπίδος. Ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφα-* 19
*λῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ κατα-*
*πετάσματος. Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κα-* 20
*τὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.*

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII. *Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ* 1
*ὑψίστου, ὃς συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν*
*βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν. Ὧι καὶ δεκάτην ἀπὸ παντὸς* 2
*ἐμέρισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύ-*
*νης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ· ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης.*
*Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε* 3
*ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς*
*εἰς τὸ διηνεκές. Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην Ἀβρα-* 4
*ὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων* ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ* 5
*τῶν υἱῶν Λευεὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀπο-*
*δεκατοῖν* τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν*, τοὺς ἀδελφοὺς*
*αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. Ὁ δὲ μὴ* 6
*γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκεν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχον-*
*τα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ* 7

* l. m. ἀκροθινείων.
* Ita cod.
*τουτέστιν additur in marg.

8 ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας VII.
ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι
9 ζῇ. Καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευεὶς ὁ δεκάτας λαμ-
10 βάνων δεδεκάτωται. Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε
συνήντησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ.
11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς λευειτικῆς ἱερωσύνης, ὁ λαὸς
γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται, τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν
12 λέγεσθαι; Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης* μετά-
13 θεσις γείνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετ-
14 έσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ. Πρόδηλον
γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν φυλὴν περὶ
15 ἱερέων οὐδὲν Μωϋσῆς ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν
ἐστιν, εἰ κατὰ ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος.
16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύνα-
17 μιν ζωῆς ἀκαταλύτου. Μαρτυρεῖται γὰρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
18 αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ἀθέτησις μὲν γὰρ γείνεται
19 προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές. Οὐδὲν Πς
γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι'
20 21 ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας. Οἱ
μὲν γὰρ, χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες· ὁ δὲ, μεθ'
ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὤμοσεν κύριος, καὶ
22 οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. Κατὰ τοσοῦτο
23 καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν,
πλείονες εἰσὶν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι πα-
24 ραμένειν. Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβα-
25 τον ἔχει τὴν ἱερωσύνην. Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύ-
ναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς
26 τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρ-
χιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρ-
27 τωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος. Ὃς οὐκ ἔχει
καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν

* Deest in cod. καὶ νόμου.

VII. δίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο
γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας. Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώ- 28
πους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντος ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. VIII. Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, 1
ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς. Τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν 2
ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσ- 3
φέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν
τί καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽ ἂν ἦν 4
ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα. Οἵτινες 5
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κε-
χρημάτισται Μωϋσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν· ὅρα γάρ,
φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ
ὄρει. Νῦν δὲ διαφορωτέρας τέτευχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείτ- 6
τονός ἐστιν διαθήκης μεσείτης, ἥτις ἐπὶ χρείττοσιν ἐπαγγελίαις
νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν ἑτέ- 7
* 2. m. δευτέρας. ρας* ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· ἰδοὺ, ἡμέ- 8
ραι ἔρχονται, λέγει κύριος καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ
καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν. Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην 9
ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβουμένου μου
τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐ-
τοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέ-
γει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ 10
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἑαυτῶν γράψω αὐτούς· καὶ ἔσο-
μαι αὐτοῖς εἰς θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ 11
μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολείτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελ-
* 1. m. ἰδοῦσιν. φὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσίν* με,

12 ἀπὸ μεικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι εἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδι- VIII.
13 κίαις* αὐτῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. Ἐν * 1. m. ἀδικείαις.
τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον
καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

## ΚΕΦ. Θ.

1 Εἶχε μὲν οὖν ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας, τό τε ἅγιον κοσ- CAP. IX.
2 μικόν. Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ
ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, καὶ τὸ χρυσοῦν θυμια-
3 τήριον, ἥτις* λέγεται τὰ ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασ- * Ita cod.
4 μα σκηνὴ ἡ λεγομένη τὰ ἅγια τῶν ἁγίων· ἔχουσα τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ στάμνος χρυ-
σῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν βλαστήσασα, καὶ
5 αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης,
κατασκιάζοντα τὸ εἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ
6 μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην
σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ
χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀ-
8 γνοημάτων. Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω
πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχού-
9 σης στάσιν. Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ'
ἣν* δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνεί- * Ita cod.
10 δησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα. Μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμα-
σιν, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώματα σαρκὸς, μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομένων ἀγαθῶν, ΠΖ
διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτ-
12 έστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως. Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ
μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅ-
13 για, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ

IX. ταύρων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους,
ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα. Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷ- 14
μα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν
FINIS CODICIS VAT. ἄμωμον τῷ θεῷ, καθα*ριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔρ-
γων, εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης και- 15
νῆς μεσίτης ἐστὶν ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν
ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ
κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.. Ὅπου γὰρ διαθήκη, θά- 16
νατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς 17
βεβαία· ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτι ζῇ ὁ διαθέμενος. Ὅθεν οὐδὲ ἡ 18
πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. Λαληθείσης γὰρ πάσης 19
ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷ-
μα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ
ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐῤῥάντισε.
Λέγων· τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ 20
θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας 21
τῷ αἵματι ὁμοίως ἐῤῥάντισε. Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα κα- 22
θαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνε-
ται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρα- 23
νοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυ-
σίαις παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ 24
Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν,
νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. Οὐδ' ἵνα 25
πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ
ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ. Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολ- 26
λάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ
τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πε-
φανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀ- 27
ποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσ- 28

*Hactenus nobilissimi codicis vaticani 1209. antiquissimae et mirae membranae pertingunt. Reliqua novi Testamenti pars manu saeculi XV in membranis aeque suppletur.

ενεχθεὶς (*) εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου IX.
χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σω-
τηρίαν.

ΚΕΦ Ι.

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν CAP. X
εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς θυσίαις ἃς προσφέ-
ρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τε-
2 λειῶσαι. Ἐπεὶ οὖν οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μη-
δεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ
3 καθαρμένους. Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυ-
4 τόν. Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.
5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν
6 οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. Ὁλοκαυτώματα καὶ πε-
7 ρὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. Τότε εἶπον· ἰδοὺ ἥκω· ἐν κεφαλίδι
βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεὸς, τὸ θέλημά
8 σου. Ἀνώτερον λέγων· ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὁλοκαυ-
τώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας *, οὐδὲ εὐδόκησας· αἵ- * Cod. σεν.
9 τινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται. Τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω τοῦ
ποιῆσαι, ὁ θεὸς, τὸ θέλημά σου· ἀναιροῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύ-
10 τερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν οἱ διὰ τῆς προσ-
11 φορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς
ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέ-
12 ρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας, αὐ-
τὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς
13 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ. Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶ-
14 σιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾷ γὰρ προσ-
15 φορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ
16 δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι. Αὕ-

(*) Sequentia omnia, usque ad Pauli epistolarum finem, ex antiquo codice vaticano 1761. sumimus, qui est saeculi ferme decimi.

X. τη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεί-
νας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς. Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐ- 17
τῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις 18
τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων 19
ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ. Ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ 20
ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ.
Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ. Προσερχόμεθα μετὰ 21 22
ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρ-
δίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς. Καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι 23
καθαρῷ, κατέχομεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς
γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος. Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυ- 24
σμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων. Μὴ ἐγκαταλιπόντες τὴν ἐπι- 25
συναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ
τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν. Ἑκουσίως 26
γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀλη-
θείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία. Φοβερὰ δέ 27
τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλων τοὺς ὑπεν-
αντίους. Ἀθετήσας τὶς νόμον Μωϋσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ 28
δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει. Πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιω- 29
θήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷ-
μα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦ-
μα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκ- 30
δίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος· καὶ πάλιν· κύριος κρι-
νεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶν- 31
τος. Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέν- 32
τες, πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων. Τοῦτο μὲν, ὀνει- 33
δισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν
οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου 34
συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς
προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν

35 οὐρανοῖς, καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, X.
36 ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν·
ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.
37 Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.
38 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐ-
39 δοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς
ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

1 Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος CAP. XI.
2 οὐ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ
4 ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα θυσίαν
Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι᾽ ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι
δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι᾽
5 αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ
ἰδεῖν θάνατον· καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός·
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ
6 θεῷ. Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ
τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν
7 μισθαποδότης γίνεται. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μη-
δέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν
τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι᾽ ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πί-
8 στιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ
ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κλη-
9 ρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρ-
ῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοι-
κήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγ-
10 γελίας τῆς αὐτῆς. Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν
11 πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάῤ-
ῤα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν

XI. ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. Διὸ 12
καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ
ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖ-
λος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι 13
πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς
ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρ-
επίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφα- 14
νίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον 15
ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. Νυνὶ δὲ κρείττονος 16
ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς
ὁ θεὸς, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ 17
τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος. Πρὸς 18
ὃν ἐλαλήθη· ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. Λογισάμενος 19
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν πα-
ραβολῇ ἐκομίσατο. Πίστει, περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ 20
τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει, Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον 21
τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς
ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει, Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν 22
Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πί- 23
στει, Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐ-
τοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διά-
ταγμα τοῦ βασιλέως. Πίστει, Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσα- 24
το λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ. Μᾶλλον ἑλόμενος συγκα- 25
κουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπό-
λαυσιν. Μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν 26
τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.
Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασι- 27
λέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκατέρησε. Πίστει πεποίηκε τὸ 28
πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευτὴς τὰ
πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασ- 29
σαν ὡς διὰ ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.

30 *Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.* XI.
31 *Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη*
32 *τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γάρ*
*με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν,*
33 *καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν. Οἳ*
*διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην,*
34 *ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων. Ἔσβεσαν δύν-*
*αμιν πυρὸς, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ*
*ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν*
35 *ἀλλοτρίων. Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐ-*
*τῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρω-*
36 *σιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν*
37 *καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. Ἐλι-*
*θάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέ-*
*θανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν· ὑστερού-*
38 *μενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι. Ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος ἐν*
*ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς*
39 *τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ*
40 *ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν. Τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι*
*προσβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.*

## ΚΕΦ. ΙΒ.

1 *Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέ-* CAP. XII.
*φος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον*
*ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχομεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα.*
2 *Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν,*
*ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύ-*
*νης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ ἐκάθισεν.*
3 *Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ-*
*τωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν,*
4 *ἐκλυόμενοι. Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε* πρὸς τὴν ἁμαρ-*

* Cod. ἀντεκ.

XII. τίαν ἀνταγωνιζόμενοι. Καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις 5
ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, 6
παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. Εἰ παιδείαν 7
ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν φροσφέρεται ὁ θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱὸς,
ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι 8
γενόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἶτα τοὺς μὲν 9
τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα·
οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ
ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐ- 10
τοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς
ἁγιότητος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ 11
χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι᾽
αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα 12
ἀνορθώσατε. Καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, 13
ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. Εἰρήνην διώκετε 14
μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν
κύριον. Ἐπισκοποῦντες, μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ 15
θεοῦ· μή τις ῥίζα πικρίας ἀναφύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης
μιανθῶσι πολλοί. Μή τις πόρνος, ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀν- 16
τὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. Ἴστε γὰρ, ὅτι 17
καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη·
μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας
αὐτήν. Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμέ- 18
νῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ. Καὶ σάλπιγ- 19
γος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο,
μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον. Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμε- 20
* Cod. διστ. νον *· κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται. Καὶ οὕτως 21
φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· ἔκφοβός εἰμι καὶ
ἔντρομος. Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει τῷ ἁγίῳ, καὶ πόλει 22
θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ. Καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, 23

πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων, ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμέ- XII.
νων, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων.
24 Διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ· καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ, κρεῖττον
25 λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε, μὴ παραιτήσησθε τὸν λα-
λοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησά-
μενοι χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρα-
26 νοῦ ἀποστρεφόμενοι. Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ
ἐπήγγελται, λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ
27 καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων
τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.
28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχομεν χάριν, δι'
ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας.
29 Καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

## ΚΕΦ. ΙΓ

CAP. XIII.

1 2 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ
3 ταύτης γὰρ ἔλαθον τινὲς ξενίσαντες ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε τῶν
δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ
4 ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαν-
5 τος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος ὁ τρό-
πος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν· οὐ μή σε ἀνῶ,
6 οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω. Ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν· κύ-
ριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν
λόγον τοῦ θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς,
8 μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς,
9 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ πε-
ριφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώ-
10 μασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες. Ἔχομεν θυ-
σιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λα-
11 τρεύοντες. Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας

XIII. εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίε-
ται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ 12
ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. Τοίνυν ἐξερ- 13
χώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ
φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλ- 14
λουσαν ἐπιζητοῦμεν. Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρομεν θυσίαν αἰνέσεως 15
διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθά- 16
νεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός. Πείθεσθε 17
τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦ-
το ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποίθαμεν γάρ· ὅτι καλὴν συνείδησιν 18
ἔχομεν ἐν πᾶσι, καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. Περισσοτέρως 19
δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν 20
προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν. Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ 21
ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον
αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς 22
παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἀπέστειλα* ὑμῖν. Γινώσκε- 23
τε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον· μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρ-
χηται, ὄψομαι ὑμᾶς. Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, 24
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν. 25

* Ita cod. ἀπ.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμόθεον.

# ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

## Α.

### ΚΕΦ. Α.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆ-* CAP. I.
2 *ρος ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. Τιμο-*
*θέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-*
3 *τρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Καθὼς παρ-*
*εκάλεσά σε, προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν,*
4 *ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν. Μηδὲ προσέχειν μύ-*
*θοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι*
5 *μᾶλλον ἢ οἰκοδομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει. Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγ-*
*γελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγα-*
6 *θῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου. Ὧν τινες ἀστοχήσαντες, ἐξετρά-*
7 *πησαν εἰς ματαιολογίαν. Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ*
8 *νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται. Οἴ-*
9 *δαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται. Εἰ-*
*δὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτά-*
*κτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρο-*
10 *λῴαις καὶ μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις. Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις,*
*ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-*
11 *νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται. Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης*
12 *τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐν-*
*δυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με*
13 *ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν. Τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον*
*καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν*
14 *ἀπιστίᾳ. Ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πί-*
15 *στεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ*
*πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον*

I. ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεή- 16
θην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς τὴν πᾶσαν
μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ'
αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ, 17
ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ θεῷ τιμὴ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
ἀμήν. Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμό- 18
θεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπί σε προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν. Ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδη- 19
σιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν. Ὧν ἐσ- 20
τιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα
παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

## ΚΕΦ. Β.

CAP II. Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, 1
ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων. Ὑπὲρ βασιλέων 2
καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων· ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον
διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ 3
ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ. Ὃς πάντας ἀνθρώ- 4
πους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Εἷς 5
γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χρι-
στὸς Ἰησοῦς. Ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρ- 6
τύριον καιροῖς ἰδίοις. Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, 7
ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πί-
στει καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν 8
παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλο-
γισμοῦ. Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, με- 9
τὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ
χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ. Ἀλλ' ὃ πρέ- 10
πει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυ- 11
νὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. Γυναικὶ δὲ διδάσκειν 12
οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· II.
14
15 ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε. Σωθήσεται δὲ διὰ
τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ
μετὰ σωφροσύνης.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι- CAP. III.
2 θυμεῖ. Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναι-
κὸς ἄνδρα, νηφάλεον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν.
3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλ᾽ ἐπιεικῆ, ἄμα-
4 χον, ἀφιλάργυρον. Τοῦ ἰδίου καλῶς οἴκου προϊστάμενον, τέκνα
5 ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ, μετὰ πάσης σεμνότητος. Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου
οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;
6 Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς, εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.
7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα
8 μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους
ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ
9 αἰσχροκερδεῖς. Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ
10 συνειδήσει. Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεί-
11 τωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ δια-
12 βόλους, νηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι. Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς
γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴ-
13 κων. Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν πε-
ριποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰη-
14
15 σοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον. Ἐὰν
δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις
ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας.
16 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· θεὸς
ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσον- 1
ταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις, καὶ δι-
δασκαλίαις δαιμονίων. Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηρια- 2
σμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν. Κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι 3
βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς
πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. Ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ κα- 4
λὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον.
Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. Ταῦτα ὑποτι- 5 6
θέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν-
τρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκα-
λίας, ᾗ παρηκολούθηκας. Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύ- 7
θους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. Ἡ γὰρ σω- 8
ματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς
πάντας ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς
μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. Εἰς 9 10
τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ
θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.
Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. Μηδείς σου τῆς νεότητος κα- 11 12
ταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστρο-
φῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ, ἕως ἔρχομαι.
Πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. Μὴ 13 14
ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας, με-
τὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. Ταῦτα μελέτα, ἐν 15
τούτοις ἴσθι· ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν. Ἔπεχε σεαυ- 16
τῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε ἑαυτοῖς*· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ
σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

* Ita cod. pro ἐν αὐτοῖς.

## ΚΕΦ. Ε.

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακαλει ὡς πατέρα· νεω- CAP. V.
2 τέρους, ὡς ἀδελφούς. Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς
3 4 ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. Εἰ
δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔγγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον
οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ
5 ἐστι καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα
καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεή-
6 σεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Ἡ δὲ σπαταλῶ-
7 σα, ζῶσα τέθνηκε. Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι
8 ὦσιν. Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ,
9 τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα καταλε-
γέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή.
10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδό-
χησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παν-
11 τὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ·
12 ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν. Ἔχου-
13 σαι κρῖμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. Ἅμα δὲ καὶ ἀρ-
γαὶ μανθάνουσαι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ,
14 ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. Βού-
λομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδε-
15 μίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. Ἤδη γάρ
16 τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ
ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία,
17 ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ. Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύ-
τεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν· μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ
18 καὶ διδασκαλίᾳ. Λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώ-
19 σεις· καὶ ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Κατὰ πρεσβυτέ-
ρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρ-
20 τύρων. Τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ

V. λοιποὶ, φόβον ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ 21
κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα
φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν.
Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλο- 22
τρίαις· σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ' οἴνῳ ὀλί- 23
γῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.
Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρί- 24
σιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα 25
πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύνανται.

## ΚΕΦ. ϛ.

CAP. VI. Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τι- 1
μῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν· ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδα-
σκαλία βλασφημῆται. Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας, μὴ κα- 2
ταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν,
ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανό-
μενοι· ταῦτα δίδασκε, καὶ παρακάλει. Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, 3
καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται, 4
μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας·
ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί. Δια- 5
παρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημέ-
νων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν·
ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια 6
μετὰ αὐταρκείας. Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆ- 7
λον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα. Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ 8
σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ δὲ βουλόμενοι πλου- 9
τεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολ-
λὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους
εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν 10
ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πί-

11 στεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δὲ ὦ ἄν- VI.
θρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν,
12 πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πρᾳότητα. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶ-
να τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλή-
θης, καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρ-
13 τύρων. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ
πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πι-
14 λάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν. Τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον,
ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
15 στοῦ. Ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
16 ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος τῶν κυριευόντων. Ὁ
μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν.
17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν,
μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶν-
18 τι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν. Ἀγα-
θοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοι-
19 νωνικούς. Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ
20 μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὦ Τιμόθεε, τὴν πα-
ρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας,
21 καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. Ἥν τινες ἐπαγγελλό-
μενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν· ἡ χάρις μετὰ σοῦ· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ
Α.

# ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

## Β.

### ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, κατ' 1
ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκ- 2
νῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν. Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγό- 3
νων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ
μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Ἐπιποθῶν σε 4
ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ. Ὑπό- 5
μνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε
πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ· πέ-
πεισμαι δὲ, ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀνα- 6
ζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως
τῶν χειρῶν μου. Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, 7
ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυν- 8
θῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ·
ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ. Τοῦ 9
σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ ἔργα
ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων. Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ 10
τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαν-
τος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
εὐαγγελίου. Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδά- 11
σκαλος ἐθνῶν. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαι- 12
σχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι, ὅτι δυνατός
ἐστιν τὴν παρακαταθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν 13

14 *πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὴν καλὴν παραθήκην* * I.
15 *φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου, τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας*
*τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύ-*
16 *γελλος καὶ Ἑρμογένης. Δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴ-*
*κῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπησ-*
17 *χύνθη. Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιότερον ἐζήτησέ με,*
18 *καὶ εὗρε. Δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκεί-*
*νῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.*

*Ita heic cod.

## ΚΕΦ. Β.

1 *Σὺ οὖν τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰη-* CAP. II.
2 *σοῦ. Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα*
*παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους*
3 *διδάξαι. Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χρι-*
4 *στοῦ. Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγ-*
5 *ματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ*
6 *τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. Τὸν κοπιωντα*
7 *γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. Νόει, ἃ λέγω·*
8 *δῴη γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημόνευε Ἰησοῦν Χρι-*
*στὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐ-*
9 *αγγέλιόν μου. Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος·*
10 *ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω*
*διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χρι-*
11 *στῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συνα-*
12 *πεθάνομεν, καὶ συζήσομεν. Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσο-*
13 *μεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς. Εἰ ἀπιστοῦμεν,*
14 *ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται. Ταῦτα ὑπο-*
*μίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου, μὴ λογομαχεῖν,*
15 *εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. Σπούδα-*
*σον ἑαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυν-*
16 *τον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Τὰς δὲ βεβήλους*

II. *κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας.*
*Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα μομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν Ὑμέναιος* 17
*καὶ Φίλητος. Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες* 18
*τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν πίστιν.*
*Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖ-* 19
*δα ταύτην· ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καὶ ἀποστήτω ἀπὸ*
*ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰ-* 20
*κίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσα καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα*
*καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. Ἐὰν οὖν* 21
*τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγια-*
*σμένον, καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοι-*
*μασμένον. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαι-* 22
*οσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν*
*κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζη-* 23
*τήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς, ὅτι γεννῶσι μάχας. Δοῦλον δὲ κυρίου* 24
*οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικὸν,*
* Cod. τας. *ἀνεξίκακον. Ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα* τοὺς ἀντιδιατιθεμένους·* 25
*μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας. Καὶ* 26
*ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐ-*
*τοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.*

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III. *Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται και-* 1
*ροὶ χαλεποί. Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυ-* 2
*ροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχά-*
*ριστοι, ἀνόσιοι. Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνή-* 3
*μεροι, ἀφιλάγαθοι. Προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλή-* 4
*δονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι. Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ* 5
*δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. Ἐκ τούτων γάρ* 6
*εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναι-*
*κάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις.*

7 Πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ- III.
8 θεῖν δυνάμενα. Ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν
Μωϋσεῖ*, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι * Cod. σῇ.
9 κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. Ἀλλ' οὐ προ-
κόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν,
10 ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδα-
σκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ,
11 τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά
μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διω-
12 γμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐῤῥύσατο ὁ κύριος. Καὶ
πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθή-
13 σονται. Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ
14 χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες
15 καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρά τινος ἔμαθες. Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέ-
φους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σω-
16 τηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πᾶσα γραφὴ θεό-
πνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς
17 ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ. Ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ
τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

## ΚΕΦ. Δ.

1 Διαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ κυρίου CAP. IV.
Ἰησοῦ Χρισοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ
2 τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ· Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως
ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυ-
3 μίᾳ καὶ διδαχῇ. Ἔσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης δι-
δασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας
4 ἑαυτοὺς* ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν. Καὶ * Ita cod.
ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύ-
5 θους ἐκτραπήσονται. Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον
6 ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ γὰρ

VI. ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. Τὸν 7
ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν
τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν 8
ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτὴς, οὐ
μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐ-
τοῦ. Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. Δημᾶς γάρ με ἐγκατ- 9 10
έλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην.
Κρίσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν. Λουκᾶς ἐστι μόνος 11 12
μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι 13
εὔχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. 14
Τὸν Φαιλόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος 15
φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος 16
ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδῴη αὐτῷ ὁ κύριος
κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ ἀνθέ- 17
στηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐ- 18
δείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐ-
τοῖς λογισθείη. Ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνιδυνάμωσέ με, 19
ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ
ἔθνη· καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος. Καὶ ῥύσεταί με ὁ κύ- 20
ριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν ἀώνων· ἀμήν.
Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ
ἀσθενοῦντα. Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν, ἀσπάζεταί σε 21
Εὔβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ πάντες. Ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου· 22
ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ
Β.

# ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατα πί- CAP. I
στιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν.
2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ
3 χρόνων αἰωνίων. Ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐ-
τοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος
4 ἡμῶν θεοῦ. Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, ἔλεος,
εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σω-
5 τῆρος ἡμῶν. Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λεί-
ποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους,
6 ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην. Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναι-
κὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυ-
7 πότακτα. Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς θεοῦ
οἰκονόμον· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,
8 μὴ αἰσχροκερδῆ. Ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δί-
9 καιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ. Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πι-
στοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
10 τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ πολ-
λοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι, καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ
11 ἐκ περιτομῆς. Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνα-
τρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. Εἶ-
12 πέ τις ἐξ αὐτῶν προφήτης. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία,
13 γαστέρες ἀργαί. Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αἰ-
τίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει.
14 Μὴ προσέχοντες ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀπο-
15 στρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς·
τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
16 μίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν

I. *εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.*

## ΚΕΦ. Β.

CAP. I. *Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· Πρεσβύ-* 1 2
*τας νηφαλέους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πί-*
*στει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν κατα-* 3
*στήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλω-*
*μένας, καλοδιδασκάλους. Ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάν-* 4
*δρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνὰς, οἰκουροὺς, ἀγαθὰς,* 5
*ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ*
*βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν.* 6
*Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδα-* 7
*σκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν, λόγον ὑγιῆ ἀκα-*
*τάγνωστον. Ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέ-* 8
*γειν φαῦλον. Δούλους, ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν* 9
*εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας. Μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ* 10
*πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σω-*
*τῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ* 11
*θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις. Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνη-* 12
*σάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ*
*δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι. Προσδεχόμενοι* 13
*τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου*
*θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ* 14
*ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρί-*
*σῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα λά-* 15
*λει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδείς*
*σου περιφρονείτω.*

## ΚΕΦ. Γ.

1 Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, CAP. III
2 πειθαρχεῖν, προς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι. Μηδένα βλα-
σφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραό-
3 τητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνό-
ητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς
ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοὶ, μισοῦντες
4 ἀλλήλους. Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη
5 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ. Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν
ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον, ἔσωσεν ἡμᾶς,
διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου·
6 Οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆ-
7 ρος ἡμῶν. Ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γε-
8 νόμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ
τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔρ-
γων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ κα-
9 λὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. Μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ γε-
νεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ
10 ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευ-
11 τέραν νουθεσίαν παραιτοῦ. Εἰδὼς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος,
12 καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος. Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς
σὲ ἢ Τυχικὸν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ
13 γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ
14 σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Μανθανέτωσαν
δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας
15 χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ
πάντες ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει· ἡ χάρις μετὰ
πάντων ὑμῶν· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

# ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

Παῦλος δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, Φι- 1
λήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν. Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ ἀγα- 2
πητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν
σου ἐκκλησίᾳ. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ 3
κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντοτε μνείαν 4
σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου. Ἀκούων σου τὴν ἀγά- 5
πην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάν-
τας τοὺς ἁγίους. Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γέ- 6
νηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστὸν Ἰη-
σοῦν. Χάριν ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, 7
ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. Διὸ 8
* ἔχων deest in cod. πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων* ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,
διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν, ὡς Παῦλος 9
πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ σε 10
περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσι-
μον. Τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, 11
ὃν ἀνέπεμψα. Σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσ- 12
λαβοῦ. Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ 13
διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου. Χωρὶς δὲ τῆς σῆς 14
γνώμης οὐδὲ ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγα-
θόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη 15
πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς. Οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' 16
ὡς ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ μᾶλ-
* Cod. μέν. λον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ; Εἰ οὖν με* ἔχεις κοινωνὸν, 17
προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦ- 18
το ἐμοὶ ἐλλόγει. Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀπο- 19
τίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. Ναὶ, 20
ἀδελφὲ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα

21 ἐν κυρίῳ. Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ
22 ὑπὲρ ὃ λέγω ποιήσεις. Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω
23 γὰρ ὅτι καὶ διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. Ἀσπά-
ζονταί σε Ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
24 25 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. Ἡ χάρις
τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν· ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

---

# ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ. (*)

## ΚΕΦ. Α.

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς, δεῖξαι CAP. I.
τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
2 στείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ. Ὃς
ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χρι-
3 στοῦ, ὅσα ἴδεν. Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τὸν
λόγον τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα·
4 ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς. Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ
Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρ-
χόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐ-
5 τοῦ. Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος
τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπῶντι
ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι
6 αὐτοῦ. Καὶ ποιήσαντι ἡμᾶς βασίλειον, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πα-
τρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
7 νων· ἀμήν. Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν

(*) Apocalypsin sumimus ex venerando codice vaticano 2066. saeculi circiter VIII. litteris quadratis scripto.

I. *πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ'
αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· ναὶ, ἀμήν. Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα* 8
*καὶ τὸ Ὦ, λέγει κύριος ὁ θεὸς, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος,
παντοκράτωρ. Ἐγὼ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ συγκοινωνὸς* 9
*ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐγενό-
μην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν* 10
*τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλ-
πιγγος. Λεγούσης· ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον* 11
*ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς*
* Ita cod *Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτηραν *, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φι-
λαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν. Καὶ ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν* 12
*τὴν φωνὴν ἥτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας ἴδον ἑπτὰ λυχ-*
* Cod. υἱόν. *νίας χρυσᾶς. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ * ἀνθρώ-* 13
*που, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς
ζώνην χρυσῆν. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ καὶ* 14
*ὡς ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυ-
ρός. Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πε-* 15
*πυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. Καὶ ἔχων* 16
*ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ ἀστέρας ζ̄· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς
ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἴδον αὐτὸν, ἔπεσα* 17
*πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ
ἐπ' ἐμὲ, λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ
ὁ ζῶν. Καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας* 18
*τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖδας τοῦ θανάτου καὶ τοῦ
ᾅδου. Γράψον οὖν ἃ ἴδες, καὶ ἅ εἰσὶν, καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι* 19
*μετὰ ταῦτα. Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὧν ἴδες ἐπὶ τῆς* 20
*δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες,
ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν· καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσίν.*

## ΚΕΦ. Β.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρα- CAP. II.
τῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέ-
2 σῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν. Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν
κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κα-
κούς· καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι,
3 καὶ οὐκ εἰσίν· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς. Καὶ ὑπομονὴν ἔχεις,
4 καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. Ἀλλ'
5 ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. Μνη-
μόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔρ-
γα ποίησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ κινήσω τὴν λυχ-
6 νίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. Ἀλλὰ τοῦτο
7 ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. Ὁ
ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νι-
κῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ
8 παραδείσῳ τοῦ θεοῦ μου. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλη-
σίας γράψον· τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νε-
9 κρὸς, καὶ ἔζησεν. Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν
πτωχείαν· ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λε-
γόντων ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ
10 τοῦ σατανᾶ. Μὴ φοβοῦ ἃ μέλλεις παθεῖν· ἰδοὺ δὴ μέλλει βα-
λεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ ἕξε-
τε θλίψιν ἡμέρας ι'· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι
11 τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου
τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε
13 λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν. Οἶδα τὰ
ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ
κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, ἐν ταῖς

II. ἡμέραις αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ'
ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, 14
ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς ἐδίδαξε Βα-
λὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐπώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ φαγεῖν εἰ-
δωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι. Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν 15
* Ita cod. διδαχὴν Νικολαϊτῶν ὁμοίως *. Μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μὴ, ἔρχο- 16
μαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ
στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς 17
ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τὸ μάννα τοῦ κεκρυμμένου,
καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν
γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. Καὶ τῷ ἀγγέ- 18
λῳ τῆς ἐν Θυατήρῃ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ,
ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγά- 19
πην, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου,
καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. Ἀλλὰ ἔχω 20
κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεὶς τὴν γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἣ λέγει αὐτὴν
προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους, πορνεῦ-
σαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετα- 21
νοήσῃ καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. Ἰδοὺ, 22
βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς
θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς. Καὶ 23
τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκ-
κλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω
ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς 24
*Ita heic cod. τοῖς ἐν Θυατήραις *, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵ-
τινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βα-
λῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος. Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ 25
* Cod. ἀνοίξω. ἂν ἥξω *. Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, 26
δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν. Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ῥάβ- 27
δῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται, ὡς κἀγὼ
εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου. Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα 28

29 τὸν πρωϊνόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς II.
ἐκκλησίαις.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ * ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέ- CAP. III. * Ita cod.
γει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέ-
ρας· οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις καὶ ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ.
2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἤμελλες ἀποβάλλειν·
οὐ γὰρ εὕρηκάν σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου.
3 Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας, καὶ μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγο-
ρήσῃς, ἥξω ἐπὶ σὲ ὡς πλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἥξω
4 ἐπὶ σέ. Ἀλλ᾽ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυ-
ναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ᾽ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς,
5 ὅτι ἄξιοι εἰσίν. Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευ-
κοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς
ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου,
6 καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ
7 πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλα-
δελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινὸς, ὁ
ἔχων τὴν κλεῖν * τοῦ Δαβίδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς κλείσει αὐ- * Ita cod.
8 τὴν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων· "καὶ κλείει *„ καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει. Οἶδα * Hoc deest in cod.
σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐ-
δεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτή-
9 ρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. Ἰδοὺ, δί-
δωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς ἰου-
δαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ, ποιήσω αὐ-
τοὺς ἵνα ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
10 γνῶσιν ὅτι ἠγάπησά σε. Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς
μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλού-
σης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦν-
11 τας ἐπὶ τῆς γῆς. Ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λά-

III. βῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ 12
τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν
τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἣ κα-
ταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τὸ και-
νόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 13
Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε 14
λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς κτί-
σεως τοῦ θεοῦ. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζε- 15
* Cod. εἶς. στός· ὄφελον ψυχρὸς εἴης * ἢ ζεστός. Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ, 16
καὶ οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός
μου. Ὅτι λέγεις· πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδενὸς 17
χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ὁ ἐλεει-
νὸς, καὶ πτωχὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ γυμνός. Συμβουλεύω σοι 18
ἀγοράσαι χρυσίον παρ' ἐμοῦ πεπυρωμένον ἐκ πυρὰς, ἵνα πλου-
τήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ
αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολύριον ἵνα ἐγχρίσῃ τοὺς ὀφ-
θαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ 19
παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. Ἰδοὺ, ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύ- 20
ραν, καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν
θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ 21
ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πα-
τρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦ- 22
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV. Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, 1
καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ'
ἐμοῦ, λέγων· ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ
ταῦτα. Εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν 2
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος. Καὶ ὁ καθήμενος 3

ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σμαράγδῳ, καὶ σαρδίῳ· καὶ I.
4 ἶρις κύκλωθεν τοῦ θρόνου ὁμοίως ὅρασις σμαραγδίνων. Κύκλωθεν
τοῦ θρόνου θρόνοι κδ̅· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους κδ̅ πρεσβυτέρους
καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κε-
5 φαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύ-
ονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες
πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, αἵ εἰσιν ἑπτὰ πνεύ-
6 ματα τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη,
ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρό-
7 νου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔνπροσθεν καὶ ὄπισθεν. Καὶ
τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον
μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ
8 τέταρτον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' ἓν
ἔχον ἀνὰ πτερύγων ἓξ κύκλωθεν· καὶ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν
ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέ-
γοντες· ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἅγιος ἅγιος ἅγιος, ἅγιος ἅγιος ἅγιος,
κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμε-
9 νος. Καὶ ὅτ' ἂν δώσωσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχα-
ριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
10 τῶν αἰώνων. Πεσοῦνται οἱ κδ̅ πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν * τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ * Cod. βάλλουσιν.
11 θρόνου, λέγοντες. Ἄξιος εἶ, ὁ κύριος καὶ θεὸς * ἡμῶν ὁ ἅγιος, * 2. m. καὶ ὁ θεός.
λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας
πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν, καὶ ἐκτίσθησαν.

## ΚΕΦ. Ε.

1 Καὶ ἴδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βι- CAP. V.
βλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
2 γῖσιν ἑπτά. Καὶ ἴδον ἄγγελον ἰσχυρὸν, κηρύσσοντα ἐν φωνῇ
μεγάλῃ· τίς ἄξιος ἐστὶν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς

V. σφραγῖδας αὐτοῦ; Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, οὔ- 3
τε ἐπὶ τῆς γῆς, οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔ-
* Cod. πολύν. τε βλέπειν αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ *, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος 4
εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. Καὶ εἷς ἐκ τῶν 5
πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε· ἰδοὺ, ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ
τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ τὸ βιβλίον, καὶ
τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. Καὶ ἴδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ 6
τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστη-
κὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ,
* Ita cod. ἃ * εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶ-
* Cod. τὴν loco τὸ βιβλίον. σαν τὴν γῆν. Καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν τὸ βιβλίον * ἐκ τῆς δε- 7
ξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βι- 8
βλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ κδ̄ πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
θυμισμάτων, ἅ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. Καὶ ᾄδουσιν 9
ᾠδὴν καινὴν, λέγοντος· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖ-
ξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ
ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ
καὶ ἔθνους. Καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ 10
ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα 11
* 2. m. ὡς φωνήν. φωνὴν * ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων,
καὶ χιλιάδες χιλιάδων. Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρ- 12
νίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ σο-
φίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ πᾶν 13
κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς,
καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστιν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, καὶ πάν-
τας ἤκουσα λέγοντας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν. Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα λέγοντα τὸ ἀμήν· καὶ οἱ 14
πρεσβύτεροι ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν.

## ΚΕΦ. ϛ.

CAP. VI.
1 Καὶ ἴδον ὅτι * ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, *Alibi ὅτε.
καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνὴ βρον-
2 τῆς· ἔρχου καὶ ἴδε. Καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νι-
3 κῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν δευτέραν σφραγῖδα,
4 ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. Καὶ ἐξῆλθεν ἄλ-
λος ἵππος πυῤῥός*· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λα- * Cod. πυρος.
βεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς, ἵνα ἀλλήλους σφάξωσιν· καὶ ἐδόθη
5 αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρί-
την, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου καὶ ἴδε· καὶ ἰδοὺ
ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χει-
6 ρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέ-
γουσαν· χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δη-
7 ναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. Καὶ ὅτε ἤνοι-
ξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ τετάρτου ζώου λέ-
8 γοντος· ἔρχου καὶ ἴδε. Καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, καὶ ὁ καθή-
μενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος· καὶ ὁ ᾅδης ἠκολού-
θει αὐτῷ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς,
ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν
θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
10 καὶ διὰ μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον. Καὶ ἔκραξαν φω-
νὴν μεγάλην, λέγοντες· ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀλη-
θινὸς, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων
11 ἐπὶ τῆς γῆς; Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς στολὴ λευκὴ, καὶ ἐῤῥέθη αὐτοῖς,
ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι ἔτι χρόνον, ἕως πληρώσωσιν* οἱ σύνδουλοι * Ita cod.
αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς
12 καὶ αὐτοί. Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ

σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος
τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα. Καὶ οἱ ἀστέρες 13
τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους
αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη. Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρί- 14
σθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν
τύπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ με- 15
γιστᾶνες καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροί,
καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια
καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ 16
ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσ-
ώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρ-
νίου. Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς 17
δύναται σταθῆναι;

## ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII. Καὶ μετὰ τοῦτο ἴδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ- 1
σαρας γωνίας τῆς γῆς "κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς
γῆς *," ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς γῆς θαλάσ-
σης, μήτε ἐπὶ τὸ δένδρον. Καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαί- 2
νοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος· καὶ
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς
ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν 3
γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσω-
μεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ 4
ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ρμδ χιλιάδες ἐσφραγι-
σμένων ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ. Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ' χι- 5
λιάδες ἐσφραγισμέναι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ιβ' χιλιάδες· ἐκ φυλῆς
Γὰδ, ιβ' χιλιάδες. Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ιβ' χιλιάδες· ἐκ φυλῆς 6
Νεφθαλὶμ, ιβ' χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ιβ' χιλιάδες. Ἐκ 7
φυλῆς Συμεὼν, ιβ' χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Λευὶ, ιβ' χιλιάδες· ἐκ
φυλῆς Ἰσαχὰρ, ιβ' χιλιάδες. Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ιβ' χιλιά- 8

* Haec supplentur in marg.

δες· ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ, ιβ' χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ιβ' χι- VII.
9 λιάδες ἐσφραγισμέναι. Μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς,
ὃν ἀριθμῆσαι οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ
λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκὰς, καὶ φοίνικας * ἐν ταῖς * Ita cod.
10 χερσὶν αὐτῶν. Καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· ἡ σωτη-
ρία τῷ θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ * τῷ ἀρνίῳ. * In cod. interponitur ἐπί.
11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ
θρόνου αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ.
12 Λέγοντες· ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχα-
ριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν, εἰς
13 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσ-
βυτέρων, λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς
14 λευκὰς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον; Καὶ εἶπον αὐτῷ· κύριέ
μου, σὺ οἶδας· καὶ εἶπέν μοι· οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλί-
ψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκα-
15 ναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. Διὰ τοῦτο εἰσὶν ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ
16 αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. Οὐ
πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς
17 ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα. Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρό-
νου ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδά-
των, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Η.

1 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ CAP. VIII.
2 οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον. Καὶ ἴδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον
3 τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώ-

VIII. σῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ
χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια- 4
μάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ. Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγέ- 5
μισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν
γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμα- 6
σαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγέ- 7
νετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν
γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, "καὶ τὸ τρίτον τῶν δέν-
δρων κατεκάη*,, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. Καὶ ὁ δεύ- 8
τερος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος μέγα καιόμενον ἐβλήθη
εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα.
Καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχον- 9
τα ψυχάς· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη. Καὶ ὁ τρίτος 10
ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιό-
μενος ὡς λαμπὰς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ
ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται 11
ὁ ἄψινθος· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ
πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθη-
σαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρί- 12
τον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον τῶν
ἀστέρων· ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ
φανῇ· ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. Καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀε- 13
τοῦ * πετωμένου ἐν μεσουρανήματι*, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ
οὐαὶ οὐαὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν
τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

* Haec supplentur in marg.

* Ita cod. pro ἀγγέλου.

*Cod. νιμ pro νημ, heic et infra.

## ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX. Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ 1
οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ

2 φρέατος τῆς ἀβύσσου. “ Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου *„· IX. * Haec desunt in cod.
καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου καιομένης·
καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.
3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐ-
4 ταῖς * ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. Καὶ * Cod. αὐτοῖς. Ita et mox.
ἐῤῥέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν
χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχου-
5 σι τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἐδόθη
αὐταῖς * ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν * Ita heic cod. αὐταῖς.
μῆνας ε̅· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅτ'
6 ἂν παίσῃ ἄνθρωπον. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπι-
7 θυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος. Καὶ
τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πό-
λεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι χρυσοὶ, καὶ τὰ
8 πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. Καὶ εἶχον τρίχας ὡς
9 τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. Καὶ
εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων, ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα· καὶ ἐν ταῖς οὐ-
ραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας ε̅.
11 Ἔχουσαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν, ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐ-
τῷ ἑβραϊστὶ ἀβααδδὼν, ἐν δὲ τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει ἀπολλύων.
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι * δύο οὐαί. * I. m. αἱ pro ἔτι.
13 Καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα
φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυ-
14 σοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Λέγουσαν * τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ· ὁ ἔχων * * Cod. λέγοντος.
τὴν σάλπιγγα, λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους * Ita cod. pro τῷ ἔχοντι.
15 ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ *. Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσ- * Cod. Ἐφρ.
σαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ εἰς τὴν ἡμέραν
καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.
16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ, μυριάδες μυριά-

IX. δων ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἱππικοὺς 17
ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔχοντας θώρακας
πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων
ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται
πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. Ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπε- 18
κτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ κα-
πνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19
Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστιν, καὶ ἐν ταῖς
οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεων, ἔχουσαι κεφα-
λάς· καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ 20
* Cod. ἐμετ. οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν *
ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμό-
νια, καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ
τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε ἀκούειν,
οὔτε περιπατεῖν. Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε 21
ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X. Καὶ ἴδον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πε- 1
ριβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυ-
ρός. Καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλίον ἀνεῳγμένον· καὶ ἔθη- 2
κεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυ-
μον ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυ- 3
κᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
* Cod. ἡμ. φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον * γράφειν· 4
καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· σφράγισον ἃ ἐλάλη-
σαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν 5
ἴδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα
αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ὤμοσε τῷ ζῶντι εἰς τοὺς 6

αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ X.
τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
7 χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται. Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβ-
δόμου ἀγγέλου, ὅτ' ἂν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τελεσθῇ τὸ μυ-
στήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προ-
8 φήτας. Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν
μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσαν· ὕπαγε, λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἀνεῳγ-
μένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ
9 ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦ-
ναί μοι τὸ βιβλιδάριον· καὶ λέγει μοι· λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό·
καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται
10 γλυκὺ ὡς μέλι. Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγ-
γέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου γλυκὺ ὡς
11 μέλι· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέ-
γουσί μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσι
καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ· καὶ ἱστήκει ὁ ἄγγελος, CAP. XI.
λέγων· ἔγειραι, καὶ μέτρησον * τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ θυ- * Cod. μέρισε.
2 σιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν
ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδό-
θη τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας μ̄ καὶ
3 β̄. Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέ-
4 ρας χιλίας διακοσίας ξ̄, περιβεβλημένοι * σάκκους. Οὗτοί εἰ- * Cod. νους.
σιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ αἱ δύο λυχνίαι, αἱ ἐνώπιον κυρίου τῆς
5 γῆς ἑστῶσαι *. Καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπο- * Cod. ἑστῶτες.
ρεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐ-
τῶν· καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκταν-
6 θῆναι. Οὗτοι ἔχουσι τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα μὴ ὑετὸς
βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν

XI. ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν
ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν πάσῃ πληγῇ. Καὶ ὅτ' ἂν τελέσωσιν τὴν 7
μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιή-
σει μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐ-
τούς. Καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς 8
μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου
καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. Καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ 9
τῶν φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς
ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνῆμα.
* Cod. χαίρουσιν. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν * ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐ- 10
φρανθήσονται, καὶ δῶρα δώσουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προ-
φῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ 11
θεοῦ εἰσῆλθεν εἰς αὐτούς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν,
καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. Καὶ ἤκου- 12
σα φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· ἀνάβητε ὧδε·
καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς
οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, 13
καὶ τὸ γ τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ
ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ζ̅· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο,
καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλ- 14
θεν, ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ. Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγε- 15
λος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέ-
* Cod. λέγοντες. γουσαι *· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου, τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ
τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Καὶ οἱ κδ̅ πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, οἳ κάθην- 16
ται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν,
καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ. Λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σε κύριε ὁ 17
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν
σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας. Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, 18
καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι καὶ δοῦ-
* 1. m. additur σου. ναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις *, καὶ τοῖς ἁγίοις

καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγά- XI.
19 λοις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. Καὶ ἠνοίχθη
ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθή-
κης κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταὶ καὶ χάλαξα μεγάλη.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν CAP. XII.
ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κε-
2 φαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχου-
3 σα ἔκραξεν, ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. Καὶ ὤφθη ἄλ-
λο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυῤῥὸς * μέγας, * Cod. πυρός.
ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα ῑ, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-
4 τοῦ ἑπτὰ διαδήματα. Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ γ̄ τῶν ἀστέ-
ρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων
ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅτ' ἂν
5 τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα *, ὃς * Cod. ἄρενα. Sic et mox.
μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάχθη
6 τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. Καὶ
ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμέ-
νον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν, ἡμέρας χιλίας
7 διακοσίας ξ̄. Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ
8 δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἴσχυον,
9 οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐβλήθη ὁ δρά-
κων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ
σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς την γῆν,
10 καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. Καὶ ἤκουσα φω-
νὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία
τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν,

XII. ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.
Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν 11
λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐ-
τῶν ἄχρι θανάτου. Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν 12
αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ· ὅτι κατέβη ὁ
διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς, ὅτι ὀλίγον και-
ρὸν ἔχει. Καὶ ὅτε ἴδεν ὁ δράκων, ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, 13
ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄῤῥενα. Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυ- 14
ναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν
ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφηται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς
καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις 15
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν,
ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυ- 16
ναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιεν τὸν πο-
ταμὸν, ὃ ἐνέβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Καὶ ὠρ- 17
γίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον
μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐν-
* 2. m. τοῦ. τολὰς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν * Ἰησοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII. Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Καὶ ἴδον ἐκ τῆς 1
θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα ι̅, καὶ κεφαλὰς ζ̅, καὶ
ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἴδον, ἦν ὅμοιον 2
παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ,
2. m. ἐκ τῶν. καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. Καὶ μίαν τῶν * 3
κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ
* αὐτοῦ est in marg. θανάτου αὐτοῦ * ἐθεραπεύθη· καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω
τοῦ θηρίου. Καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι, τῷ δεδωκότι τὴν 4
ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες· τίς

5 ὅμοιος τῷ θηρίῳ; καὶ τίς δυνατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; Καὶ XIII.
ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν· καὶ ἐδόθη
6 αὐτῷ ἐξουσία πόλεμον ποιῆσαι μῆνας μβ. Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα
αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ * τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν- * καὶ abrasum in cod.
7 τας. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ
νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ
8 λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὔτε γέγραπται τὸ ὄνομα
ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου, ἀπὸ κατα-
9 10 βολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. Εἴ τις εἰς αἰχμα-
λωσίαν ὑπάγῃ, εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μα-
χαίρᾳ ἀποκτανθῆναι· ὧδε ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
11 Καὶ ἴδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέ-
12 ρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. Καὶ τὴν ἐξουσίαν
τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ* τὴν * Cod. heic ἐποίει.
γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον
13 τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Καὶ
ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνῃ * * Cod. νει.
14 ἐπὶ τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐπὶ τῆς γῆς "διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον
τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς*" ποιῆσαι εἰκόνα * Haec supplentur in marg.
15 τῷ θηρίῳ ὃ εἶχεν πληγὴν, καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας. Καὶ
ἐδόθη αὐτῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ
ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ
16 εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἀποκτανθῶσιν. Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς
καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ
τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χαράγματα
ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
17 Καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ
χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἢ τὸν
18 ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν,

XIII. ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶν,
καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξϛ΄.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV. Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ μετ᾽ 1
αὐτοῦ ἀριθμὸς ρμδ χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνο-
μα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ 2
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς
φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς κιθαρῳδῶν κι-
θαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώ- 3
πιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων· καὶ οὐδὲ εἷς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ρμδ χιλιά-
δες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοι εἰσὶν, οἳ μετὰ γυναικῶν 4
οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσίν· οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀκολουθοῦν-
τες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἐὰν ὑπάγῃ. Οὗτοι ὑπὸ Ἰησοῦ ἠγοράσθησαν 5
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ· καὶ οὐχ εὑ-
ρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ψεῦδος· ἄμωμοι γὰρ εἰσίν. Καὶ ἴδον 6
ἄγγελον πετώμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰ-
ώνιον, εὐαγγελίσαι τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶν
ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν. Λέγων ἐν φωνῇ με- 7
γάλῃ· φοβήθητε τὸν κύριον καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ
ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε αὐτὸν τὸν ποιήσαντα
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. Καὶ 8
ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν, λέγων· ἔπεσεν Βαβυλῶν
* Ita cod. ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας ταύτης * πεπό-
τικε πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν 9
αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐ-
τοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ 10
θυμοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς
ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν

11 ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βα- XIV.
σανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ ἔχουσιν
ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν
εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος
12 αὐτοῦ. Ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστὶν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς
13 τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, λεγούσης· γράψον· μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀπο-
θνήσκοντες, ἀπάρτι λέγει ναὶ τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ
τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθῇ μετ' αὐτῶν.
14 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθ-
ήμενον ὅμοιον υἱῷ* ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέ- * Cod. υἱόν.
15 φανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος
ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημέ-
νῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον· ὅτι
16 ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῇ νεφέλῃ τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
17 γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν ἐκ τοῦ
18 ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ
τοῦ πυρός· καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον
τὸ ὀξὺ, λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον
τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς· ὅτι ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς
19 γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν,
καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν
20 τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην*. Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν * Cod. τὸν μέγαν.
τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν
τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων αχ̅.

## ΚΕΦ. ΙΕ.

1 Καὶ ἴδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, CAP. XV.
ἀγγέλους ζ̅, ἔχοντας πληγὰς ζ̅ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτε-

XV. λέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἴδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην με- 2
μιγμένην πυρί· καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τῆς εἰκόνος καὶ ἐκ τοῦ θη-
ρίου αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας
ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας τὰς κιθάρας τοῦ θεοῦ.
Καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως δούλου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν 3
τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύ-
ριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσῃ 4
τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ἅγιος ὅτι πάντες ἥξουσι καὶ προσκυνή-
σουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. Καὶ 5
μετὰ ταῦτα ἴδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν
τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ζ̅ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ζ̅ πληγὰς, 6
οἳ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λινοῦν καθαρὸν λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι
περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδω- 7
κεν τοῖς ζ̅ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ
τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς 8
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐ-
τοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν
αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ζ̅ ἀγγέλων.

## ΚΕΦ. Ις.

CAP. XVI. Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπά- 1
γετε καὶ ἐκχέατε τὰς ζ̅ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν.
Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν 2
γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους
τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐ- 3
τοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ· καὶ πᾶσα
ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν 4
φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων·
καὶ ἐγένετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγον- 5

6 τος· δίκαιος εἶ ὁ ὢν, καὶ ὃς * ἦν, ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας. Ὅτι XVI. *Ita heic cod.
αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας
7 πιεῖν· ἄξιοί εἰσιν. Καὶ ἤκουσα ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος·
ναὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις
8 σου. Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον·
9 καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἐκαυ-
ματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄν-
θρωποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πλη-
10 γὰς ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ πέμ-
πτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ
ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτισμένη· καὶ ἐμασσῶντο τὰς γλώσ-
11 σας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου. Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρα-
νοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετε-
νόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν αὐτοῦ τὴν φιάλην ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν
μέγαν Εὐφράτην*· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ * Cod. Ἐφρ.
13 ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. Καὶ ἴδον ἐκ τοῦ
στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ
τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα ἀκάθαρτα τρία, ὡς
14 βάτραχοι. Εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα ἃ
ἐκπορεύονται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ
15 τοῦ παντοκράτορος. Ἰδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρη-
γορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ,
16 καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς
17 τὸν τόπον τὸν καλούμενον ἑβραϊστὶ Μαγεδδών. Καὶ ὁ ἕβδομος
ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ με-
γάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα· γέ-
18 γονεν. Καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμὸς μέγας,
οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦ-
19 τος σεισμὸς οὕτω μέγας. Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία
μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη

XVI. ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ
θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ 20
εὑρέθησαν. Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ 21
τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρω-
ποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ
πληγὴ σφόδρα.

## ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ 1
φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὸ
κρῖμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων
τῶν πολλῶν. Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμε- 2
θύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐ-
τῆς. Καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ ἴδον γυναῖ- 3
* Ita cod. κα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνόματα* βλασφημίας,
ἔχον κεφαλὰς ζ̅ καὶ κέρατα ι̅. Καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορ- 4
φυροῦν καὶ κόκκινον, κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέ-
μον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς. Καὶ 5
ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· μυστήριον· Βαβυλὼν
ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.
Καὶ ἴδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, ἐκ τοῦ 6
αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦ-
μα μέγα. Καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ 7
σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος
αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς ζ̅ κεφαλὰς καὶ τὰ ι̅ κέρατα. Θηρίον ὃ 8
ἴδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστιν· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου,
καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες τὴν
γῆν, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου βλεπόντων ὅ τι ἦν τὸ θηρίον, καὶ οὐκ ἔστιν.
Καὶ παρέσται ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, ἑπτὰ 9

10 ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. Καὶ βασιλεῖς εἰσὶν XVII.
ἑπτά· οἱ ε̅ ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστην, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν· καὶ ὅτ' ἂν
11 ἔλθῃ, ὀλίγον δεῖ αὐτὸν μεῖναι. Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ
ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοος ἔστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστίν· καὶ εἰς
12 ἀπώλειαν ὑπάγει. Καὶ τὰ ι̅ κέρατα ἃ ἴδες, δέκα βασιλεῖς εἰ-
σιν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς
13 μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. Οὗτοι μίαν ἔχουσι γνώ-
μην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν.
14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐ-
τοὺς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ'
15 αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. Καὶ λέγει μοι, τὰ
ὕδατα ἃ ἴδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν, καὶ
16 ἔθνη καὶ γλῶσσαι. Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ ἴδες ἐπὶ* τὸ θηρίον, * Cod. καὶ pro ἐπί.
οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν,
καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ
17 αὐτὴν κατακαύσουσι πυρί. Ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας
αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν, καὶ
δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τῷ θηρίῳ ἄχρι τελεσθῶσιν οἱ λόγοι
18 τοῦ θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν ἴδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχου-
σα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων* τῆς γῆς. *Superadditur in cod. ἐπί.

## ΚΕΦ. ΙΗ.

1 Μετὰ ταῦτα ἴδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα- CAP. XVIII.
νοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης
2 αὐτοῦ. Καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων· ἔπεσεν ἡ Βαβυλὼν ἡ
μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων, καὶ φυλακὴ παν-
τὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρ-
3 του καὶ μεμισημένου. Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας
αὐτῆς πεπώκασιν* πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' * Cod. πεπτώκασιν.
αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ
4 στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ

XVIII. οὐρανοῦ, λέγουσαν· ἔξελθε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγ-
κοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα
μὴ λάβητε. Ὅτι ἐκολλήθησαν* αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ 5
οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. Ἀπόδο- 6
τε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε, καὶ διπλώσατε διπλᾶ αὐτῇ*
καὶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ αὐτῆς ᾧ ἐκέρασεν, κε-
ράσατε αὐτῇ* διπλοῦν. Ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, 7
τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τῆς λέγει· ὅτι καθιῶ βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πέν-
θος οὐ μὴ ἴδω. Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐ- 8
τῆς, θανάτου πένθος καὶ λιμοῦ· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. Καὶ κλαύσουσιν καὶ 9
κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύ-
σαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅτ' ἂν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυ-
ρώσεως αὐτῆς. Ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βα- 10
σανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βα-
βυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσιν καὶ πενθήσουσιν ἐπ' 11
αὐτοὺς, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι. Γόμον 12
χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου, καὶ μαργαρίτου, καὶ βυσ-
σίνου, καὶ πορφυροῦ, καὶ σηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου. Καὶ κιν- 13
ναμώμου, καὶ θυμιάματος, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ ἔλαιον,
καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ πρόβατα, καὶ κτήνη, καὶ ἵπ-
πων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. Καὶ ἡ 14
ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάν-
τα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκ ἔτι
αὐτὰ οὐ μὴ εὕρῃς. Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐ- 15
τῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, καὶ κλαίοντες καὶ πενθοῦντες λέγουσιν. Οὐαὶ, ἡ πόλις 16
ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,

* Ita cod. pro ἠκολούθησαν.

* ὡς καὶ αὐτῇ.

* Cod. αὐτήν.

καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ καὶ μαργαρίταις· ὅτι μιᾷ XVIII.
17 ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ
πᾶς ὁ ἐπὶ τὸν τόπον πλέων, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασ-
18 σαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν. Καὶ ἔκραζον, βλέ-
ποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ
19 πόλει τῇ μεγάλῃ; Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, καὶ λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ,
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα
ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.
20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτὴν οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ
21 οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρῖμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. Καὶ
ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς
τὴν θάλασσαν, λέγων· οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ
22 μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι ἐν αὐτῇ. Καὶ φωνὴ κιθα-
ρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν, καὶ σαλπιστῶν, οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν
23 σοὶ ἔτι. Καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· φῶς λύχνου
οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκου-
σθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί * σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, * Ccd. ceih ἐνπ.
24 ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σοῦ ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἐν
αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγ-
μένων ἐπὶ τῆς γῆς.

## ΚΕΦ. ΙΘ.

1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ CAP. XIX.
οὐρανῷ, λεγόντων· ἀλληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ
2 δόξα τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐ-
τοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις διέφθειρεν τὴν γῆν
ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐ-
3 τοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. Καὶ δεύτερον εἴρηκεν ἀλληλούϊα· καὶ ὁ κα-
4 πνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἔπεσαν

XIX. οἱ κδ̄ πρεσβύτεροι καὶ τὰ δ̄ ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέγοντες· ἀμήν· ἀλληλούϊα. Καὶ φωνὴ 5
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐξῆλθεν, λέγουσα· αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν πάν-
τες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν οἱ μικροὶ καὶ οἱ
μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν 6
ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντας*·
ἀλληλούϊα· ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ παντοκράτωρ.
Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι 7
ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν.
Καὶ ἐδόθη αὐτῇ, ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καὶ κα- 8
θαρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. Καὶ 9
λέγει μοι· γράψον· μακάριοι οἱ εἰς τὸν* δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ
ἀρνίου κεκλημένοι· καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ
θεοῦ εἰσίν.

* Cod. λέγοντες.

* Ita heic cod. τὸν, non τό.

Καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτόν· 10
καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμί, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου
τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ
μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστιν, τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας. Καὶ ἴδον τὸν 11
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπ᾽ αὐτὸν καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
κρίνει καὶ πολεμεῖ. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλὸξ πυρός, καὶ 12
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ὀνόματα γεγραμ-
μένα, καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ αὐτός. Καὶ 13
περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ κέκληται τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ· ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρα- 14
νῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευ-
κὸν καθαρόν. Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία 15
δίστομος ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ
αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ
θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ 16
ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· βασιλεὺς
βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. Καὶ ἴδον ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ 17

ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις XIX.
τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε, συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπ-
18 νον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ. Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρ-
κας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν
καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων καὶ δού-
19 λων, μικρῶν τε καὶ μεγάλων. Καὶ ἴδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς
βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα, ποι-
ῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ
20 τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ ὁ μετ'
αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς
ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσ-
κυνοῦντας τὸ χάραγμα αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν
21 λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκ-
τάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελ-
θούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν
ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Κ.

Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν CAP. XX
κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
2 Καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστιν διά-
βολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδησεν
3 αὐτὸν χίλια ἔτη. Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλει-
σεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι
τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρό-
4 νον. Καὶ ἴδον θρόνους· καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη
αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν
Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν
τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ
τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασί-
5 λευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη. Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀν-

XX. θρώπων οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· αὕτη ἡ ἀνάστασις
ἡ πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει 6
τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν,
ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι
μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη. Καὶ μετὰ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ 7
σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ 8
ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν
Μαγὼγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν
ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς 9
γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν
τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς, ἐβ- 10
λήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον
καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἴδον θρόνον μέγαν λευκὸν, καὶ 11
τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτὸν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ
οὐρανὸς, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. Καὶ ἴδον τοὺς νεκροὺς, 12
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ
βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνεῴχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς·
καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις,
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς 13
ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν
αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Καὶ ὁ 14
θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος
ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. Καὶ εἴ τις οὐχ 15
εὑρέθη ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρός.

## ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI. Καὶ ἴδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρα- 1
νὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ 2

τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, ἴδον καταβαίνουσαν XXI.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη-
3 μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, λεγούσης· ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ
σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς
4 ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτῶν ἔσται. Καὶ ἐξαλείψει ἀπ᾽ αὐτῶν πᾶν δά-
κρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι,
οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶ-
5 τα ἀπῆλθεν. Καὶ εἶπέν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ, πάν-
τα καινὰ ποιῶ· καὶ λέγει· γράψον ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ
6 καὶ ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσιν. Καὶ εἶπέν μοι· γέγονα ἐγὼ τὸ
ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι
7 δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. Ὁ νικῶν
δώσω αὐτῷ ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι
8 υἱός. Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, καὶ ἁμαρτωλοῖς, καὶ ἐβ-
δελυγμένοις καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς, καὶ εἰ-
δωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμ-
νῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ζ̅ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
λας γεμούσας ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ,
λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν γυναῖκα τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου.
10 Καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπ᾽ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ
ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ, καταβαίνουσαν ἐκ
11 τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τοῦ θεοῦ. Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φω-
στὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυστα-
12 λίζοντι. Ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, ἔχουσα πυλῶνας
ι̅β̅, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους ι̅β̅, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμ-
13 μένα, ἅ ἐστιν ὀνόματα τῶν ι̅β̅ φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ἀπὸ ἀνα-
τολῶν, πυλῶνες γ̅· καὶ ἀπὸ βοῤῥᾶ, πυλῶνες γ̅· καὶ ἀπὸ νότου,
14 πυλῶνες γ̅· καὶ ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες γ̅. Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πό-
λεως ἔχον θεμελίους ι̅β̅, καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν ι̅β̅ ὀνόματα τῶν ι̅β̅ ἀπο-
15 στόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κά-

XXI. λαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐ-
τῆς. Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον 16
τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους
* Cod. καὶ χιλιάδων ιβ. ιβ χιλιάδων*· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα
ἐστίν. Καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς ρμδ πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ 17
ἐστιν ἀγγέλου. Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· 18
καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. Οἱ θεμέ- 19
λιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ
θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος,
χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος. Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκ- 20
τος, σάρδιον· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βηρύλλιος· ὁ ἔνα-
τος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος·
ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. Καὶ οἱ ιβ πυλῶνες, δώδεκα μαργα- 21
ρίται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ὡς ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ
ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής.
Καὶ ναὸν οὐκ ἴδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ 22
ναὸς αὐτῆς ἐστιν, καὶ τὸ ἀρνίον. Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει 23
τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν· αὕτη γὰρ ἡ δόξα τοῦ
θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. Καὶ πε- 24
ριπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς φέρουσιν αὐτῷ δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. Καὶ 25
οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται
ἐκεῖ. Καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτὴν 26
ἵνα εἰσέλθωσιν. Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν, καὶ 27
ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βι-
βλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

## ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII. Καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύστα- 1
λον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου. Ἐν 2
μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖ-

*θεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἀποδιδοῦν* XXII.
*ἑκάστῳ τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θερα-*
3 *πείαν τῶν ἐθνῶν. Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρό-*
*νος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ*
4 *λατρεύουσιν αὐτῷ. Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνο-*
5 *μα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται· καὶ οὐ*
*χρεία λύχνου καὶ φωτὸς ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ αὐτούς· καὶ*
6 *βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ λέγει μοι· οὗ-*
*τοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευ-*
*μάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς*
7 *δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Καὶ ἰδοὺ, ἔρχομαι τα-*
*χύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου*
8 *τούτου. Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· καὶ ὅτε*
*ἤκουσα καὶ ὅτε ἴδον, ἔπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν*
9 *τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. Καὶ λέγει μοι· ὅρα μή·*
*σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν σοῦ τῶν προφητῶν, καὶ*
*τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύ-*
10 *νησον. Καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας*
11 *τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. Ὁ ἀδικῶν, ἀδι-*
*κησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπαρὸς, ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος, δι-*
12 *καιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι. Ἰδοὺ, ἔρ-*
*χομαι ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς*
13 *τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ. Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ*
14 *ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς*
*ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς*
15 *καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἔξω οἱ κύνες καὶ*
*οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι,*
16 *καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγ-*
*γελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγώ εἰ-*
*μι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαβίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός.*
17 *Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰ-*
*πάτω, ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω· ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς*

32

XXII. *δωρεάν. Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λογους τῆς προ-* 18
*φητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ, ἐπιθήσει*
*ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς ἑπτὰ πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βι-*
*βλίῳ τούτῳ. Καὶ ἐάν τις ἀφελεῖται ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου* 19
*τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ*
* Cod. ξύλου. *βιβλίου * τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμ-*
*μένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρ-* 20
*χομαι ταχύ· ἀμήν· ἔρχου κύριε Ἰησοῦ. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰη-* 21
*σοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν.*

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ.

## ANTIQUAE COLLATIONIS CODICIS COMPARATIO CUM NOVA.

Inter eos, qui codicem inclytum vaticanum 1209. ad novi Testamenti editiones contulerunt, postremus aetate, sed merito facile princeps, fuit Andreas Birchius danus, qui evangelia quatuor cum doctis prolegomenis, et cum perpetua variarum lectionum farragine, Hauniae anno 1788. impressit; prosecuturus reliquam N. T. partem, nisi incendii calamitas, quae typographiae aedes cum supellectile absumpsit, praeclaram editionem abrupisset. Is tamen decennio post, ne schedarum suarum apparatus omnino irritus foret, omisso librorum post evangelia textu, varias tantum lectiones brevi libello typis imprimendas curavit. Ac Matthaei quidem Marcique evangelia, ipse per se Birchius cum codice vat. 1209. patienter comparavit, eiusque lectiones in inferiore textus margine singillatim collocavit. Verumtamen duo reliqua Lucae et Iohannis evangelia, non ipse per se Birchius contulit, sed schedis tantummodo Bentleii usus est, qui collationem illam antea confecerat. Sed ecce rursus acta et epistolas apostolorum proprio studio idem Birchius in codice 1209. legens, lectionis diversitates excerpsit, accurateque ut putabat in observationibus suis exposuit. Quae cum ita se habeant, quis non crederet codicem vaticanum plenissime a Birchio fuisse excerptum, totamque eius varietatem lectoribus iamdiu repraesentatam? Atqui res paulo aliter contigit: etenim nos in edendo ad litteram vaticano codice (quod nemo ante fecerat, quodque maximi momenti utilitatisque est) multa deprehendimus Birchii et Bentleii sphalmata qui vat. membranas vel non recte legerunt, vel deinde facta schedarum suarum perturbatione, quum iam procul codice essent, plura incauti falsa scripserunt; incauti inquam; numquam enim de horum hominum fide ac sinceritate dubitabo. Quid ergo nobis agendum erat? Si horum errores nos taciti praeteriremus, certe qui editionem nostram identidem a Birchii et citati ab eo Bentleii, adfirmationibus dissidentem viderent, merito ambigerent, utrum nobis an illis fidem adiungerent, sive utri accuratius codicem expresserimus. Urget ergo nos necessitas, ut lectionem nostram vaticanam cum Birchii lectione aeque vaticana in scholiis ab eo relata, duplici in laterculo exponamus, ut rei veritas tandem elucescat. Quod si et nos humani aliquid fortasse patiemur, eadem lege nobiscum agi (salvo semper bonae fidei testimonio) non recusamus. Atque inprimis error Birchii coarguendus est, in prolegomenis suis p. XIV. dicentis spiritus atque accentus in codice 1209. a prima manu fuisse impositos: aliter enim se res habet: etenim amanuensis ille, qui cuncta's totius codicis litteras, vetustate pallescentes, atramento satis venuste, servata vetere forma, renovavit, idem accentus etiam spiritusque imposuit, qui nulli fuerant a prima manu; ut illae codicis particulae ostendunt, quas certis de caussis (id est vel quia repetitas in codice vel ab eo improbatas) non attigit. Rei huius veritatem codicis spectatores ipsi per se deprehendent. Nunc ad singulas diversitates veniamus.

| Lectio vaticana Birchii in annotationibus | Codicis vaticani veritas in edit. nostra |
|---|---|
| IN MATTHAEO. | IN MATTHAEO |
| I, 13. γεννᾷ ter. | ἐγέννησεν 2. et 3. loco |
| 20. Μαριάν | Μαρίαν |
| 23. θεός | ὁ θεὸς |
| III, 16. ἀνεῴχθησαν | ἠνεῴχθησαν |
| IV, 5. ἔστησεν | ἕστησεν |
| 16. σκοτείᾳ | σκοτίᾳ |
| VI, 5. προσεύχεσθε | προσεύχησθε |
| VII, 18. ἐνέγκειν | ἐνεγκεῖν |
| IX, 15. υἱοί | οἱ υἱοί |
| X, 30. ἐνεβριμήθη | ἐνεβρειμήθη |
| 37. Videntur ab alia manu addita in marg. | Sunt plane ab eadem manu in marg. cod. p. 1247. |
| XI, 9. ἐξέλθετε | ἐξήλθατε |
| 23. ἔν σοι γενόμεναι | γενόμεναι ἐν σοὶ |
| XII, 29. ἁρπάσει | διαρπάσει |
| 32. ἀφεθήσῃ 2. 1. | ἀφεθῇ |
| XIII, 4. ἦλθον | ἐλθόντα |
| 13. συνῶσι a 2. m. | συνίωσιν |
| XIV, 3. Ἰωάννην | τὸν Ἰωάνην |
| 4. Ἰωάννης. Sic et alibi. | Ἰωάνης. Sic et alibi. |
| 26. περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης | ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα |
| XV, 39. Μαγαδάν | Μαγαδᾶν |
| XVI, 3. (al. 4.) αἴται | αἰτεῖ |
| 24. Omitti dicitur ὁ Ἰησοῦς | Omittitur tantum ὁ 1. manu |
| XVII, 3. σὐλλαλοῦντες | συνλαλοῦντες |
| XVIII, 5. Dicitur omissum ἕν | In codice legitur ἕν |
| 7. Dicitur deesse ἐκείνῳ | In cod. adest |
| 12. Dicitur omitti τά 1. l. | In cod. adest |
| 25. Dicitur omitti prius αὐτοῦ | In cod. adest |
| XIX, 18. ἔφη pro λέγει | Sed ἔφη est pro εἶπε |
| XX, 30. Dicitur omitti κύριε | Adest, sed ante ponitur |
| XXII, 39. δευτέρα ὁμοίως αὕτη | Deest αὕτη |
| 46. ἠδύνατο | ἐδύνατο 1. m. |
| XXVI, 75. Dicitur deesse τοῦ Ἰησοῦ | Deest tantum τοῦ |
| XXVII, 46. σαβαχθανεί | σαβακτανεί |
| XXVIII, 10. Ἰησοῦς | ὁ Ἰησοῦς |
| IN MARCO | IN MARCO |
| I, 33. συνηγμένη | ἐπισυνηγμένη |
| 36. Dicitur deesse οἱ | Adest 2. m. |
| II, 1. εἰσῆλθεν | εἰσελθὼν |
| 16. additur καὶ post φαρεισαίων | Immo deest |
| III, 1. dicit deesse ἦν | Adest |
| 25. ἐμερίσθη | μερισθῇ |
| 33. καὶ λέγει | λέγει |
| IV, 8. αὐξανόμενον | αὐξανόμενα |
| 27. μικύνεται | μηκύνεται |
| 28. πλήρης | πλῆρες |
| 32. μείζων | μεῖζον |
| V, 26. αὐτήν | αὐτῆς |
| IX, 5. Μωϋσῇ | Μωϋσεῖ |
| X, 24. dicitur deesse αὐτοῦ | Adest |
| 46. dicit deesse προσαιτῶν | Eius loco legitur προσαίτης |
| XI, 29. τοῦ Ἰωάννου | τὸ Ἰωάνου |
| XII, 4. ἠτίμησαν | ἠτείμασαν |
| 5. ἀποκτέννοντες | ἀποκτεννῦντες |
| 8. ἐξέβαλον | ἐξέβαλαν |
| 19. dicit deesse αὐτοῦ 1. loco | Adest |
| XIII, 20. ὁ κύριος | κύριος |
| XIV, 33. τὸν μετ' αὐτοῦ Ἰωάννην | τὸν Ἰωάνην μετ' αὐτοῦ |
| 40. καὶ πάλιν ὑποστρέψας | ὑποστρέψας dee in cod. |
| 46. τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν | τὰς χεῖρας αὐτῷ |
| 49. ἐκρατεῖτε | ἐκράτει |
| 59. αἱ μαρτυρίαι | ἡ μαρτυρία (uti e mendavimus) |
| 65. αὐτοῦ πρόσωπον | τὸ πρόσωπον |
| 72. εὐθέως | εὐθύς |
| XV, 7. στασιωτῶν | στασιαστῶν |
| 21. dicit deesse ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν | Adsunt in cod. |
| 28. dicitur deesse 1. manu | Immo deest omnino |
| 34. ἐννάτῃ | ἐνάτῃ |
| 46. μνηματίῳ | μνήματι |
| IN LUCA | IN LUCA |
| II, 22. dicit deesse αἱ | Adest |
| III, 20. dicit deesse prius καὶ | Immo deest posterius (uti monuimus in tabella suppl.) |
| 23. τοῦ Ἰωσήφ | Ἰωσήφ |
| 27. Νερεί | Νηρεὶ |
| 34. Ἀβραάν | Ἀβραάμ |
| IV, 27. Ἐλισσαίου | Ἐλεισαίου |
| V, 2. ἔπλυναν | ἔπλυνον |
| 6. διέῤῥησσε | διεῤῥήσσετο |
| VI, 5. καὶ τοῦ σαββ. | τοῦ σαββ. |
| VII, 6. ἑκατόνταρχος | ἑκατοντάρχης |

| Lectio vaticana Birchii in annotationibus | Codicis vaticani veritas in edit. nostra |
|---|---|
| VIII, 9. εἶ· ἤ | Non est nisi mendum 2. m. quae accentus imposuit. 1. m. εἴη |
| 27. ἐνεδιδύσκετο | ἐνεδύσατο |
| 40. ἐν τῷ δέ | ἐν δὲ τῷ |
| IX, 9. dicit deesse ἐγώ | Adest |
| XI, 27. φωνήν τις | τις φωνήν |
| XII, 11. μεριμνήσατε | μεριμνήσητε |
| 53. τὴν θυγατέρα | θυγατέρα |
| XV, 9. dicit deesse τὰς 1. l. | Immo deest 2. l. |
| XVI. 9. ἐκλείπητε | ἐκλείπῃ |
| XVII, 17. οὐχ | οὐχί |
| 23. ἰδού | ἢ ἰδού |
| XVIII, 11. αὐτόν | ἑαυτόν |
| XIX, 4. συκομωρέαν | συκομορέαν |
| 15. δέδωκεν | δεδώκει |
| 42. σύ | καὶ σύ |
| XX, 10. δείραντες αὐτόν | αὐτόν δείραντες |
| 28. ἀποθανῇ | ἀποθάνῃ |
| XXI, 15. οὐδέ | ἤ |
| 22. αὗτα | αὗται |
| 23. dicit omitti 2. ἐν | Adest |
| 24. ἄχρις | ἄχρι |
| XXII, 30. καθίσεσθε τοῦ Ἰσρ. κρίν. | καθῆσθε κρίν. τοῦ Ἰσρ. |
| 34. dicit omitti prius μή. | Immo utrumque omittitur |
| XXIII, 15. ὑμᾶς | ἡμᾶς |
| 49. ἀκολουθοῦσαι | συνακολουθοῦσαι |
| XXIV, 23. dicit deesse 2. καὶ | Adest |
| IN IOHANNE | IN IOHANNE |
| I, 50. σὺ ὁ | σὺ tantum |
| 51. dicit deesse εἶπον σοι | Adest |
| II, 11. σημίων | σημείων |
| IV, 8. ἀπελύθεισαν | ἀπεληλύθεισαν |
| 40. dicit deesse ὡς | Adest |
| 53. dicit deesse ὅτι | Adest |
| V, 6. αὐτὸν τοῦτον | τοῦτον |
| 30. dicit deesse με | Adest |
| 46. Μωϋσῇ | Μωϋσεῖ |
| VI, 15. ἐχώρησε | ἀνεχώρησε |
| 17. ἐλήλυθε | ἐληλύθει |
| VII, 1. ὁ Ἰησοῦς | Ἰησοῦς |
| VIII, 38. ὃ ἠκ. | ἃ ἠκ. |
| 52. θανάτου | θάνατον |
| IX, 21. αὐτὸς ἡλικίαν | ἡλικίαν |
| X, 27. ἀκούσουσι | ἀκούουσιν |
| 32. μὲ | ἐμὲ |
| XII, 4. dicit omitti Ἰούδας | Adest |

| Lectio vaticana Birchii in annotationibus | Codicis vaticani veritas in edit. nostra |
|---|---|
| XII, 4. Additur ἐκ | Deest |
| 16. μαθηταί | οἱ μαθηταί |
| 25. ἀπολύει | ἀπολλύει |
| XIV, 3. ἑτοιμάσω | καὶ ἑτοιμάσω |
| 14. ποιήσω ἐγώ | ποιήσω |
| XV, 14. ἃ ἐγώ | ὃ ἐγώ |
| XVI, 2. dicit omissum ὑμᾶς 1. loco | Immo omittitur 2. loco |
| 23. ὅτι ἄν τι | ἄν τι |
| XVIII, 5. ὁ Ἰησοῦς | Ἰησοῦς |
| 22. παρεστηκὼς εἷς | εἷς παρεστηκώς |
| XIX, 11. δεδεομένην | δεδομένον |
| 12. ἐκραύγαζον | ἐκραύγασαν |
| 30. dicit omissum ὁ Ἰησοῦς | Adest Ἰησοῦς |
| XX, 25. χεῖρα | τὴν χεῖρα |
| IN ACT. APOSTOL. | IN ACT. APOSTOL. |
| II, 38. ἡμῶν | ὑμῶν |
| III, 1. νεάτην | ἐνάτην |
| 21. τῶν | πάντων |
| V, 2. συνειδύης | συνειδυίης |
| 30. τὸν Ἰησοῦν | Ἰησοῦν |
| 34. dicit ἔξω transpositum post ποιῆσαι | Immo ponitur ante βραχύ |
| VI. 3. ἐπισκεψάμεθα | ἐπισκεψώμεθα |
| VII, 22. πάσης σοφίας | πάσῃ σοφίᾳ |
| VIII, 33. dicit omiss. αὐτοῦ 1. loco | Adest |
| IX, 5. ἀλλ' | ἀλλά |
| 25. (al. 26.) ἐν | εἰς |
| X, 33. dicitur varietas in priore θεοῦ | Immo est in posteriore ubi est κυρίου pro θεοῦ |
| XIII, 4. ἐκπέμψαντες | ἐκπεμφθέντες |
| 33. ἐν ψαλμῷ | ἐν τῷ ψαλμῷ |
| 41. ἐργάζωμαι | ἐργάζομαι |
| XIV, 11. ὅπερ | ὅ |
| XVI, 16. ὑπαντήσει | ὑπαντῆσαι |
| XVII, 13. πράσσοντες | ταράσσοντες |
| 19. dicit deesse ἡ | Adest |
| 25. κατά | καὶ τά |
| XVIII, 12. ἀντιπάτου | ἀνθυπάτου |
| XIX, 18. dicit addi in codice τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν | Atqui nil huiusmodi adest |
| 27. δὲ | τε |
| dicit omissum αὐτῆς ἦν | Adest |
| 34. ἐπιγνώντες | ἐπιγνόντες |
| Ἐφέσων | Ἐφεσίων |
| XXIII, 16. τὸ ἔνεδρον | τὴν ἔνεδραν. Ita cod. |
| XXIV, 17. δεῖ | ἔδει |

| Lectio vaticana Birchii in annotationibus | Codicis vaticani veritas in edit. nostra |
|---|---|
| XXVII, 14. εὐρακύλων | εὐρακύδων 1. m. Sed 2. m. εὐρυκλύδων |
| IN EP. IACOBI | IN EP. IACOBI |
| II, 13. ἀνέλεως | ἀνέλεος |
| IV, 13. in verbis quater ω | ubique ο |
| 15. θελήσῃ | θέλῃ |
| IN PETRI PRIMA | IN PETRI PRIMA |
| III, 5. εἰς τὸν θεόν | εἰς θεὸν |
| 7. συγκληρόνομοι | συγκληρονόμοις |
| IN PERI SECUNDA | IN PERI SECUNDA |
| II, 4. τετηρημένους | τηρουμένους |
| III, 7. αὐτοῦ | αὐτῷ |
| IN IOHANNIS PRIMA | IN IOHANNIS PRIMA |
| V, 13. dicit deesse plura verba | Atqui haec sunt in codice |
| IN IOHANNIS TERTIA | IN IOHANNIS TERTIA |
| 14. ἰδεῖν | εἰδεῖν |
| IN EPIST. IUDAE | IN EPIST. IUDAE |
| 12. παραφερόμεναι | παραφερόμενοι |
| 24. αὐτοὺς | ὑμᾶς |
| 25. παντὸς αἰῶνος | παντὸς τοῦ αἰῶνος |
| IN EP. AD ROM. | IN EP. AD ROM. |
| III, 22. dicit deesse Ἰησοῦ Χριστοῦ | Adest Χριστοῦ |
| VIII, 34. dicit deesse καὶ 1. loco | Adest |
| XIV, 4. δύναται | δυνατεῖ |
| 12. ἀποδύσει | ἀποδώσει |
| 14. αὐτοῦ | ἑαυτοῦ |
| IN PRIMA AD COR. | IN PRIMA AD COR. |
| II, 9. ὅσα | ἃ |
| VII, 8. ἐὰν | ἂν |
| VIII, 8. περισσούμεθα | περισσευόμεθα |

| Lectio vaticana Birchii in annotationibus | Codicis vaticani veritas in edit. nostra |
|---|---|
| X, 16. αἵματος | τοῦ αἵματος |
| XI, 6. ἡ γυνή | γυνὴ |
| XIII, 3. κἂν | καὶ ἂν |
| XV, 4. τρίτῃ | τῇ τρίτῃ |
| 24. παραδιδῷ | παραδιδοῖ |
| AD COR. SECUNDA | AD COR. SECUNDA |
| IV, 16. ἐγκαυκοῦμεν | ἐγκακοῦμεν |
| VI, 4. συνιστανῶντες | συνιστάνοντες |
| VII, 3. οὐ λέγω πρὸς κατάκρισιν | πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω |
| AD GALAT. | AD GALAT. |
| III, 23. συγκλεισμένοι | συγκλειόμενοι |
| AD EPHES. | AD EPHES. |
| I, 2. Χριστοῦ Ἰησοῦ | Ἰησοῦ Χριστοῦ |
| 20. οὐρανίοις | οὐρανοῖς |
| II, 19. ἀλλ' ἐστὲ | ἀλλὰ ἐστὲ |
| AD PHILIPP. | AD PHILIPP. |
| II, 3. Μηδὲν κατὰ | Μηδὲν κατ' |
| IV, 1. ἀγαπητοί μου | μου ἀγαπητοὶ |
| AD COLOSS. | AD COLOSS. |
| I, 2. Κολασσαεῖς | Κολοσσαῖς (sic cod.) |
| III, 20. τῷ κυρίῳ | ἐν κυρίῳ |
| IV, 6. ὑμᾶς πῶς δεῖ | πῶς δεῖ ὑμᾶς |
| AD THESSAL. 1. | AD THESSAL. 1. |
| IV, 9. ἔχομεν | εἴχομεν |
| AD THESSAL. 2. | AD THESSAL. 2. |
| III, 11. ἐν ὑμῖν ἀτάκτως περιπατοῦντας | περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως |
| AD HEBR. | AD HEBR. |
| III, 1. dicit deesse Ἰησοῦν | Immo adest |
| IV, 3. dicit deesse τὴν 2. loco | Immo deest 1. loco, non 2. |

# ELENCHOS